

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

67'nci Birleşim 1 Mart 2023 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	377
II.- GELEN KÂĞITLAR	381
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	382
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	382:386
1.- Mersin Milletvekili Behiç Çelik'in, yaşanan deprem felaketi sonrası Mersin'e yerleştirilen Suriyelilere ilişkin gündem dışı konuşması	382:383
2.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, büyük depremden etkilenen Adana'nın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	383:385
3.- Aydın Milletvekili Bekir Kuvvet Erim'in, depreme ilişkin gündem dışı konuşması	385:386

IV.- AÇIKLAMALAR

387,410,412,443,470,
487

- 1.- Osmaniye Milletvekili Baha Ünlü'nün, Osmaniye'deki mali müşavirlerin deprem bölgesi dışındaki müşterilerinin bildiregelerinin mücbir sebep kapsamına alınması ve ertelenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 387
- 2.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, Arslanköy'ün düşman işgalinden kurtuluşunun 103'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması 387
- 3.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, deprem sonrası sorunların ve yapılması gerekenlerin belli olduğuna ilişkin açıklaması 387
- 4.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, depremin yaşandığı ilk saatlerden itibaren gerek vatandaşların gerekse Mersin'deki bütün kamu kuruluşlarının ve sivil toplum kuruluşlarının deprem bölgesine yardım için seferberlik ilan ettiklerine ilişkin açıklaması 388
- 5.- Mersin Milletvekili Zeynep Gül Yılmaz'ın, Kahramanmaraş merkezli asrın en büyük afetlerinde gösterilen dayanışmaya ve Arslanköy'ün düşman işgalinden kurtuluşunun 103'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması 388
- 6.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, deprem bölgesinde görev yapan sağlık çalışanlarının sorunlarına ilişkin açıklaması 388
- 7.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayıoğlu'nun, tek adam rejiminde maçlarda kendi iradesiyle slogan atan taraftarlara gösterilen tepkiye ilişkin açıklaması 389
- 8.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, deprem bölgesinde üretim ve ticari hayatın devamı için atılması gereken adımlara ilişkin açıklaması 389
- 9.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Sosyal Güvenlik Kurumunun afet bölgesine yapılacak uygulamalar hakkında yayınladığı duyuruya ilişkin açıklaması 389
- 10.- Konya Milletvekili Halil Etyemez'in, Millî Eğitim Bakanlığının deprem bölgesindeki psikososyal destek faaliyetlerine ilişkin açıklaması 390
- 11.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, deprem bölgesinde enkaz altında kalan traktörlere, tarım aletlerine ve araçlara ilişkin açıklaması 390
- 12.- Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, iktidarın deprem öncesi ve sonrası büyük ihmallerine ve sorumsuzluklarına ilişkin açıklaması 390
- 13.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremlere ve depremlerin ilk anından itibaren yaraların sarılması için devletin ve milletin gerekli adımları attığına ilişkin açıklaması 391

14.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan'ın, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremlerin Gaziantep'e etkilerine ve devlet millet kaynaşmasına ilişkin açıklaması	391
15.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, Mecliste kabul edilen EYT kanununa ilişkin açıklaması	391
16.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, 28 Şubat postmodern darbesinin 26'ncı yıl dönümüne ilişkin açıklaması	392
17.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, pandemide ve depremde şehir hastanelerinin önemine ilişkin açıklaması	392
18.- Erzincan Milletvekili Burhan Çakır'ın, depremzede vatandaşların hepsini Erzincan'a davet ettiğine ve depremlerde vefat eden Yakup Taş, Sıtkı Güvenç ile tüm vatandaşlara ilişkin açıklaması	392
19.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, 6 Şubatta yaşanan felaketin izlerini hep birlikte sileceklerine ilişkin açıklaması	392:393
20.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, 6 Şubat depremi sonrasında çok sayıda çocuğun kayıp olduğuna dair iddialara ilişkin açıklaması	393
21.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, deprem sonrası bölgede devleti temsilen siyasi iktidarın olmadığına ilişkin açıklaması	393
22.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, 1 Mart tezkeresine "Hayır." diyenlere ve yaşanan deprem sonrası Hükümete sundukları öneriye ilişkin açıklaması	393
23.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, tribünlerin önemine ve maçların seyircisiz oynanması kararına ilişkin açıklaması	394
24.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Bursa'nın Orhangazi ilçesi Fındıklı köyündeki mera alanlarına taş ocağı kurulmak istendiğine ilişkin açıklaması	391
25.- Antalya Milletvekili Aydın Özer'in, depremzedelerin barınma sorununa ilişkin açıklaması	392
26.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Mecliste kabul edilen EYT kanununun eksikliklerine ilişkin açıklaması	392
27.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, zorunlu emekliliğe ilişkin açıklaması	395
28.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar'ın Başmakçı ilçesindeki yumurta üreticilerinin yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması	392:393
29.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün, depremzede engellilerin ihtiyaçlarına ilişkin açıklaması	393

- 30.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, depremzede üniversite öğrencileri için kapsamlı bir yardımlaşma paketinin derhâl açıklanması gerektiğine ilişkin açıklaması 396
- 31.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 1 Mart Bosna Hersek'in bağımsızlık gününe, 1-7 Mart Deprem Haftası'na, Hatay'dan başlayarak tüm Türkiye'de yabancılara konut satışının durdurulması gerektiğine, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın grup toplantısında yapmış olduğu konuşmaya, Borsa İstanbuldaki işlemlerin depremden üç gün sonra durdurulmasına, depremedelere yapılacağı söylenen 10 bin TL'lik yardıma, Hatay ve Adıyaman'dan farklı illere giden depremedelerin hasar tespitlerini bildirmelerine ilişkin uygulamaya, depremde yanan İskenderun gümrük depolarına yapılan müdahaleye ve Kızılaya ilişkin açıklaması 396:399
- 32.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine, EYT'yle ilgili düzenlemenin Meclisten geçtiğine, millî sporcuların uluslararası müsabakalarda kazandıkları başarılarla, 28 Şubat kalkışmasının 26'ncı yıl dönümüne, Milliyetçi Hareket Partisinin darbe girişimlerine karşı tutumuna, Necmettin Erbakan'ın vefatının 12'nci yıl dönümüne ve 26 Şubatta hayatını kaybeden Prof. Dr. Atilla Özer'e ilişkin açıklaması 399:400
- 33.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Yunanistan'daki tren kazasına, HDP İstanbul Kanarya İlçe Temsilciliğinin etrafının ablukaya alınmış olduğuna, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın enkazlarla ilgili açıklamalarına, enkazların delil karartma yeri olduğuna, molozların döküldüğü alanlara, Hataylı Hristiyan yurttaşların medyada hedef gösterilmesine, depremden zarar gören Aziz Georgios Kilisesi'ne ve refakatsiz çocuklara ilişkin açıklaması 400:402
- 34.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, 1 Mart tezkeresinin yıl dönümüne, Mecliste kabul edilen EYT düzenlemesinin yeni mağduriyetlere yol açtığına ve TÜRK-İŞ'in açıkladığı açlık sınırı rakamına ilişkin açıklaması 402:403
- 35.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, EYT düzenlemesine ilişkin tekliflerinin yasalaştığına, Genel Kurul gündemine ve Yunanistan'ın Larisa kenti yakınlarında dün gece meydana gelen tren kazasına ilişkin açıklaması 403
- 36.- İzmir Milletvekili Aytun Çıray'ın, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Yel'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 410
- 37.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu'nun HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 412:414
- 38.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 414

39.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, depremde kaybolanlara ve Yunanistan'da meydana gelen tren kazasında ihmalleri olduğu gerekçesiyle istifa edenlere ilişkin açıklaması 443

40.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 470:471

41.- Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanı Emrullah İşler'in, Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in 393 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 487

V.- ÖNERİLER

404,410,414

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

*404:409,410:412,**414:422*

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu ve Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, Kızılayın kuruluş amacından uzaklaşmasının nedenleri ve sorumlularının tespit edilmesi amacıyla 27/2/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 404:409,410

2.- HDP Grubunun, İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu ve arkadaşları tarafından, deprem bölgesinde engelli bireylerin yaşadıkları sorunların araştırılması amacıyla 1/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 410:412,414:417

3.- CHP Grubunun, Niğde Milletvekili Ömer Fethi Güler ve arkadaşları tarafından, depremin tarımsal üretime etkilerinin araştırılması amacıyla 1/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 417:422

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	422,444,458,471,488
<i>A) KANUN TEKLİFLERİ</i>	<i>422:443,444:456, 458:469,471:486,488</i>
1.- Gaziantep Milletvekilleri Ali Şahin ve Mehmet Sait Kirazoğlu ile 58 Milletvekilinin Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi (2/4811) ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 393)	422:443,444:456, 458:469,471:486,488
VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR	456
1.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın 393 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması	456:458
VIII.- DİSİPLİN CEZASI İŞLEMLERİ	470
1.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'a, TBMM İçtüzüğü'nün 160'ıncı maddesinin 3'üncü bendi ile 163'üncü maddesi uyarınca kınama cezası verilmesi hakkında	470
IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI	489
1.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatına alınan hizmetli kadrosundaki personele ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/77912)	489:491
2.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, 14 Ekim 2022 tarihinde Bartın'ın Amasra ilçesindeki maden ocağında meydana gelen patlamayla ilgili soruşturmaya ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin'in cevabı (7/77940)	492:495
3.- Muğla Milletvekili Mürsel Alban'ın, Sayıştay Başkanlığının Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı hakkında denetim raporunu TBMM'ye sunup sunmadığına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/78030)	496:497

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak beş oturum yaptı.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Haydar Akar, Başkanlık Divanı olarak yaşanan depremler nedeniyle Türkiye'ye başsağlığı dilediklerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir, ülkede yaşanan deprem felaketine,

Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç, ülkede yaşanan büyük deprem felaketine,

Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan, büyük depremden etkilenen Gaziantep'in sorunlarına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Adana Milletvekili Ayhan Barut, AKP iktidarının deprem felaketindeki ihmallerine,

Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya, Gaziantep'teki toplanma alanlarına, imar aflarına ve çadır ihtiyacına,

Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan, deprem sonrası yapılacaklara,

Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin, Kızılayın hayır kurumu olmaktan çıkarılmasına,

Konya Milletvekili Halil Etyemez, 28 Şubat postmodern darbesinin yıl dönümüne,

İzmir Milletvekili Murat Çepni, insanları depremin değil talan düzeninin öldürdüğüne,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, AKP iktidarında afetlerde var olacak cumhuriyetin kurumlarının içinin boşaltıldığına,

Sivas Milletvekili Semiha Ekinci, Kahramanmaraş Pazarcık ve Elbistan merkezli 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen asrın felaketine ve bu felakette hayatını kaybeden Adıyaman Milletvekili Yakup Taş ile tüm vatandaşlara,

Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya, depremin ikinci gününden itibaren Kahramanmaraş'ta yaşadıklarına,

Mersin Milletvekili Alpay Antmen, depremlere kucak açan Mersin'e,

Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya, 6 Şubat depremlerinin ilk anından itibaren devletin tüm imkânlarıyla vatandaşın yardımına koştuğuna,

Muğla Milletvekili Süleyman Girgin, deprem bölgesindeki vatandaşlar için acilen yapılması gerekenlere,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, Niğde'nin afet bölgesi kapsamına alınması gerektiğine ve Antakya, İskenderun, Payas, Osmaniye, Kahramanmaraş, Göksun ve Diyarbakır'da deprem sonrası gördüklerine,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, deprem mağdurlarının konaklama sorununa,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın, yaşanan depremlere ve bu depremlerde hayatını kaybeden Adıyaman Milletvekili Yakup Taş ile tüm vatandaşlara ve AK PARTİ milletvekillerinin depremin ilk gününden itibaren deprem bölgesine intikal ettiklerine,

Bursa Milletvekili Yüksel Özkan, depremde uzuvlarını kaybeden vatandaşların tedavilerine,

Mersin Milletvekili Hacı Özkan, 6 Şubat günü Kahramanmaraş merkezli yaşanan deprem felaketine ve bu felakette hayatını kaybeden Adıyaman Milletvekili Yakup Taş ile tüm vatandaşlara ve deprem bölgesi için hazırlanan programa,

Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu, yüzyılın en büyük felaketinde devletin tüm kurumlarıyla seferber olduğuna,

İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz, 6 Şubat günü meydana gelen Kahramanmaraş merkezli 11 ili etkileyen depremlere,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, deprem sonrası devletin ve milletin ortaya koyduğu gayrete, Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan, deprem bölgesinde yapılması gerekenlere ve Kızılaya,

Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker, depreme dayanıksız binaların kentsel dönüşüm kapsamında yenilenmesi gerektiğine ve depremlerde hayatını kaybeden Adıyaman Milletvekili Yakup Taş, 24'üncü Dönem Kahramanmaraş Milletvekili Sıtkı Güvenç ile bütün vatandaşlara,

Şanlıurfa Milletvekili Aziz Aydın, 6 Şubat'ta meydana gelen depremlere,

Batman Milletvekili Ziver Özdemir, 6 Şubat gününde Kahramanmaraş merkezli olan depremlerde hayatını kaybeden Adıyaman Milletvekili Yakup Taş, 24'üncü Dönem Kahramanmaraş Milletvekili Sıtkı Güvenç ile tüm vatandaşlara ve milletvekillerinin millet dayanışmasını örnek almaları gerektiğine,

Osmaniye Milletvekili Baha Ünlü, depremin Osmaniye'deki etkilerine ve bu zor süreçte yaşananlara,

Ağrı Milletvekili Abdullah Koç, iktidarın deprem sürecinde sosyal medyayı yasaklamasına,

Antalya Milletvekili Kemal Bülbül, yaşananların deprem değil, merkez üssü AKP olan bir yıkım olduğuna,

Uşak Milletvekili Özkan Yalım, EYT düzenlemesinde BAĞ-KUR'luların uğradığı haksızlığa,

Kayseri Milletvekili Çetin Arık, depremde eşini ve 2 çocuğunu kaybeden babanın yaşadıklarına,

Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz, YÖK'ün 2022-2023 eğitim ve öğretim yılı bahar dönemiyle ilgili aldığı karara,

Bursa Milletvekili Erkan Aydın, Kızılayın geldiği duruma,

İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu, bu depremde tek adam iktidarının enkazın altında kaldığına,

Samsun Milletvekili Bedri Yaşar, deprem bölgelerindeki koordinasyon merkezlerindeki koordinasyonsuzluğa,

İstanbul Milletvekili Ali Şeker, 6 Şubat depremiyle ilgili bir yasa çıkarılması gerektiğine ve Cerrahpaşa Tıp Fakültesine,

Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu, Hükümetin ilk, orta ve yükseköğretimde tatil ettiği, ara verdiği eğitim öğretimi derhâl başlatması gerektiğine,

Samsun Milletvekili Erhan Usta, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Adıyaman Afet Koordinasyon Merkezinde yapmış olduğu konuşmaya, Kızılaya, Kahramanmaraş ve Hatay merkezli büyük depremlerde yetersiz kalan Hükümete, Kızılay Başkanının açıklamasına, 26 Şubat 1992'de meydana gelen Hocalı katliamına, 27 Şubat 2020'de Suriye'nin İdlib kentinde alçak bir saldırı sonucu şehit olan 34 kahraman askere, eski Başbakan Necmettin Erbakan'ın vefatının seneidevriyesine, 28 Şubat darbesine ve Kayseri'de oynanacak Kayseri-Fenerbahçe maçına Fenerbahçe taraftarlarının alınmaması kararına,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, 6 Şubat'ta meydana gelen Kahramanmaraş Pazarcık ve Elbistan merkezli depremlere, 20 Şubat'ta Hatay'da meydana gelen depremlere, 27 Şubat'ta Malatya Yeşilyurt merkezli depreme; deprem haberini alır almaz Milliyetçi Hareket Partisi milletvekillerinin bölgeye gönderildiklerine, afet bölgesinde verilen cansiparane mücadeleye ve bu bölgeyi kapsayan idari, hukuki ve ekonomik tedbirlere,

Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş, 6 Şubat'ta 11 kenti doğrudan etkileyen depreme, Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelere, Cumhurbaşkanının depremle ilgili ilk açıklamalarına, AFAD'ın ve Kızılayın deprem bölgesinde olmadığına, iktidarın bu süreçteki tutumuna, Kızılayın insanlık suçu işlediğine, Cumhurbaşkanının Adıyaman'da para dağıtmasına ve asrın felaketinin ne olduğuna,

Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, deprem bölgesindeki vatandaşlara ve iktidara seslendiğine, Kızılayın holding gibi yönetildiğine, devletin değil milletin örgütlü olduğuna ve birbirine yardım ettiğine, milletten helallik istenmesine ve siyasi iktidarın afet öncesi ve sonrası yapması gerekenleri yapmadığına,

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, 11 ili etkileyen depremlere, çok sert ithamların olduğuna ve bunların hepsine cevap verilebileceğine, Meclis gündemine, 28 Şubat postmodern darbesinin yıl dönümüne ve eski Başbakan Prof. Dr. Necmettin Erbakan'ın vefatının 12'nci yılına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının;

AKPM Türk Delegasyonu Başkanı Denizli Milletvekili Ahmet Yıldız ve AKPM Türk Delegasyonu Üyesi Mersin Milletvekili Zeki Hakan Sıdali'nin, Ukrayna AKPM Ulusal Heyet Başkanı Maria Mezentseva'nın girişimleriyle savaşın başlangıcının yıl dönümü olan 24 Şubat 2023 tarihinde Kiev Parlamentosunda farklı ülkelerden yabancı parlamenterlerin katılımıyla düzenlenecek özel oturumla ilgili programa katılmalarına,

Avrupa Birliği Konseyi İsveç Dönem Başkanlığı ve Avrupa Parlamentosu tarafından 27-28 Şubat 2023 tarihlerinde Belçika'nın başkenti Brüksel'de düzenlenecek olan "Avrupa Birliği İçinde İstikrar, Ekonomik Koordinasyon ve Yönetişim" konulu parlamentolararası konferansa katılımın sağlanması hususuna,

İlişkin tezkereleri kabul edildi.

İYİ Parti Grubunun, 27/2/2023 tarihinde Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, deprem felaketinin yıkıcı etkileri ve sonuçlarıyla birlikte siyasi, ekonomik ve demografik riskler sebebiyle Suriyeli sığınmacıların vatanlarına dönüş sürecinin derhâl planlanması ve başlatılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

HDP Grubunun, 28/2/2023 tarihinde Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, Maraş depreminin idari ve siyasi sorumluluğunun açığa çıkartılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 28/2/2023 tarihinde Ankara Milletvekili Tekin Bingöl ve arkadaşları tarafından, Kızılayın deprem sonrası acil bir kamu hizmeti olarak halka ulaştırması gereken yiyecek ve çadırların satışına ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Şubat 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

AK PARTİ Grubunun, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 405, 404 ve 407 sayılı Kanun Tekliflerinin bu kısmın sırasıyla 1'inci, 3'üncü ve 4'üncü sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 1, 2, 7, 8, 9, 14, 15, 16, 21, 22, 23, 28, 29 ve 30 Mart 2023 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesine; Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine, 404 ve 407 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Pazarcık'ta bir derneğe kayyum atanmasına,

Kırşehir Milletvekili Metin İlhan, ülke olarak çok zor günlerden geçildiğine ve depremzede vatandaşların ihtiyaçlarının hâlâ çok fazla olduğuna,

İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekközgeü, Hükümetin talan projelerine devam ettiğine ve deprem alanındaki asbest riskine,

Diyarbakır Milletvekili Oya Eronat, Kahramanmaraş merkezli depremden Diyarbakır'ın da etkilendiğine ve devletin ilk dakikadan itibaren depremezdeleri yalnız bırakmadığına,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının hava aracı kiralayacağına çocuklara sahip çıkması gerektiğine,

Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu, deprem bölgesinde fedakârca çalışan madencilere,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç ile 19 milletvekilinin, (2/3686) esas numaralı OHAL Kanun Hükmünde Kararnemeleriyle Kamu Görevinden İhraç Edilmiş Olup 19 Temmuz 2018 Tarihine Kadar veya Bu Tarihlerden Sonra Haklarında Soruşturma veya Kovuşturma Başlatılmamış Olanlar ile Haklarında Başlatılan Soruşturma ve Kovuşturma İşlemleri Lehlerine Sonuçlanan Kamu Görevlileri, Yargı Organı Çalışanı ve Diğer Kurum ve Teşkilat Görevlilerinin İadesine, Haklarında Uygulanan Tedbirlerin Kaldırılmasına ve Bazı Düzenlemelerin Yürürlükten Kaldırılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasına alınan, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç; Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Ankara Milletvekili Mustafa Destici ile 207 Milletvekilinin Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4914) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 405) görüşmeleri tamamlanarak yapılan açık oylamasından sonra kabul edildi.

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Prof. Dr. Ahmet Ercan'ın gözüaltına alınmasına ve Pazarcık'ta Hasankoca Köyüne kayyum atanmasına,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş,

Sakarya Milletvekili Engin Özkoç,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın 405 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine;

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Engin Özkoç,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine;

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün 405 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine,

Satışması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Alınan karar gereğince, 1 Mart 2023 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere 00.31'de birleşime son verildi.

Haydar AKAR

Başkan Vekili

Bayram ÖZÇELİK

Burdur

Kâtip Üye

Şeyhmus DİNÇEL

Mardin

Kâtip Üye

Emine Sare AYDIN

İstanbul

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 101

1 Mart 2023 Çarşamba

Milletvekili Teklifleri

1.-Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un; İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4967) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2023)

2.-Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın; Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurt Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4968) (Plan ve Bütçe ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2023)

3.-Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın; Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4969) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2023)

4.-Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un; Afet ve Acil Durumla Mücadele Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi (2/4970) (Plan ve Bütçe ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2023)

5.-İYİ Parti Grup Başkanvekilleri Samsun Milletvekili Erhan Usta ve İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun; Türk Vatandaşlığı Kanunu ve Tapu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4971) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2023)

1 Mart 2023 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Bayram ÖZÇELİK (Burdur)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 67’nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, yaşadığımız deprem felaketi sonrası Mersin’e yerleştirilen Suriyeliler hakkında söz isteyen Mersin Milletvekili Sayın Behiç Çelik’e aittir.

Buyurun Sayın Çelik.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Mersin Milletvekili Behiç Çelik’in, yaşanan deprem felaketi sonrası Mersin’e yerleştirilen Suriyelilere ilişkin gündem dışı konuşması

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye’mizin içinde bulunduğu şu zorlu ve acılı günlerde, öncelikle Genel Kurulumuzu ve bizi izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Depremde hayatını kaybetmiş on binlerce yurttaşımızı kalbimize gömdük, hepsine Allah rahmet eyesin, onların acısı bizim acımızdır. Yaşayanlara gelince Rabb’im hepsine şifa versin, onların ızdırapları da bizim ızdırabımızdır. 13 milyon-13,5 buçuk milyon insanın yaşadığı deprem bölgesinde insanlarımızın yaralarını bir an önce sararak kaybettiklerinin üzüntüsü dışında üzüntü bırakmamak, ellerinden tutmak, büyük Türk milletinin şefkat ve merhametini göstermek bizim önceliğimiz olmalıdır. Öyle alanlara çıkıp “helalleşme” ya da “bağışlama” gibi hitaplarla bu iş halledilecek gibi gözüküyor, tam tersine “İlk iki günde tedbir alamadık, helalleşelim.” demek insanlarımızla alay etmektir. Bunun helalleşmesi olmaz, hesaplaşması olur.

Değerli arkadaşlar, şimdi düşününüz, deprem olur olmaz ilk yapılması gereken askeri ve madencileri deprem bölgesine sokmaktı. Bu yapıldı mı? Yapılmadı. Arama kurtarma ekiplerini deprem bölgesine sokup insanlarımızı enkazdan kurtarmak gerekiyordu. Bu yapıldı mı? O yapılmadı çünkü arama kurtarma birliklerini, Sivil Savunma Kanunu’nu lağvettiniz, bunları ortadan iktidar kaldırdı. Kötü yapılaşma, kaçak yapılaşma konusunda belediyeden başlayıp Çevre ve Şehircilik Bakanlığına kadar uzanan zincirin içinde yapı denetim şirketleri dâhil nelerin döndüğünü tüm kamuoyu biliyor. Bu konuda ne gibi tedbir aldınız? Hiçbir tedbir almadınız. Kaç defa imar affi çıkardınız, ben soruyorum?

Değerli milletvekilleri, baştan sona organizasyonsuzluk, baştan sona iş bilmezlik, baştan sona kepezilik. Şahsen deprem bölgesinde bulunmuş bir kişi olarak söylüyorum, burada iktidarın ağır bir kusurunun olduğu muhakkaktır ve iktidarın ağır bir sorumluluğu var.

Değerli milletvekilleri, diğer taraftan, yapılan açıklamada deniyor ki: “185 bin enkaz, 45 binden fazla vefat, 108 bin civarında yaralı var.” Bu büyük bir rakam. Bu rakamlar ürkütücüdür arkadaşlar.

Şimdi, deprem bölgesinde olağanüstü hâl ilan edildi. Sayın Cumhurbaşkanını kararnamelerle ülkeyi yöneteceğini zannediyor. Hileye tevessül etmeden, OHAL statüsünü istismar etmeden, biz, adam gibi devletin yönetilmesini istiyoruz.

Değerli arkadaşlar, konumuz Mersin. Mersin bölgenin yükünü çekiyor. Mersin, bugün itibarıyla 1 milyon 916 bin nüfusa sahip, kabaca 2 milyon diyebiliriz zaten 420 bin civarında geçici koruma statülü ve kaçak gelen Suriyeli var. Peki, Mersin deprem bölgesinden gelen insanlarla şu anda ne duruma geldi? Depremle birlikte Mersin'e gelen 440 bin kişidir, bu 440 bin kim bunu biliyor musunuz? Depremzede vatandaşlarımız ve yine depremzedelerle birlikte gelen Suriyeliler. Biz, depremde yurttaşlarımızı her zaman başımızın tacı yapmışızdır, evimizi, yüreğimizi onlara açmışızdır ancak deprem bahanesiyle Mersin'in Suriyelilerce istila edilmesi asla kabul edilemez. Böylece, Mersin'de 860 bin civarında dışarıdan gelen bir nüfus mevcuttur. Yani toplamda 460 bin Suriyeliden bahsediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

BEHİÇ ÇELİK (Devamla) – Özetle arkadaşlar, Mersin, iktidarın kötü yönetimi yüzünden, demografik anlamda sıkıntıya düşürülmüş durumdadır. Maalesef, Mersin şu anda tıkanmış durumdadır, her yer dolu; trafik ve altyapı felç, su temininde zorluklar var ve Mersin Büyükşehir Belediye Başkanımız zaten “Mersin istiap haddini aştı.” diyor. Bu konuda ne yapılıyor? Yapılan hiçbir şey yok. Devlet kaynaklarını buraya acilen göndermek gibi, depremin olumsuz etkilerini asgariye indirmek gibi iktidarın görevleri olduğunu burada hatırlatmak istiyorum. Derhâl konuya el atıp kaynak transferleri yaparak Mersin'e özel bir statü tanıyın diyorum.

Konuşmamı burada noktalarken yüce heyetinize tekrar saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz büyük depremden etkilenen Adana'nın sorunları hakkında söz isteyen Adana Milletvekili Sayın Orhan Sümer'e aittir.

Buyurun Sayın Sümer.

2.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, büyük depremden etkilenen Adana'nın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Memleketim Adana ve 10 ilimizi etkileyen depremlerde hayatını kaybeden 45 binden fazla vatandaşımıza Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Kahramanmaraş merkezli iki büyük deprem tüm Türkiye'ye saray yönetiminin ne kadar basiretsiz ve liyakatsiz kadrolardan oluştuğunu bir kez daha göstermiştir. Kim vatandaşı korkutmaya çalışırsa çalışsın ortada bir gerçek var. Felaketin ilk üç günü iktidar ve devlet kurumlarının yetkilileri maalesef yoktu, hayat kurtarmak için gerekli en kritik zamanlarda vatandaşlarımızı yalnız bıraktılar.

Değerli milletvekilleri, hepimizin vicdanına sesleniyorum: Yakın zaman önce İçişleri Bakanı öncülüğünde “çök-kapan-tutun” tatbikatı yapıldı, telefonlara mesajlar geldi, deprem için uyarı yapılıyordu. Allah aşkına ne oldu bu sisteme? Neden çalışmadı? Kimin telefonuna uyarı mesajı geldi? Mesela ben buradan soruyorum: 600 milletvekilinin hangisinin telefonuna mesaj geldi? Gördük ki millet enkaz altından devlete “Beni kurtarın.” diye mesaj atmaya başladı, saray iktidarı onu bile beceremedi, vatandaşlarımızı maalesef kurtaramadı. Aradan üç hafta geçti, iktidarın kurtarmaya çalıştığı tek şeyin kendi iktidarının olduğunu maalesef gördük.

Değerli milletvekilleri, ülkemizden geçen iki büyük fay hattı bulunuyor, Kuzey Anadolu ve Doğu Anadolu Fay Hattı. İktidarın bu bölgelerde olabilecek depremler için gereken tüm önlemleri almış olması gerekirken İçişleri Bakanı televizyonlara çıktı, bilim insanlarının yıllardır “Maraş merkez üssü olan deprem bekliyoruz.” demesine rağmen “Biz, İstanbul depremine hazırlık yapmıştık.” dedi, 45 bin vatandaşımızın öldüğünü maalesef duymazlıktan geldi, utanmadan “Hazırlıksız yakalandık.” dedi. Bugünler yaralarımızı birlikte sarma zamanı ancak iktidar o kadar yanlış işlere imza atıyor ki hani derler ya: “Söylesek tesiri yok, sussak gönül razı değil.” 2 büyük deprem olmuş, binlerce artçı deprem olmaya devam ediyor, millet canının derdinde, sağ çıkan vatandaşlarımız acilen konaklama sorununun çözümlenmesini bekliyor, bir bakıyoruz, Kızılay elindeki çadırları ve konserveleri parayla satmış. Hilal-İ Ahmer Cemiyetinden bugünlere gelen, yurt içinde ve yurt dışında milyonlarca ihtiyaç sahibinin yarasına merhem olan Kızılayın geldiği nokta maalesef içler acısı. “Rant iktidarı” dediğimiz zaman birileri kızıyor ama AFAD’ı, Kızılayı bile rant düzenine alıştıranların, akrabalarını yönetim kuruluna hiç utanmadan üçer beşer atayanların bu millete verilecek hesabı vardır.

Değerli milletvekilleri, lafı evirip çevirmeden milleti tehdit etmenin, helallik isteyip “Çok büyük afettir.” diyerek sorumluluktan kaçmanın bir anlamı yok. Fiziki yıkımla birlikte psikolojik yaraların da sarılması gerekiyor. Memleketim Adana’da 24 bina tamamen yıkıldı. Bugüne kadar yapılan incelemelerde 200 ağır, 872 orta, 4.282 az hasarlı bina bulunduğu tespit edildi, 462 canımız toprağa verildi. Tüm Türkiye Adana’nın afet durumunda pilot şehre dönüştüğüne şahit oldu. Adıyaman, Maraş, Hatay ve çevre illerdeki havalimanları kullanılmaz durumdakine maalesef rant uğruna ısrarla kapatılmak istenen Şakirpaşa Havalimanı’nı tüm devlet yetkilileri bile kullandı, ne kadar önemli olduğu bir kez daha kanıtlandı. Buradan yetkililere de seslenmek istiyorum. Yıllardır “Yıkıldı.” “Yıkılacak.” “Taşındı.” söylemlerinin ne kadar yersiz olduğu ortada, Şakirpaşa Havalimanı’yla ilgili olumsuz görüşlerin gözden geçirilmesi gerekir diyorum.

Ne yazık ki afet zamanı olmaz dediğimiz siyasi ayrımcılık saray yönetimi tarafından yine kendisini gösterdi. Afet koordinasyon merkezlerinde bakanların bölgeye gelişlerinde yapılan toplantılarda muhalefet partilerine ve temsilcilerine nasıl davranıldığını çok iyi gördük. Tüm bunlara rağmen, depremin ilk anından başlayarak başta Büyükşehir Belediye Başkanımız Zeydan Karalar ve ekibine, ilçe belediye başkanlarımızın siyasetüstü bir şekilde, asla ayırım yapmadan, tüm yetkililerle birlikte canla başla yaptığı çalışmalar için her birine ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Bununla birlikte, ne yazık ki Adana’mız her geçen gün hayalet şehre dönüşüyor. Vatandaşlarımız şehir dışına, Suriyeliler Adana’ya göç etmeye başladı; demografik yapı hızla bozuluyor. Esnaflarımız maalesef sıkıntılı. Adana merkezde olup yıkımın yüksek olduğu afet bölgelerinde alacağı kalan orta ölçekli esnafın devlet garantisini verilmesini istiyor. Meslek odalarımız yeniden ayağa kalkmak için destek bekliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ORHAN SÜMER (Devamla) – Teşekkür ederim Başkanım.

Bilim insanlarımızın bir sonraki deprem için Adana’yı işaret etmesi zaman kaybetmemek gerektiğini gösterir. Ne yazık ki saray iktidarı sadece seyirci kalıyor.

Değerli milletvekilleri, afet bölgelerinde para dağıtan siyasetçileri, can pazarı yaşanırken çadır satanları, enkaz altında kurtarılmayı bekleyen vatandaşımızın internetini kesenleri, halkı soğukta donarak ölmeye mahkûm edenleri, ilk fırsatta üniversiteleri gözden çıkartıp okulları kapatanları, “Maçları seyircisiz oynatacağız.” diyenleri, en hayati kurumlara akrabalarını atayanları, vatandaşı “Sizi not ettik.” diye tehdit edenleri, borsayı kapatmayı küçük yatırımcıyı soyanları asla unutmayacağız.

İlk seçimden sonra devleti yeniden inşa edeceğiz, Türkiye’nin hak ettiği geleceği hep beraber kuracağız diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, deprem hakkında söz isteyen Aydın Milletvekili Bekir Kuvvet Erim’e aittir.

Buyurun Sayın Erim.

3.- Aydın Milletvekili Bekir Kuvvet Erim’in, depreme ilişkin gündem dışı konuşması

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bütün zamanların en büyük depreminde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Sadece cumhuriyet tarihimizin değil coğrafyamızın ve dünyanın en büyük felaketlerinden biriyle ne yazık ki karşı karşıya kaldık. “Asrın felaketi” olarak nitelendirdiğimiz bu afette, devletimiz tüm kurumları, kuruluşları, personeli, aracı gerci imkânlarıyla ilk andan itibaren seferberlik ruhuyla felaket bölgelerinde çalışmaya başlamıştır. Olumsuz hava şartlarının zorluklarına rağmen, ekiplerimiz felaket bölgesine ulaşmak ve çalışmalara katılmak için fedakârca mücadele etmiştir. Depremin ilk saatlerinden bugüne canla başla mücadele eden tüm personellerimize, gönüllülerimize ve kıymetli hemşehrilerimize bir kez daha şükranlarımı sunuyorum. Depremzede vatandaşlarımızın barınmadan giyeceğe, yiyecekten ısınmaya kadar tüm ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik tedbirleri de ivedilikle hayata geçirdik, geçirmeye devam ediyoruz. Alanında uzman ekiplerimiz yaraların hızla sarılması için gerekeni yapmaktadır. Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatlarıyla deprem bölgesi genelinde zemin etütleri tamamlanarak inşa aşamasına geline konut sayısı 309 bini buldu, şubat ayı bitmeden inşası fiilen başlayan konut sayısı 14.500’e ulaştı, mart ve nisan aylarında söz verdiğimiz konutlardan 234 bininin daha inşası safhasına geçmiş olacağız.

Biz necip bir milletiz; inşallah birlik ve beraberliğimizle bu yaraları saracağız, yıkıma uğrayan şehirlerimizi tekrar inşa noktasında gereken neyse onu yapacağız. Tabii, bu şekilde ağır kayıpların ve acıların tekrar yaşanmaması için gereken tedbirleri almamız gerekiyor. Deprem bölgesi olan ülkemiz deprem gerçeğiyle yaşamak zorunda olduğundan, bir daha böyle can ve mal kayıplarına maruz kalmamak için yapmamız gereken bazı önerilerim olacak. Zira, son depremler 7 kilometre ve üstü derinliklerde meydana gelmektedir. Dünyanın yarıçapı 6.371 kilometre olduğuna göre, 7 kilometre çok sığ bir derinlik demektir. Bu nedenle, depremler ve artçılarıyla sık sık karşılaşma olasılığımız yüksek.

Makro bir tedbir olacak ama en kısa zamanda bütün Türkiye’deki binaların envanterini çıkararak depreme dayanıksız binaları tespit etmeliyiz. Kentsel dönüşüm, bina sakinlerinin çoğunluğunun rızasıyla değil, resen uygulanmalıdır. Bütçesi olanlar kendi imkânlarıyla, olmayanlar için uygun şartlarda kredi, hiç olmayanlar için hibe ve benzeri imkânlar değerlendirilmelidir. Bütün binalar dört ya da beş yılda bir periyodik olarak kontrol edilmelidir yani vize yapılmalıdır; aynen taşıtlardaki gibi fennî muayene yapılmalıdır. Eğer bir otomobilin şasisi çürümeye başlamış ise trafikten men ediliyor, trafiğe çıkmasına izin verilmiyor. Bu örneğe benzer şekilde; taşıyıcı kolon mu kesilmiş, ilave mi yapılmış, bina rutubet mi almış, kolonlar patlamayı mı başlamış, ömrünü doldurmuş mu somut olarak belgelenmeli ve bu binalar hemen tahliye edilmelidir. Hâlihazırda, bir binadan çatırtılar, sesler gelmeye başlayınca tahliye etmeye başlıyoruz ancak çok geç kalınmış oluyor. Bu sistemde, periyodik kontrol sisteminde kaçak yapı ve yapılaşma da tarihe karışacaktır.

Yeri gelmişken söyleyeyim: On yıllık belediye başkanlığım döneminde bir tane kaçak yapıya veya imara aykırılığa göz yummadım, bilenler bilir. Hatta babama “Hmax”tan yani yüksek çatı yaptığı için encümen kararıyla ceza yazdım ve savcılığa verdim, otuz gün içinde eski hâline getirmesini sağladım.

Taşitlar için zaman zaman hurda yasası çıkartıyoruz. Binalar için de böyle bir sistemi süresiz olarak gerçekleştirmeliyiz. Depreme dayanıksız ve ömrünü tamamlamış konut sahiplerine yeni konut alımında kredi, vergi, tapu harcı ve benzeri kolaylıklar hatta malikin gücüne göre hibe ve benzeri uygulamaları gerçekleştirmeliyiz. Bütün belediyeler, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, özel idari kurumlar, gerçek ve tüzel kişiler yeni ve depreme dayanıklı konut talebi için seferberlik ilan etmişçesine konut üretmeliler ve uygun vade ve şartlarda vatandaşlarımıza arz etmeliler. Konut başta olmak üzere tüm taşınmazlarda sigorta, “full” sigorta zorunlu olmalı ve her dört veya beş yılda bir yenilenmeli, hak kaybı olmaması için kasko sigortasında olduğu gibi teminat miktarı günün şartlarına göre otomatik güncellenmeli. Devlet, yakın ve orta vadede doğrudan destekten çok imkânı olmayana sigorta prim desteği vermeli.

Ayrıca, günümüz teknolojilerinden en üst düzeyde yararlanmalıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Devamla) – Hâlihazırda, 100 yatak üstü hastanelerde zorunlu olan sismik izolatörlerin tüm kamu binalarında ve konutlarda kullanımını yaygınlaştırmalıyız. Konutlar el değiştirdiğinde vatandaşlarımızın mağdur olmaması için gerekli yasal düzenlemeler yapılarak lisanslı emlak müşavirliği ve lisanslı emlak komisyonculuğu yasasını çıkarmalıyız. İkinci el konutların satış ilanında el değiştirdiği tarihler ve miktarı yazmalı; ayrıca, ekspertiz raporsuz konut ve bina satışı yapılmamalı. Ekspert raporlarının formatını da değiştirmeliyiz; rapor konutun fiyatından ayrı, eskimeyle ilgili bilgileri de içermelidir. Binayla ilgili vergi ve harç düzenlemesini içeren yasaları da bir an önce çıkarmalıyız.

Kırsalda, periyodik denetim sistemini kurana kadar imarsız ve plansız yapılaşmanın önüne geçmek için muhtarların yetkisini ve cezasını artırmalıyız. Ayrıca, kırsalda ilgili belediye veya özel idareler, imkânı olmayan vatandaşlarımıza plan, proje ve teknik destek yönünden yardımcı olmalılar. Öncelikle fay hattı üzerinde bulunan illerimizde oluşabilecek afetlerde hızlı müdahale edebilmek için yeterince çadır, soba...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Selamlayalım.

BEKİR KUVVET ERİM (Devamla) – Her zaman konuşmuyorum.

BAŞKAN – Peki, her zaman konuşmuyorsunuz.

Selamlayalım lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Devamla) – ...kurtarma malzemelerini hazır bulundurmaları ve yerelde de bütün belediyelerin arama kurtarmayla ilgili araç gereç ve uzman personel bulundurması gerekmektedir.

Sözlerime son verirken yukarıdaki önerilerimin dikkate alınacağı inancıyla Rabb’imden bir daha böyle acılar yaşatmamasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 30 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Ünlü...

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Osmaniye Milletvekili Baha Ünlü'nün, Osmaniye'deki mali müşavirlerin deprem bölgesi dışındaki müşterilerinin bildiregelerinin mücbir sebep kapsamına alınması ve ertelenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

BAHA ÜNLÜ (Osmaniye) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Kahramanmaraş merkezli deprem nedeniyle, depremden etkilenen 11 ilde sigortalı işçi çalıştırılan iş yerlerinin beyanname verilme ve prim borçlarının ödenme süreleri ertelenmiştir. Fakat seçim bölgem Osmaniye’de bulunan mali müşavirlerin deprem bölgesi dışında da hizmet verdiği müşterileri bulunmaktadır ve kanunen bu firmaların SGK bildiregelerini de Osmaniye’deki mali müşavirlerimiz vermek zorundadır. Fakat Adıyaman, Hatay ve Kahramanmaraş illerinde olduğu gibi Osmaniye’deki mali müşavirlerin deprem bölgesi dışındaki müşterilerinin beyanları mücbir sebep kapsamına alınmamış ve ertelenmemiştir ve bu firmalar cezalı duruma düşmüştür.

Bu sebeple, felaketi yaşayan deprem illeri arasında ayırım yapılmamalı, Osmaniye’deki bu firmaların bildiregeleri de mücbir sebep kapsamına alınmalı ve ertelenmelidir.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

2.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, Arslanköy'ün düşman işgalinden kurtuluşunun 103'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kurtuluş Savaşı’nda yaşanan kahramanlık destanlarından biri de 1 Mart 1920’de Arslanköy’de yazılmıştır. Yüz üç yıl önce Arslanköy’ümüzün vatansever insanları düşmanın ihanetine en güzel şekilde cevap vermesini bilmiş ve bize bugünün gururunu yaşatmıştır.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün “Arkadaşlar, gidin Toros Dağları’na bakın. Eğer orada bir tek yürük çadırı görürseniz ve o çadırda bir duman tütüyorsa şunu çok iyi biliniz ki bu dünyada hiçbir güç ve kuvvet asla bizi yenemez.” düşüncesiyle bağımsızlığımızın timsali Toroslar’da tüten ocak olan Arslanköy’ümüzün 103’üncü kuruluş yıl dönümünü kutluyor, Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları başta olmak üzere vatan uğruna mücadele eden tüm kahramanlarımızı rahmet ve minnetle anıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aycan...

3.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, deprem sonrası sorunların ve yapılması gerekenlerin belli olduğuna ilişkin açıklaması

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, deprem öncesi ve deprem sonrası sorunlar, yapılması gerekenler bellidir. Deprem olduğunda arama kurtarma ile acil sağlık hizmetleri ve travma tedavisi ön plandadır. İlerleyen günlerde ise geçici barınma yerlerinde yaşayanların sorunları ortaya çıkmaktadır. Su, tuvalet, banyo konusu önemli hâle gelmektedir. Bu dönemde halk sağlığı hizmetleri önceliklidir yani yaygın koruyucu sağlık hizmetleri verilmesi gerekmektedir. Kişisel temizlik en çok önem verilen konu olmalıdır. Su ve gıda güvenliği özen gösterilmesi gereken konudur. Bulaşıcı hastalıklara, özellikle solunum yoluyla, su ve gıdalarla bulaşan hastalıklara karşı koruyucu önlemler mutlaka alınmalıdır. Depremden sonra önemli olan diğer bir konu da ruh sağlığıdır. Yakınlarını kaybeden, mallarını kaybeden kişilerde, deprezede kişilerde posttravmatik sendrom, depresyon, anksiyete gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, psikolojik destek ve depresyona yönelik depresyon taraması önemli hâle gelmektedir.

BAŞKAN – Sayın Şimşek...

4.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, depremin yaşandığı ilk saatlerden itibaren gerek vatandaşların gerekse Mersin'deki bütün kamu kuruluşlarının ve sivil toplum kuruluşlarının deprem bölgesine yardım için seferberlik ilan ettiklerine ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, son bin yılın en büyük doğal afetiyile karşı karşıyayız. Depremin yaşandığı ilk saatlerden itibaren gerek vatandaşlarımız gerekse Mersin'deki bütün kamu kuruluşlarımız; DSİ, Orman, belediyelerimiz ve sivil toplum kuruluşlarımız deprem bölgesine yardım için seferberlik ilan etmişlerdir; gerek iş makineleriyle gerek diğer hizmetlerle bölgenin ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmışlardır. Depremden sonra da 400 binin üzerinde depremzede şu anda Mersin'de misafir olarak bulunmaktadır. Ben özellikle depremin hemen akabinde ilimize gelen depremzedeleri şehrin girişinden itibaren karşılayıp, yemeklerini ikram edip, sofralar kurup, yufka ekmekler yapip onları misafir eden hemşehrilerimle gurur duyuyorum, onlara teşekkür ediyorum. Bu yaraları el birliğiyle saracağız.

Bu arada kaymakamlıklarımız ve belediyeler de bu depremzedelerin ihtiyaçlarını karşılamak için gece gündüz çalışıyorlar. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız belediyelerimize ve kaymakamlıklarımıza destek göndermiştir, bu desteğin artırılarak devam ettirilmesini talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

5.- Mersin Milletvekili Zeynep Gül Yılmaz'ın, Kahramanmaraş merkezli asrın en büyük afetlerinde gösterilen dayanışmaya ve Arslanköy'ün düşman işgalinden kurtuluşunun 103'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ZEYNEP GÜL YILMAZ (Mersin) – Kahramanmaraş merkezli olarak yaşadığımız asrın en büyük afetlerinde yaralarımızı hızla sarmaya devam ediyoruz. Devlet-millet omuz omuza vererek afetin yol açtığı yıkıntıları kaldırmak, bu zor günleri aşmak için dünyada eşi benzeri görülmemiş bir dayanışma örneği sergiliyoruz. Depremlerde vefat eden tüm vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

Bugün Kurtuluş Savaşı'nda düşman işgali altındaki Mersin'imizde Kuvayimilliyeye mücadelesinin başladığı yer olarak tarihe geçen Toroslar ilçemizdeki Arslanköy'ün düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümü. Arslanköylü hemşehrilerimiz o zorlu günlerde bayrağımız ve toprağımız uğruna canlarını siper etmiş, Toroslar'da büyük Türk Bayrağı'ndan başka bir bayrağın dalgalanmasına izin vermemişlerdir. Yüz üç yıl önce kahramanlık destanı yazan Kuvayimilliyecilerin torunları olarak Arslanköy'ümüzün düşman işgalinden kurtuluşunu kutluyor, Millî Mücadele'mizin lideri Atatürk başta olmak üzere Arslanköylü kahramanlarımızı ve tüm şehitlerimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Şahin...

6.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, deprem bölgesinde görev yapan sağlık çalışanlarının sorunlarına ilişkin açıklaması

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Deprem bölgesinde görev yapan sağlık çalışanlarımızın çalışma koşullarındaki olumsuzluklar ve sıkıntıları giderek artmaktadır. Özellikle kadın sağlık çalışanlarımızın barınma, seyyar tuvalet ve duş imkânları hâlen büyük oranda karşılanmamış değil. Bölgede hijyen koşullarının giderek olumsuz hâle gelmesi nedeniyle deprem bölgesinde uyuz, ishal gibi bulaşıcı hastalıklar artış eğiliminde. Bölgedeki sahra eczanelerindeki düzensizlik hâlen devam etmekte olup personel ve özellikle uyuz ilacı eksikliği bulunmaktadır. Sağlık çalışanlarımızın çalışma koşulları bir an önce iyileştirilerek vatandaşlarımızın nitelikli sağlık hizmeti alması sağlanmalıdır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu...

7.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayıoğlu'nun, tek adam rejiminde maçlarda kendi iradesiyle slogan atan taraftarlara gösterilen tepkiye ilişkin açıklaması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Bugün içinde bulunduğumuz sefaletin, yokluğun, liyakatsizliğin sebebi olan tek adam rejimini kurmak için üstelik de millî forma giymiş futbolculara reklam filmi çektirip “Güçlü bir Türkiye için ben varım...” Rıdvan Dilmen “...sen de var mısın Arda Turan?” “Sen de var mısın Burak Yılmaz?” diyenler, dedirtenler bugün kalkmış, kendi iradeleriyle slogan atan taraftarlara karışıyor “Siyaset yapmayın.” diyebilme ikiyüzlülüğünü gösteriyorlar.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – İkiyüzlülük, spora siyaset karıştırmaktır.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – 50 bin insanın üstelik çok acı şekillerde donarak, yardım çığlıkları atarak yakınlarının gözlerinin önünde hayatlarını kaybetmesinin verdiği acıyla taraftarların ülkeyi yirmi bir yıldır yönetenleri istifaya davet etmesinden daha olağan ne olabilir? Sizin tek adam rejimi reklamı yaptığımız futbolcuların siyaset olmuyor da taraftarın ki mi siyaset oluyor?

BAŞKAN – Sayın Barut...

8.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, deprem bölgesinde üretim ve ticari hayatın devamı için atılması gereken adımlara ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, deprem nedeniyle birbiriyle çok yakın sosyal, ekonomik ve manevi ilişkileri olan bölgede hayat çok olumsuz etkilenmiştir. Ülke nüfusunun yüzde 15'ini barındıran ve tarımın merkezi olan bölgede kaos büyümüştür. Ticari yaşamın yüzde 12'sine, tarımın yüzde 16'sına doğrudan etki eden bölgemiz için olumsuzluğun boyutu katlanmıştır. Üretim ve ticari hayatın devamı için esnafından sanayicisine, çiftçisinden tüccarına çek ve senetlerin ödenmesi, faaliyetlerinin devamlılığının sağlanması noktasında etkin adımlar atılmalıdır. Tohumun toprakla bulduğu dönemde çiftçi gübreden tohuma, zirai ilaçtan temel girdilerine dek etkin desteklenmelidir. Süreklilik arz eden tarımsal üretim boyutunda kopmalar olmasın, çiftçi borçlarının tamamı silinsin, yeterli destek verilerek girdi temini sağlanması, ürün planlaması ile ekim ve dikim faaliyetleriyle hasat sürecinde çiftçiye alım garantisi verilmesi gibi adımlar atılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kasap...

9.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Sosyal Güvenlik Kurumunun afet bölgesine yapılacak uygulamalar hakkında yayınladığı duyuruya ilişkin açıklaması

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sosyal Güvenlik Kurumu afet bölgesine yapılacak uygulamalar hakkında bir duyuru yayınladı. 22/6/2023 tarihinde, burada, ayakta tedavide katılım payı ve sağlanan ilaçlar için katılım payı alınmaması var, onun dışında bir şey yok. Depremzedelere özel hastaneler de dâhil olmak üzere, tüm sözleşmeli sağlık kuruluşlarında derhâl ve gecikmeden yataklı tedavinin de ek ücret katılım payı da dâhil ücretsiz yapılması şart. Yatması gereken hastalardan ek ücret, katılım payı gibi ücretler talep edilmesi ayıptır; buradan Çalışma Bakanı Vedat Bilgin'i de uyarıyorum. SGK derhâl bu kararı revize etmeli, depremzedelerimizi kimsenin mağdur etmeye hakkı yok. İşitme cihazı, kan sayım cihazı, kan ölçüm cihazı, ortez, protez, gözlük gibi cihazlarını evlerinde, mahsur kaldıkları evlerinde bırakan insanlarımızın tekrar bunlara ulaşabilmesini, ücretsiz olarak ulaşabilmesini SGK'nin sağlaması gerekiyor. Ne bu ülkeyi ne de bu deprem...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Etyemez...

10.- Konya Milletvekili Halil Etyemez'in, Millî Eğitim Bakanlığının deprem bölgesindeki psikososyal destek faaliyetlerine ilişkin açıklaması

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sadece milletimizin değil, insanlık tarihinin en büyük tabii afetlerinden biriyle karşı karşıya olduğumuz günlerden geçmekteyiz. Bu süreçte evlatlarımızın eğitimleri en önemli önceliklerimizden biri olmuştur. Depremi yaşadığı ilk günden itibaren tüm birimleriyle seferber olan Millî Eğitim Bakanlığımızın deprem bölgesindeki psikososyal destek faaliyetleri devam etmektedir. Her şart altında eğitime devam yaklaşımıyla deprem bölgesindeki illerde 418 psikososyal destek çadırı kurulmuştur. Görevli öğretmen ve psikolojik danışmanlarla yürütülen çalışmalarda 418 psikososyal destek çadırı ve 88 hastane sınıfında bugüne kadar toplam 691 binin üzerinde evladımıza ve veliye ulaşılmıştır. Devlet ve millet olarak asrın felaketi karşısında asrın dayanışmasını sergiliyoruz. Asrın felaketinde yaralarımızı el ele vererek inşallah en kısa sürede saracağız.

BAŞKAN – Sayın Yalım...

11.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, deprem bölgesinde enkaz altında kalan traktörlere, tarım aletlerine ve araçlara ilişkin açıklaması

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, depremde özellikle ilçelerde ve köylerde enkazların altında kalan traktörler ve tarım aletleri var. Zarar gören çiftçilerimizin traktörlerinin devlet tarafından karşılanmasını Tarım Bakanından özellikle talep ediyorum. Bölgedeki tarımın yapılabilmesi için acilen zararların tespit edilip karşılanmasını tekrar tekrar Sayın Tarım Bakanından ve de Cumhurbaşkanı'dan zarar gören çiftçilerimiz adına talep ediyorum.

Yine depremde binlerce otomobil enkaz altında kaldı. Kaskosu olmayan çok sayıda otomobil var ancak mecburi trafik sigortası karşı tarafa 120 bin TL'ye kadar ödeme yapabiliyor. Bu 120 bin TL'nin zarar gören araç sahiplerine ödenip en azından bir nebze olsun zararlarının karşılanmasını da aynı şekilde talep ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Baltacı...

12.- Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'ın, iktidarın deprem öncesi ve sonrası büyük ihmallerine ve sorumsuzluklarına ilişkin açıklaması

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Depremde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, ailelerine sabır diliyorum. Başımıza gelen, bir buçuk dakikada yaşadığımız bir felaket değil, arkasında büyük ihmaller ve sorumsuzluklar olan bir cinayettir. Eğer iktidar 1999 depreminin üzerinden propaganda yapmak yerine yirmi bir yıldır hazırlık yapsaydı, hamaset yapmak yerine önlem alsaydı, yirmi bir yıldır istismar etmek yerine depreme dayanıklı şehirlerin inşası için adımlar atsaydı bugün böyle büyük bir bedel ödemek zorunda kalmayacaktık.

Depremi üzerinden yirmi üç gün geçti; insanlar hâlâ moloz yığınları başında cenazelerini bekliyor, hâlâ başını sokacak bir çadır bulamıyor. Buna rağmen iktidar bir taraftan toplumu tehdit etmeye bir taraftan da özel ajanslara hazırlattığı reklam videolarıyla propaganda yapmaya devam ediyor; algıyla yaralar kapanmıyor, acılar dinmiyor. Dayanışma, dayanışma, dayanışma...

BAŞKAN – Sayın Güneş...

13.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremlere ve depremlerin ilk anından itibaren yaraların sarılması için devletin ve milletin gerekli adımları attığına ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 6 Şubat 2023 tarihinde 11 ilimizi, 62 ilçemizi, 10 bin köyümüzü etkileyen, Kahramanmaraş merkezli 7,6 ve 7,7 şiddetinde 2 adet deprem yaşadık. 14 milyon kişinin yaşadığı bölgede 203 bin bina ve 585 bin bağımsız bölüm yıkıldı veya çok hasar aldı, 45 binden fazla vatandaşımız hayatını kaybetti. Hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Cenab-ı Allah'tan rahmet, yakınlarına ve milletimize başsağlığı ve sabırlar dilerim, yaralılarımıza da acil şifalar dilerim.

Gidenleri geri getirmemiz mümkün değil ama ilk andan itibaren yaraların sarılması için devlet ve milletçe adımlarımızı attık. Bu sürece destek veren gönüllülerimize, tüm sivil toplum örgütlerimize, tüm milletimize, yurt dışından destek veren ülkelere ve milletimizin hep yanında olan ve sürecin en hızlı ve en etkin yürütülmesini sağlayan başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a ve tüm kurum ve kuruluşlarımıza teşekkür ederim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Cenab-ı Allah'tan bizi felakete karşı korumasını diler, tüm milletimize geçmiş olsun dileklerimi sunarken Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – Sayın Taşdoğan...

14.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan'ın, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremlerin Gaziantep'e etkilerine ve devlet millet kaynaşmasına ilişkin açıklaması

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Sayın Başkan, 6 Şubat 2023 günü Kahramanmaraş merkez üssünde art arda meydana gelen asrın felaketi depreminde seçim bölgem Gaziantep'te Nurdağı, İslâhiye başta olmak üzere Nizip ve merkez ilçelerimizde ağır yıkımlar olmuştur. 3.828 hemşehrimiz vefat etmiş, 16.464 hemşehrimiz yaralanmış ve kurtarılmıştır.

Depremin ilk anından itibaren olağanüstü şartlara rağmen devletimiz bütün ihtişamiyla vatandaşının yanında olmuş ve yüce Türk milleti de adına yakışır vakarla yardıma koşmuştur; devlet, millet kaynaşmıştır. Cenab-ı Allah devletimizden ve milletimizden razı olsun. İlimizde kalıcı konutların temeli de atılmıştır. Biz 6.317 şehitle yüz yıl önce başladığımız Antep'i Gaziantep yapan ruhla yeniden inşa edeceğiz ve yaralarımızı saracağız.

BAŞKAN – Sayın Ekinci...

15.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, Mecliste kabul edilen EYT kanununa ilişkin açıklaması

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Kıymetli Başkan.

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen asrın felaketinden etkilenen vatandaşlarımızın yaralarını Cumhuriyetçi olarak sararken diğer bir taraftan da memleketimizin bizlerden beklediği çalışmaları yapıyoruz. Dün Gazi Meclisimizde kabul edilen EYT kanunuyla yirmi dört yıl önce getirilen yaş şartı kaldırılarak ilk etapta 2 milyon 250 bin, süreç içerisinde de yaklaşık 5 milyona yakın vatandaşımız emekli olma hakkı elde etmiştir. Emekli olma hakkı elde eden tüm vatandaşlarımıza ve ailelerine hayırlı olması dileğiyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

16.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, 28 Şubat postmodern darbesinin 26'ncı yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Demokrasi tarihimize kara bir leke olarak geçen 28 Şubat postmodern darbesinin 26'ncı yıl dönümünü geride bıraktık. 28 Şubatta irticayla mücadele adı altında binlerce devlet memuru başörtülü oldukları için fişlendi, memuriyetlerine son verildi. Başörtülü öğrenciler terörist muamelesi gördü, binlercesi tutuklandı, üniversitelerden atıldı. Kamusal alan yaftasıyla başörtülü vatandaşların okullara, hastanelere girişleri engellendi. Asker oğlunun yemin töreninde başörtülü diye anneler kışlaya alınmadı. Hortumlanan bankalar üzerinden devlet hazinesi 300 milyar dolar zarara uğrattıldı. 15 Temmuz gecesi Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın davetiyle canını ortaya koyarak darbeyi durduran milletimiz bir daha 28 Şubatlarla asla müsaade etmeyecektir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Arkaz...

17.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, pandemide ve depremde şehir hastanelerinin önemine ilişkin açıklaması

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İstanbul'da depremde hastalarımızı tüm hastanelerimizde ziyaret ettim; yaklaşık 14 bin hasta gelmiştir, tedavisi devam eden hastamız 1.188'dir. Hastanelerimizde sadece hastalara değil, hasta yakınlarına da barınma, giyinme, yeme içme hizmeti sağlanmıştır. Ankara'ya da on binlerce hasta geldi. Bugün, enkaz altından iki yüz kırk sekiz saat sonra kurtulan Aleyna Ölmez kızımızı Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde ziyaret ettim; sağlık durumu gayet iyi, acil şifalar diliyorum. Doktorlarımıza ve sağlık çalışanlarımıza teşekkür ederim. Pandemide ve depremde şehir hastanelerimiz olmasaydı hastalarımızı nereye koyardık bilemiyorum.

Allah devletimize ve milletimize zeval vermesin. Milletimizin başı sağ olsun. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Çakır...

18.- Erzincan Milletvekili Burhan Çakır'ın, depremde vatandaşların hepsini Erzincan'a davet ettiğine ve depremlerde vefat eden Yakup Taş, Sıtkı Güvenç ile tüm vatandaşlara ilişkin açıklaması

BURHAN ÇAKIR (Erzincan) – Teşekkür ederim.

Erzincan'ımız, sevgililer sevgilisi Peygamber Efendimiz'in şehri Medine-i Münevvere'nin vakfiyesidir. Erzincan dünyada depreme en hazırlıklı şehirdir; en fazla 2 veya 3 katlı binalarla, yatay ve depreme dayanıklı mimarisıyla hoşgörü ve kardeşliğin şehri Erzincan misafirlerini ağırlamaktan şeref duyar. 11 şehrimizde gerçekleşen asrın felaketini derinden yaşayan tüm depremde kardeşlerimizi Erzincan'ımıza davet ediyorum; şehrimizde en iyi şekilde ağırlanacaklarından hiç şüpheleri olmasın. Deprem'in ilk saatlerinden itibaren tüm milletimizin olduğu gibi Erzincan'ımız da seferber oldu.

Depremde vefat eden tüm vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum ve grubumuzun Adıyaman Milletvekili, kıymetli arkadaşımız merhum Yakup Taş'a, Sıtkı Güvenç'e, yine, Erzincanlı şehit uzman er...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – BAŞKAN – Sayın Karahocagil...

19.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, 6 Şubatta yaşanan felaketin izlerini hep birlikte sileceklerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Teşekkür ederim Başkanım.

Maalesef, ülkemiz 6 Şubatta büyük bir felakete uyandı. Deprem felaketinden bu yana binlerce artçı deprem yaşadı. Dünyada eşi benzeri görülmedik şekilde üst üste yaşadığımız bu güçlü depremlerin ve artçıların yol açtığı yıkımlar, hasarlar maalesef çok büyük; evlerimizi, iş yerlerimizi yıktığı, canlarımızı yaktığı, sevdiğimizimizi bizden ayırdığı gerçeğiyle yaşamak çok zor. Tüm Türkiye olarak acımızı yaşayıp

yasımızı tutacağız ancak ayağa kalkmaya, dimdik durmaya da mecburuz. Zaman birlik zamanı, vakit kenetlenme ve acıları sarma zamanı. Akbalar tepemizde uçup fırsat kollasalar dahi, menfaat ve siyasi çıkar uğruna açıklama, dezenformasyon yapsalar dahi nafile; Türk halkı zor zamanlarda tek yürek olmayı başarmış bir millettir. Ölenleri geri getiremeyiz elbette fakat şehirlerimizi sıfırdan inşa ederek felaketin izlerini sileceğiz, inşallah. Yaşadığımız bu zor günlerde samimiyetle yanımızda olanları da karışımızda olanları da unutmayacağız.

BAŞKAN – Sayın Kenanoğlu...

20.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, 6 Şubat depremi sonrasında çok sayıda çocuğun kayıp olduğuna dair iddialara ilişkin açıklaması

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, 6 Şubat depremini birçok yönüyle konuşmaya devam edeceğiz tabii ki; bunlardan biri de kayıp çocuklar vakası. Şu ana kadar çok sayıda çocuğun kayıp olduğu iddiası var ki bu sayının yaklaşık bin civarında olduğu söyleniyor. Çocukların özellikle enkazdan çıkartıldıktan sonra ambulansla hastaneye götürülüp hastaneden sonra kaybolduğu iddia ediliyor. Bu iddialar sadece dedikodu değil; yargıya taşınmışlar var, şahitler var, tanıklar var, bunların cemaatlere, tarikatlara teslim edildiğine dair görgü tanıkları ve yargıya da bu konuyla ilgili yapılmış başvurular var. Bu konuda tüm kamuoyunu duyarlılığa davet ederken Meclisi de göreve davet ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

21.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, deprem sonrası bölgede devleti temsilen siyasi iktidarın olmadığına ilişkin açıklaması

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Sayın Başkan, Kahramanmaraş merkezli depremde, daha ilk saatlerden itibaren Genel Başkanımız Sayın Kılıçdaroğlu'nun görevlendirmesiyle tüm milletvekili arkadaşlarımızla vatandaşlarımıza yardıma koştuk. Ben ilk günden itibaren Elbistan'daydım. Gece -20 derecede, enkaz altında ilk kırk sekiz saatte arama kurtarma çalışması yapılmadığı için maalesef binlerce vatandaşımız donarak öldü.

Bölgede vatandaşlarımız canla başla çalıştılar, örnek dayanışma gösterdiler ancak devleti temsilen siyasi iktidar yoktu, sahada kaos hâkimken kurumlar arası bir koordinasyon da yoktu. Beceriksizliğiniz yetmedi, vatandaş enkaz altındayken çevre ve insan sağlığını da hiçe sayarak enkaz kaldırma, moloz depolama çalışmalarını yaptınız. Kurulan çadır kentlerde çevre ve hijyen şartları çok kötü, sağlıksız; şimdi de salgın hastalıklar kapıda. Yeter artık, yönetemiyorsunuz; helallik yerine... Kulüplerden istifa değil, iktidardan istifa!

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Göker...

22.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, 1 Mart tezkeresine "Hayır." diyenlere ve yaşanan deprem sonrası Hükümete sundukları öneriye ilişkin açıklaması

MEHMET GÖKER (Burdur) – Sayın Başkanım, bundan yirmi yıl önce 1 Mart tezkeresine "Hayır." diyerek yabancı asker postallarının ülkemiz topraklarına basmamasını sağlayan başta rahmetli Sayın Genel Başkanımız Deniz Baykal olmak üzere o dönemde bu tezkereye "Hayır." veren bütün milletvekillerine minnet ve şükran duygularımı sunuyorum.

Evet, Kahramanmaraş merkezli bir deprem yaşadık, bu deprem felaketinde ciddi hasarlar ve can kayıplarımız oldu ancak bunun arkasından vatandaşlara verilmesi planlanan, yapılması planlanan evlerin yüzde 40'ının vatandaşlardan tahsil edilmesi öngörüldü. Hükümete şöyle bir önerimiz var: Almak yerine bir kez de vermeyi deneyin. Bu yıkılması planlanan veya yıkılan 170 binin üzerindeki binadan çıkacak olan demir ve hurda maliyetini bu depremedelere bağışlayın, geri ödeyin.

BAŞKAN – Sayın Çepni...

23.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, tribünlerin önemine ve maçların seyircisiz oynanması kararına ilişkin açıklaması

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Futbol sadece futbol değildir, tribünler de sizin alışık olduğunuz bindirme kıtalar değildir; fabrikada işçidir, katledilen kadındır, kampüste öğrencidir, depremde yok edilen halktır. Irkçı faşizmin borazanı olmayı reddeden, halkın sesini yükselten onurlu tribünlerimize, halkımıza selam olsun.

Sahalarda ırkçı sloganlar haykırılırken ses çıkartmayanlar “Hükümet istifa.” sesini duyunca feveran ediyorlar. Halk korkusu böyle bir şey. Faşizmin en büyük korkusu gerçeklerdir; karartmak, kısmak, yok etmek ister. Maçların seyircisiz oynanması kararı da geçersizdir. Deniz bitti, kara göründü. Halka parmak sallayanların, tehdit edenlerin Beşiktaş üyeliğinden istifası da hayırlı bir iştir. “Oley!” diyoruz buna, devam etmesini de bekliyoruz.

BAŞKAN – Sayın Aydın...

24.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Bursa'nın Orhangazi ilçesi Fındıklı köyündeki mera alanlarına taş ocağı kurulmak istendiğine ilişkin açıklaması

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Malumunuz, depremden sonra çok büyük bir hızla, hemen bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle, yıkılan yerlerin tekrar yapılması için meralar, ovalar, ormanlar, dağlar taşlar resmen inşaatı ve imara açılıyor ve bunun sonucunda ekolojik sistemin, doğanın dengesinin ve uzun vadede insan hayatının yok olacağı ve tehdit edileceği ortada. Buna benzer bir uygulama da Bursa Orhangazi ilçesi Fındıklı köyünde yapılıyor. Yörede faaliyet gösteren bir taş ocağı, 110 haneli köyde, burada bir imalat yapmak için köylünün mera arazilerinde, hayvanlarını otlattıkları, çiftçilik yaptıkları yerlerde taş ocağı kurmak istiyor.

Buradan uyarıyoruz: Bu taşlar karnımızı doyurmaz, sadece madenleri yiyerek hayatımızı idame ettiremeyiz. Yüzyıllardır orada hayvancılık, çiftçilik yapan insanların meralarını taş ocaklarına, maden ocaklarına heba etmeyin. Bu yanıştan bir an önce dönün diyorum.

BAŞKAN – Sayın Özer...

25.- Antalya Milletvekili Aydın Özer'in, depremzedelerin barınma sorununa ilişkin açıklaması

AYDIN ÖZER (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Antalya'ya gelen depremzede sayısı Valiliğin son verdiği bilgiye göre 177 bine ulaşmış bulunuyor, bu depremzedelerden otellerde misafir edilenlerin sayısı ise 65 bin civarında. Öğrendiğimize göre oteller 6 Şubat'ta yaşanan felaketin hemen sonrasında Valilikte yaptıkları toplantıda depremzedeleri dört-beş haftalığına misafir edebileceklerini söylemişler, sonraki süreci de devletin yürüteceği düşünülmüş; şimdi bu süre dolmak üzere. Büyük işletmeleri yaklaşan turizm sezonu, küçük işletmeleri ise elektrik borçları ve diğer harcamalar zorlamaya başladı. Valiliğe göre, ilk gelen depremzedelerin çoğunluğunun evleri hasarsız veya hafif hasarlı, bu nedenle geri dönmesi beklenenler var. Sosyal yardımlardan gelenlerin ise dönüş biletleri temin edilecekti.

Bu süreç maalesef herkesin yüreğini sıkıştırıyor. Bu durumun krize dönüşmesine izin verilmemeli ve misafir depremzedelerin barınma sorununa bir an önce çözüm bulunmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

26.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Mecliste kabul edilen EYT kanununun eksikliklerine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili kanun teklifi dün kanunlaşarak Meclisimizden geçti, tüm partilerin oy birliğiyle bu gerçekleşti. Yıllardır emekliliği bekleyenler bu anlamda mutlu oldular ancak bu kanun yeterli değil, özellikle staj başlangıcı esas alınarak emekli olmayı bekleyenlerin hakları ne yazık ki verilmedi. Ayrıca, emeklilikle ilgili yapılan bu düzenlemede, bir günle on yedi yılını kaybedenler oldu, onların mağduriyeti göz ardı edildi, BAĞ-KUR priminden dolayı emekli olamayanlar için yapılması gereken düzenleme yapılmadı.

Kanun bu hâliyle çıktı, yeterli değildi; “evet” oyu verdik ama bundan sonra diğer mücadelemizi emekliliği hak ettikleri hâlde emeklilikleri bir nedenle gasbedilenler için olacak ve bundan sonra da onlar için mücadelemize Mecliste devam edeceğiz.

Başta Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu olmak üzere tüm parti grubumuzun yanı sıra emeklilikte yaşa takılanların verdiği mücadele nihayet olumlu sonuçlandı. Bu, bir mücadelenin güzel...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Girgin...

27.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, zorunlu emekliliğe ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Dün Meclisten geçen EYT kanunundaki zorunlu emekliliğe dair kanun maddesine özelleştirme mağdurlarının itirazı var. Termik santraller ve kömür ocakları gibi özelleştirilen diğer kurumlardan 4/C'ye ve oradan da çakma 4/B statüsüne geçirilenler zorunlu emekliliğe tabi tutulmaya devam ediliyor.

Ayrıca, 2007 yılında çıkartılan 5620 sayılı Kanun'la geçici işçilerin sürekli işçi kadrolarına veya sözleşmeli personel kadrolarına geçirilmesi aşamasında altı aylık hizmeti olmaması sebebiyle sürekli işçi kadrosuna geçemeyen 600 işçimiz de zorunlu emekliliğe tabi tutulmaktadır. Zorunlu emeklilik hem iş barışını bozmakta hem de yıllarca emek vermiş nitelikli personelin kaybına neden olmaktadır. 4/C'den 4/B statüsüne geçenlerin ve kamudaki geçici işçilerin zorunlu emekli edilmesi uygulamasına acilen son verilmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Köksal...

28.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar'ın Başmakçı ilçesindeki yumurta üreticilerinin yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, öncelikle ülkemizde yaşanan 11 ilimizi etkileyen depremden dolayı hepimize geçmiş olsun. Ölenlere Allah'tan rahmet, yaralı vatandaşlarımıza acil şifalar diliyorum.

Seçim bölgem Afyonkarahisar'ın Başmakçı ilçesinde tavukçuluk ve yumurtacılık yoğun bir şekilde yapılmaktadır. Ancak 31 Ocak itibarıyla bu ilçemizde görülen kuş gribi nedeniyle bölgede karantina başlamış; 4,5 milyon kanatlı hayvan, ham madde, yem, viyol, yumurta itlaf edilmiştir. Yumurta sektörü milyonlarca lira zarardadır. Yumurtacılar zararlarının tümünün karşılanmasını beklemektedir. Eğer bu yapılmazsa korkarım ki bölgedeki yumurta üreticileri, nakliyeciler, bu sektörden ekmeği yiyen işçiler ve bölge halkı ciddi bir ekonomik kayba uğrayacak hatta bazı işletmeler tamamen kapanacaktır. İşçiler işsiz kaldıkları için başka yerlere göç edecek, bölge zarar görecektir. Bunun için ivedilikle, bir an önce zararın tümünün karşılanması gerekmektedir.

BAŞKAN – Sayın Kemalbay...

29.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün, depremzede engellilerin ihtiyaçlarına ilişkin açıklaması

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yaşadığımız deprem insanlık tarihinin en büyük depremi olarak burada söyleniyor, aslında yapılamayanlar doğallaştırılmaya çalışılıyor. Oysa asrın felaketi olan böylesine büyük bir depremde önce “geliyorum” diyen depreme karşı önlem almamak, daha sonra arama kurtarma ve insani ihtiyaçların karşılanmamasıdır ve bu arama kurtarma çalışmalarındaki eksiklikler özellikle engelliler için daha da vahim bir durumdur, buna dikkat çekmek istiyorum. Engelliler için önceden hazırlanmış bir afet planı olmadığını görüyoruz, yeni bir hayat kurabilmeleri için, kalıcı barınma ihtiyaçlarının karşılanması için engellilere sosyal bir politika geliştirilmeli, bir an önce engellilerin ihtiyaçları, depremzede engellilerin ihtiyaçları karşılanmalıdır, bunun için kamu harekete geçmelidir.

BAŞKAN – Sayın Çakırözer...

30.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, depremzede üniversite öğrencileri için kapsamlı bir yardımlaşma paketinin derhâl açıklanması gerektiğine ilişkin açıklaması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Deprem felaketlerinde yitirdiğimiz 50 bin yurttaşımıza Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifa diliyorum. Felaketin yaralarını dayanışmayla saracağız.

Bu seferberlikte unutmamız gereken bir kesim de gençlerimiz. Yüz binlerce depremzede üniversite öğrencimiz eğitimlerine devam edebilmek için desteğe muhtaç; telefonları, bilgisayarları enkaz altında kalanlar, kaldıkları yurtlarda, evlerde interneti olmayanlar on-line eğitimlere katılamıyor, çaresizlikten okullarını bırakanlar var. Depremzede üniversite öğrencilerimiz için kapsamlı bir yardımlaşma paketi derhâl açıklanmalı, telefon, bilgisayar desteği ve ücretsiz internet hizmeti sağlanmalı, depremzede öğrencilerimize koşulsuz burs desteği sağlanarak KYK borçları faizsiz ertelenmeli, üniversitelerde yüz yüze eğitim isteyen milyonlarca öğrencinin çağrısına da kulak verip üniversiteler açılmalı. Bilimsellikten, hukuktan uzak, tek adam kararlarıyla bir kuşağımızı daha kaybetmeyelim. Gençlerimiz bizim geleceğimiz, aydınlık yarınlarımız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi Sayın Usta'ya aittir.

Buyurun Sayın Usta.

31.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 1 Mart Bosna Hersek'in bağımsızlık gününe, 1-7 Mart Deprem Haftası'na, Hatay'dan başlayarak tüm Türkiye'de yabancılara konut satışının durdurulması gerektiğine, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın grup toplantısında yapmış olduğu konuşmaya, Borsa İstanbuldaki işlemlerin depremden üç gün sonra durdurulmasına, depremedelere yapılacağı söylenen 10 bin TL'lik yardıma, Hatay ve Adıyaman'dan farklı illere giden depremedelere hasar tespitlerini bildirmelerine ilişkin uygulamaya, depremde yanan İskenderun gümrük depolarına yapılan müdahaleye ve Kızılıya ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün 1 Mart, dost ve kardeş ülke Bosna Hersek'in bağımsızlık günü. 1 Mart 1992'de bağımsızlığını kazanan Balkanların yükselen değeri Bosna Hersek devletini ve halkını tebrik ediyor, muhabbetle selamlıyorum.

Toplumda deprem bilincinin oluşması, deprem öncesinde, esnasında ve sonrasında hazırlıklı olunması ve deprem tehlikesinin kamuoyunun gündeminde kalması amacıyla her yıl 1-7 Mart tarihleri arası Deprem Haftası olarak belirlenmiştir. Maaalesef yaşadığımız büyük deprem sonrası Hükümetin depreme öncesinde ve sonrasında hazır olmadığı net bir şekilde görülmüştür. Yıkılan şehirler sonrası kentlerin yeniden ayağa kalkması ve tekrar yaşanabilir hâle gelmesi için yeni konut inşaatlarına başlanacağı duyurulmuştur. Elbette şehirlerimizi yeniden onaracağız fakat bunu yaparken yeni bir usulsüzlüğe müsaade etmeyeceğiz. Saraya yakın müteahhitlerin yaptığı denetimsiz yeni binaların depremde un ufak olduğunu unutmayaacağız fakat üzülererek görüyoruz ki Hükümet hâlâ akıllanmamıştır. Afet bölgesi tasarım alanları rehberinde yer alan bilgilere göre deprem bölgelerinde yapılacak dairelerin yapımı yeniden saraya yakın müteahhitlere verilmiştir. Tamamen yıkılan bu kentlerin imar planları yenilenmeden, kent planları yapılmadan konut çalışmalarına başlamak, hele hele bu konutların nerelere kurulacağına yönelik gerekli jeolojik, jeofizik etütleri yapmadan, bunların altyapıya olan etkileri değerlendirilmeden, bütünlüklü bir kent planlaması yapılmadan başlanması yanlıştır. İleride bu tür felakete yol açacak gelişmelere şimdiden zemin hazırlamak gerekir.

Diğer bir husus: İlk gün Sayın Genel Başkanımızın da ifade ettiği gibi, öncelikle Hatay'dan başlayarak tüm Türkiye'de yabancılara konut satışları durdurulmalıdır. Bizim amacımız insanlarımızın evlerine, yurtlarına geri dönmesi; hiçbir vatandaşımızın herhangi bir hakkının kaybolmamasıdır. Biz bu amaca yönelik olarak da bir kanun teklifimizi Meclis Başkanlığına sunduk.

Cumhurbaşkanı Erdoğan az önce grup toplantısında yapmış olduğu konuşmada “Sorulması gereken hesapları adli, idari, siyasi olarak sormak boynumuzun borcudur.” ifadesini kullanmıştır. İktidara gelirken “Fırat’ın kenarında kaybolan bir kuzunun bile sorumluluğu benim üzerimdedir.” diyen Erdoğan, bugün yaşadığımız büyük afeti beceriksiz yönetimiyle felakete dönüştürmesine rağmen kendi üzerinde hiçbir sorumluluk hissetmemektedir. Oysaki binaların denetlenmemesi, gerekli tedbirlerin alınmaması, imar affının çıkarılması ve deprem acil planının uygulanmaması gibi birçok sorumluluk birinci derecede Erdoğan’a aittir. Deprem sonrası bölgeye ivedilikle yetiştirilmemesinin ve koordine olunamamasının sorumluluğu birinci derecede Erdoğan’a aittir. Sorulması gereken hesabın tek adresi Erdoğan ve Hükümetidir. Aziz milletimiz 14 Mayıs’ta bu hesabı soracak, faturayı kesecektir. Gerçek şudur ki depremin merkez üssü Kahramanmaraş, felaketin merkez üssü Beştepe’dir.

Türkiye’nin 10 ilinde etkili olan Kahramanmaraş merkezli iki büyük depremde 44 bin vatandaşımızın hayatını kaybettiğini, yüz binlerce insanımızın da evsiz kaldığını biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Ancak Borsa İstanbulda işlemler depremden üç gün sonra durdurulmuştur. Merkezî Kayıt Kuruluşuna göre bölgede 380 bin yatırımcı bulunuyor. Endeks açılıştan itibaren değer kaybını sürdürürken çimento hisselerinin üç gün boyunca yukarı yönlü sert çıkışı dikkat çekmiştir. BİST 100 Endeksi son iki yıl içerisindeki en sert düşüşünü gerçekleştirmiştir. Borsa İstanbulda BİST 100 Endeksi’ndeki şirketlerin üç günlük değer kaybı yaklaşık 660 milyar TL olmuştur. SPK borsayı üç gün açık tutarak bazı kişilerin vurgun yapmasına, depremedeler başta olmak üzere birçok kişinin zarar etmesine olanak tanımıştır. Özellikle vadeli işlemler piyasasında büyük rezalet ortaya çıkmıştır. Birileri vadeli piyasada açığa satış yaparak vurgun yaparken alım yönünde kredili pozisyonla depreme yakalanan ve işlem yapamayanlar ise eksiye düşmüştür. Borsada eşitlik ilkesi olması gerekir. Herkesin işlem yaparken aynı koşullara sahip olması gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Milyonlarca kişi depremde etkilendi. Göçük altında olanlar, onlara yardım etmek için seferber olan milyonlarca insan varken borsayı açık tutmak büyük bir rezalettir. 1999 Gölçük depreminden sonra yedi işlem günü kapatılan borsanın 6 Şubat Kahramanmaraş depreminden hemen sonra neden kapatılmadığı Hükümet tarafından açıklanmalıdır. İYİ Parti olarak depremedelerin parası üzerinden para kazanılmasını vicdansızlık ve bir nevi yağma olarak görüyor, konunun takipçisi olacağımızı da kamuoyuna bildiriyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 13 milyondan fazla vatandaşımızın etkilendiği bu Kahramanmaraş merkezli depremler sonrası depremde etkilenen tüm vatandaşlarımıza 10 bin TL yardım yapılacağı açıklanmıştı. Fakat bölgeden gelen, bize gelen şikâyetlerde birçok depremedenin bu yardımı alamadığını tespit ettik. Üstelik bunların içerisinde binasına ağır hasarlı teşhisi konmuş depremedeler de mevcuttur. Verilecek 10 bin liralık destek bugüne kadar kaç vatandaşımıza verilmiştir, kaç vatandaşımıza daha verilmesi planlanmaktadır? Evi ağır hasar görmüş ya da evi yıkılacak, çadırda kalan vatandaşlarımıza yapılacak nakdi yardım öncü olması gerekirken neden ihmal edilmiştir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Başkanım.

Vatandaşlarımızın sesini ve mağduriyetlerini yüce Meclisimizin çatısı altında dile getiriyor, Hükümetten konuya ivedilikle yaklaşmasını bekliyoruz.

Diğer bir aksaklık da yine bugün bize intikal eden bazı şikâyetlere göre, şimdi Hatay ve Adıyaman'dan Ankara'ya gelen veya başka illere giden depremedelerin depremde hasar gören binasını veya kaybettiği malı bildirmesi için bizzat kendisinin deprem bölgesindeki valiliğe gitmesi isteniyormuş. Şimdi zaten depremede Ankara'ya gelmiş, yeri yok, yurdu yok. Ona “Hasar tespiti için bizzat oraya geleceksin.” deniyor. İnternet ortamında e-devlet veya benzeri platformlardan form açılması gerekirken zaten her şeyini kaybetmiş vatandaşın tekrar bölgeye gelmesinin istenmesi nasıl bir akıldır? On-line olarak bir form açılması çok mu zordur? İnsanlar yapılan 10 bin TL yardımı da yola mı harcasın? Kalacak yeri, çadırı mı var da insanları oraya gitmeye zorluyorsunuz. Bölgede kamu kurum ve kuruluşu binası mı kaldı, insanları bölgeye gelmesi için zorluyorsunuz? İnsanları olmayacak işlere zorlamayın, işleri zorlaştırmayın, kolaylaştırın diyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Yani yine her geçen gün bir rezaletle karşılaşıyoruz. Bakın, yani bu beceriksizlik artık had safhaya gelmiş. Biliyoruz ki depremde İskenderun gümrük depoları yandı. Şimdi, orada gümrük depolarına en yakında Antalya Limanı'nda o esnada da hava koşullarıyla ilgili sismik araştırma çalışmasına ara verilmiş olan Oruç Reis gemisi tam donanımlı olarak beklerken Oruç Reis gemisine müdahale ettirilmiyor, ta İstanbul Kuruçeşme'de bulunan Nene Hatun gemisi bir sürü yol süresi geçirerek oraya müdahale ediyor. Yani bunları anlamak mümkün değil. Bunu hangi akıl idare ediyor? Yani bakın, bunun, bu facianın göz göre göre geldiğini hakikaten her ortaya çıkan delil bunu delillendirmiş oluyor.

Son konu da Sayın Başkanım, bu Kızılayla ilgili de her gün tekrar bir rezalet ortaya çıkıyor. Bakın, son rezalet de şu: Kızılaya bağlı Kızılay Gayrimenkul ve Girişim Sermayesi Portföy Yönetimi var. Bunlar aralık ayında SPK'ye bir müracaatta bulunuyorlar. Ne için müracaatta bulunuyor? Kendi paraları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son sözlerinizi alayım lütfen.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Paraları çok ya arkadaşların çünkü yardım yapmıyorlar, ihtiyaç sahiplerine dağıtmıyorlar; paraları altına ve dövize... Bakın, bu da Hükûmetin politikalarına ters. Bir yandan “TL’leşme” “liralaşma” deniliyor, bir yandan da Kızılayın paralarının altına ve dövize yatırılabilmesine imkân sağlayacak bir müracaat yapıyor SPK’ye. SPK’den olumlu görüş geliyor. 6 Şubatta deprem oluyor, efendim, millete çorba götürmesi gereken, çadır götürmesi gereken Kızılay bunları yapmıyor, 9 Şubatta KAP’a bildirimde bulunuyor. Böyle bir akıl kabul edilemez. Kızılayı bu hâle getirmeye hiç kimsenin hakkı yoktur. Bütün sorumluların istifa etmesini bekliyoruz.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Akçay...

32.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine, EYT’yle ilgili düzenlemenin Meclisten geçtiğine, millî sporcuların uluslararası müsabakalarda kazandıkları başarılarla, 28 Şubat kalkışmasının 26’ncı yıl dönümüne, Milliyetçi Hareket Partisinin darbe girişimlerine karşı tutumuna, Necmettin Erbakan’ın vefatının 12’nci yıl dönümüne ve 26 Şubatta hayatını kaybeden Prof. Dr. Atilla Özer’e ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cumhuriyetimizin 100’üncü yıl dönümüne emin adımlarla ilerlerken ülkemizin önemli sorunları da adım adım çözüme kavuşturulmaktadır. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin sorun çözen ve çözüm üreten dinamik yapısı sayesinde tüm sorunlar birer birer çözülmektedir. Farklı sosyal kesimlerden vatandaşlarımızın haklı beklentileri bir plan ve program dâhilinde adım adım hayata geçirilmektedir ve geçirilecektir. Bu doğrultuda, Cumhuriyet İttifakı ve Milliyetçi Hareket Partisi olarak...

Uzun süredir en önemli gündem başlıklarından biri de emeklilikte yaşa takılanlardı. Dün akşam Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda kabul edilerek yasalaşan emeklilikte yaşa takılanlar konusunun kalıcı olarak çözülmesi son derece memnuniyet vericidir. Cumhuriyet İttifakı, Covid-19 salgını, Rusya-Ukrayna savaşı, tüm dünyada etkili olan ekonomik sorunlar ve en büyük deprem felaketine rağmen EYT’li kardeşlerimize verdiği sözü tutmuş, EYT meselesini Türkiye’nin gündeminden çıkarmıştır. Bu önemli çalışmanın her aşamasına vaziyet ederek yakından takip eden Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’a ve Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli başta olmak üzere emeği geçen ilgili bakanlarımıza, bakanlıklarımıza, Sosyal Güvenlik Kurumuna, uzlaşmacı ve çözüm üreten bir anlayışla hareket eden Cumhuriyet İttifakı milletvekillerine, haklarını yapıcı ve demokratik bir platform hâlinde talep eden sivil toplum kuruluşlarına ve Genel Kurulda oylamada bu EYT konusuna katkı veren bütün milletvekillerimize teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, ülke olarak zor günlerden geçtiğimiz bir dönemde millî sporcularımızın uluslararası müsabakalarda kazandıkları başarılar moral ve motivasyon kaynağı olmaktadır. Millî güreşçilerimiz 23-26 Şubat arasında Mısır’ın İskenderiye kentinde düzenlenen Güreş Turnuvası’nda 3 altın, 2 gümüş, 3 bronz madalyayla toplamda 8 madalya kazanmıştır. 21-28 Şubat arasında Estonya’nın başkenti Tallin’de düzenlenen Gençler ve Yıldızlar Avrupa Eskrim Şampiyonası’nda millî sporcularımız 1’i gümüş, 3’ü bronz olmak üzere 4 madalya kazanmıştır. Bulgaristan’ın başkenti Sofya’da düzenlenen ve 26 Şubatta sona eren 74. Uluslararası Boks Turnuvası’nda millî boksörlerimiz 1 gümüş, 1 bronz madalya kazanmıştır. Millî badmintoncumuz Neslihan Yiğit Arın Uganda’da düzenlenen turnuvada; millî atletimiz Şilan Ayyıldız ABD’de düzenlenen Atletizm Şampiyonası’nda gümüş madalya kazanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Farklı branşlarda kazandıkları başarılarla ülkemizi gururlandıran tüm sporcularımızı, yönetim ve teknik ekibi tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyoruz.

Sayın Başkan, dün “28 Şubat ‘demokrasiye balans ayarı’” adı altında başlatılan 28 Şubat kalkışmasının 26’ncı yıl dönümüydü. Darbeler, muhtıralar, vesayet girişimleri siyasi ve demokratik düzenimizi sekteye uğratmış, ülkemizin gerçek gündemine ve atılım hamlelerimize prangalar vurmuş; Türkiye, yönetimde yaşanan istikrarsızlıklara ve kayıp yıllara mahkûm edilmiştir. 28 Şubat postmodern darbesi de Türkiye’nin demokratik düzenine vurulmuş bir darbedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Siyaseti dışarıdan tanzim etmeye, demokrasiyi etkisizleştirmeye ve alanını daraltmaya tevessül edenler açıkça millet kararına ve millet iradesine kastedenlerdir. 15 Temmuz hain FETÖ darbe teşebbüsünde aldığımız tutum göz önünde bulundurulduğunda, Milliyetçi Hareket Partisi olarak her türlü darbe girişiminin, antidemokratik hareketin karşısında durduk ve durmaya da devam edeceğiz. Dün, darbe bildirilerine “Gönülden inanıyorum.” diyerek imza atıp saf tuttuğu hâlde, bugün, geçmişte bunlarla mücadele ettiğini söyleyenleri de ibretle izliyoruz.

Bu vesileyle, 27 Şubat 2011’de hayatını kaybeden siyaset ve devlet adamı merhum Necmettin Erbakan’ı vefatının 12’nci yıl dönümünde bir kez daha rahmetle anıyorum.

Sayın Başkan, 26 Şubatta değerli akademisyen, anayasa hukuku hocası Profesör Doktor Atilla Özer Hocamız hayatını kaybetmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Merhum Atilla Özer Hocamıza Allah’tan rahmet; ailesine, hukuk camiasına ve öğrencilerine başsağlığı diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

33.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş’ın, Yunanistan’daki tren kazasına, HDP İstanbul Kanarya İlçe Temsilciliğinin etrafının ablukaya alınmış olduğuna, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın enkazlarla ilgili açıklamalarına, enkazların delil karartma yeri olduğuna, molozların döküldüğü alanlara, Hataylı Hristiyan yurttaşların medyada hedef gösterilmesine, depremden zarar gören Aziz Georgios Kilisesi’ne ve refakatsiz çocuklara ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, bir başsağlığıyla başlamak istiyorum. Yunanistan’ın başkenti Atina’dan Selanik kentine giden bir yolcu treni ile Selanik’ten Larisa’ya giden yük treni çarpışmış ve ilk belirlemelere göre 32 kişi yaşamını yitirmiş, 85 kişi de yaralanmıştır. Ben, yaşamını yitirenlerin ailelerine başsağlığı diliyorum ve yaralılara acil şifalar diliyorum.

Yine, şu anda İstanbul Kanarya İlçe Temsilciliğimizin etrafı ablukaya alınmış, sebep ise kadın arkadaşların, kadın meclisimizin 8 Mart açıklamasını ilçe önünde yapmak istemeleri; içeriden çıkan herkes gözaltına alınıyor. Böyle bir deprem döneminde üç gün sonra enkazlara giden bir iktidarın gözaltında ve kadınları engellemede bu kadar hızlı olmasının amacını anlıyoruz. Kadınların mücadelesini durduramazsınız. Kanarya İlçe Temsilciliğimiz önündeki ablukayı derhâl kaldırın. 8 Marta giderken bu görüntüler sizin iktidarınızın gerçek yüzünü sadece daha fazla teşhir eder demek istiyorum.

Sayın Başkan, Cumhurbaşkanı Erdoğan bugün “Enkazları kaldıracamız, yaraları saracağız.” diye genel olarak bir açıklama yaptı ama “Enkazları kaldırıyoruz.” dediğı yerde hâlâ bedenler var, canlarımızın bedenleri var. Cenazeleri beklerken halk, enkazları yeni binaların dikileceğı alanlar olarak göremezler. Enkaz alanları binlerce insanın kayıp olarak geçeceğı birer suç mahallidir. Delillerin bu titizlikle tespit edilmesi gerekiyor.

Evet, enkazlar daha şimdiden delil karartma yerleri oldu. Her yerden bu konuda çok sayıda başvuru alıyoruz. Özellikle bir yere işaret etmek istiyorum sadece örnek olarak, diğere bütün illerde benzer yerler var: Diyarbakır Galeria Türkiye toplumunun oldukça önemli bir yerinde gündem oldu; canlılar, 12 kedi kurtarıldı ama orada avukatlık büroları da var -çok yakından biliyorum- yine tabii ki daireler de var. Defalarca gittim oraya, görüştük; avukatların dosyalarını almalarına bile izin verilmiyor. Dosyalar içinde çekler var, senetler var, özel eşyalar var, müvekkillerinin sırları var, yine insanların değerli eşyaları var; bu konuda mutlak surette kolaylık sağlanması gerekiyor. Diyarbakır Galeria sadece bir örnek, benzer birçok örneğı biliyorum, Antep’te de bizzat tanıklık ettim.

Yine, molozların döküldüğü alanlar çok önemli. Ekoloji örgütleri raporuna göre, Adıyaman merkezde resmî kayıtların aksine 5 binin üzerinde bina yıkımı ve enkaz olduğu söyleniyor. Bu devasa molozların Adıyaman’da dökülmeye başladığı yer, Adıyaman Belediyesi imzalı “Moloz dökmek yasaktır.” tabelasının olduğu bir dere yatağı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Molozların boşaltıldığı dere yatağındaki su, Antep ve Urfa halkının içme suyunun karşılandığı Karakaya Barajı’na karışıyor ve bu, halk sağlığını ciddi bir şekilde tehdit ediyor; bu uyarımızı yapmam istiyorum.

Yine, Hatay Samandağ’da bulunan kuşların göç yolu ve endemik bitkilerin üreme alanı Milleyha Sulak Alanı’na yine moloz ve atıkların boşaltıldığı, canlı çeşitliliğinin ve insan sağlığının, hava ve su varlığının tehlikeye atıldığı görülmüştür ve bu molozlar dökülmeye devam ediyor. Tüm ekosistemi zehirleyebilecek asbest, kimyasallar ve diğere zararlı maddeler havayı, suyu, toprağı, besinleri etkileyerek olumsuz etkileri nesiller boyu yaşayacağımız bir hâle dönüştürüyor; bunu hep birlikte önlememiz gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yine, Hatay’da benim de ziyaret ettiğim camiler gibi, cemevleri gibi tabii ki kiliseler de zarar gördü; hepsini ayrı ayrı ziyaret ettik. Yüzlerce yıllık tarihî kiliseler de yıkılmış; birçok Hristiyan yurttaşımız da diğere yurttaşlar gibi maalesef hayatını kaybetti. Hatta deprem sonrası, ellerindeki imkânlarla aşevleri ve destek çadırları açtıklarına bizzat tanıklık ettim fakat son günlerde özellikle Hataylı Hristiyanlara karşı medyada dolaşan ve Hristiyan yurttaşlarımızı hedefleştiren çok sayıda yayın devreye sokuldu. El Kaide ve ÖSO çeteleri hesaba katıldığında, hemen yanı başında bu hedef göstermenin sonuçları çok ciddi riskler barındırıyor; bunu Meclisimizin dikkatine sunmam istiyorum, bir an önce tedbirleri almamız lazım.

Ayrıca, Hatay’ın Altınözü ilçesinin Sarılar köyündeki altı yüz elli dokuz yıllık Aziz Georgios Kilisesi de depremde hasar gören yapılar arasında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hasar alan tarihî yapı için de yıkım kararı çıkmış. Bu yıkım kararının olmasının sebebi “tarihî eser” olarak kaydedilmemiş olması; bu nedenle, altı yüz elli dokuz yıllık kilisenin aslında tarihî eser olarak kaydedilmesi ve yıkımının önlenmesi acildir demek istiyorum.

Yine, refakatsiz çocuklar kamuoyunun çok temel gündemlerinden biri. Hepimiz çok yakından takip ediyoruz; Halkların Demokratik Partisi olarak ben ve birçok milletvekili arkadaşım Çocuk Hakları Alt Komisyonuna başvuru yaptık. Kamuoyuna refakatsiz çocukların prosedürlere aykırı olarak, cemaatlere, farklı yerlere verildiği yönünde çokça haber yansıdı; hatta bir tanesinin Sakarya’da İsmailağa cemaati tarafından işletilen bir kurum olduğu iddia ediliyor. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının tek işi bu iddiaları yalanlamak, onun haricinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı bunu yalanlamak dışında ne yapıyor, biz bilmiyoruz. Hatta en son “Suriyeli çocuklardır.” diye meşrulaştırmak istedi. Biz ve tüm sivil toplum çocuk hakları savunucuları bunun takipçisiyiz; Dersim’in kayıp kızlarından Pozanti’ya, Ensar Vakfından İsmailağa cemaati Hiranur Vakfına kadar çocuklara yönelik istismar vakaları Türkiye’nin hafızasında ve hepimizin hafızasında hâlâ çok canlı. Bu nedenle, hem Meclisi hem de tüm toplumu bu konuda duyarlı olmaya davet ediyorum ve özellikle çocuk komisyonunun derhâl işe el koymasını, bizim üyelerimizin de buna hazır olduğunu ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Özkoç, buyurun.

34.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç’un, 1 Mart tezkeresinin yıl dönümüne, Mecliste kabul edilen EYT düzenlemesinin yeni mağduriyetlere yol açtığına ve TÜRK-İŞ’in açıkladığı açlık sınırı rakamına ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün 1 Mart tezkeresinin yıl dönümü. 1 Mart, Türkiye Büyük Millet Meclisinin egemen güçlere, emperyalizme karşı onurlu duruşunun bir yıl dönümüdür. 1 Martta Cumhuriyet Halk Partisinden 177 milletvekili, Adalet ve Kalkınma Partisinden de 73 milletvekili bu tezkereye “hayır” dedi. O dönemlerde görev yapan, Grup Başkan Vekillliğimizi yapan Haluk Koç üzerinden on yıl geçtikten sonra dedi ki: “Bu belgelerin üzerinden on yıl geçti, gizli oturum belgeleri artık kamuoyuyla paylaşılsın.” Gizleyecek, saklayacak Meclisimizin hiçbir şeyi yok. Aldığımız karar onurlu bir karardır, bu kararı kamuoyuyla paylaşmanın hiçbir sakıncası yok. İnsanlarımız gerçekleri bilmeli ve gerçekleri öğrenmeli.

Depremle ilgili gözümüzün yaşlı kurumadı. Yitirdiklerimiz, kayıp kentlerimiz, tarihimiz bir yanda, şu an acil bekleyen en büyük sorunumuz kayıp insanlarımız, akıbetini bilmediğimiz insanlarımız ve çocuklar. Biz, özellikle, refakatsiz kalan çocuklarımızın takibi için Cumhuriyet Halk Partisi olarak bir ihbar hattı oluşturduk. Buradan yetkili kurumlarla paylaşımı sağlıyoruz ve takibini yapıyoruz. Şimdi, devletin böyle bir şeyi kesinlikle yapıyor olması gerekiyor. Çocuklarımızın, insanlarımızın akıbetinin ne olduğunu bilmek önce yakınlarımızın, sonra da milletimizin hakkıdır. Nedir oradaki durum? Kayıp insanlarımızla ilgili gerçek rakam nedir? Bunu bilmek durumundayız.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, dün EYT Türkiye Büyük Millet Meclisinden oy birliğiyle geçti, hayırlı olsun. EYT, Türkiye’de hak mücadelesinde önemli bir mihenk taşıdır. Örgütlendiler, hak ettiler, destekledik ve haklarını aldılar. Taleplerini dile getirdik, seslerini duyurdular. Birlikte mücadele edildi, birlikte kazanıldı. Mutluyuz, hepimiz için hayırlı olsun. Ancak hak gasbını ortadan kaldırmak için çıkarılan yasa yeni mağduriyetlere yol açmamalı. Bu yasa da, maalesef, yeni mağduriyetler söz konusu. İktidar bütüncül bir politikayı üretmekten yoksun olduğu için bir yeri düzenlerken başka bir yeri de maalesef ki bozuyor. Birincisi, biliyorsunuz, düzenleme 8 Eylül 1999’dan önce işe girenleri kapsıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – 7 Eylül 1999’da işe başlayan ve 9 Eylül 1999’da işe başlayan arasında yani bu iki günlük süre içerisinde kadınlar için yirmi yıl, erkekler için on yedi yıl fazla çalışma durumu var; böyle bir adaletsizliği kabul etmek mümkün değil, mutlaka araya bir kademelendirme sokulmalı ve geçiş sağlanmalıdır. Bu kadar keskin bir makas yeni bir mağdur grubu ve grupları ortaya çıkarır.

İkincisi, Komisyon sürecinde ve Genel Kurulda defalarca dile getirdik; 5975 iş günü primine takılanların, çıraklık ve staja takılanların, BAĞ-KUR tesciline takılanların, 9000 güne takılanların, kısmi emekliliğe takılanların ve -ben Sakarya Milletvekiliyim- 1999 deprem mağduriyetine takılanların mağduriyetleri kesinlikle giderilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bu yasa bir piyango düzenlemesi değildir, tüm kesimlerin hakkını ve hukukunu gözeten bütüncül emeklilik ve sosyal güvenlik düzenlemesi gerektirmektedir. Milletimize söz veriyoruz, bu bizim sözümüz ve sorumluluğumuzdur: Her bir alın terinin hakkının ödendiği adil sistemi oluşturmak için elimizden gelen neyse hukuk düzeninde onu gerçekleştireceğiz ve temel politikamız açlık sınırı olacak, emeklilerin ve emekçilerin açlık sınırı altında yaşamadığı bir ekonomi yaratmak olacak. TÜRK-İŞ rakamları açıkladı, açlık sınırı 9.425 lira; açlık sınırı altında Türkiye’de kimse kalmayacak, hiçbir çocuk bizim iktidarımızda yatağa aç girmeyecek.

BAŞKAN – Sayın Turan, buyurun.

35.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın, EYT düzenlemesine ilişkin tekliflerinin yasalastığına, Genel Kurul gündemine ve Yunanistan’ın Larisa kenti yakınlarında dün gece meydana gelen tren kazasına ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dün milyonlarca vatandaşımızın beklediği EYT düzenlemesine ilişkin teklifimiz yasalastı. Bir kez daha hayırlı olmasını diliyorum. Katkı sunan, destek veren tüm vekillerimize, partilerimize teşekkür etmek istiyorum.

Bugün Türk-İslam arkeolojisiyle ilgili bilimsel çalışmalar yapmak üzere Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı kurulmasına ilişkin kanun teklifimizi görüşeceğiz. Vakıf faaliyetleri Gaziantep’te bulunan enstitü tarafından yönetilecek, yürütülecek. Şimdiden Gaziantep’imize, ülkemize hayırlı olmasını diliyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yunanistan’ın Larisa kenti yakınlarında dün gece bir yolcu treni ile bir yük treninin çarpışması sonucu en az 36 kişinin hayatını kaybettiği ve 85 kişinin de yaralandığı haberini üzüntüyle aldık. Depremde arama kurtarma ekibiyle yanımızda yer alan komşumuz Yunanistan’a ve Yunan halkına başsağlığı dilekelerimizi iletmek istiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.17

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 15.39****BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Bayram ÖZÇELİK (Burdur)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 67’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

V.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu ve Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, Kızılayın kuruluş amacından uzaklaşmasının nedenleri ve sorumlularının tespit edilmesi amacıyla 27/2/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 1/3/2023 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Erhan Usta

Samsun

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İzmir Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Dursun Müsavat Dervişoğlu ve Samsun Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Erhan Usta tarafından, Kızılayın kuruluş amacından uzaklaşmasının nedenlerinin ve sorumlularının tespit edilmesi amacıyla 27/2/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 1/3/2023 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere söz talep eden İzmir Milletvekili Sayın Aytun Çıray.

Buyurun Sayın Çıray.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYTUN ÇIRAY (İzmir) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; cumhuriyet tarihimizin en büyük felaketini yaşıyoruz; acımız sonsuz, kederimiz dincek gibi değil; üstelik bu acımızı AKP’nin her biri başı başına rezalet ve skandal olan yönetimi daha da keskinleştiriyor. Elektrikler olmadığı için ölen çocuklar ve günlerce geciken müdahaleler yüzünden duymaktan imtina

ettiğiniz utanma duygusu milletimizi daha da öfkeliyor. Depremle yıkılmış şehirlerimizde, ilçelerimizde, beldelerimizde ve köylerimizde, tam üç hafta geçmesine rağmen hâlâ çadırlar kurulamamış, çadırlardan konteynerlere geçilememiştir; başta hijyen olmak üzere, en temel sağlık ihtiyaçları dahi karşılanamamıştır. Ortaya çıkan bu acı durum insanlarımızı isyan duygularına sürüklemiş ancak siz, bu isyan duygularını anlamak yerine insanımıza hakaretle cevap vermeyi tercih ettiniz.

Sayın milletvekilleri, hiç eğip bükmeden söylemek zorundayım ki yaşadığımız doğal afeti değil cumhuriyetimizin belki de tarihimizin en büyük felaketi kılan sizin yirmi yıllık iktidarınızın başarısız sonucudur. Kızılay ve sizler milletin yardım ve dayanışma inancına da zarar verdiniz. Bunun en büyük sorumluları, içerisinde yapılan her türlü hatayı alkışlayan ve olur olmaz her karara parmak kaldıran Adalet ve Kalkınma Partisinin milletvekilleridir.

Değerli arkadaşlar, biz asıl tıynetini son on yıldır giderek artan şekilde ortaya koyan bir kötü yönetimle değil, esasen bir kötülük yönetimiyle karşı karşıyayız. Aslında bu kötülük zihniyetinin temel sebebi cumhuriyet kurumlarına karşıtlık ve cumhuriyet kurumlarının yok edilmesine dair tutumdur. Türk Hava Kurumunda neyi yaşıyorsak şimdi Kızılayda da aynı şeyi yaşıyoruz ve mevcut otokratik, ucube tek adam rejimi ne yazık ki 12 Eylül 2010'dan başlayan referandumlar süreciyle ülke ve millet olarak bizi çok ağır sonuçlara maruz bıraktı. Bakın, 12 Eylül 2010'dan itibaren karşılaştığımız başlıca olaylar: 15 Temmuz hain kalkışması, dayanılmaz hayat pahalılığı, bozulan şehirler, artan uyuşturucu kullanımı, yolsuzluk ve usulsüzlük ve Suriye sığınmacıları felaketi. Bunların hangisinin milletimizin genel iyiliğine hizmet ettiğini söyleyebilirsiniz? Dolayısıyla sistematik ve kasıtlı olarak içten içe çürütülmüş ve ülkemizi kurumsuzlaştırmayla karşı karşıya bırakmış bir yönetimle karşı karşıyayız.

Bakın, bizim eskiden bir Kızılayımız vardı; her zor günümüzde yanımızda bulunur, milletimizin göz bebeği olan kurumların başında gelirdi, doğal felaketlerde kendiliğinden harekete geçirdi, ticari olan hiçbir faaliyetle ilişkisi yoktu. Milletimizin kalbinde yer eden bu yardım ve dayanışma kurumumuz, şimdi maalesef, kötülük rejiminin çıkarlarına hizmet eden bir paravan kuruluşa dönüştürüldü. Mesela, BAŞKENTGAZ'ın Kızılaya 8 milyon dolarlık bağışı Kızılaydan Ensaf Vakfına aktarıldı ve oradan da iddialara göre TÜGVA'ya aktarıldığı ifade ediliyor. Esasen, bu gösteriyor ki Kızılay tam bir para aklama operasyonunun aleti hâline getirilmiş.

Bakın, şu anda, bu kısa sürede size güvenliğimiz için uyarıcı bir şey daha söylemek istiyorum. Yurt dışından tek bir kalemden 200 milyon dolarlık 14 milyon kan torbası aldınız -doktor arkadaşlarım bilir- bu torbaların içinde "antikoagülan" dediğimiz kan pıhtılaşmasını engelleyici ilaç vardır. Allah korusun, Türkiye savaşa girerse ve bu kan torbaları Türkiye'ye teslim edilmezse Türkiye bir felaketle karşı karşıya kalır. Ama 200 milyon dolara aldığınız bu kan torbalarının fabrikası kaç paraya kuruluyor biliyor musunuz? 15 milyon dolara. 15 milyon dolara bu torbaların fabrikasını kuracağınıza Kızılay aracılığıyla 200 milyon dolarlık 14 milyon adet kan torbası alımı yaptınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYTUN ÇIRAY (Devamla) – Selamlamama izin verir misiniz.

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

AYTUN ÇIRAY (Devamla) – Değerli arkadaşlar, siz adına "Kızılay Holding" demişsiniz ama ben kendi parasını çalan holding görmedim hayatımda ve para aklamaya çalışan holding de görmedim. Dolayısıyla biz bugüne kadar Kızılayı holding değil Hilal-i Ahmer olarak biliyorduk ama siz sonuçta onu hem holdingleştirdiniz hem de ilk defa kendi kendinin parasını çalan bir holding hâline getirdiniz.

Allah selamet versin, inşallah, 14 Mayıs'tan sonra bambaşka bir siyasi iktidarla yine bu Kızılayı olması gerektiği yere getireceğiz.

Hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına söz talep eden İzmir Milletvekili Sayın Serpil Kemalbay.

Buyurun Sayın Kemalbay.

HDP GRUBU ADINA SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sayın Başkan, sayın vekiller; 6 Şubat depreminde yaşamını yitiren yurttaşlarımızı saygıyla anıyorum.

Kızılay, kamu yararına olan bir kuruluş olarak anılıyor, yüz elli beş yılı aşkın bir süredir var. “Deprem” dediğimiz zaman hep aklımıza Kızılay çadırları gelirdi ama deprem bölgesine gittiğimiz zaman Kızılay çadırı görmedik.

Vanlı işçi Recep, deprem olunca bir çay ocağı kiralamış, inşaatta kullandığı yirmi beş yıllık aracının arkasına bunu yerleştirmiş ve Van’dan Adıyaman’a koşup ücretsiz çay dağıtmış; küçücük Diyarbakır Çınar Belediyesi Adıyaman’ın yarısına 1’inci günden itibaren sıcak yemek servisi yapıyor; Silopi Belediyesi Pazarcık Narlı’da aşevleri açıyor; Hatay’da bir kilise aşevi açıp halka sıcak yemek veriyor; dünyanın her yerinden yardımlar geliyor fakat Kızılay deprem bölgesinde yok, üç gün sonra öğreniyoruz ki Ahbapa çadır sattı. Türk Eczacıları Birliğine Kızılay çadır sattı, konserve sattı ve benzeri... “Kızılayın iştirakidir, satabilir.” diye biraz sonra çıkıp burada kelime oyunu yapabilirsiniz. Ya, bu Kızılay, depremedelere çadır götürmedi, çadır kurmadı, elindeki çadırları üç gün bekletip ondan sonra Ahbapa sattı. Kızılay, tüzel kişiliğe sahip ve kâr amacı gütmeyen, yardım ve hizmetleri karşılıksız olarak sunmak zorunda olan bir kuruluş. Ne zaman şirket hâline dönüştürdünüz Kızılayı? Kerem Kınık diyor ki: “2.050 çadırımızı maliyet fiyatıyla teslim ettik finansal sürdürülebilirlik için.” Kızılayın finansal sürdürülebilirlik gibi bir sorumluluğu yok. Artık kral çıplak, ortada her şey açık bir şekilde görülüyor ve Türkiye’yi şirkete çeviren, halkı müşteriye çeviren, Kızılayı ticarethaneye çeviren, depremedelere yardım götürmeyen, çadır götürmeyen, tuvalet, duş götürmeyen, yiyecek götürmeyen, depremedelere müşteri muamelesi yapan bir kamu kuruluşuyla karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (Devamla) – Yani kamu kuruluşlarımız, kamu hizmeti görmesi gereken yüz elli beş yıllık Kızılay ticarileştirilmiş, piyasalaştırılmış. Neye hizmet ettiği belli değil arkadaşlar, Kızılayın kime hizmet ettiği belli değil; Kızılay halka hizmet etmek için değil, Kızılay sadece kâr etmek için de değil... Kızılayın gizli bir ajandası var. Kızılayın bu gizli ajandasının bir an önce açığa çıkarılması gerekiyor.

Çadır olmadığı için, mobil tuvalet olmadığı için, soba olmadığı için, bir güvencesi olmadığı için hasarlı binalara giren ve yaşamını yitiren insanların ölmesi bir cinayettir ve bu cinayetin failleri arasında Erdoğan başta olmak üzere, Hükümet var, Kızılay var, AFAD var. Cezasızlık politikası sona vermek zorunda; Erdoğan başta olmak üzere, Kızılay başta olmak üzere bütün sorumlular hesap vermek zorunda, hesabımı soracağız.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden İstanbul Milletvekili Sayın Zeynel Emre.

Buyurun Sayın Emre.

CHP GRUBU ADINA ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şüphesiz acımız çok büyük. Cumhuriyet tarihi boyunca yaşadığımız en acı olaylardan biriydi bu. Milyonlarca insanımızın içi kan ağlıyor. Bu tip olaylarda elbette acılarda ortaklaşmak doğrudur ama bizler, milletvekilleri, o acıların bir nebze olsun hafifletilmesini istiyorsak bunun hesabını, ihmali olanlardan hesabını muhakkak sormamız lazım.

Değerli arkadaşlar, bu yaşadığımız olay, kurumların erozyona uğratılmasının sonucudur. Deprem, tabii ki doğal bir afet ancak depreme karşı yeterli önlem alınmaması, bu acının bu seviyede yaşanmasına sebebiyet vermiştir.

Bakın, Kızılayın kuruluşu 1867'dir, o zamanki adı "Hilal-i Ahmer Cemiyeti" kuruluş amacı ne? Ayrım yapmadan tüm dünyada herkese yardım götürebilmek; yardım almak, yardım götürebilmek. 1912 yılında Libya'da Trablusgarp'ta yaralanan Mustafa Kemal Atatürk'ü dahi tedavi etmiş güzide bir kuruluştu, 1935'te "Kızılay" adını aldı. Bugün geldiğimiz noktada, düşünün, deprem oluyor, üç gün sonra Kızılay, KAP'a bildirim yapıyor ticari işletme gibi; çadır satıyor, yeterli çadır temin edemediği gibi, çadır satıyor.

Değerli arkadaşlar, milletvekilleri, özellikle iktidar partisi milletvekilleri; siz, Kızılayın yurt dışına milyonlarca dolar gönderip, oralarda binalar yapılmasını doğru buluyorsanız, buyurun, el kaldırın. O binaların yerine, çadır kurulmasını, çadır alınmasını, insanlara yardım edilmesini doğru bulmuyor musunuz siz? Kızılayın amacı bu değil mi? Dünya açısından, oralarda kocaman binalar yapmak mı daha itibarlı, yoksa böylesine bir afette tek bir kişinin burnunun kanamamasını başarmak mı daha itibarlı? Biz, dünyada hangi şartla daha itibarlı devlet hâline geldik?

Bakın, bir vergi hangi alanda toplanırsa o vergiyi o alanda harcamakla yükümlüsünüz. 1999 depreminden sonra "özel iletişim vergisi" adı altında toplumdun, insanlarımızdan toplanan vergi 38 milyar dolar, deprem için. Bu parayla, 50 bin dolardan 765 bin tane konut yapılabilirdi depreme dayanıklı, asgari 3 milyon insanın güvenilir bir barınma yeri olurdu. Yapıldı mı bu? O parayı millet size vermiş, hazırlık yapsaydınız; o parayı size yollar yapın diye vermemiş, bunu başka bahaneyle açıklayamazsınız. Parasını da almışsınız millettten, insanları korumamışsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ZEYNEL EMRE (Devamla) – Değerli milletvekilleri, bu iş öyle sorumluların, yapması gerekenleri yapmayanların sakal bırakmasıyla, ağlamaklı konuşmasıyla, PR çalışması için reklam filmleri çekmesiyle -onu da bakanlığın bütçesinden ödetiyorlar- öyle kapatılmaz. Bunun hesabını elbet bu millet soracak.

Bir notu daha düşeyim: Yeterli sayıda askerin sahaya çıkmamasının zararını çok gördük. Ben bütün bölgeyi gezdim, ilk andan itibaren hepsine gittim, en başarılı kurtarma işlerini yapan az sayıdaki askerdi. Niye? Genç, güçlü, spor yapan komandolar vardı ama sayısı çok azdı değerli arkadaşlar. Bunun nedeni ne biliyor musunuz? Bir yasa çıkarıyorsunuz 2013'te, 5442 sayılı Kanun'da "Asker afet durumunda valinin yazılı emri olmadan müdahale edemez." Niye? Korku var, özünde korku. Ölen canlar... Ne olacak ölen canlara?

Değerli milletvekilleri, bu Kızılayın, burada yaşananların araştırılmasını engellemek sonraki yaşanan olayların sorumlusu eder insanları, milletvekillerini; bunun altını çizmek istiyorum özellikle.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Tekirdağ Milletvekili Sayın Mustafa Yel.

Buyurun Sayın Yel.

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA YEL (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

6 Şubat tarihinde meydana gelen depremlerde hayatını kaybeden tüm aziz vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılarımıza şifa diliyorum. Allah milletimize ve devletimize bir daha böyle günler göstermesin diyerek sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, Kızılay, 11 Haziran 1868 tarihinde kurulmuş, tüzel kişiliğe sahip, özel hukuk hükümlerine tabi ve kamu yararına çalışan bir sosyal yardım kuruluşudur ve kesinlikle hükümetlerle, bir şekilde organik bağı, hukuki bağı bulunmamaktadır; tamamen, diğer insani dernekler, örgütler gibi, bir şekilde yardım etmek amacıyla kurulmuş bir dernektir ve Kızılay, tarih boyunca çeşitli hükümetler döneminde de her daim iştirakler kazandırılması, gelir elde edebilmesi için desteklenmiştir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk zamanında da Afyonkarahisar maden sularının imtiyazı Kızılaya devredilmiştir. Yine, ardından gelen hükümetlerde de röntgen filmleriyle ilgili gelirler ve sıtmayla mücadelede kullanılan ilaçların da Kızılaydan temini sağlanarak Kızılaya gelir elde edilmiştir. Değişen dünya şartlarında bir şekilde Kızılayın daha da güçlenebilmesi için, gelirlerinin, akarının daha fazla olabilmesi için de tabii ki Kızılay günümüzün ekonomik şartlarına uymak zorundaydı ve Kızılay derneğinin iştirakleriyle beraber, çadır ve barınmayla ilgili sağlanacak ihtiyaçlar konusunda kendisinin oluşturmuş olduğu bir grup oluşmuştur.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Kaç çadır götürdü deprem bölgesine Kızılay, kaç çadır kurdu?

OYA ERSOY (İstanbul) – Deprem Yönetmeliği'ni değiştirdiniz, Deniz Feneri yarattınız.

MUSTAFA YEL (Devamla) – Bunun yanı sıra, Kızılayın bir Lojistik grubu vardır, ayrıca da Sistem Yapı grubu vardır. Dolayısıyla, Kızılay kendisi bir çadır göndereceği zaman dışarıdan maliyeti daha pahalı olmasın diye kendi ürettirdiği çadırları kendisi almakta ve bunun parasını da kendi lojistik şirketine vermektedir.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Kardeşim “Niye yetiştirmedin?” diyor ya! “Üretme.” diyen mi var kardeşim ya!

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Niye kurmadınız? Çadır niye kurmadınız?

KEMAL PEKÖZ (Adana) – “Üretme.” demiyor kimse, “Niye yetiştirmedin?” diyor.

MUSTAFA YEL (Devamla) – Dolayısıyla vatandaşımızın da aklının karışmaması için şunu, şöyle örnekle özetleyebiliriz: Diyelim ki İstanbul Büyükşehir Belediyesi deprem bölgesine ekmek gönderecek. Ekmeği en iyi maliyetle ürettirdiği Halk Ekmekten aldığı zaman Halk Ekmekten aldığı ekmeğin parasını Halk Ekmek AŞ'ye veriyor mu, vermiyor mu? Veriyor. İşte, Kızılayın da yaptığı tam da bu, kendi iştirak şirketinden ürettirmiş olduğu çadırın parasını veriyor.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Halktan bağış alan bir kurum o; halktan aldığı bağışları ne yapıyor?

MUSTAFA YEL (Devamla) – Diyelim ki ben de bir insani yardım derneğinin başkanımı ve gidiyorum İstanbul Büyükşehir Belediyesine, diyorum ki: “Ben dışarıdan daha pahalı ekmek almak istemiyorum, daha ucuza ekmek almak istiyorum, sizin de Halk Ekmeğiniz var. Bana bu Halk Ekmeği verir misiniz?” dediğimiz zaman Halk Ekmek bana bunu bedava mı verecek? Hayır, Halk Ekmek ücretiyle verecek.

OYA ERSOY (İstanbul) – Halka çadır gitti mi, gitmedi mi; ondan bahset.

MUSTAFA YEL (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, dolayısıyla sap ve samanın karıştırılmaması lazım.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Karıştıran sizsiniz kardeşim ya! Ya, çadır, çadır! İnsanların ihtiyacı var ya, hâlâ ihtiyacı var insanların, arıyorlar bizi.

OYA ERSOY (İstanbul) – Satamaz, satamaz!

MUSTAFA YEL (Devamla) – Kızılay, bugün, şu anda 2,5 milyon insanımıza üç öğün olmak üzere, hem de 4 çeşit yemeğini Allah’a şükürler olsun ki yetiştiren bir örgüt, bir dernek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Hâlâ çadır arayanlar var ya! Arıyorlar bizi ya!

OYA ERSOY (İstanbul) – Ya, savunamazsınız bunu, savunamazsınız!

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MUSTAFA YEL (Devamla) – Değerli arkadaşlar, dolayısıyla Kızılayın bugüne kadar yaptıkları gibi bundan sonra yaptıklarında da inşallah daha fazla yardım etmek bakımından bizler de tüm insani yardım dernekleri gibi Kızılayımızın yanında olacağız diyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Kızılay paraları nereye harcıyor, nereye?

MUSTAFA YEL (Devamla) – İYİ Partinin vermiş olduğu grup önerisine de ret oyu vereceğimizi buradan kamuoyuna sunuyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Halkın parasını nereye veriyorsunuz?

MUSTAFA YEL (Devamla) – Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Yardımı istismar ediyorsunuz, yardımı! Utanın ya!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yalan konuşuyorsun, yalan!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Ya, neyin yalanı?

OYA ERSOY (İstanbul) – Kim yalan konuşuyor?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Sayın Usta’ya söz verdim.

Buyurun...

KEMAL PEKÖZ (Adana) – 26 tane köy gezdim, hiçbirinde çadır yoktu; ne konuşuyorsunuz?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Ya, Kızılayı savunmayın!

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, hatip konuşmasında sap ve samanı...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri... Sayın Koçyiğit... Müsaade edin, çalışalım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sayın Başkan, oraya söyleyin “Yalan söylüyor.” diyor.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Hatip konuşmasında “Sapla saman karıştırılıyor.” diyerek açık bir sataşmada bulunmuştur.

BAŞKAN – Yerinizden söz vereyim, bu, bir sataşmak değil yani.

ERHAN USTA (Samsun) – Peki, yerimizden Aytun Bey’e 60’a göre.

BAŞKAN – Yerinizden buyurun, 60’a göre bir açıklama yapın lütfen.

Sayın Çıray, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

36.- İzmir Milletvekili Aytun Çıray'ın, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Yel'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sapla samanı asla karıştırmıyoruz, asıl sapla samanı karıştıran bu iddia sahipleridir.

Kızılay kurulduğundan bu yana, Osmanlı'dan bu yana karşılıksız hizmet veren ve milletin yardımlarıyla, katkılarıyla yaşayan bir kuruluştur. Onu holdingleştirerek, âdeta bir para aklama merkezi hâline getirerek ve yapması gereken işleri yapmak yerine devlete zarar veren bir kurum hâline getirerek Kızılayı ne yazık ki bu hâle getirdiniz.

Söyleyemediğim bir şey olmuştu, bu vesileyle onu da söyleyeyim: Bir de kan bankası rezaleti vardır, yıllardır yapılması beklenmektedir. O kan bankası, kan fraksinasyon fabrikası hâlâ yapılamamıştır ve Adalet ve Kalkınma Partisine yakın iş adamlarından biri tarafından o ihale alınmış ancak kan fabrikası, fraksinasyon fabrikası yapmak yerine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

V.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu ve Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, Kızılayın kuruluş amacından uzaklaşmasının nedenleri ve sorumlularının tespit edilmesi amacıyla 27/2/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- HDP Grubunun, İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu ve arkadaşları tarafından, deprem bölgesinde engelli bireylerin yaşadıkları sorunların araştırılması amacıyla 1/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

1/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 1/3/2023 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Meral Danış Betaş

Siirt

Grup Başkan Vekili

Öneri:

1 Mart 2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu ve arkadaşları tarafından, deprem bölgesinde engelli bireylerin yaşadıkları sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan -(24021) grup numaralı- Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 1/3/2023 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere söz talep eden İstanbul Milletvekili Sayın Musa Piroğlu.

Buyurun Sayın Piroğlu.

HDP GRUBU ADINA MUSA PİROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, engellilerin deprem bölgesinde yaşadığı sorunları anlatacağım ama Kızılay meselesini iki kelimeyle konuşmak gerekiyor. Dün anlattık; yaşanan, bir rezillik. Çocuklar soğuktan öldü, insanlar çadırsızlıktan öldü, yiyecek bulmak için ülke ayağa kalktı, dünya ayağa kalktı, dünyanın canı yandı; Kızılay bunları sakladı, parayla satıyor ve burada savunuluyor. Dün Sayın Elitaş ahlaktan söz etmişti. Elitaş'ın lafını ben AKP Grubuna hatırlatmak isterim. Yapılanın ahlaksız olduğunu herkes biliyor. Bir rezil kurumdan söz ediyoruz, bari bu kadar rahat savunmayın, bunu da normalleştirmeyin çünkü Kızılayı normalleştirdiğinizde, normal olarak anlatmaya kalktığınızda yapılan her şeyi sahipleniyorsunuz; Kızılayın bütün rezilliğini sahiplenmek zorunda değilsiniz.

Deprem oldu. Bunu bir otistik çocuğun annesi bana hediye etti, dedi ki: “Mecliste engellilerle ilgili konuşurken buna bir kere vurun çünkü kimse engellileri görmüyor, farkında olsunlar.” Çünkü bir davaya gitmişim, otistik bir bireye cinsel saldırı davasıydı, kimsenin haberi yoktu çünkü engellilere yönelik bu saldırılardan genellikle kimsenin haberi olmuyor çünkü engellilerden kimsenin haberi olmuyor; pek gündemde değil.

Bu gündemde olmayan engelliler ne yazık ki depremde de gündeme girmedi. Yaklaşık 980 bine yakın engelli var deprem bölgesinde, değişik gruplardan engelliler; bunlar yetişkinler, çocuklar ve benzerleri. Deprem sırasında ne iktidarın, devletin ne de ne yazık ki yardım kuruluşlarının gündeminde engelliler yoktu. Açığa çıktı ki devletin kurtarma planlarında da eğitimlerinde de engelliler yok ve gene açığa çıktı ki aslında engellilerin yaşadığı sorun bir çeşit vahşi bir toplumsal seleksiyon sorunu yani engelliler ölüme terk edildi, engelliler yok sayıldı ve kaderine terk edilip bırakıldı. Hiçbir hizmetin nasıl yapılacağına dair bilgi yok; kalabalık bir hâlde “Sesimi duyan var mı?” denildi, işitme engellilerin var olduğu, konuşamayan engellilerin var olduğu, zihinsel sorunlar yaşayan engellilerin var olduğu gerçeği görmezden gelindi ve kurtarma ekiplerinin böyle bir eğitiminin olmadığı da açığa çıktı.

Sadece bu değil sorun, engellilerin özellikle bundan sonraki durumu hakkında da bir bilgimiz yok yani verilen raporlarda, ne kadar engelli kurtarıldı, ne yapıldı, bunlara dair ne gibi hizmetler verildi, yok. Çadır kentler kuruldu ya da çadırlar, konteynerler götürüldü ama bu engellilerin erişim meselesinin burada nasıl çözüldüğüne dair bir bilgi de yok. Engelli bireyler kurtarıldığı ya da evinden çıktığı andan itibaren tuvalet sorunundan bakım sorununa kadar, sağlık sorununa kadar bir dizi sorun yaşadı, ne yazık ki depremde engelliler yine görülmez hâle geldi.

Sadece bu değil, çok ciddi şekilde ortez, protez ve benzeri araç ihtiyacı ortaya çıktı; işitme cihazları kayıp, bastonlar kayıp, tekerlekli sandalye ve diğer desteklerinin hepsi depremle beraber kayıp çünkü hiçbirini alamadılar ya yıkıntıların arasında kaldı ya enkazın içinde kaldı ama buraya dair de bir yatırım, bir hizmet sunumu yapılmadı, bunlara dair de herhangi bir aktarım yapılmadı. Yardım çalışmalarında da aynı sorunlar yaşandı; engellilerin güncel, acil medikal sorunları ve hizmetleri

görülmedi. Kateter sondadan tutun pek çok cihaza kadar engellilere ne gibi hizmetlerin yapıldığı ve engellilerin bölgedeki sorunlarının ne olduğu konusunda gerekli araştırmalar yapılmalı; bu, bu iktidarın görevi olarak durmak zorunda.

Bunlar güncel sorunlar ama bu iktidarı aşan temel sorunlar da var. Bu, bunların yapacağı iş değil çünkü bunlar bitiyor. Bundan sonrası artık yerine talip olan bizim gibi partilerin sorunu ve görevi. Engellilerin önümüzdeki süreçteki sorunlarını nasıl karşılayacağız? Çünkü deprem ne yazık ki çok sayıda insanda uzuv kaybına yol açtı ve yeni engellilerin nüfusumuza katılmasına da yol açan ağır bir yıkım olarak karşımıza çıktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MUSA PİROĞLU (Devamla) – Basit taleplerimiz var. Bir, bütün medikal malzemeler ve yardım hizmetleri ücretsiz karşılanmalıdır. Doğrudan devlet tarafından engellilerin barınma hizmetleri çözülmeli, erişim sorunu ortadan kaldırılmalıdır. Başka şehirlere gitmek zorunda kalan engellilere dair özel ekonomik yardımlar yapılmalı, onların barınma sorunlarının çözümü için adımlar atılmalı, eğitime katılmaları için gerekli olanaklar buldukları şehirlerdeki kurumlar tarafından derhâl karşılanmalıdır. Bütün medikal malzemeler ve bütün hizmetler ücretsiz hâle getirilmelidir ve engellilerin sosyal yaşama ve üretime katılması için, eğitime katılması için devlet üstüne düşeni derhâl yerine getirmelidir. Engellileri görmezlikten gelmekten, engellilerin sorununu duymazdan gelmekten, engellileri yok saymaktan vazgeçmek gerekiyor; bunu bir kere daha söylüyorum.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Turan, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu'nun HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, konuşmacının engellilerle ilgili ifadelerini önemsiyoruz, not alıyoruz, değerlendiriyoruz. Ancak konuşması sırasında Kızılayı kastederek “rezil kurum” demesi, aynı şekilde “AK PARTİ tüm rezilliklere sahip çıkıyor.” demesi çok kaba bir ifade; bunu doğru bulmuyoruz Sayın Başkan.

Bakınız, sabahtan beri tartışılıyor, tekraren söylemek isterim. Kızılay, bir devlet kurumu değil, Kızılay, kendi tüzel kişiliği olan bir dernek. Kızılay bizim; tartışalım, eleştirelim fakat yüz elli dört yıldan beri bizim kurumumuz, en zor zamanda bu milletin yanında yer almış, özel kurumumuz. Yüz elli dört yıldan beri faaliyetleri var, 1913'te “kamu yararı” kararı verilmiş, şu an eleştirdiğiniz çadır şirketi 1954 yılında kurulmuş; bugünün konuları değil. Satışa baktığımızda satsa “Neden satıyor?” satmasa “Neden satmıyor?” denilecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Derdiniz başka; sizin kastınız, işiniz üzüm yemek değil, bağcıyla. Ancak net olarak söylüyorum; keşke afet sırasında, böyle bir ağır, acılı günde hiçbir satış yapmasaydı, yapılmasaydı. Daha nasıl söyleyebilirim?

HÜDA KAYA (İstanbul) – Ya, satmadan göndersin, satmadan göndersin.

BAŞKAN – Sayın Kaya, lütfen...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Arkadaşlar, “...”(*) Diyorum ki: Satmasaydı. Ne demem lazım? Niye dinlemiyorsunuz? Öyle bir ön yargınız var ki ne dediğimin de kıymeti yok sizin için. Bir daha mı söyleyeyim?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Siz sistemi öyle kurmuşsunuz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Arkadaşlar, çok ayıp bir üslup, ayıp bir tarz, yapmayın.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayın lütfen, karşılıklı konuşmayın.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) - Satarsan ne olur? İşte bugün olduğu gibi, 4 milyon kişiye yemek veriyorsunuz üç öğün, bu konuşulmaz. Satarsan ne olur? 400 bin kişiye çadır vermişsin, bu konuşulmaz. Böyle, Meclisi yoran, kamuoyunu yoran gündeme vesile olursunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – O yüzden çok net olarak...

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Turan.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, 60’a göre söz istiyorum.

HÜDA KAYA (İstanbul) – İnsanlar hâlâ çadırsız ya!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kızılay tarihindeki en büyük rezalet!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Satması doğru mu yani Sayın Turan?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ya savunmuyorum, ayıp sizin yaptığınız ya! Daha ne diyeyim, ben iktidar partisi vekiliyim ya!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ya savunulacak bir şey değil.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ama ne diyorum, duymuyor musunuz ya?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Niye ticarileşti, onu sorguluyoruz.

BAŞKAN – Sayın Beştaş’a 60’a göre söz veriyorum.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Hâlâ çadırsız insanlar ya! Hâlâ çadırsız insanlar!

TAMER DAĞLI (Adana) – Ya, sen niye rahatsız oluyorsun gene ya?

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Ya, konuşma be sen de!

TAMER DAĞLI (Adana) – Ne söylense rahatsızsın ya!

HÜDA KAYA (İstanbul) – Hâlâ çadırsız insanlar!

TAMER DAĞLI (Adana) – Ne söylense rahatsızsın!

HÜDA KAYA (İstanbul) – Ya çadırsız, çadırsız! Ya “İnsanlar çadırsız.” diyoruz, anlamıyor musunuz?

TAMER DAĞLI (Adana) – Biz de “Gönderseydi.” diyorduk işte. Allah Allah!

HÜDA KAYA (İstanbul) – Göndersinler işte! Allah Allah!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hüda Hanım...

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Grup Başkan Vekiliniz konuşuyor.

BAŞKAN – Bitti mi arkadaşlar?

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Arkadaşlar, söz aldım ya.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hayır, dinlemeden konuşuyor bir de ya!

TAMER DAĞLI (Adana) – Her şeye konuşuyorsun ya!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bitti mi?

Buyurun.

38.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Ben sayın hatibimizle de -yanımda- konuştum, kesinlikle vekilimiz kimseye “Rezilsiniz.” falan demedi, “Rezillige sahip çıkmayın.” dedi.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Zabıtlara baksınlar Sayın Başkan.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben de tekrar ediyorum. Bizim “rezillik” dediğimiz, olgudur. Olgu nedir? Üç gündür Türkiye'nin tartıştığı mesele; Kızılayın bu korkunç ortamda, insani dramda çadırları satmasıdır, konserveleri satmasıdır, kanı satmasıdır. Bu bir rezalettir, bu bir rezilliktir ve insanım diyen hiç kimse buna sahip çıkmamalı.

BAŞKAN – Peki, anlaşıldı.

Sayın Turan, size, gruba karşı bir “rezillik” kelimesi kullanmadı, kurum için kullandı. “Buna da sahip çıkmayın.” dedi ama itiraz ederseniz...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – İfademizi kullandık Sayın Başkan.

BAŞKAN – ...tutanaklara bakalım, varsa böyle bir şey tekrar düzeltiriz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Tamam, bakalım.

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- HDP Grubunun, İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu ve arkadaşları tarafından, deprem bölgesinde engelli bireylerin yaşadıkları sorunların araştırılması amacıyla 1/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Evet, İYİ Parti Grubu adına söz talep eden Mersin Milletvekili Sayın Behiç Çelik.

Buyurun Sayın Çelik.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yüreklerimizi dağlayan deprem felaketinin 24'üncü günündeyiz; depremde hayatını kaybeden on binlerce vatandaşımıza Yüce Allah'tan rahmet niyaz ediyorum, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Acı bizim acımız, yara bizim yaramızdır. Tabii, yaşadığımız bu afetin bölgede yaşayan birçok engelli yurttaşımız üzerinde çok ciddi menfi etkileri olmuştur. Son derece acılı ve zor günler geçirdiğimiz bugünlerde depremden doğrudan etkilenen bir milyona yakın engelli vatandaşımızın olduğunu biliyoruz. Tedbirsizlik, sorumsuzluk, ihmalkârlık nedeniyle depremin bir felakete dönüştüğü böyle bir ortamda engelli vatandaşlarımızın yaşadığı mağduriyetleri de gündemimizde tutmaya mecburuz.

Değerli arkadaşlar, üzülerek görüyoruz ki bu bitmiş tükenmiş siyasi iktidarın, arama kurtarma faaliyetlerinin engelliler bakımından nasıl yürütüleceğine dair en ufak bir planı, projesi yoktur; işitme, konuşma, zihinsel ve fiziksel engeli bulunan vatandaşlarımızın enkazdan çıkarılmasında ve sonrasında ihtiyaçlarının karşılanmasında izlenecek bir tedbir planı da mevcut değildir. Acil ihtiyaç listelerinde engellilere dair bir ifade de göremiyoruz. Erişim mecburiyeti olan ilaç ve tıbbi ürünlerin temini konusunda ne tür mağduriyetler yaşandığına dair bir açıklama, bir çalışma, bir duyuru yapılmış mıdır? Maalesef yapılmamıştır. Bu insanları soğuk, hijyensiz, konforsuz ortamlarda kendi hâllerine bırakmak vicdana, merhamete, ahlaka ve inancımıza sığar mı değerli arkadaşlarım?

Deprem bölgesinde mağduriyet yaşayan engellileri ele alırken şunu unutmamalıyız: Deprem nedeniyle engelli hâle gelen ve kurtarılan vatandaşlarımızın çaresizliğine de dikkatinizi çekmek istiyorum. Arama ve kurtarma faaliyetlerinin 3'üncü günden itibaren başlamış olması gösteriyor ki başta iktidar ve bürokrasisi olmak üzere ağır ihmal ve kusur işlemişlerdir, bunun hesabının mutlaka sorulması gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEHİÇ ÇELİK (Devamla) – Sayın Başkan, izninizle...

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

BEHİÇ ÇELİK (Devamla) – Demek ki bir, depremde enkaz altında kalan ya da aşırı etkilenen engelliler için ayrı bir yüzü; iki, deprem sonucu engelli hâle gelen yurttaşlarımız için diğer yüzüdür. Bu 2 başlık altında engellilerle ilgili kapsayıcı bir çalışmaya ihtiyaç olduğu açıktır. Nitekim, 3 Ekim 2022 tarihli, İYİ Partinin Engelsiz Yaşam Çalıştay'ında alınan kararlar bu konuda temel teşkil edebilir diyorum.

Hepinize tekrar saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden Kayseri Milletvekili Sayın Çetin Arık.

Buyurun Sayın Arık.

CHP GRUBU ADINA ÇETİN ARIK (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, deprem bölgesindeki engelli yurttaşlarımızın sorunlarının araştırılması için verilen önerge üzerine grubum adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, depremde hayatını kaybeden tüm yurttaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, yaralılara acil şifalar diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

Sayın milletvekilleri, depremin hemen ardından 3 milletvekiliyle Elbistan'daydık. Burada çok büyük acılar, çok büyük dramlar yaşandı; bizler de yaşanan bu acılara, bu dramlara tanıklık ettik. Bakın sayın milletvekilleri, iktidar sözcüleri “Ulaşılmadık enkaz kalmadı.” diye ekran karşısında açıklama yaparken bir ana “Üşümesin diye gece kalkıp üzerini örttüğüm çocuğum göçük altında ve üzerine karlar yağıyor.” diye feryat ediyordu. Yine, AK PARTİ'nin Elbistan ve Büyükşehir Belediye Meclis Üyesi Dilek abla koordinatör valiye depremden tam kırk sekiz saat sonra “Eşim enkaz altında. Ne olur bir arama kurtarma ekibi gönderin.” diye âdetâ yalvarıyordu. Yine, hastane başhekim yardımcısı “Morgumun kapasitesi 10 kişi. Depremin ilk gününde gelen cenaze sayım 150. Bir an önce cenazelerimi kaldırım.” diye valiye sitem ediyordu. Cenazeleri yıkayacak gassal yoktu.

Sayın milletvekilleri, maalesef ki arama kurtarmada altın saat olan kırk sekiz saat, hatta ilk yetmiş iki saat bu beceriksiz iktidar yüzünden heba edildi, maalesef vatandaşlarımız donarak hayatını kaybetti. Enkazdan sağ çıkmayı başaran vatandaşlarımızın bir kısmı uzun süre hareketsiz kalmaya bağlı olarak

gelişen ezilme sendromu nedeniyle hayatını kaybetti, yaşayanların bir kısmı da kolunu ve bacağına kaybetti. Sayın Grup Başkan Vekilim de böyle bir manzara karşısında “Deprem öncesi, deprem sırası ve depremden sonra bu iktidarın engelliler için bir planlaması var mı diye araştırın.” diyor, “Hangi binada, hangi tür engele sahip vatandaşlarımızın yaşadığına dair bir bilgi var mı araştırın.” diyor, “ ‘Deprem sırasında göçük altında kalan engellilere hangi yolla ulaşıldı?’ diye bir çalışma var mı?” diyor, “Deprem sonrası hangi gereksinimler karşılandı?” diye soruyor, “Çölyak, fenilketonüri hastası olan çocukların beslenme ihtiyaçları ne ölçüde karşılandı bir araştırın.” diyor. Bu ve benzeri sorunları araştırın diye konuşuyoruz burada.

Şimdi, ben sayın milletvekillerinin vicdanlarına sesleniyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ÇETİN ARIK (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Deprem için hiçbir hazırlığı olmayan, yardım yapmak için bile talimat bekleyen, geçtim deprem hazırlığını, çadır satan, hatta mezar satan bu vicdansız iktidarın depremle ilgili, engellilerle ilgili bir çalışması var mıdır? Tabii ki yoktur. Bu iktidarın depremde engelliler için bir planlama yapmasını beklemek, enkaz altındaki işitme engelli bir yurttaşımızın “Sesimi duyan var mı?” diyen kurtarma ekiplerine ses vermesini beklemek kadar anlamsız çünkü depremedeleri fırcalayacak kadar vicdansız bir iktidar var karşımızda. Şükürler olsun ki milletimizin üzerine karabasan gibi çöken bu iktidar artık gidiyor. Kimse umutsuzluğa kapılmasın.

Önergeyi desteklediğimizi belirtiyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talep eden İstanbul Milletvekili Sayın Serkan Bayram.

Buyurun Sayın Bayram.

AK PARTİ GRUBU ADINA SERKAN BAYRAM (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Depremde canını kaybeden değerli vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Ülkemizin ve milletimizin başı sağ olsun.

Tabii, bu deprem ülkemizin 10 ilinde yaşanan büyük bir afet. Ciddi manada bir yıkım, bir enkaz bıraktı. İnşallah Rabb’im bundan sonra bu afetleri ülkemizde milletimize yaşıtmamasın.

Dün bu Meclisimizde EYT’yle ilgili çalışmada bütün partilerimiz, milletvekillerimiz destek oldu. Ben hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum milletimizin bu güzel ihtiyacına hep birlikte cevap verdiğimiz için. Her alanda da bu birlikteliği, beraberliği sağlamamız lazım, deprem alanında da sağlamamız lazım ama dünden itibaren izlediğimde üzülerken hep şunu gördüm: “İktidar beceriksiz, bir şey yapamadı.” “İktidar kötü.” “Hükümet kötü.” “O eksik bu eksik.”

Değerli arkadaşlar, şu anda insanlar can derdinde, bizler burada sıcak ortamda oturup konuşuyoruz, güzel ama hep beraber orada, sahada dolaştık, hepimiz aynı acıları yaşadık, hepimiz enkazın bir yerinden tutup elimizi altına koyduk, kaldırmaya çalıştık ve burada da düzenlemeler noktasında her alanda bunu el birliğiyle gerçekleştirelim, birbirimize sahip çıkalım. Bugünler birlik beraberlik içinde aşılacak günlerdir. Yani hepsini iktidara, Kızılıaya, şuna buna mal etmek doğru bir tavır değildir. Bizi bu hakikaten millet olarak da üzüyor, milletimiz de bundan hoşlaşmıyor.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Millet size gösterecek neyden hoşlaşmadığımız!

SERKAN BAYRAM (Devamla) – Anlatayım.

1939 depreminde -ben Erzincan'ın bir evladı olarak söylüyorum- Erzincan yerle bir oldu, yıkıldı ve o dönemde Erzincan bir fay hattından alınıp diğer fay hattına inşa edilirken rahmetli İnönü'nün talimatıyla yapıldı 2'nci fayın üzerine. Erzincan'ın mevcut bulunduğu durum, şu anda... Fayın üzerinde o dönemde tekrar yapıldı, 1992 yılında tekrar yerle bir oldu. Biz, o zaman, 92'de ne yaptık? Millet olarak, devlet olarak el ele verdik, enkazı kaldırdık, vatandaşımızı kurtaralım dedik, şehri yeniden imar edelim dedik, güzel bir Erzincan inşa ettik. O gün şunu demedik: "Rahmetli İnönü buraya şehri kurdu, o yüzden oldu." Sorgulamadık. Gün bugün, gün birlik ve beraberlik günü, bırakacağız başka edebiyatı, sizlerden istirhamım.

Hepinize saygılarımı sunuyorum. Depremde de her yerde de AK PARTİ iktidarı engellilerin yanındadır, yaptıklarımız ortadadır, zaten buğday tanesine umut olmuştur, umuda yolculuk olmuştur. Dünyada da Türkiye'de de her yerde sesini çıkarmaktadır.

Teşekkürler, sağ olun.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- CHP Grubunun, Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve arkadaşları tarafından, depremin tarımsal üretime etkilerinin araştırılması amacıyla 1/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

1/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 1/3/2023 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Özkoç

Sakarya

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve arkadaşları tarafından, depremin tarımsal üretime etkilerinin araştırılması amacıyla 1/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (3935 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 1/3/2023 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere söz talep eden Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi Gürer konuşacak.

Buyurun Sayın Gürer.

CHP GRUBU ADINA ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 11 ilimizi etkileyen deprem hepimizin canını yaktı, yüreklerimizi dağladı. Ölenlere Allah'tan rahmet diliyor, yaralılara şifa temenni ediyorum.

Yaşam devam ediyor. Bölge, Türkiye'nin önemli bir tarım bölgesi, ülkemizin yüzde 20'sine hitap eden bitkisel üretimin de olduğu alan. Aynı zamanda, büyükbaş hayvancılığın yüzde 12'sinin, küçükbaş hayvancılığın da yüzde 16'sının bu bölgede yapıldığı dikkate alınır bu bölgenin tarımsal potansiyelinin korunması çok önemli. Bu bağlamda yapılması gerekenler var. Sayın Tarım ve Orman Bakanının açıklamalarını dinliyoruz, genelde olaya desteklerin hesaba yatması olarak bakıyor. Desteklerin hesaba yatmasından önce bölgenin sorunlarının iyi irdelenmesi gerekiyor. Ölen çiftçiler belirlenmeli, onların tarlasındaki ekilmiş ürünün üretiminin devamı sağlanmalı. Hayvancılık yapan küçük aile tipi işletmeler, özellikle büyükbaş hayvanların bağlı olmasından dolayı hayvanların yıkıntıları altında kalıp ölmesi nedeniyle o kişiler saptanıp hayvanları onlara verilmeli ve o bölgede kalmaları sağlanmalı. Para vererek çiftçi bölgeden göndermek yerine çiftçinin sorunları o bölgede saptanıp acil çözümler üretilmeli. Bölgeye dönüş öncelikle tarımla sağlanabilir. Esnafın dükkânı yıkıldı, evi yıkıldı ama çiftçi için tarlanın başına gidip bir konteyner koyarsanız, ona üretimi sağlayacak gübreyi vererseniz onun orada kalmasına yol açarsınız. Yem sorunu var, çok sayıda hayvan telef olmuş. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü eliyle bölgeye, ekili alanlara müdahale edilebilir, bölgede traktörler enkaz altında kaldığı için onların traktöre olan ihtiyaçları karşılanabilir. Şu anda doğal olarak üst gübrenin atılacağı ekili araziler var, bunlara gübre temin etmek gerekiyor. Hayvanlar için yem, tarım için gübre bölgede öncelikli ihtiyaç; bunlara yönelik çalışmalar yapılması lazım ama Tarım ve Orman Bakanı "Destekleri verdik." diyerek sorunun aşıldığını sanıyor. Bu nedenle, bölgedeki sorunlara kapsamlı biçimde Meclis olarak müdahale edelim, ortak çözüm üretelim.

Bakınız, Diyarbakır'daydım, çiftçilerimizin hesabına yatan desteklere enerji firması borçlarından dolayı el koymuş. Depreme maruz kalmış kişiye siz destek yatırıyorsunuz, ona ilk müdahale eden enerji firması; cebine para girmiyor. Sonra, Adana gibi, Diyarbakır gibi, depremden kısmi etkilenen illerdeki tarım alanları dikkate alındığında, buradaki çiftçinin sorunu diğer bölgedeki çiftçiyle veya hayvancılık yapanla doğrudan bağlı, niye? Çünkü birbirleri arasında gübre alımı olmuş, yem alımı olmuş, hayvan alımı olmuş, ürün alımı olmuş. Şimdi, alacağı paranın sahibi ölmüş, o ölünce parayı nasıl tahsil edecek? Doğal olarak, tarıma bir bütün olarak bakıldığında sorunları da kapsamlı olarak görülebilir. Örneğin, eğer siz köydeki hayvanın, koyunun kuzusunu, keçinin oğlağını stresle attığını görmezseniz ve o anlamda ona destek sağlamazsanız onun hayvancılığının sürdürülebilirliği sorunlu hâle gelir; önce bunları saptamak lazım. Ölen hayvan sayısını, düşük yapan hayvan sayısını, doğduktan sonra ölen oğlağın, kuzunun sayısını saptayıp bölgenin tarımda sürdürülebilirliğinin önünü açmak gerekiyor. Bunun için de bölgeye yönelik, tüm siyasi partilerin ortak bir çalışma yapacağı bir Meclis araştırması önergesi verdim çünkü gözlem olarak, sizin görmediğinizi farklı bir gözle bakanın görmesi bölge tarımını ayağa kaldırır. Yapıcı eleştirilerimizle biz katkıda bulunmak istiyoruz. Çiftçilerimizle gittik görüştük, hayvancılık yapanlarımızla gittik görüştük. Bitkisel üretimin dışında narenciye gibi Türkiye'nin yurt dışı satımı olan ürünlerde yaşanacak sorunlar var. Bunlara mevcudun yanına destek olacak biçimde değerlendirebilecek, objektif olarak da sorunlara eğilecek, çözüm üretecek bir anlayışla yaklaşmak Türkiye'nin bitkisel üretimdeki açığının önüne geçer.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) – Aksi takdirde bölgedeki durum, özellikle yaz aylarında Türkiye'nin farklı ürünlerde sorun yaşamasına yol açabilir. Kuraklık ciddi olarak her bölgede sorun ama deprem yaşayan bölgelerde de kuraklığın etkisi var. Sulama suyuyla ilgili sorunlar devam ediyor. Yıkıntıların tarım alanlarına, göllere, dere boylarına dökülmesi, asbestli inşaat atıklarının bu bölgelerde olması sıkıntıların katlanmasına neden oluyor; gittiğimiz yerlerde gördük. Her zaman olduğu gibi, enkaz

götürülüyor, dere boylarına ya da tarlaların yakınına dökülüyor. Burada asbestli tozların bitki üzerinde olumsuz etkisini eğer siz irdelemezseniz üretilen ürünle ilgili yaşayacağınız sorunları da görmemiş olursunuz. Onun için, bu bölgenin sorunlarını ilk günden beri yerinde bizler Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri olarak takipteyiz. Bu konuda Meclis araştırması gündeme alınırsa desteğimizi de o anlamda vermek istiyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Bedri Yaşar.

Buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu önerge üzerinde söz almış bulunuyorum.

Tabii, tarım arazileriyle ilgili bilgileri değerli milletvekilimiz rakamlarla ifade etti; işte ekilebilir alanların yaklaşık yüzde 16'sının bu bölgede olduğunu ama ekonomiye katkısının yüzde 20'ler mertebesinde olduğunu ifade etti. Biz her seferinde söylüyoruz, diyoruz ki: Savunma sanayisi ne kadar önemliyse tarım sektörü de o kadar önemlidir ve savunma sanayisine verilen destekler tarım sektörüne de verilmelidir. Ama tabii, bu arada hepimiz de biliyoruz ki Türkiye'de tarım alanları gittikçe daralıyor. Ne oluyor? Binalarla doldurulmaya başlanıyor. Hepinizi, bu salondaki arkadaşlarımızın çoğunu gittiğimiz bölgelerde gördük; hepinizin de bildiği gibi, depremin en fazla tarım arazilerindeki yani alüvyon tabakalardaki zararı çok yıkıcı oldu. Neden? Çünkü onların deprem dalgalarını yükseltme hızı daha yüksek.

Peki, imar yapılırken yani bir imar çalışması yapılırken -içinizde teknik arkadaşlar var- 1/100.000'lik, 1/25.000'lik, 1/5.000'lik veyahut da 1/1.000'lik imar parselleri yapılırken ne oluyor, biliyor musunuz? 18 tane kurumdan görüş alınıyor. Ben onları size sırayla söylemek istiyorum: Başta, tarım ve orman müdürlüğüne görüş soruyorlar, diyorlar ki: "Biz burada imar çalışması yapacağız, sizce bir mahzuru var mı?" "Yok." denirse ikinci fasla geçiliyor. Yani, bugün, o gördüğünüz binaların yapıldığı her yerde Tarım Bakanlığının olumlu görüşü var. Devam ediyorum; aynı şekilde, Orman ve Su İşleri diyor ki: "Akarsu, derele ve taşkın alanlarını imarlı alana açamazsınız." Olumlu görüş verilirse devam ediyor. Demek ki deprem bölgesindeki tüm bu alanlara Enerji Bakanlığı da olumlu görüş vermiş. Yine, Millî Parklar Genel Müdürlüğü "Doğal sit alanı varsa, millî parklar varsa, tabiat anıtları varsa buraya yapamazsınız." diyor. BOTAŞ "Buralarda boru hatları varsa burada imar çalışması yapamazsınız, enerji hatları varsa yapamazsınız." diyor. İşin enteresan tarafı, Demiryolları da aynı şeyi söylüyor ama bugün demir yollarının hasar aldığını görüyoruz.

Bunların devamında, yine, kimden görüş alıyorlar? Maden Tetkik Arama Enstitüsünden fay hatlarıyla ilgili görüşler alınıyor. Peki, Demiryolları bu görüşleri almadı mı ki demir yolları fay hatlarından geçiyor? Diyoruz ki: "Yollar depreme maruz kaldı, bozuldu, dolayısıyla biz şehirlere gitmekte geç kaldık." Peki, Karayolları Genel Müdürlüğü bir imara onay verirken -kendisi onay verirken- kendi yaptığı yol güzergâhlarıyla ilgili fay hatlarına hiç mi bakmadı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

Yine, devam ediyoruz; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Özel Çevre Koruma Dairesi de buraya bina yapılıp yapılmayacağına karar veriyor. Bunların neticesinin sonucunda ne oluyor? Aynı zamanda, tabii, fay hatlarıyla ilgili MTA'ya da müracaat ediyorsunuz, diyorsunuz ki: "Buranın fay hattı haritalarını bize 1/5.000, 1/25.000 ölçeğinde gönderin, biz de ona göre planlama

yapacağız.” Ve bununla ilgili MTA da verdi. Biz de bugün diyoruz ki: Fay hatlarının üzerindeki binalar yıkıldı, dolayısıyla işin ta burasından, buradan işe başlamak lazım, zeminden işe başlamak lazım yani alfabenin a’sı bu.

Bundan sonra da imkânlar ve fırsat olduğu oranda ben buradan devam edip üstyapıyla ilgili, deprem anında ve deprem sonrasında alınacak önlemlerle ilgili konuşmaya devam edeceğim. Önergeyi de desteklediğimizi ifade ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına söz talep eden İzmir Milletvekili Sayın Murat Çepni.

Buyurun Sayın Çepni.

HDP GRUBU ADINA MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Başkan.

Genel Kurul ve değerli halkımız; deprem gerçeğini yüzlerce boyutuyla tartışacağız. Yani “Ölen öldü, olan oldu, artık önümüze bakalım.” yaklaşımını esastan reddediyoruz, tüm boyutlarıyla tartışacağız ve nerede ne eksik varsa açığa çıkartacağız, kim sorumluyorsa bunun hesabını mutlaka soracağız. Ortada bir doğa olayı var ve doğa olayını felakete çevirense bütün bu siyasetini sermayenin gözü üzerinden, sermayenin ihtiyaçları üzerinden kuran yaklaşımın ta kendisidir. Bununla bağlı olarak, depremde on binlerce canımızı kaybettik, yüz binlerce canımız yaralandı ve milyonlarca insanımız da doğrudan ve dolaylı etkilendi. Elbette hepsinin birbiriyle bağlantısı var. Bir boyutu da bölgedeki tarım bölgelerindeki, deprem bölgelerindeki tarım ve hayvancılığın yaşadığı tahribat. Ülke tarımının, hayvancılığın, küçük çiftçinin sorunları yeni değil fakat depremle bu çok daha fazla boyutlanmış durumda.

Ben size sadece bir örnek vererek başlamak istiyorum: Muş Varto’da tarımsal destekleme kapsamında mazot parası hesaplara yatmış. Çiftçiler bankaya gitmişler parayı çekmek için çünkü şu anda tarım zaten yapılmıyor, onlara şu söylenmiş: “Sizin paranız benzinlikte yani mazot desteği olduğu için benzin şirketinde.” İlçe Tarıma gitmişler, İlçe Tarım da oraya sevk etmiş. Benzinliğe gittiklerinde de şununla karşılaşmışlar, benzinci demiş ki: “Nakit isterseniz bunun yüzde 10’unu keserim.” Tabii ki insanlar deprem mağduru, şu anda tarım yapma koşulları da yok; dolayısıyla, bunu nakdî olarak almaları gerekiyor ve bu nakdî olarak almaları gereken durumu fırsata çeviren bir işleyişle karşı karşıya kalıyorlar. İşte tarım bölgelerinde, deprem bölgelerinde yaşanan en tipik fırsatçılık örneklerinden bir tanesi.

İlk on gün boyunca Malatya örneğinde şunları yaşadık: Evet, Malatya kenti göçmüş durumda, köyler de göçmüş durumda ve köylerde kimler kalmış? Hayvanları olanlar kalmış; birkaç insan bırakmış insanlar ve gerisi göç etmek zorunda kalmışlar. İlk on gün -hatta 15’inci günde- duyduğumuz en temel taleplerden bir tanesi hayvan çadırıydı. Hayvan çadırı yoktu, hayvanların birçoğu göçük altında kalmıştı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MURAT ÇEPNİ (Devamla) – ... kalmayanlar da karda, soğukta barınma sorunu yaşıyorlardı. Aynı zamanda, yem talepleri vardı yani sadece insanlara değil, oradaki yerleşik yaşamın yaşadığı sorunlara da çözüm üretemeyen bir iktidarla karşı karşıyayız.

Tarım, hayvancılık, küçük çiftçinin sorunları -dediğimiz gibi- yeni değil. Tarım alanları inşaata açıldı, bütün halkın geçim olanakları ortadan kaldırıldı, vahşi turizme alanlar peşkeş çekildi ve deprem de bunun üzerine başkaca bir yıkım yarattı. Burada bizim talebimiz şudur, yapılması gereken şudur: Deprem bölgelerindeki bu destekler doğrudan verilmelidir, bu destekler yükseltilmelidir, hayvancılıktaki temel talepler ücretsiz karşılanmalıdır ve bu yaralar sarılmalıdır.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talep eden Kars Milletvekili Sayın Yunus Kılıç.

Buyurun Sayın Kılıç.

AK PARTİ GRUBU ADINA YUNUS KILIÇ (Kars) – Sayın Başkan, çok saygıdeğer milletvekilleri; öncelikle deprem bölgesinde hayatını kaybeden vatandaşlarımızı Allah’tan rahmet, yaralılara da acil şifalar diliyorum; ülkemizin başı sağ olsun.

Sayın milletvekilleri, birçok milletvekili gibi ben de depremin 2’nci gününden itibaren başta Malatya olmak üzere deprem bölgesinde idim. Az önce hatiplerin haklı olarak çiftçi adına talep ettiği şeyleri, tam da bunları yapmak üzere, bölgedeki tarım ve hayvancılıkla uğraşan insanların etkilenme boyutlarını tam yerinde görerek belirleyerek, nasıl katkı yapabileceğimizi anlayarak; çiftçi birlikleriyle, örgütleriyle, dernekleriyle, istişareler ederek en kısa sürede yaraları nasıl saracağımızla alakalı çok sayıdaki milletvekilimizle beraber çok ciddi bir süreç yürüttük. İnteraktif yürüttük çünkü aldığımız bilgileri anında bölgede de bulunan Sayın Tarım Bakanıyla, bakan yardımcısıyla, bütün genel müdürlerle... Arkadaşlar, deprem bölgesindeki her ilde en az 2-3 genel müdürümüz vardı. TMO oradaydı, TİGEM oradaydı, bağlı ve ilişkili kuruluşların tamamı oradaydı. Özellikle, öncelikle, haklı olarak hayvanlar için de birtakım barınaklara ihtiyaç vardı, hayvan çadırları 2’nci günden itibaren bölgede tedarik edilmeye başlandı; bu, birkaç gün sürdü, şu anda 4 binin üzerinde bölgede hayvan çadırı dağıtıldı. Acil yem desteğine ihtiyaç vardı çünkü kırsalda kerpiç evlerin çatıları çökmüştü ve yemler altında kalmıştı. Bugüne kadar, yirmi günde 20 bin ton Türkiye’nin neresinde üretiliyse bulunan yemler Tarım Kredi aracılığıyla, TİGEM aracılığıyla ve Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü aracılığıyla bölgeye ulaştırıldı. Aynı zamanda, depremden etkilenen, hayatını kaybeden, bakamayacak durumda olan, hayvanlarını elden çıkarmak isteyen insanların mağduriyetlerine sebep olmaması için, bölgedeki açgözlü birtakım insanların eline düşmemesi için hayvanlar menşesinde, yerinde alınarak kesimleri yapıldı; yalnız, sadece gebe olan, genç olanlar, düveler hariç ki şu anda bunların bakımını da bölgede TİGEM üstleniyor, beslenmesini de sağlıyor, sonradan çiftçilerimize teslim edecek. Kesime uygun olan hayvanların -reformu olan hayvanlar da dâhil bakın- tamamını Et ve Süt Kurumu Bingöl’deki, Diyarbakır’daki, Sivas’taki, Adana’daki mezbahalarında kesime başladı. Ve saygıdeğer milletvekilleri, şu anda dana karkas alım fiyatı 116 liradır, kaliteli birinci sınıf karkasın. Şu anda deprem bölgesinde -deprem bölgesine mahsus olmak üzere- Et ve Süt Kurumu hayvanları 170 liradan alıp parasını da anında teslim ediyor. Bunun dışında, çiftçimizin... Az önce Sayın Çepni dedi ki: “Paraların üzerinden benzincilerde falan kesiliyor.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Teşekkür ederim.

Öyle bir şey yok. Bölgede 3 milyara yakın gübre ve mazot desteği, bunlar hep çiftçimizin hesabına nakdi olarak yattı. Yani, ellerinde yoktur, şu anda sıkıntılı bir hâldedirler diye para ihtiyaçlarını buradan karşılamalarına yönelik... Özellikle, bölgede bu ahırların ve konutların yapılma sürecini Sayın Cumhurbaşkanımız anlattı; ahırlarıyla birlikte, köylü yaşam alanlarına uygun olarak 75 bin konutun yapılıp teslim edileceği bir süreci de göreceksiniz bir yıl içerisinde yaşayacağız.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Varto’dan sabah aradılar Sayın Vekilim, Varto’dan sabah aradılar; daha sabah konuştum çiftçiyle ya, bundan kesinti yapıyor benzinlikçi.

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Aynı zamanda, çiftçilerimizin hem Ziraat Bankasına hem de Tarım Krediyeye olan borçları bir yıl faizsiz ertelendi. Arkadaşlar, yine orman köylülerinin ve kooperatiflerinin borçları da faizsiz olarak 31 Aralık'a kadar ertelendi.

Orman Genel Müdürlüğü bölgeye 50 bin tonun üzerinde yakacak odun gönderdi, göndermeye devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Selamlayın lütfen.

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Arkadaşlar, Tarım Bakanlığı bölgede; 5 bin araç ve iş makinesiyle, 15 bin personeliyle orada. Ben de oradaydım, bizzat çalışmalara katıldım; köy köy dolaştık, belde belde, ilçe ilçe dolaştık, bütün zararları tespit ettik.

Hayvanların yerine bire bir yenisini vereceğiz yani nakdî olarak vermeyeceğiz. Evet, depremde 1 ineği kaybolmuşsa 1 inek vereceğiz, 50 koyunu kaybolmuşsa 50'si karşılanacak. O yüzden, budama, aşılama, gübreleme, ilaçlama gibi faaliyetler şu anda bölgede yaygın olarak yapılıyor. Bunlarla alakalı da üretici birlikleriyle ve çiftçilerle direkt irtibat kurularak Tarım Bakanlığı aracılığıyla bunlar da yapılıyor. Rekoltenin düşmemesi, bitkisel üretimimizin, hayvancılıkla alakalı üretimlerimizin azalmaması için AK PARTİ yirmi yıldır ne yaptıysa bugün, bu hassas dönemde de daha iyisini yapacaktır diyorum.

Yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – İşte, korkumuz da bu; bunu demesen iyiydi. Yirmi yılda tarımı bitirdiniz.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Gaziantep Milletvekilleri Ali Şahin ve Mehmet Sait Kirazoğlu ile 58 Milletvekilinin Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi ile Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Gaziantep Milletvekilleri Ali Şahin ve Mehmet Sait Kirazoğlu ile 58 Milletvekilinin Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi (2/4811) ile Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 393) (*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

2 Şubat 2023 tarihli 58'inci Birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 393 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki görüşmeler siyasi parti grupları adına yapılan konuşmalarla başlamış ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına konuşma yapılmıştı.

Şimdi İYİ Parti Grubu adına söz talep eden Gaziantep Milletvekili Sayın İmam Hüseyin Filiz.

Buyurun Sayın Filiz.

(*) 393 S. Sayılı Basmayazı 2/2/2023 tarihli 58'inci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 393 sıra sayılı Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 6 Şubat günü Kahramanmaraş merkezli 7,7 ve 7,4 büyüklüğünde olmak üzere 2 büyük deprem sonucu depremden etkilenen 11 ilimizde meydana gelen felakette resmî verilere göre 44 binden fazla vatandaşımız yaşamını yitirmiş, 100 binden fazla vatandaşımız da yaralanmıştır. Bölgede on binlerce bina yıkılmış ya da ağır hasar alarak kullanılamaz hâle gelmiştir. Depremde kaybettiğimiz vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına ve Türkiye'mize başsağlığı ve sabırlar diliyorum; yaralılarımıza Allah'tan acil şifalar niyaz ediyorum.

Değerli milletvekilleri, bu teklifle merkezi Ankara'da olacağı öngörülen ancak bazı faaliyetlerinin Gaziantep'te bulunan Türk Arkeoloji Kültürel Miras Enstitüsü tarafından yürütüleceği ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanının da mütevelli heyetinde olacağı, Kültür ve Turizm Bakanlığının yetkilerinin neredeyse tamamının yer alacağı Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı kurulması amaçlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, kurulması teklif edilen vakfın organlarının Kültür ve Turizm Bakanı, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı ve Kültür ve Turizm ile Dışişleri Bakanlıklar bürokratlarından müteşkil 11 üyeden oluşarak karar organı olacak mütevelli heyeti, temsil yetkisini haiz olup 7 üyeden oluşacak icra organı yani yönetim kurulu ve Türk ve yabancı bilim insanları arasından yönetim kurulunca beş yıllığına seçilip en fazla 50 kişiden oluşarak danışma organı olacak olan bilim kurulu ile denetim kurulundan oluşacağı öngörülmektedir.

Değerli milletvekilleri, Yönetim Kurulunda 7 üyenin 5'inin vakfın faaliyet alanlarında on yıllık tecrübeye sahip en az dört yıllık fakülte mezunlarından oluşacağı belirtilmiştir ancak bu fakültelerin isimlerinin yazılmaması önemli bir eksiklik. Kurulların hiçbirinde sivil toplum örgütlerine yer verilmemiştir, bu da giderilmesi gereken bir eksiklik, toplumun vakfın tüm faaliyetlerine ortak edilmesinde fayda görmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, vakfın kuruluş amacı kamu malı niteliğinde olan kültürel mirasın yönetilmesi ve kültürel anlamda bilimsel çalışmalar yapılması yönündedir. Yetki sınırlandırması olmadığından alınacak kararlarda keyfiliğe yer verileceğinden duyduğumuz endişeyi belirtmeliyim. AK PARTİ iktidarının yirmi yıldır sürdürdüğü “ben yaptım, oldu” anlayışıyla şirket yönetir gibi kullanmasının vahim sonuçları olacağını da belirtmeliyim.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, özellikle Anadolu zengin bir tarihî mirasa sahip. Kapadokya'dan Nemrut Dağı'na, İshak Paşa Sarayı'ndan Aspendos'a, Zeugma Antik Kenti'nden Ani Harabeleri'ne, Artemis Tapınağı'ndan Bursa Ulu Cami'ye kadar sayılamayacak eser bulunmaktadır. Hitit, Lidya, Frigya gibi uygarlıkların yanı sıra Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı İmparatorluklarının yaşam sürdürdüğü bu topraklarda yapılan arkeolojik kazılar, son dönemde Göbeklitepe gibi alanların keşfi dünya tarihini değiştirmeye devam ediyor, işte bu bakımdan bu vakfı ve faaliyetlerini önemsiyoruz. Kültür ve Turizm Bakanlığının yetkilerinin neredeyse tamamının bu vakıfta yer alacağının ifade edilmesi ise bu vakfa büyük sorumluluklar yüklemektedir. Sorumluluklarının bilincinde olmaları talebiyle vakfın hayırlı olmasını diliyor, yapılanların takipçisi olacağımızı da belirtmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, konu tarihî miras olunca seçim bölgem Gaziantep'te tarihî miraslarımızdan ikisiyle ilgili taleplerimizi yinelemek istiyorum. Nizip ilçemiz, Belkıs Köyü'nde yerleşim yeri olan Zeugma Antik Kenti'ne sahip olmasına rağmen turizm anlamında istifade edememektedir. Antik kentin hak ettiği değere kavuşması için Zeugma'nın turizm destinasyonu kapsamına alınması, Fevkanı Kilisesi ve Ak-İş Ticaret arasındaki yolun kültür yolu şeklinde Kültür ve Turizm Bakanlığınca turizme kazandırılması Nizip ekonomisine de değerler katacaktır.

Değerli milletvekilleri, Yavuzeli ilçemiz işsizliğin ve yoksulluğun en yoğun hissedildiği bir ilçemizdir. Bu ilçenin sınırları içinde Fırat Nehri üzerinde doğa harikası Rumkale'nin UNESCO'nun Kültürel Miras Listesi'ne alınması hâlinde oluşacak turizm hareketiyle ilçede hayat canlanacak, Yavuzelililer için ek gelir ve istihdam kaynağı olacaktır. Kültür ve Turizm Bakanlığımızdan Rumkale'nin UNESCO Kültürel Miras Listesi'ne dâhil edilmesi yönünde girişim yapılmasını bir defa daha talep etmekteyim.

Değerli milletvekilleri, 6 Şubat tarihinde gerçekleşen depremin etkilediği illerimizde çok sayıda tarihî eser ya büyük hasar gördü ya da tamamen yıkıldı. Gaziantep'te Gaziantep Kalesi'nin restore edilen bütün bölümleri, Bayazhan, 17'nci yüzyılda yapılan Şirvani Camisi, Antep harbinde müstemilatı hastane olarak kullanılan Şih Camisi, Karatarla Camisi, Kurtuluş Camisi, Eyüpoğlu Camisi ve Hazreti Ukkâşe Türbesi'nin riskli görüldüğü için yeniden inşa edilen camisi de tamamen yıkılırken türbe de hasar gördü. Kahramanmaraş'ta Ulu Cami ve Fransızlar tarafından ateşlenen bir top mermisinin çakılı kaldığı minaresiyle kentin sembol yapılarından olan Kahramanmaraş'ın Şeyh Camisi, Hatay'da Antakya Ulu Cami, Anadolu'nun bilinen ilk camilerinden 7'nci yüzyılda yapılan on dört asırlık Habibi Neccar Camisi ve yanı başındaki Yeni Hamam, Hatay Meclis Binası, İskenderun Latin Katolik Kilisesi, kısacası iki bin iki yüz otuz sekiz yıllık tarihe sahip Hatay'da tarihi eser kalmadı. Adıyaman'da Ulu Cami, Kâhta Kalesi; Şanlıurfa'da Şanlıurfa Ulu Cami, Dergâh Camisi; Diyarbakır'da Diyarbakır Surları; Malatya'da Malatya Sütlü Minare ve Teze Camisi, Osmaniye'de Envar-ül Hamit Camisi. Bu tarihî ve kültürel değerlerimizin en kısa zamanda tamir edilerek yeniden hizmete alınması çok önemlidir. Çünkü tarihî ve kültürel taşınmaz varlıklarımız sadece geçmişten bize kalan miras değil, gelecek nesillerimize ulaştırmamız gereken emanetlerdir. Bu emanetlerin ayakta tutulması, gelecek kuşaklara doğru şekilde aktarılması çok önemlidir. Binlerce yıl ayakta kalmış, yıpranmış ya da depremde hasar görmüş eserlerimizin kendi dönemine uygun şekilde restore edilmesi tarih bilincinde olmanın gereğidir. Ancak birçok restorasyon çalışmasının acemi ellerde, tarihî mirasın değerinin farkında olmayıp sadece para kazanmak derdinde olan birtakım firmalar tarafından resmen katledildiğine şahit olduk, olmaktadır. Yüzlerce hatta binlerce yıl ayakta kalmayı başaramamış tarihî eserlerin "restorasyon" adı altında kılık değiştirmesine müsaade edilmemelidir.

Değerli milletvekilleri, tarihî ve kültürel değerlerimizin somut olanlarının yanı sıra sahip çıkılması gereken soyut kültürel miraslarımız var. Meddahlık, Mevlevi sema törenleri, âşıklık geleneği, Karagöz, nevrüz, yârenlik, sıra geceleri gibi geleneksel sohbet toplantıları ile Alevi-Bektaşî ritüelleri gibi miraslarımıza sahip çıkılmalı ve halk oyunlarının da bu listenin içine dâhil edilerek yaşatılmaları geçmişimiz için bir gelecek olacaktır. Bu konular da vakfin sorumluluğu altına girmektedir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin zengin tarihi arkeolojik kazılarla gün yüzüne çıkarılıyor. Yaklaşık 400 civarında kazı çalışması tüm hızıyla sürerken üniversitelerin arkeoloji bölümünde kontenjanlar dolmuyor. 43'ü devlet, 2'si vakıf olmak üzere, 45 üniversitede arkeoloji bölümlerinde yer alan toplam 2.027 kontenjanın yarısına yakını boş kaldı. Anadolu'nun tarihî hazinesini gün yüzüne çıkarmak için Türkiye'de yüzlerce kazı çalışması yürütülmesine rağmen arkeoloji bölümleri gerekli ilgiyi görmüyor; buna rağmen her yıl toplamda binin üzerinde öğrenci mezun oluyor ama iş alanı kısıtlı kalıyor. Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisinin ÜNİ-VERİ araştırmasına göre, arkeoloji bölümü mezunlarının yüzde 53'ü ilk altı ayda işe girebiliyor, yüzde 21,9'unun işe girme süresi on iki aydan fazla sürüyor. Mezuniyetten sonra yüzde 62,4'ü asgari ücret civarında bir maaşla işe başlıyorlar. Kamuda iş bulamayan arkeologlar çoğunlukla bankacılık, pazarlama, profesyonel turist rehberliği gibi mesleklere veya özel sektörde farklı alanlara geçiş yapmaktalar. Bu bakımdan ya kontenjanlar azaltılmalı ya da devlet arkeologlara daha fazla kadro vermeli ve kadrolu çalışanlar 3600 ek göstergeden yararlandırılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, dünya her açıdan çok hızlı bir şekilde değişmekte ve üniversite eğitimi ve uzmanlaşma alanları da bu gidişatın içinde sürekli olarak yenilenmektedir. Türkiye’de standart arkeoloji eğitimi belli kurumlar hariç dünyayla yarışabilecek durumda değildir. Bütün dünyaya arkeolog yetiştirme potansiyeline sahip ülkemizde teknoloji ve arkeoloji arasında bir entegrasyon probleminin dolayı bu vizyon hiçbir zaman oluşmamıştır. Kaçak arkeolojik kazılardan dolayı tahrip edilen millî zenginliklerimizin üstünde durmamız, AK PARTİ’nin kentleşme politikalarından dolayı tahrip edilen tarihî dokuları burada ayrıntılı olarak konuşmak ve Osmanlı Devleti döneminde yurt dışına taşınan tarihî varlıkları asıl yurtlarına taşımaya bir politikayla yürütmek gerekiyor. Bu konudaki çabaları desteklediğimi ifade ediyorum.

Ancak şunu da Hükûmete hatırlatmak gerekiyor: Son yirmi yıldır kamuda kaç tane kadrolu arkeolog istihdam edildi? Neden Türkiye’deki arkeolojik kazıları Türk iş adamları, şirketleri ve Türk Hükûmeti değil de ABD, Alman ve Fransız kuruluşları finanse ediyor? Yerel yöneticilerimiz, kentlerindeki tarihî varlıkları korumak için tarihî doku temelli kent imar planlarını uygulama konusunda gerekli hassasiyeti göstermelidir. Kurulacak vakfın bu sorumluluğu da üstlenmesi gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, geri kalan zamanımı depremle ilgili görüşlerime ayırmak istiyorum. Araştırmacılar, doğal afetlerin sosyal normlarda meydana gelen değişimler yoluyla toplumsal değişime etki ettiğini, insanın kendi yok oluşunu seyretmediğini ve varlığını zedeleyen dayatmalar karşısında sessiz kalmadığını ortaya koymaktadırlar. İnsanlar kendi yıkımlarına karşı direnirler. Bu söylem, Türkiye’de deprem sonrası erken dönemde kendini göstermiştir. Türk halkının kolektif tepkisi son derece organize, hızlı, etkili ve verimli oldu. Bu coğrafyada unutulduğu düşünülen bir şeydi bu. Milletimiz Hükûmetin tüm sorumluluklarını yerine getirmesi gerektiğinde bile ortaya konan yeni bir dayanışma anlayışıyla yeni bir toplum türü oluşturuyor.

Değerli milletvekilleri, birçok uzmana göre Hükûmet Türkiye’nin deprem bölgesindeki vatandaşlarının yaşamlarını korumada maalesef başarısız oldu. Bunda başlıca iki nedenden bahsedebiliriz: Her şeyden önce düzenli olarak imar afları çıkarıldı ve Türkiye’deki binaların yüzde 50’den fazlası yönetmeliklere aykırı olarak inşa edildi. Bunun açık ve somut bir örneği 5 Şubat 2022 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 5175 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı’dır. Bu karar, popülist hükûmetlerin, ruhsatsız evlerde, iş yerlerinde yaşayan insanları mülk sahibi yaparak oy peşinde koşmalarının yaygın bir uygulaması olarak görülebilir. Son imar affı 24 Haziran 2018’de yapılan genel seçimlerden hemen önce, 6 Haziran 2018’de ilan edildi. Sayın Cumhurbaşkanı Hatay’da 250 bin, Kahramanmaraş’ta 144 bin, Gaziantep’te 133 bin kişinin tapu alma sorununu çözdüklerini açıkladı.

İkinci ana neden ise acil durum yönetimi kurumlarının yetersizliğidir; AFAD ve Kızılay. AFAD Arama Kurtarma Genel Müdürlüğünün acil durum yönetimi veya arama kurtarma geçmişi yoktur. İlahiyat fakültesinden mezundur ve Diyanet İşleri Başkanlığında çalışmış, tasavvuf konusunda da yüksek lisans yapmış. Ben işiyle ilgisini göremedim, sizler görebildiniz mi? Ayrıca, afet risk azaltma raporlarında bütçe, teknik kurtarma ekibi ve sorumluluk dağılımındaki eksiklikler nedeniyle AFAD’ın yetersiz kaldığı defalarca rapor edilmiştir. Ancak bunları azaltmak için herhangi bir önlem de alınmamış görünüyor. İkincisi, yüz elli beş yıllık acil durum yönetimi geçmişi olan Kızılay; iktidar partisi tarafından buruşturulup bir kenara itilmiştir. Elindeki kaynaklar ne olursa olsun afetlere müdahale edemez hâle geldi. Yöneticilerinin eski partili olmasıyla AK PARTİ’nin arka bahçesi hâline geldi. Kızılay son zamanlarda birçok yolsuzluk skandalına da karıştı.

Depremlerin ardından çok sayıda vatandaşın devlet yetkilileri ve AFAD’la iletişime geçmeye çalıştığı, ancak saatlerce ve ilk iki gün boyunca sorumlu makamlara ulaşamadığı bilinmektedir. Bu arada Kızılay Başkanı nerede olduğunu soranlara bu sorulardan rahatsız olduğunu ifade ediyor. Ben kendim Kızılayı Nurdağı’nda, İslâhiye’de, Hassa’da, Kırıkhan’da görmedim. Besni’de Kızılay mensubu 3 kişiye rastladım, “Kızılay nerede?” dedim, boyunlarını büktüler, cevap veremediler; ne iş yaptıklarını sordum, “Psikolojik desteğe geldik.” dediler.

Değerli milletvekilleri, bahsedilen eksikliklere ve yetkililerin bu tutumlarına rağmen 2017 yılında Türk müzisyen ve Türkiye'nin en güvenilen isimlerinden biri olan Haluk Levent tarafından kurulan sivil toplum kuruluşu Ahbap sahada kararlılıkla yer aldı. Gönüllüleri depremin ilk saatlerinden itibaren acilen yardım topladı ve harcanan miktarın dağıtımını vatandaşlarla paylaştı. Ahbap, bağışlar için, AFAD veya herhangi bir kamu kurumu yerine tercih edilen seçenek hâline geldi. Türk halkı bağışlanan paranın depremzedeler için kullanılacağından şüphe duymadıklarını ancak AFAD'a bağış yaparlarsa depremzedelere nasıl harcanacağını bilmediklerini söyleyerek Ahbapa daha çok güveniyor. Sivil çabaların çeviklik, hız ve her şeyden önce tarafsızlık açısından Hükûmeti geride bıraktığına tanık olan birçok vatandaş Ahbapa güveniyor.

Değerli milletvekilleri, yıkıcı depremlerin ardından Türkiye'nin her yerinde sıradan vatandaşlar hızlı bir şekilde geçici yardım çalışmaları organize ettiler. Üstelik sıradan insanlar kurtarma ekiplerinden yardım malzemelerinin toplanmasına ve dağıtılmasına kadar her türlü organizasyona dâhil oldular. 6 Şubat sabah saatlerinden itibaren Türkiye'de dağılmış bir topluluk değil, birbirine güvenen, birbirine bağlı bir topluluk olduğu görüldü. Türk insanı kendi kendine etkin ve verimli olabileceğini açıkça gösterdi. Depremin yarattığı felaket göz önüne alındığında düşüncemiz odur ki Türkiye'de yolsuzlukla, dolandırıcılıkla, hırsızlıkla, kurumsal düzenbazlıkla ve blöfle sermayenin biriktirilmesi artık zor olacaktır ve diyorum ki: Türk milleti artık gücün kendisinde olduğunun, gücü yönlendirebileceğinin ve gücün kendinin olduğunun bir kez daha farkına varmıştır.

Değerli milletvekilleri, yetkililerin sorumlu oldukları ancak yerine getiremedikleri hizmetlerden dolayı helallik isteme hakları yoktur. Hele sayıları 44 bini geçen can kaybımızdan sonra kim, kimin hakkını, kime helal edecek? Vatandaş zaten ölmüş. Değerli milletvekilleri, yönetim sorumluluk ister, ciddiyet ister; Fırat'ın kenarında kaybolan keçinin sorumluluğunu üstlenen bir gelenekten geldiğimiz için bir işi hakkıyla yerine getirmesini bekliyoruz. Görevlerini tam olarak yapmadıkları için depremin felakete dönüşmesine sebep olan hiçbir yetkilinin istifa etmemesi gerçekten düşündürücüdür.

Gezdiğimiz yerlerde liyakatsiz ellerle inşa edilmiş yapılarda kullanılan elverişsiz beton, yanlış veya eksik uygulanan demir, taşıyıcı kolon ve kirişlerde yapılan tahribat ve en önemlisi fay hatları üzerinde imar planlaması yapılarak şehirleşmeye izin verilmiş olmasıyla yaşanan depremde enkaza dönen binalarla yüzyılın afeti yaşanmıştır. Binaları çürük yapanlar kadar onlara inşaat ruhsatı verenler, yapı denetiminde rol alanlar, iskân verenler de suçludur. Şehir içinde ve dışında deprem toplanma alanlarını ranta çevirip bina yaptıran, depremde vatandaşı eksi 8 derecede sokakta bırakanlar da depreme müdahalede gecikenler de suçludur. Söylenecek çok şey var ama işin özü: Liyakat ve ahlak yok olunca afetlerle karşılaşmaya devam ederiz ama biz buna "kader" diyemeyiz.

Yüce Allah Nisâ suresinde "Size gelen her iyilik Allah'tandır, başınıza gelen her kötülük de kendinizdendir." diye buyuruyor. Yani, yaşadığımız afet insanların yaptıklarından kaynaklanmaktadır diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz talep eden Iğdır Milletvekili Sayın Yaşar Karadağ.

Buyurun Sayın Karadağ.

MHP GRUBU ADINA YAŞAR KARADAĞ (İğdır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 393 sıra sayılı Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi'nin tümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 6 Şubat tarihi itibarıyla ülke sarsıldı, büyük bir felaket yaşadık. Önce, gece 04.17'de, Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesi merkezli 7,7 şiddetinde; ardından, 13.27'de, Elbistan merkezli 7,6 şiddetinde tarihte görülmemiş iki deprem felaketiyle karşılaştık. Bu tarihi felaketi yaşatan depremler 110 bin kilometrekarelik bir bölgede 10 ilimizi, 113 ilçemizi, 6.514 köyümüzü doğrudan doğruya yoğun bir şekilde vurdu. 13 milyonun üzerinde vatandaşımızı etkileyen bu felakette toplamda 400 kilometrelik kırık oluşturan fayın yeryüzünde ortalama en az 3 metre atım yarattığı söylenmektedir. Yüzyılın felaketinin yaşandığı günden bugüne yirmi iki gün geçmiş, bu süreçte 10 binin üzerinde artçı sarsıntı meydana gelmiştir. Bu acı veren afette maalesef 45.089 vatandaşımız şehit olmuş, 100 binin üzerinde vatandaşımız yaralanmıştır. Hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Yüce Allah'tan rahmet, yakınlarına ve aziz milletimize başsağlığı, yaralı vatandaşlarımıza da acil şifalar diliyorum.

Son yüzyıl içerisinde yaşadığımız en büyük deprem felaketi karşısında çetin bir sınavdan geçtiğimiz doğrudur. Ancak bizler nice badireyi yüzünün ağıyla atlatmasını, yıkılmadan yoluna devam etmesini, çelikten zırha bürünerek küllerinden yeniden doğmasını biliriz çünkü biz Türk milletiyiz. Milli birlik ve beraberlik ruhuyla bu yıkıcı enkazın altından da daha diri bir ruhla kalkacağız Allah'ın izniyle. Asrın felaketinde önceliğimiz, kaybettiğimiz canlarımızın acısını derinden hissederek yaşamın yanı sıra bölgede afete maruz kalan vatandaşlarımızın beslenme, barınma ve güvenlik gibi zaruri ihtiyaçlarının bir an önce karşılanmasıdır ve bu devlet ve millet olarak boynumuzun borcudur. Bunun için ilk günden itibaren devletimizin Silahlı Kuvvetleri ile emniyet güçleri, AFAD ile Kızılay seferber olmuş, tüm gücüyle alanda çalışmalarına devam etmektedir; 200 binin üzerinde personelle alanda yaralar sarılmaya çalışılmaktadır. 11 ilimizdeki 332 noktada çadır kent alanları oluşturulmuştur. Bireysel çadır talepleriyle birlikte 356.419 çadır kurulumu tamamlanmıştır. Depremden etkilenen illerimizde, 162 farklı alanda toplamda 103.684 konteyner kurulumu planlanmış, 8.530 konteyner kurulumu tamamlanmıştır. Afet bölgesinde ve afet bölgesi dışında çadır, konteyner, Kredi ve Yurtlar, oteller, kamu misafirhaneleri, Milli Eğitim Bakanlığı tesisleri ve diğer tesislerde barınma hizmeti sunulan kişi sayısı 1 milyon 915 bin 598'dir.

Değerli milletvekilleri, deprem dünyanın ve insanlık hayatının değişmez bir gerçeği olsa da 6 Şubat bu gerçeği yeniden gün yüzüne çıkarmış, hepimize hatırlatmıştır. Deprem sadece 10 ilimizde değil, Türkiye'mizin üzerine yıkılmıştır. Ancak bizler, büyük bir ferasetle, hepimiz tek bilek ve tek yürek olup yıkımı telafi edeceğiz, yaralarımızı en kısa zamanda saracağız, şehirlerimizi yeniden inşa edeceğiz, gönderdeki bayrağımızı dalgalandıracamız ve ülkemize sonuna kadar sahip çıkacağız.

Değerli milletvekilleri, ülke sevgisinin en büyük unsurlarından biri ülkemizi tabii ki tanımadır. Ülkemizi tanıırken insanımızın yanı sıra ülkemizin dağını, taşını, doğasını, jeolojisini, jeomorfolojisini, suyunu ve iklimini tam anlamıyla bilip onun üzerinden planlamalar yapmak zorundayız.

Şimdi, Türkiye'ye baktığımız zaman genç bir jeolojik arazi. 3'üncü jeolojik zamanın sonunda oluşmuş kıvrım dağları ve 4'üncü jeolojik zamanla birlikte, o Arabistan kalkanının Anadolu kalkanını, levhasını sıkıştırmasıyla, Avrasya levhasını sıkıştırmasıyla birlikte oluşan büyük fay hatları; işte, bu fay hatlarıdır depremi üreten. Bu fay hatlarına baktığımız zaman, bu fay hatları dünyanın en büyük fay hatlarıdır. Dünyada fay hatlarını değerlendirdiğimiz zaman "Pasifik ateş çemberi" dediğimiz Japonya'nın olduğu bölge ve Pasifik'in 2 kıyısında, diğeri ta Alaska'dan başlayıp Şili'ye kadar uzanan hat ve onun yanı sıra, bir de o Alp Himalaya dağ sistemi üzerinden gelen hat; Alp Himalaya dağ sistemi

3'üncü jeolojik zamanda bu kıtaların sıkıştırılmasıyla oluşmuştur. Levhalar hâlinde magmanın üzerinde katı kabuk şeklinde litosfer, yerküre oluşmuştur. Bu levha sınırlarındaki hareketler de bugünkü tektonik depremlerin oluşmasındaki en büyük sebeptir. Ülkemizde baktığımız zaman, Kuzey Anadolu Fay Hattı dediğimiz bu Alp Himalaya fay sistemi üzerinde Saros Körfezi'nden başlayıp ta Van Gölü'nün güneyinden İran'a, Zagros'a, Himalayalara kadar uzanan bu büyük hattın yanı sıra, bu depremin de gerçekleştiği "Ölüdeniz Fay Hattı" dediğimiz ta Doğu Afrika'dan başlayıp Kızıldeniz'i yaran, Lut Çukuru'nu oluşturan, Bekaa Vadisi üzerinden, Lübnan, İsrail üzerinden, Suriye üzerinden ve bizim Hatay, Kahramanmaraş üzerinden Bingöl civarında Doğu Anadolu Fay Hattı'yla birleşen bu hat. Bu, bizim gerçeğimiz. Biz bu gerçeği bilmek zorundayız. Ülkemizin toplam yüz ölçümüne baktığımız zaman, ayrıca Ege'deki o horst ve grabenler, kırılmayla oluşan fay hatları, ta İç Batı Anadolu'dan başlayıp Ege Denizi içerisine uzanan fay hatları... Yani yüzlerce, binlerce diri fay hattından oluşan bir ülkede, bir coğrafyada yaşıyoruz. Biz buna karşı öncelikle ülkemizi tanıyacağız ve bu tanımayla ilgili de Allah'a çok şükür, bilim adamlarımız var, kurumlarımız var, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğümüz var; onun dışında, üniversitelerimiz, AFAD'ımız, yine kurumlarımız, Kızılayımız var; bunlar büyük kurumlar. Bilim adamlarımızla birlikte, halkımızla birlikte, eğitim sistemimizle birlikte...

Bu afetler bin yıl önce de oluyordu, on bin yıl önce de oluyordu, günümüzde de oluyor ve gelecekte de devam edecek. Bizim yapmamız gereken, kurumlarımıza sahip çıkmak; bilimin ölçüsünde, bilimin ışığında gerekirse yeni kurumlar oluşturmak ve bu kurumlarla birlikte bu depremlerle ilgili insanımıza en az zarar verecek şekilde çalışmalar yapmaktır. Bugün özellikle Sayın Cumhurbaşkanımızın grup toplantısında da açıkladığı gibi "Ulusal Risk Kalkanı Modeli" Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımız bünyesinde kuruluyor. Bunun sadece depremler değil, aynı zamanda yangınlar, heyelanlar ve sellerle ilgili oluşan o felaketlerle ilgili -ben çok umutluyum- çok büyük çalışmalar yapacağı kanısındayım.

Ayrıca, güvenli konut seferberliği çalışmalarını son derece önemsiyoruz. Nitekim, TOKİ'miz yaklaşık on sekiz, on dokuz yıl içerisinde 1 milyon 180 bin yeni konut üretti ve özellikle deprem bölgesinde 468 bin yeni konutun yapılacağı, bir yıl içerisinde tamamlanacağı bilgisi de verildi ve şu anda çalışmalar başladı. Yani uzun lafın kısası bizler kurumlarımızla birlikte binlerce yıldır yaşanan, insanın yaşadığı bu Anadolu coğrafyasında on binlerce yerleşim birimini, riskli olan yerleşim birimlerini tanıyıp, bunlar üzerindeki o riskli olan yapı stoklarımızı net bir şekilde belirleyip ve bunların bir an önce dönüşümünü sağlayacağız ve riskli olan yerlerden bir an önce uzaklaşacağız. Aksi takdirde, bu felaketler her zaman için bizim başımızdadır. Bu deprem felaketiyle birlikte tabii ki canlarımızı kaybettik ama bu canlarımızı kaybetmenin acısı, ülkemizin karşılaştığı bu ağır felakette, bir yerde de bu gerek uluslararası alanda olsun gerek ülkedeki 85 milyon halkımızın göstermiş olduğu duyarlılık ve o depremlerimize karşı depremlerimizin yaşadığı acıları 85 milyonun tamamının yüreğinde hissettirmesi bir kez daha bizi Türk milleti olarak gururlandırdı.

Değerli milletvekilleri, felaketin acısını yaşadığımız bu süreçte Meclis çalışmalarımıza, gündemimizde bulunan Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi'yle devam ediyoruz. Afetlerle karşı karşıya kaldığımız ülkemizde bu afetlerin yıpratıcı etkisine karşı kültürel mirasımızın korunması gerektiğinin büyük önem arz ettiğini belirtmek isterim.

Değerli milletvekilleri, arkeoloji, geçmişten günümüze var olmuş olan toplulukların kültürel geçmişlerini, bu kültürlerin birbirine olan etkilerini ve zaman içerisindeki değişimlerini incelemekle görevli, tarih ve sosyoloji gibi dallara yardımcı bir bilim dalıdır. Arkeoloji, aslında, geçmişe açılan bir kapıdır. Zira, arkeoloji, yapılan araştırmalar sırasında elde edilen bulguları ve eserleri kullanarak geçmişle bağlantı kurmayı amaçlamaktadır. Arkeoloji, sosyal bilimlerin kültürel mirasla ilgilenen bir bilim dalı olarak öne çıkmaktadır. Türkler millet olarak pek az toplumun sahip olabileceği köklü bir tarih ve kültürel mirasın vârisleridir. 3 kıta üzerinde çok geniş bir coğrafyaya yayılmış olması, bu aziz milletin kültürel varlıklarının geniş bir yer kaplamasının ana nedenidir. Tarihten günümüze birçok bölgede Türk kültürünün izlerini taşıyan miraslara rastlamak mümkündür.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin kültürel varlığının potansiyeli dikkate alındığında, Türk arkeolojisinin çalışma sahası açısından önemli bir kazanıma sahip olduğu görülmektedir. Türkiye, tarihin bütün dönemlerinde doğu ve batı arasında köprü niteliğinde olması, en önemli ticaret yolları üzerinde bulunması nedeniyle sentez bir kültürün zengin örneklerine sahiptir. Türkiye, binlerce yıllık bir geçmişe dayanan, zengin uygarlıkların yaşadığı bir ülke olarak insanlığın kültürel mirasının korunması konusunda sorumlulukları yüksek olan ülkelerin başında gelmektedir. Kültürel miras, geçmiş ile bugün arasında bağlantı kurarak içinde yaşanılan kültüre ve dünyaya bir temel oluşturur, geleceğin oluşturulmasında sağlam bir referans verirken manevi anlamda da insan hayatını zenginleştirir. Kültürel miras, her şeyden önce geleceğin doğru kurulmasını sağlayan önemli bir hazinedir. Böyle olduğu için de kültürel mirasın, sadece sahip olduğu değerler nedeniyle değil, yeni nesillere yeni öğrenme ve gelişme fırsatları sunduğu, insanlara geçmişlerine dair güzel duygular yaşattığı için de korunması ve yaşatılması gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, kültürel miras, tarihî coğrafya içerisinde son derece önemli bir yer tutmaktadır fakat bu önem, yapılacak araştırmalarla bilinmeyen kültürel mirasımız ortaya çıkarılmadıkça anlaşılamayacak durumdadır. Kutadgu Bilig’de ifade edilen şu kelimeler meselenin ne kadar önemli olduğunu vurgulamaya yeterlidir: “İnsan gönlü, dibi olmayan bir deniz gibidir. Bilgi onun dibinde yatan inciye benzer, insan inciye denizden çıkarmadıkça o ister inci olsun, ister çakıl taşı fark etmez.” “Kara topraktaki altın, taştan farksızdır. Oradan çıkınca beylerin başına tuğ tokası olur.” Bu bağlamda, özellikle Türkiye’nin somut ve soyut olmayan tüm kültürel miraslarının araştırılarak tespit edilmesi gerekmektedir. Bilinmeyenlerin ortaya çıkarılıp bilinenlerin derinlemesine araştırılarak kapsamlı bir envanterin oluşturulması zorunlu görülmektedir. Nitekim Gazi Mustafa Kemal Atatürk de bu konunun önemi hususunda 1935 yılında Türk Tarih Kurumu Başkanına her türlü kültürel ve arkeolojik belgenin toplanması, korunması, restorasyonu için tüm tedbirlerin alınması; gerekli kurumlarla iş birliği, yalnızca kazıların yeterli olmayacağı, bulunan eserlerin restorasyon görecer korunması için 10 maddelik bir talimat vermiştir.

Değerli milletvekilleri, tarih boyunca kadim Türk kültürü yanında birçok önemli uygarlığı barındıran Anadolu, tam olarak ortaya çıkarılmamış kültür hazineleri barındırmaktadır. Aynı zamanda, Türkiye Cumhuriyeti’nin mevcut sınırlarını aşan kültür coğrafyamızda da geçmişe daha iyi anlamak ve değerlendirmek için araştırma ve çalışmaların yapılması büyük önem arz etmektedir. Ayrıca, yerli kazı ve yüzey araştırma çalışmalarının yürütülebilmesi için ihtiyaç duyulan maddi kaynakların yanında, araştırma imkânları, teknik altyapı, arşiv ve kütüphane, konuyla ilgili veri tabanları ve bunlara erişim gibi çok farklı alanlardaki ihtiyaçlar bakımından yeterince desteklenmesi gerekmektedir.

Eşsiz kültürel ve doğal güzellikleri bir arada barındıran, tarihî süreç içerisinde insanlığın gelişimine tanıklık eden Türkiye, arkeoloji çalışmalarında ve kültürel mirasa ev sahipliği yapma anlamında önemli bir merkezdir. Bu çerçevede, Türkiye’de arkeoloji ve kültürel mirasa yönelik bilimsel araştırmaların himaye edilmesi ve geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Arkeolojik keşifler, sadece yer altında kalmış insanlığa ait birikimin gün yüzüne çıkarılması değil, insanlık tarihinin yeniden yorumlanması anlamına da gelmektedir. Türk arkeolojisinin dünyaya açılabilmesi, kültürel ve tarihî bağlarının olduğu coğrafyalarla yakınlaşabilmesi -bu alanda tabii ki TİKA’mızın da çok büyük emekleri var, çalışmaları var, takdirle karşılıyoruz- dünya arkeolojisi çalışmalarına da katkı ve yön verilebilmesi için etken bir arkeoloji ve kültürel miras aktörüne dönüşmesi milli menfaatler bakımından son derece önemlidir. Özellikle yıllarca dışardan yabancıların bu alanda yapmış olduğu çalışmaları görüyorduk, bu kanunla kurulacak vakıfla birlikte inşallah bu alandaki yerli bilim adamlarımızın da sayısının son derece artacağı kanısındayız ayrıca.

Bu kapsamda teklifle, ülkemizde ve kültürel, tarihî bağlarımızın olduğu dünyanın diğer bölgelerinde Türk ve İslam arkeolojisi ve ilgili bilimin alanlarında insanlığın ortak birikimlerini esas alarak bilimsel araştırmalar yapmak, bu araştırmaları teşvik etmek, yapılan araştırmaları yayınlamak, arşivleme çalışmaları gerçekleştirmek, araştırmacıların erişebileceği kütüphaneler oluşturmak, özel müzeler açmak, dünya arkeoloji ve kültürel miras camiasındaki bilim toplulukları ile kültürel miras alanında iş birlikleri gerçekleştirmek, yurt dışında arkeolojik kazı, araştırma ve inceleme faaliyetlerinde bulunmak üzere Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı kurulmaktadır.

Bütün bu görüşlerimiz doğrultusunda Milliyetçi Hareket Partisi olarak görüşülen kanun teklifini desteklediğimizi belirtiyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.24

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 17.39****BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Bayram ÖZÇELİK (Burdur)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 67’nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

393 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına söz talep eden Antalya Milletvekili Kemal Bülbül.

Buyurun Sayın Bülbül.

HDP GRUBU ADINA KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Sayın Başkan, değerli üyeler; galiba daha çok televizyonlardan izleyen değerli halkımıza hitap edeceğim çünkü Genel Kurulda fazla vekilimiz yok.

Bugün, Sincan Hapishanesinde haksız, hukuksuz, adaletsiz bir şekilde rehin tutulan Sebahat Tuncel, Ayla Akat Ata, İdris Baluken, Nazmi Gür, Günay Kubilay arkadaşlarımızı ziyaret ettim ve şunu söylediler: “Yüreğimizi depremzedeler kadar bölüştürerek, duygu yüklü olarak onlara gönderiyor, geçmiş olsun dileklerimizi iletiyor, Hakk’a yürüyenlere rahmet diliyoruz.” Bütün vekillerimize de depremde vekillerimize de geçmiş olsun dileklerini ilettiler. Onlara “Özgür yarınlarda, özgür zamanlarda görüşmek dileğiyle.” deyip saygı ve sevgilerimizi sunarak buraya geldik.

Değerli halkımız, Değerli Genel Kurul; deprem gibi, yoksulluk gibi, başkaca saymadığım birçok olumsuzluk, zulüm, afet, yıkım, psikolojik çöküntü gibi faktörlerin ortada olduğu bir dönemde Hükümet yetkilileri, AK PARTİ yetkilileri Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi’ni getirdiler. Şimdi “Bu ortamda bu lazım mıdır?” diye sorsak, diyecekler ki: Türkiye Büyük Millet Meclisi yasama görevini yapıyor. Bu da bir yasama görevidir, yapmak lazım. Oysa Türkiye Büyük Millet Meclisi, yasama görevinden önce yas görevini yapmalı ve arkasından da önce bu depremin nedenlerinin ne olduğu, sonuçlarının ne olduğu, sonra da bu depreme nasıl bir çözüm bulunacağı yolunda gerekli süreçleri işletmeli idi fakat şu anda konu bu olduğu için doğal olarak bunun üzerine konuşacağız.

Arkeoloji Vakfı... Şimdi, yakın zamanda bazı vakıflar teklif ettiler, bu vakıflar, örneğin Antalya Diploması Forumu Vakfı gibi... Örneğin, alan başkanlıkları, işte, Uludağ Alan Başkanlığı, Kapadokya Alan Başkanlığı gibi... Bununla ne yapılmak isteniyor, küçük iktidarlar mı yaratılmak isteniyor, küçük hâkimiyet alanları mı yaratılmak isteniyor, küçük rant alanları mı -pek de küçük sayılmaz ya- yaratılmak isteniyor? Onlar bir yana, nedir bu arkeoloji? Bu arkeoloji, öyle sanıldığı gibi, söylendiği gibi, arayıp tarayıp eski eserleri bulup bunları gün yüzüne çıkarıp müzeler oluşturup oraya koymak mıdır? Hiç kuşkusuz bu değildir. İki sözcükten oluşuyor “arkhe” ve “loji”. “Arkhe” insanlık tarihinin en büyük tartışma kavramlarından biri. Grekçe “arkhe” eskinin bilgisi, kainatı, evreni oluşturan ilk nedir, bunun tartışması. “Arkhe” ilk demek, ilk madde, ilk oluşum anlamına geliyor. Dolayısıyla ilki aramak, ilk olanı aramak anlamında bir içeriği de var “arkhe”nin. Bu anlamda, İyonya filozofları “arkhe” üzerine çok konuşmuşlar. Felsefenin kurucusu olan Thales “Arkhe sudur, su olmasaydı başka hiçbir şey olmazdı.” diyor. Efendim, Anaksimenes “Hayır, ‘arkhe’ havadır.” diyor. Platon “‘Arkhe’ ‘apeiron’ dur.”

diyor. “Apeiron” sonsuzluğu ve bilinemezliği ifade eden bir kavram. Epikür “arkhe”nin aslında 4 elementten oluştuğunu -hava, su, toprak ve ateş- ve bunların fiziki, kimyasal etkisiyle diğer maddelerin oluştuğunu söylüyor. Demokrit “Hayır, ‘arkhe’ maddenin en küçük yapı taşına kadar bölündüğü, o küçüğü teşkil eden, o mikroyu teşkil eden şeydir.” diyor ve geldiğimizde, Heraklit ise “Hayır, ‘arkhe’ sonsuz değişimdir, sonsuza kadar süren değişimdir; değişim önlenemez bir şeydir, değişim olmazsa hiçbir madde olmazdı, dolayısıyla ‘arkhe’ değişimdir.” diyor.

Şimdi, arkeoloji biliminin amacı ilki aramak ise biz Arkeoloji Vakfının adını bir şeyle sınırlayamayız, Türk-İslam kavramıyla sınırlayamayız. Zira bu topraklarda Türk olmayanlar da var, Türk olanlar da var, İslam olmayanlar da var, İslam olanlar da var, İslam’ın farklı mezhepleri de var, İslam’ın farklı yorumları da var. Dolayısıyla bu Arkeoloji Enstitüsüne konulan “Türk-İslam arkeolojisi” kavramı sınırlayıcı, tekçi ve diğerlerini yok sayan bir şeydir; bu anlamda, kabul edilemez ve zaten buna Komisyon da itiraz edildi.

Yine, İbrahim Kaboğlu Hocamız, çeşitli engellemelere ve tartışmalara rağmen, bu vakfın oluşumundaki anayasal sorunların içeriğini ifade etti, söyledi, burada anayasal sorunlar olduğunu da söyledi, muhtemelen yine söz alıp söyleyecektir; onu da ifade etmek lazım.

Şimdi, arkeoloji hem tarih hem sosyoloji hem coğrafya hem etnografi ve benzeri birçok şeyi içeriyor. Ankara’da bir etnografi müzesi var -gittiniz mi bilmiyorum- baştan savma, son derece baştan savma, herhangi birinin yapacağı bir etnografi müzesi; ne Türk halkını ne başka halkları, hiçbirini içermiyor, son derece baştan savma. Oysa Etnografya Müzesi ta cumhuriyetin kuruluşunda hedeflenen, amaçlanan bir müzedir; etnografik, etnik anlayışın, özellikle Türklüğe vurgu yapılarak bunun üzerinde çokça durulmuştur, buna rağmen yüz yılda doğru düzgün bir Etnografya Müzesi dahi oluşturamamışlardır. Burada oryantalist bir yaklaşımla, daha çok, işte, giysilerden, çeşitli nakışlardan, çeşitli araç gereçlerden oluşan... Bakın, gittiğiniz köylerde, özellikle Alevi köylerinde, gidin inceleyin; size bir örnek vereyim mesela, Balıkesir’in Edremit ilçesinin Tahtakuşlar köyüne gidin, köylülerin kendi yaptığı etnografya müzesini görün -buradan onlara sevgi ve saygılar iletiyorum- Tahtacı Türkmenler, müthiş bir etnografya müzesi yapmışlar. Sivas’ın köylerinde aynı şekilde. Köylüler bunu kendi olanaklarıyla becerebilmiş ama elinde bilim imkânı, elinde üniversite olanağı olan devlet, maalesef bunu yapamamış.

Bunu yapamadığı gibi şunu da yapamamış: Ya, bu topraklarda bakın, Ksenofon -Sokrates’in öğrencisidir- milattan önce 400 yılında “On Binlerin Dönüşü” kitabında Karduklardan, Kürtlerden söz ediyor, milattan önce 400 yılında, Sokrates’in öğrencisi. Milattan önce 400 yılından beri her kaynak Kürt halkının varlığından söz etmiştir. Şimdi, bu Mitanniler, Hurriler, Medler, Gutiler; kimdir bunlar? Bakınız, Van Gölü kıyısında, Van çevresinde kazılar yapılıyor, bir gün, Kürt halkının Urartularla ilişkisini ifade eden bir resmî kavram görmedim. Bakın, Medlerin Amasya’da kendi inançlarına mahsus tapınakları bulundu, bundan da söz edilmedi. Artı, bakın, ben size çeşitli kaynaklar göstereyim: Izady’nin -dünyaca bilinen bir bilim insanıdır bu- “Kürtler” kitabında Kürtlerin bütün kültürel, sosyolojik, arkeolojik kaynakları ayrıntılı bir şekilde ifade ediliyor, Doz yaylarından çıkmış bakın.

Şimdi, Alevi toplumunun, gerek Türkmen Alevilerinin gerek Roman Alevilerinin gerek Arap Alevilerinin gerekse de Kürt Alevilerinin bu ülkede, bu topraklarda bir kültürel mirası var. Bu kültürel miras, bir, sözlüdür; iki, yazılıdır; üç, maddidir fakat bundan söz eden bir şey görmedim ben. Şimdi, biz, bugün, arkeolojiyi şöyle ele alamayız: Gittik bir toprağı kazdık, oradan Urartulara ait bir şey bulduk; sadece bundan oluşmuyor, kültürel arkeoloji, sözcük arkeolojisi de var, bakın “etimoloji” kavramı var. Sözcük arkeolojisi de bir sözcüğün kökenini araştırmayı gerektiriyor ve bunu araştırırken örneğin Süryaniceyle, örneğin Pehleviceyle, örneğin başka dillerle Kürtçeyle, Kürtçenin lehçeleriyle, Türkçeyle karşılaşıyorsunuz. Nasıl ki Türkçenin bir dil olduğunu ispatlamaya çalışan Kâşgarlı Mahmut

gibi değerli bir dil bilimci, bir tarihçi varsa Kürtçenin de bir dil olduğunu ispatlamaya çalışan değerli bir dil bilimci, bir filozof Ahmed-i Hani var, Baba Tâhir-i Uryan var, Fakiyi Teyran var. Şimdi, biraz önce konuşan arkadaşımız Kutadgu Bilig'den söz etti, çok güzel. Bakın, Kutadgu Bilig'den bir kavram söyleyeyim ben size, diyor ki: "Aklın süsü dil, dilin süsü sözdür; insanın süsü yüz, yüzün süsü gözdür." Ne kadar güzel söylemiş. Kim söylemiş? Yusuf Has Hacib söylemiş; nefesi gül, dili bülbül olaydı. Şimdi, Yusuf Has Hacib bir Türk kimliğiyle söylemiş bunu, ben de bir Kürt olarak bunu hem edebî hem felsefi anlamıyla takdir ediyorum. Peki, kendinin "Türkçü" olduğunu söyleyenler neden bugün Kürt halkının tarihî izlerini, kültürel, felsefi izlerini takdir eden bir yaklaşım içerisinde olmuyorlar? Hiç kuşkusuz uzak Asya'da, Orta Asya'da, ön Asya'da, Anadolu'da Türk halkının, İslam inancının kalıtları da var, mirasları da var, izleri de var, kültürü de var ve bunu bir değere dönüştürecek bir yapısı da var, bir tarihî, kültürel mirası var; bunu yok saymak ırkçılıktır, bunu yok saymak tekçiliktir, bunu yok saymak faşizmdir. Aynı şekilde, Kürt halkının, Ermeni toplumunun, Çerkezlerin, başka başka birçok halkın bugün dili dahi yok olmuş. Bakın, bugün -çok önemli bir şey- "Zazaki" denilen, "Dımılki" denilen, "Kırdasi" denilen -üçü aynı anlama gelir- bu dil yok olmak üzere arkadaşlar. Bir lisan, bir insan; niye dil yok olsun? Biraz önce Kaşgarlı Mahmut'tan, Ahmed-i Hani'den örnek verdik; dilin dil olduğunu ispatlamaya çalışıyor. Şuna bakar mısınız ya! Kaşgarlı Mahmut da aynı şeyi yapıyor, Ahmed-i Hani de aynı şeyi yapıyor. Şimdi, bir dilin dil olduğunu ispatlamaya çalışma mücadelesi ne kadar değerliyse o dili yaşatma çabası da o kadar değerlidir. Bugün, Zazaki yani Dımılki, Kırdasi yaşatılmalıdır. Erdal Vekilimin ana dili; Bingöl'de, Dersim'de, Siverek'te, Gerger'de, Diyarbakır'ın bir bölümünde konuşulan bu ana dil yok olmak üzere. Şimdi, o hâlde, biz, arkeolojide sadece böyle eski eserleri araştırmakla yetinemeyiz.

Bakın, Türkiye'nin dört bir yanı açık hava müzesi. Ben örnek vereyim, Assos. Assos Çanakkale'de. Assos da işin ilginç yanı, çok ilginç yanı Aristo'nun Lyceum okulunun olduğu yer. Şimdi gidin, bugün Assos'u bir inceleyin, Assos'un taşını almışlar okula duvar yapmışlar, taşını almışlar ev yapmışlar, Assos'un içinde ev var. Olimpos Antalya; gidin, içinde keçi otlatıyorlar, içine ev yapılmış. Bu nasıl tarih anlayışıdır? Ani Harabeleri; gidin, Ani Harabelerinde kilise var, kilise bomboş duruyor, hiçbir şey yapılmamış, restore edilmemiş; cami restore edilmiş, hoparlör takılmış, altına halı serilmiş, ezan okunuyor, namaz kılınıyor, ne güzel. Sevgili AK PARTİ yetkilileri soruyorum size: Peki, niye o kiliseyi de restore edip oradaki Hristiyan halkının kendi inancını, ayinini yürütmesini sağlamıyorsunuz? Sebep? Bakınız, Arapgir'in Onar köyünde bin yıllık cemevi var, bin yıllık cemevi. Bu cemevi kendi olanaklarıyla ayakta durmaya çalışıyor. Bunu aslına uygun restore etme niye olmuyor? Yirmi yıldır iktidarsınız, yerel yönetimlerdesiniz, Malatya Büyükşehir Belediyesi de sizde, birçok olanak da var, artı, bazı Alevi yerleşim yerleri, Alevi kutsal mekânları restore etmeye... Mesela, Abdal Musa. Ya, sevgili Türk halkı, Türkmen halkı; Abdal Musa'ya sahip çıkmayacaksınız kime sahip çıkacaksınız? Abdal Musa, Türk ve Türkmen halkının en büyük değerlerinden birisidir. Abdal Musa şairdir, filozoftur, halk önderidir. Abdal Musa'nın makamını restore etmiş birisi, kuşa çevirmiş ya! İnanılır gibi değil ya! Böyle bir şey olabilir mi, insan nasıl kıyar buna! Aynı şekilde, diğer dergâhlara yaklaşım... Bakın "Aleviliğin Yazılı Kaynakları" Ali Rıza Özdemir "Alevilik sözlü kültür dilidir." diyenlere inat yazmış bunu. Artı, sadece bir başına İstanbul'dan söz edelim, Murat Belge'nin "İstanbul Rehberi" Burayı okuyun, Byzantion -yani bugün Topkapı Sarayı'nın olduğu yer, mitolojik de bir hikâyesi var, uzun sürer, onu geçelim- o burundan böyle bir çizgi çizdiğinde, kıstağının oradan bir çizgi çizdiğinde, Byzantion, birçok eserin, binlerce yıllık eserin olduğu ama binaların altında kaldığı bir yer. Yazık, günah, ayıp! Yine biraz önce konuşan arkadaşlarımız Antakya'da Habib-i Neccar Camii'nden söz ettiler, bin dört yüz yıllık bir

tarihi var, depremde yıkıldı. Malatya’da, Diyarbakır’da, Adıyaman’da... Bakın, Adıyaman’da Süryani metropolitliğinin bulunduğu kilise yıkıldı arkadaşlar, Süryani metropolitliğinin bulunduğu kilise. Lütfen, bunlar aslına uygun bir şekilde restore edilsin, düzeltilsin.

Ayrıca, bakın, bu dönemde yapılan bazı güzel şeyleri de söylemek lazım. Çorum’da, efendim, Troya’da, Urfa’da gördüğüm müzeler, müze tasarımları gerçekten çok güzel, kutluyorum. Troya’da yapılan müze, Çorum’da, Urfa’da yapılan müze oldukça güzel fakat, bazı yerlerde de oldukça baştan savma durumlar söz konusu ve buralarda yapılan kazılar yılan hikâyesine dönmüş durumda; bitmeyen kazılar. Anladık, yani Troya’da 11 tane katman var, doğrudur, geniş boyutlu bir araştırmayı gerektirir ama bakınız, Burdur ile Antalya arasında Sagalassos Antik Kenti var. Ya, iki bin yıl önce yapılan su kemeri hâlâ çalışıyor ve yukarıdan su akıyor, yaklaşık 20 metre yukarıdan su akıyor. Şimdi, bu büyük değeri aslına uygun restore etmek lazım. Bütün tarihî, kültürel miraslara sahip çıkmak lazım, sahip çıkarken adını koymak lazım. Ankara’nın hemen yakınında, Eskişehir’e, Konya’ya, Antalya’ya giderken yanından geçiyorsunuz, Gordion... Gordion Müzesi’ne gittiniz mi, ne kadar baştan savma. Gordion Müzesi’ni gördünüz mü? Gordion’da 120 tane tümülüs var, arkadaşlar, 120 tane tümülüs. Bu tümülüslerden sadece bir tanesi açılmış, Midas’ın bulunduğu tümülüs açılmış, diğerleri kapalı. Bunlar uygun bir şekilde arkeolojiye, tarihe, topluma kazandırılabilir.

Ayrıca, bakınız, kutsal kitapların da bir arkeolojisi var arkadaşlar. Kur’an-ı Kerim’in, İncil’in, Tevrat’ın, Zebur’un, yine kutsal metinlerin, yine çok tanrılı dinler dönemindeki... Bakın, Mitra inancı yaklaşık beş yüz yıl Hristiyanlıkla mücadele etmiştir, bir ondan fazla İslam’la mücadele etmiştir ama bugün, Mitra inancı toplumsal varlığını kaybetmiştir ama Mitra inancı önemli bir inançtır. Adıyaman’daki Nemrut Dağı’ndaki kalıtlar Mitra inancına aittir. Kalinikos Mithridates, orada bulunan kralın yani o tümülüsü yaptıran, orada mezarı bulunan ve bugün “Karakuş Tepesi” olarak adlandırılan... Ki depremde o tepenin önünde barışı simgeleyen, bütün halkların, bölgedeki halkların ortak eşitliğini simgeleyen Karakuş Tepesi’nin önündeki sütun yıkıldı ve o barışı simgeleyen kuş da yıkıldı.

Şimdi, Sayın Kültür Bakanı, Kültür Bakanlığının yetkilileri ve iktidar yetkilileri; bunlar bir an önce restore edilmeli.

Yine, deprem bu arkeolojik alanları ne kadar etkiledi, Zeugma’yı ne kadar etkiledi, Antakya’daki Mozaik Müzesi’ni ne kadar etkiledi, Antep’teki müzeyi ne kadar etkiledi? Adıyaman’da aynı şekilde, müzenin çevresi -gittim ben- büyük bir yıkıntıya uğramıştı ama müze binası biraz sağlam duruyordu, oradaki eserler ne oldu, bunun da çok ciddi şekilde araştırılması lazım. Yani diyor ya şair, Ahmet Arif: “Havva Anan dünkü çocuk sayılır./Anadoluyum ben,/Tanıyor musun?” Evet, Havva Ana dünkü çocuk sayılır, Anadolu’dan gelip geçen uygarlıklar, burada yaşayan, var olan uygarlıklar, Kürtler, Türkler, Araplar, Çerkezler, Lazlar, Ermeniler, Pomaklar, Boşnaklar vesaire ve hatta kimi aşiretler, kimi topluluklar, bunların inançları, bunların folklorleri ve bunların sosyolojileri... Şimdi, biz bu depremin yarattığı dayanışma duygusuyla, bu duygusallıkla hâlâ halklar olarak birbirimize sahip çıkmayı beceremiyorsak ciddi anlamda bizim varlığımız, aklımız, zihnimiz her şekilde sorgulanmalıdır arkadaşlar.

Kurulacak Arkeoloji Vakfında bizim itiraz ettiğimiz nokta, bu tekçi vurgunun ısrarla ön planda tutulması, bu tekçi vurgudan vazgeçilmemesidir. Ayrıca, vakfın kuruluş amacının, vakfın işletiliş amacının, yine vakıfla paralellik teşkil eden enstitünün kuruluş amacının yeterince sarih, açık, anlaşılır olmadığı gerçeğidir. Bu anlamda itirazlarımız var ve yine vakfın her şeye rağmen bir sivil toplum kuruluşu olması gerektiği ve sivil inisiyatif tarafından kurulması gerektiği gerçeğini de ifade etmek gerekiyor burada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Tamamlayalım, devam edin siz Sayın Bülbül.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ve şunu vurgulayarak bitirmek istiyorum: Mademki “arkhe,” mademki ilkin bilimi, mademki yaşamı, maddeyi, kâinatı, bizim eskilerin tabiriyle kevnüme-kânı oluşturan ilkin bilimiyle uğraşıyoruz, o hâlde ilkin biliminde insanı ve insanı teşkil eden tüm değerleri kültürüyle, diliyle, tarihiyle, varlığıyla, adıyla söyleyelim. Türk’e Türk, Kürt’e Kürt, Alevi’ye Alevi, Sünni’ye Sünni, insana insan, her türlü varlığı, her türlü halkı kendi adıyla ve sanıyla söyleyelim; değil mi Değerli Garo Paylan?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Haklısınız.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Teşekkürler.

Saygılar Başkanım.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden Ankara Milletvekili Sayın Yıldırım Kaya.

Buyurun Sayın Kaya.

CHP GRUBU ADINA YILDIRIM KAYA (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son açıklanan resmî rakamlara göre 45.089 canımız gitti, bir kez daha halkımıza başsağlığı ve sabır diliyorum, yaralılara da acil şifalar diliyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi açıldı. Biz isterdik ki Türkiye Büyük Millet Meclisine, depreme dair, bu yaşanan olağanüstü duruma dair, bu afete dair öncelikli kanun teklifleriyle Parlatmentonun önüne gelsin.

Dün toplumun büyük bir kesimini ilgilendiren emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili bir kanun teklifi -zaten ocağın ilk haftası kanunlaşması gerekiyordu fakat bu uzatıldı- kanunlaştı. Bu konuda tüm siyasi partiler ortak bir kararla oy birliğiyle bu kararı çıkardılar. Altında imzası olanlar değil buna onay veren, oy verenlerin tamamının bir kabulüyle gerçekleştiğini Türkiye de biliyor, biz de bunu teslim etmek durumundayız, bu mücadeleyle gerçekleşti. Kar kış demeden, yağmur çamur demeden mücadele edenler her şeye inat bu kanunun çıkmasına neden oldular. Bu gerekliydi ama bu özellikle Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi gerçekten aciliyeti var mıydı, bunu düşünmek gerekiyor. Bunun bir aciliyeti yoktu, bu üç ay sonra da beş ay sonra da çıkartılabilirdi ama Parlatmentoda ne yazık ki karar çoğunluğu olan gruplar bunu öne aldılar.

Deprem doğal bir afet, bunu biliyoruz ama deprem teknolojisi kullanırsak can ve mal güvenliğini sağlamak mümkün, dünyada bunun çok sayıda örnekleri var. Bizim deprem teknolojisini bir zorunluluk ve bir gereklilik olarak hayata geçirmemiz gerekiyor ama yirmi bir yıllık Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı ne yazık ki buna, bu konuda en ufak bir adım atmadı, ne deprem öncesi ne de deprem sonrası herhangi bir adım atmadı.

Kızılay yüz elli yıllık bir kurum ama geçmişiyile bir biçimiyle hesaplaşmayı önüne koyanlar şunu unutmamasın: Yüz elli yıldır ayakta kalan kurumun içini ne kadar boşaltırsanız boşaltın ana hedefinden, ana hedefinden, ana amacından saptırmanız mümkün değil çünkü -dün de milletvekili arkadaşlarımız konuştu- her birimizin çocukluğumuzda sarı zarfın içerisine para koyarak Kızılaya yardım ettiğimiz bilinir ama ne yazık ki ne Kızılay Başkanı ne de Kızılayın Onursal Başkanı bu konuda en ufak bir adım atmadı şu ana kadar. Hep “Kızılay Başkanı istifa etsin.” diyoruz, bence Kızılay Başkanı değil Onursal Başkanı bu konuda hesap vermek durumunda çünkü Onursal Başkan olmadan hiçbir adımın atılamayacağını ve atılmadığını biliyoruz.

Deprem bölgesinde ilk günden itibaren çok ciddi çalışmalar yaptı milletvekili arkadaşlarımız. Ben de özellikle Kahramanmaraş Elbistan depreminden üç buçuk saat sonra Elbistan'daydım; Divanda oturan Mustafa Açıkgöz Nevşehir Milletvekili arkadaşımız bizden önce gelmişti, Aksaray Valisiyle birlikte oradaydı. Bizim orada çok net gördüğümüz bir tablo var: Jandarma Genel Komutanı var, etiketinin hiçbir önemi yok; milletvekiliyiz, milletvekili etiketimizin bir önemi yok; vali var, kaymakam var, belediye başkanı var; hiçbir önemi yok. Nerede biliyor musunuz? Enkazın başında bu etiketlerin hiçbirinin bir kıymetiharbiyesi olmadığını orada yaşayarak gördük. Mustafa arkadaşımız kendisi 3 canı kurtardı çalışarak bir milletvekili sıfatıyla değil bir insan olmanın gereği olarak bunu yaptı. Biz de aynı şeyleri yaptık ama devlet, kişilerin inisiyatifine bırakamaz bu tür işleri, devlet eğer kişilerin inisiyatifine bırakırsa o zaman o canlara yetmiş iki saat boyunca müdahale edemeyiz. “Kara yolları tıkanı.” deniliyor, “Hava yolları tıkanı.” deniliyor. Hani insansız hava araçlarımız vardı, niye uçamadılar? İnsansız hava araçlarımız, Türkiye’de üzerine vazife olmayan her şeyde uçuş yapıyor. Karayollarının işi nedir? Olağanüstü koşullarda zaten yolları açman gerekiyor. Olağanüstü koşullarda sizin iletişim kanallarını açmanız gerekiyor. O iletişim operatörleri var ya; “Olağanüstü koşul var, sistemi işletemedim...” Benim sana olağanüstü koşullarda ihtiyacım var, olağan koşullarda zaten sana ihtiyacım yok ki. Greyderin görevi kar yolu tıkadığında açmaktır. Eğer greyderler bu yolu açamıyorsa Elbistan’dan ya da Kahramanmaraş’tan bunların gelmesini beklemeyin. Çok açık ve net; insanlar yardım etmek istedi. Sivil toplum kuruluşları, demokratik kitle örgütleri, odalar, sendikalar, belediyeler yurt dışından ve yurt içinden yardım yapmak istediler ama bu yardımların tamamının önüne bir biçimiyle engel olundu. Bakın, size somut bir örnek vereceğim: Bir iş adamı, kırk yıl önce Almanya’ya gitmiş, Kırşehirli, “Çetin Ay” diye genç bir iş adamı; bu iş adamının 8 bin yolcu kapasiteli bir gemisi var. Bu gemiyi İskenderun Limanı’nda depremedelerin bilabedel inisiyatifine sunmak istiyor. Tüm kurumlara yazılı ve sözlü müracaat ediliyor fakat herhangi bir yanıt verilmiyor. En son bana ulaştı, dedi ki: “Ben 8 bin kapasiteli bir gemiyi kendi personelikle, giderlerinin tamamını karşılamak üzere verdim ama reddedildi.” dedi. Ama aynı Bakanlık, Enerji Bakanlığı ne yaptı, biliyor musunuz? O bölgeye bin kişilik bir gemiyi parayla kiraladı, şimdi o gemi orada depremedelere devletin yetimlerin, tüyü bitmemiş yetimin hakkıyla ödediği dayanışma paralarıyla ona para ödeyerek yaptı. Ya, sormak istiyorum: Neden? Yurt dışına gitmiş, para kazanmış ve bu ülkedeki insanlara can olmak, can yoldaşı olmak için kendi olanaklarını seferber etmek isteyen insandan ne istiyorsunuz? Niye o yardımları reddettiniz? Bunun bir haklı gerekçesi varsa... Ben Meclis Başkanımız aracılığıyla hem Cumhurbaşkanı Yardımcısına hem de Enerji Bakanına soru önergesi verdim. Bu soruya yanıt verebileceklerini hiç düşünmüyorum, on beş gün içerisinde yanıt vereceklerini de düşünmüyorum ama bu sorunun yanıtını vicdanlarına versinler: Neden 8 bin kişiyi barındıracak bir gemiye “Hayır.” dediniz? Neden? Bunun nedenini umarım kamuoyuyla paylaşsınlar.

Üniversitelerin kapısına kilit vurdunuz. Üniversitelerin kapısına kilit vurma ne demek biliyor musunuz? Toplumsal psikolojiyi derinleştirmek demektir. Üniversitelerin kapısına kilit vurma gerekçesini araştırdık. Sekiz ay önce YÖK Başkanı üniversite rektörleriyle İstanbul’da bir toplantı yapar... “İktidara muhalif hareketlerin olma olasılığı yaklaşıyor, yaklaşan seçimlerde bu olasılık var. Dolayısıyla üniversitelerde kulüp faaliyetlerine izin vermeyeceksiniz. Üniversitelerde öğrenci hareketlerine izin vermeyeceksiniz.” dediler. Bunun gerekçesi yurtlarda depremedeyi barındırmak değil, eğer gerekçe bu olsaydı... İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı ve binlerce yardımsever vatandaşımız dedi ki: “Biz evlerimizi açmaya hazırız.” Ankara’da Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı 5 bin depremedeyi barındırıyor. “Şimdi bu yurtları öğrencilere verin, biz sizin depremedeleri başımızın üstünde taşıyalım.” dedi. Niye buna “Hayır.” dediniz? Şöyle düşünün 11 il var, bu illerdeki çocuklar üniversiteyi

kazandı, İstanbul'u kazandı, Ankara'yı kazandı, İzmir'i kazandı, siz yurtlardan bu çocukları attınız, annesini kaybetmiş, babasını kaybetmiş, kardeşini kaybetmiş, evi yıkılmış yurttan attığınız bu Ayşe nereye gidecek, nerede kalacak, hiç düşündünüz mü? “Bu yurtlar kullanıma açılıyor, 850 bin kişiyi barındıracağız.” dediğiniz yurtlarda şu anda 350 bin kişi barınmıyor çünkü hiç kimse Hakkâri'deki yurda gitmedi, hiç kimse Artvin'deki yurda gitmedi, hiç kimse Zonguldak'taki yurda gitmedi, hiç kimse Edirne'deki yurda gitmedi; gelenler Ankara, İstanbul, Aydın, Muğla gibi yerlere gitti. Bu tür yerler zaten oteller ve yardımseverlerle bunları karşılayacaktı. Derdiniz bu değil; derdiniz, eğitimi çöktürmek. Bakın, bir an önce 100 bin öğretmen ataması yapmalısınız ki o deprem bölgesindeki çadırlarda, konteynerlerde öğretmenler öğrencilerle buluşsun. İlla sınıfa girip kara tahtada ders anlatması gerekmiyor öğretmen; öğretmenin öğrencinin psikolojisiyle ilgilenmesi gerekiyor, öğrenci ve velinin psikolojisiyle ilgilenmesi gerekiyor. Bugün itibarıyla saat 15.30'da Millî Eğitim Bakanlığıyla görüştüm, 230 bin öğrencinin nakli yapılmış, öğrenciler hem kamu okullarına hem özel okullara yerleştirilmiş. Peki, bu öğrencilerin öğretmen ihtiyacı var mı? Var. Barınma ihtiyacı var mı? Var. Bu öğrenciler LGS ve YKS'ye girecek mi? Girecek. Bu öğrencilere eğer siz laptop vermemişseniz, bu öğrencilerin interneti sınırsız olmamışsa, bu öğrencilerin ailelerinin barınacak yerini temin etmemişseniz nasıl sınava girecek bu çocuklar? Bir çocuk depremde ilk çıktığında kurtarıcılara ne diyor biliyor musunuz? “LGS iptal edildi mi?” diyor. Ankara'ya gelen 8'inci sınıftaki bir çocuk da diyor ki: “Altmış üç saniyede benim hayatım karardı. Ben geleceğimin ne olacağına dair herhangi bir şey düşünmüyorum.” Siz okulları kapatarak, kulüplere stadyumlarda seyircisiz futbol oynamayı önererek bu ülkede halkın tepkisini örtemezsiniz. Halk bir yerde çıkar, bu tepkilerini açığa çıkartır, çok açık. Çocuklar kumbarasındaki parayı depremde mağdur olanlara verdiler. Siz çocuklara para dağıtmayın çünkü deprem bölgesinde para geçmiyor. Adıyaman Gölbaşı'nda “Hüseyin” adlı bir çocuğa babası 100 lira verdi “Ekmek al.” diye, çocuk geri geldi, ekmele geldi, parayı babasına verdi, babasına dedi ki: “Bu parayı al, ekmeği parayla vermiyorlar.” Babası Hüseyin'e dedi ki: “Al bu para senin olsun.” “Baba, paranın geçtiği zaman verecektin bu parayı artık para geçmiyor, ekmele alırken bile para...” dedi. Varsıl ile yoksulun ayırt edilemediği bir süreci yaşıyoruz. Siz gidiyorsunuz deprem bölgesinde size kumbarasını veren çocuğa para dağıtıyorsunuz, para dağıtarak onların duygularını çöremezsiniz, onların paraya ihtiyacı yok. Onların ekmeğe ihtiyacı var, onların suya ihtiyacı var, onların süte ihtiyacı var, onların çadıra ihtiyacı var, onların kaybettiği annesinin, babasının mezarını ziyaret etmeye ihtiyacı var. Bu çocuklara sahip çıkacaksanız, bu çocuklara parayla değil, bu çocukların ihtiyacını karşılayarak sahip çıkabilirsiniz. İşte, tüm bunları konuşabilirdik, tüm bunları çözebilirdik.

Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu salı günü grup toplantısında Millet İttifakı'nın iktidarında yapılması gerekenlere ilişkin 22 maddelik bir öneri sundu:

1) “Müteahhitliğin bir kriteri olmalı, temel ilkeleri olmalı, elini kolunu sallayan ‘Ben müteahhidim.’ diye geziyor, elini kolunu sallayan müteahhitlik yapıyor; bunu kaldıracamız.” diyor.

2) Müteahhitler için mesleki sorumluluk sigortası getireceğiz. Müteahhitler hata yaptığı zaman daireyi satın alan, iş yerini satın alan dava açabilmeli ve hemen sonuçlanmalı; onun dava parası yoksa sigorta o parayı vermeli.

3) Yapı denetim elemanları var, onlar için de mesleki yeterlilik belgesi getireceğiz. Mühendis yeni mezun oldu “Git, binaya bak.” Usta kadar bile bilmeyen... “Onun pişmesi lazım, eğitilmesi lazım, belli bir sınavdan geçmesi lazım, sınavı kazandıktan sonra mesleki yeterlilik belgesi alması lazım, bunu çıkaracağız.” diyor.

4) Yapı denetim elemanları için de mesleki sorumluluk sigortası olması lazım çünkü müteahhitler ile denetleyen aynı sorumluluğu paylaşacak.

5) Yapılacak bütün yeni yapıların bir kimliği olacak, yapı kimlik belgesi olacak ve bu yapı kimlik belgesinin tapuya kaydı yapılacak.

6) Kamuya hizmet veren okullar, hastaneler, AVM'ler, konser salonları yani halkın toplu olarak gittiği, çalıştığı, eğlendiği, gezdiği yerlerde deprem güvenliği sertifikası olacak; özel okullarda, özel hastanelerde deprem güvenliği sertifikası olacak, olmadığı hâlde yapılmayacak çünkü buraya halk toplu gidiyor.

7) Kızılay, AFAD, DASK (Doğal Afet Sigortaları Kurumu) yeniden yapılandırılacak, eski durumuna kavuşturulacak.

8) Merkezî ve yerel yönetimlerle iş birliği objektif kurallara bağlanacak.

9) Deprem dolayısıyla, binalar dolayısıyla, yapılar dolayısıyla özel ihtisas mahkemeleri kurulacak.

10) Türk Silahlı Kuvvetleri afet sırasında neler yapacak, bu konuda yeniden oturulup bir protokol hazırlanacak.

11) Deprem için ayrılan toplanma alanları, arsalar asla ve asla imara açılmayacak, asla yapılaşma olmayacak.

Bunları kanun teklifi olarak getirseniz de hemen kanunlaştırsak olmuyor muydu?

Acil olarak yapılması gerekenler:

1) Kentte yani şehirde evi veya iş yeri yıkılan veya yıkılacak olan tüm hak sahiplerinin bankalardan veya Esnaf Kefalet Kooperatiflerinden aldıkları kredilerin anaparalarını ve faizlerini silin. Kamu alacakları var, vergi borçları olabilir, Sosyal Güvenlik Kurumu borçları olabilir. Bunların faizsiz ve uygun koşullarda taksitlendirilmesi lazım.

2) Kırsalda evi ve çiftliği olan çok kişinin evi yıkıldı, ahır yıkıldı, binası yıkıldı onların da

a) Bakanlıklardan ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden aldıkları krediler kendileri ve faizleri silinecek.

b) Üreticiye ivedilikle gübre, tohum, sulama, ilaç, yem desteği nakden ödensin. Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesi var, millî gelirin en az yüzde 1'ini ödeyeceksin, veterinerlik hizmetlerini de ücretsiz vereceksin.

Bakın, tarlaların ekilmesi gerekiyor, gübre atılması gerekiyor, ilaç ihtiyacı var ama ortada bir şey yok.

c) Üreticilerin elektrik borçları onları da kamu ödeyecek ya da elektrik dağıtım şirketlerinden karşılanacak. Çiftçi Kayıt Sistemi'ne göre tüm çiftçilerimizin küçük ve büyükbaş hayvan yetiştiricileri, kümes hayvanı yetiştiricileri, arıcılık dâhil ürünlerine maliyet artı makul kâr eşittir taban fiyat garantisi verilsin. Bunun da verilmesi gerekiyor.

3) Deprem yönetmeliklerine uygun olarak güçlendirilmesi gereken tüm yapıların güçlendirilmesi için hak sahiplerine uygunluk koşulu ve uzun vadeli finansman sağlansın.

4) Oluşturulacak hasar tespit komisyonlarında çalışanlara güvence ve sorumluluk verilsin yani hem güvenceleri hem de sorumlulukları olacak.

5) Konutları ve/veya iş yerleri yıkılan ya da yıkılacak tüm ailelerin yeni yaşam alanlarındaki internet hizmeti en az üç yıl süreyle devlet tarafından karşılansın.

6) Depremde otomobil, kamyon, kamyonet, tır, otobüs, motosiklet, traktör, biçerdöver, pulluk gibi ulaşım ve hizmet araçlarını kaybeden depremzedelere yeni araç alımlarında faizsiz uzun vadeli kredi sağlansın, bir sefere mahsus olmak üzere ayrıca motorlu taşıtlar vergisi ve ÖTV'ye tabi araçlardan da vergi alınmasın.

7) Deprem bölgesinde işçi olarak çalışanların ücretleri bir yıl süreyle vergi dışında bırakılsın, böylece bunlar tekrar deprem bölgesine dönüp fabrikalarda daha rahat, daha uygun koşullarda çalışabilirler.

8) Depremzede ailelerin üniversitelerde okuyan -vakıf üniversiteleri ya da kamu üniversiteleri- öğrencilerinden öğrenci harcı ve yurt ücreti alınmasın.

9) Deprem bölgesindeki yerel yönetimlerin yıkılan veya kullanılmaz hâle gelen altyapı inşaatlarını merkezi hükümet yapsın. Zaten bu maliyetin altından yerel yönetimlerin kalkması mümkün değil.

10) Özellikle kırsal bölgelerdeki kamu personelinin lojman ihtiyacı var, bunun derhâl giderilmesi gerekir.

11) Deprem bölgesinin yeniden yapılanmasında kamudan ihale alan firmaların bölgede yürüteceği işlerde kullanacağı personelin en az yüzde 25'ini o bölge halkından temin etmesi gerekir.

Eğer siz bunlarla gelseydiniz bizim karşımıza, hem toplumun yaralarını hep birlikte sarmış olacaktık hem de Türkiye Büyük Millet Meclisi üzerine düşen görev ve sorumluluğu yerine getirmiş olacaktı. Biz 5 Şubat öncesi, Komisyonda bu gelen kanun teklifini ayrıntılı bir şekilde konuştuk, tartıştık. Arkadaşlar, 5 Şubat ile 6 Şubat ayırımına varalım, 5 Şubat Türkiye'si ile 6 Şubat Türkiye'si aynı değil, 5 Şubatta düşündükleriniz ile 6 Şubatta düşündükleriniz ve hayata geçirmek istediklerinizin aynı olması da mümkün değil. Anayasa'ya aykırılık konusunda ısrar ediyorsunuz. Siz bir hukuksal süreci yerle yeksan ederek yeni bir vakıf sürecini işletiyorsunuz. Komisyonda da sorduk, Anayasa'ya aykırılık konusunda "Anayasa Komisyonunda görüşülsün." dedik, görüşülmedi, reddedildi. "Vakıf senedi nerede dedik?" Öyle ya, bir vakıf kurulur, bu vakfın bir senedi olur, kurucuları olur, kurucularının kendi öz malından vakfeder; burada böyle bir şey yok, bu vakfın parası pulu yok ama Kültür ve Turizm Bakanlığı aracılığıyla oradaki bütçeden kaynak aktararak bir vakıf kurulmak isteniyor.

7,5 milyar lira Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından sekiz yılda harcanmış. Şimdi, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı aynı zamanda Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı değil mi? Şimdi, bu teklifi bizim itirazlarımıza rağmen oy çokluğuyla geçireceksiniz değil mi? Peki, gelin, şunu yapın, Komisyonda da bunu teklif ettik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

YILDIRIM KAYA (Devamla) – Komisyondaki teklifimiz şuydu: Eğer Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanını ısrarla istiyorsanız "Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı bu vakfın doğal üyesidir." dersiniz, sorunu çözersiniz. Bize ne dediler? "Yarın siz kazanırsınız, sizin belediye başkanınız olur." Biz kimin kazandığına bakmıyoruz, biz işin yasal, hukuksal, anayasal ve vakıf anlayışına göre bakıyoruz. Bu meseleyi bugün tartışıyor olmaktan dolayı gerçekten üzüntü duyuyorum çünkü ben bir eğitimciyim. Bugün basın toplantısında da söyledim, bir an önce üniversiteler eğitim öğretime açılmalı. Deprem bölgesindeki okullar kademeli olarak eğitime açılıyor. Hiç zaman kaybedilmeden öğretmen atamaları yapılmalı, deprem bölgesindeki mağdur olan öğretmenlerin isteğe bağlı tayinleri derhâl gerçekleştirilmeli. İşte bunları tartışırsak topluma yararlı iş yapmış oluruz ama bu vakfı kursanız ne olur kurmanız ne olur; ömrünüz üç aylıktır.

BAŞKAN – Evet, tümü üzerindeki söz talepleri karşılanmıştır.

Şahıslar adına ilk söz talebi Gaziantep Milletvekili Sayın Bayram Yılmazkaya'ya aittir.

Buyurun Sayın Yılmazkaya.

BAYRAM YILMAZKAYA (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. Ekranları başında bizi izleyen vatandaşlarımıza da saygı ve selamlarımı iletiyorum. Tabii, depremzede olarak öncelikle bütün milletimizin başı sağ olsun.

Bu hazırlanan kanun teklifinin merkezinin Gaziantep olması bizler için çok önemli çünkü Gaziantep milletvekili olarak... Ama mütevellî heyetinde bilim insanları olması gerekirken bir siyasi partiyi temsil eden belediye başkanı olması ne kadar doğru olur? Bu, bir tartışma konusudur diye düşünüyorum.

Tabii, bu düzenlemede Anayasa'ya aykırılık söz konusu. Kültür varlıklarının devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğuna yönelik düzenlemeye açıkça bir aykırılık var. Bu şekilde Anayasa'yı açıkça ihlal edecek bir yasa düzenlenmiş, bir anlamda kültürel miras özelleştirilmiştir. Daha açıkçası, kültürel mirası bir vakfın temellük etmesine yönelik düzenleme yapılmıştır. Halkın kültür varlıklarının yönetiminde hem yetkisi yok hem de bu yetkisi olmayan kuruluşu vergileriyle finanse ediyor; bu, mevcut kültür varlıkları yönetiminden 180 derece farklı bir bakış açısına yönelmek demektir. Eğer konuyu sadece İslam kültür ve tarihi açısından değerlendirecek olursak Konya ve Şanlıurfa illeri daha mantıklı olabilirdi belki ama burada asıl konu bir belediye başkanının, bir siyasetçinin bir vakfın yönetiminde olmasıdır.

Şehitler diyarı Gaziantep ilimizin kültürel mirasın korunması ve arkeoloji çalışmaları için merkez hâline getirilmesi bizler tarafından olumlu karşılanmakta ve hiçbirimizin itirazı olmamaktadır. Tarihi kadim kentimize yapılacak her şeyi destekliyoruz, daha fazlasını hak eden bir gazi şehrimiz.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Bayram Bey, Gaziantep'te kurulmasını istemiyor musunuz?

BAYRAM YILMAZKAYA (Devamla) – Kültürel miras ve tarihî geçmişi aslında çok değerli bir kenttir ancak Avrupa Birliği fonlarından gelen milyonlarca euronun nereye ve nasıl kullanıldığını şeffaf bir şekilde göstermiş olmamız gerekirdi diye düşünüyorum.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Enstitünün Gaziantep'te kurulmasına karşı mısınız?

BAYRAM YILMAZKAYA (Devamla) – Ayrıca şu soru da akıllara gelmektedir: Neden diğer büyükşehir belediye başkanları değil de sadece Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı bu vakfın yönetiminde?

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Enstitü Gaziantep'te olduğu için.

BAYRAM YILMAZKAYA (Devamla) – Yine, kurullarda sivil toplum örgütlerine yeterince yer verilmemiştir. İşte “tarih ve kültür” denince bu işin en önemli kenti İstanbul'dur, başka illerimiz de vardır; neden diğer şehirlerin belediye başkanları bu yönetimde yok ilaveten?

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Siz, Gaziantep Milletvekili olarak böyle bir enstitünün Gaziantep'te kurulmasına karşı mısınız?

BAYRAM YILMAZKAYA (Devamla) – Ha, belki Fatma Hanım deneyimli ve tecrübeli bir belediye başkanı olabilir ama yarın bu makama bir sanayici, bir makine mühendisi, bir çiftçi oturduğunda bu vakfın yöneticiliğini yapabilecek mi beceri bakımından? Konunun bu bakış açısıyla ele alınması, büyük ve önemli bir tarihî geçmişe sahip olan ülkemizin arkeolojik kurumsallığı ve hafızası açısından çok önemlidir.

Şimdi, madem bir enstitü kurulacak arkadaşlar, siyasetten uzak, bilim insanlarının kontrolünde bir yönetimle kurulması... Örneğin bu vakfın yönetimini keşke Gaziantep Üniversitesine verseydik, madem bilimsel bir şey arıyoruz ya da İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitemiz var, oraya verseydik arkadaşlar; niye bir siyasi yönetime terk ediyoruz bu vakfın yönetimini? Ben Gaziantepli olarak onları isterdim. Siyasetten uzak tutsaydık, madem bilimsel bir yapı kuruyoruz, tarihî bir yapı kuruyoruz, bu soruların cevabını bir Gaziantepli olarak soruyorum ama yine diyorum, Gaziantep iline yönelik bir şey olduğu için o yörenin milletvekili olarak çok da böyle derin eleştiriyi de girmek istemiyorum.

Şimdi, tabii, gündemimiz deprem, depremde insanlarımızı kaybettik arkadaşlar. Deprem anını yaşayan depremzede bir milletvekiliyim, o yörede bulunan bir milletvekiliyim, gecenin 04.20'sinden sonraki anbean bütün gelişmeleri yaşadım. Ben de çocuklarımla birlikte araca kaçtım deprem anından sonra, onlarla birlikte bir süre bekledikten sonra AFAD Koordinasyon Merkezine gittim. O an görmeliydiniz, on binlerce Antepli sokaklarda, on binlerce Antepli araçlarında, işin ilginç yanı koca Gaziantep'te -Türkiye'nin 6'ncı büyük şehri- maalesef imar planları, imar afları veya daha neler diyorsanız deyin, insanların gidebileceği bir toplanma alanı yoktu. Şehrin yöneticileri, şehrin Valisi, şehrin belediye başkanları insanları toplanma noktalarına gönderiyordu parklara, taziye evlerine, camilere, okullara. Düşünün, şehrin imarını öyle bir hâle getirmişler ki insanların gideceği bir merkez yoktu maalesef. Nitekim biz de araçta geçirdik belli bir süre sonra, ardından hemen Nurdağı ilçemize kavuştuk öğleden sonra ikinci depremi yaşadıktan sonra. Nurdağı'ndan İslâhiye'ye geçemedik, oralar çok kötüydü arkadaşlar. Hiç kimse bana "İlk kırk sekiz saat her şey vardı." demesin, ben gözlerimle gördüm. Evet, bir şeyler yapılmaya çalışıldı ama Hükümet veya iktidar yoktu, devlet vardı ama devlet çalışmadı arkadaşlar.

MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) – Biz de oradaydık biz de biz de oradaydık...

BAYRAM YILMAZKAYA (Devamla) – Bakın, evet, herkes oradaydı, ben de oradaydım ama boşuna oradaydık.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Seni görmedim. Ben Nurdağı'nda seni görmedim.

BAYRAM YILMAZKAYA (Devamla) – O soğuklarda kırk sekiz saat boyunca insanlar...

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Yirmi bir gün oradaydım, seni görmedim ben orada...

BAYRAM YILMAZKAYA (Devamla) – Herkes kendi...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Belediye başkanının bütün yakınları vefat etti, belediye personeli enkaz altındaydı.

BAYRAM YILMAZKAYA (Devamla) – ...imkânlarıyla yakınlarını o enkaz altından kurtarmaya çalıştı, kendi imkânlarıyla buldukları kepçeyle, kendi imkânlarıyla buldukları kaldıraçlarla ilk kırk sekiz saatte, ilk yirmi dört saatte kurtarmaya çalıştı. Bakın, ben adli tıptaki arkadaşlarımdan da aldığım kadarıyla... Gözlerimle de gördüm, soğuktan, o "üçgen" denilen bölgede bulunup da hiçbir darbe almadığı hâlde ölmüş çocuklarımızı gördük biz orada, haberiniz olsun. Eğer biz ilk üç, beş saatte o ilçelere, o köylere kavuşabilseydik belki de bu cenazelerimiz olmayacaktı arkadaşlar.

Bakın, yirmi bir yıllık bir iktidardan bahsediyoruz, yüzyılın beşte 1'inde bu iktidar vardı. Bakın, bu ülkeye çeşitli iktidarlar geldi, üç yıllık, iki yıllık, uzunca bir süreç Özal iktidarını da gördü bu ülke ama yirmi bir yıllık iktidar maalesef dünyanın bildiği fay hattı üzerindeki bu illerde hiçbir şekilde önlem almamıştı veya eli, nutku tutuldu, bilmiyoruz, sebebini bilmiyoruz. Madem bir fay hattı üzerinde şehir kurulmuş -olabilir, dünyanın her yerinde fay hatlarında şehirler kurulabilir arkadaşlar, itiraz etmiyorum- o zaman usulüne uygun önlemlerimizi alacaktık. Elinizi tutan neydi ben çok merak ediyorum yani o binalarda 8, 10 kat çıkılmasına niye izin verdiniz? 2, 3 katta tutsaydınız sizi engelleyen

ne vardı çok merak ediyorum. Çünkü yıkılan binalarımız hep o 8, 10 katlı binalarımızdı, özellikle Nurdağı'nda, İslâhiye'de veya bu imar aflarına ellerinizi nasıl kaldırdınız arkadaşlar? Sizin ellerinizi kim... Yani engelleyen neydi de bu imar aflarını çıkardınız? 3 kat yapmış, üstüne 2 kata izin vermişsiniz arkadaşlar yani bu iktidarın bu vatandaşa bu zulmü nedir doğrusu çok merak ediyorum veya şunu söyleyeyim: Bu fay hattı üzerinde bu kadar binalaşmaya, bu kadar çarpık yapılaşmaya izin verdiniz, neden önlem almadınız? Eğer o bölgeye kursaydınız 150, 200 tane... Her bölgede o büyük vinçlerin, ekskavatörlerin anında yapıları, o kayaları kaldıracığı sistemi kursaydınız, hazır olsaydınız ne vardı yani neydi engelleyen sizi merak ediyorum. Anında üç, dört saat içerisinde o aletler, o ekipler gitseydi de o taşların altında, o soğuklarda o insanlarımızı kurtarsaydı. Neydi elinizi tutan doğrusu merak ediyorum arkadaşlar. Biz şehrin içinde saat 13.00'de ancak şehir merkezindeki yıkıklara ulaşabildik; bakın, ilçeleri ve köyleri demiyorum ben size ama ulaşıyorduk da keşke o soğuktan o çocuklarımız ölmeseydi, o yavrularımız hiçbir darbe almadan o soğuklarda ölmeseydi. Efendim, dediler ki: "Bu bölgede bin tane araç mı tutacağı?" Arkadaşlar, bin tane araç, bin şahıs, bin tane eğitilmiş kadro tutulurdu. Bakın, bu Cumhurbaşkanının 4 bin koruması var. Tutaydık keşke o bin kişiyi orada; keşke o bin insanı biz orada yetiştireseydik, maaşını da günbegün verseydik. Efendim, "Bu aletler çok pahalı." Arkadaşlar, Cumhurbaşkanının 13 uçağının bir tanesinin fiyatı 500 milyon dolar; bakın, 500 milyon dolarlık bir uçağı var. Ben hesap ettim, 10 milyar lira, bu aletin tamamı otursa, bütün sistem; Cumhurbaşkanının sadece uçağının fiyatı 9 milyar lira, 500 milyon dolar.

Yani arkadaşlar, anlatmak istediğim şu: Bu işin çok vebali var. Bela okumaya, şuna buna gerek yok, o bizim haddimize düşmez ama yazıklar olsun diyorum. Bakın, bunun vebalinin altından kalkamazsınız. Orada o insanların, o canların çıkışını gören insan olarak bence dolaylı veya dolaysız, isteyerek veya istemeyerek bu işe sebep olan herkesin vebali var. Bunun vebalini bu dünyada zaten seçimlerde ödeyeceksiniz ama öteki dünyada Cenab-ı Allah ne yapar, ben onu bilmem, o ayrı bir şey.

Şimdi, arkadaşlar, bu zamana da boşu boşuna gelmedik. Bunlarla ilgili, bu şehirlerle ilgili biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak çeşitli Millî Savunma Komisyonu toplantılarında "Gelin, şu bedelli askerlik yapanları kışlaya almayalım. Yirmi sekiz günde asker olur mu bir insan ya? Gelin, bunları kışlaya göndermeden bedelli asker eğitimi verelim." dedik. Ondan sonra, bakın, ordu yoktu, asker yoktu; askerî hastaneler kapanmış. Şu anda Hatay'da hastane yok. Eski askerî hastane sistemimiz olsa belki seyyar hastaneleri oraya hemen, anında yerleştirebilirdik. Ya, bir şekilde arkadaşlar, bakın, biz bu enkazların altında canlarımızı teslim ettik. Bu canların oradan çıkarılması için bakın, devlet var ama iktidardan veya bir şekilde nutku tutulmuş bir yapıdan dolayı biz bu canlarımızı toprak altında, maalesef, bıraktık arkadaşlar.

Ha, bu arada, Nurdağı Belediyesinin Belediye Başkanı anında tutuklandı. Tabii, onun belki bir iki konuyla ilgili net bir tespiti vardı. İlginç bir şekilde, altıncı gecede, Nurdağı'nın o kadar hasarlı binasının arasında Nurdağı Belediye binasını bir anda yıktılar; geldiler, kepeçler, dozerler yıktılar. Yani, altında evraklar, altında dosyalar, imarla ilgili bilgiler, hepsi bertaraf edildi ve maalesef orada hiçbir şey bırakılmadı. Buna niye gerek duyuldu, onu da bilmiyorum. Yani nereden neyi saklıyoruz?

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – İmarla ilgili bütün bilgiler dijital ortamda yani sadece yıkılan o binanın içinde kalmaz.

BAYRAM YILMAZKAYA (Devamla) – Yani, şimdi, burada, arkadaşlar...

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Öyle bir şey de yoktur, hiçbiri de gidip orada Belediyeyi yıkmış değildir.

BAYRAM YILMAZKAYA (Devamla) – Bakın, ben kimseyi suçlamıyorum.

Sonuç itibarıyla, maalesef, bu memlekette insanlarımız öldü, çocuklarımız öldü, kadınlarımız öldü ve biz hiçbir şey yapamadık; bunu bir kere herkes bilsin, bunun vebali tartışılacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

BAYRAM YILMAZKAYA (Devamla) – Bakın, dünyanın her yerinde, ülkelerde insanlar iktidarlara oy verirken “Eğitimimi düzeltsin, sağlığımı düzeltsin, ekonomimi düzeltsin, ulaşımımı sağlasın, bana okul yapsın, belki üniversite açsın.” diye oy veriyor ama bu bölgenin insanları bu saatten sonra “Benim canıma, malıma kim sahip çıkacak?” diye oy verecek, bakın, haberiniz olsun ve o siz olmayacaksınız, bunu da bilin. Ülkenin genelinde de bundan sonra iktidarlara oy verirken insanlar “Canımı, malımı kim koruyacak?” diye oy verecek; o siz olmayacaksınız, o biz olacağız.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Göreceğiz, göreceğiz.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Göreceğiz, 14 Mayıs’ta sizi de göreceğiz, bizi de göreceğiz.

BAYRAM YILMAZKAYA (Devamla) – Hiç merak etmesinler, biz bu hâlde de bu kendi hâlimizde de kendi gücümüzle, belediyelerimizle, enerjimizle, emeğimizle o insanları o enkazın altından çıkartmaya çalıştık ve inşallah, iktidar olduğumuzda da bu ülkeyi tekrar ayağa kaldıracacağız. Sizden bir ricam var, şu konteyner işini ne olur düzgün yapın. Zaten o toplu konutları da biz yapacağız, merak etmeyin, şurada üç ay kaldı.

Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, 60’a göre rica etsem.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş’ın, depremde kaybolanlara ve Yunanistan’da meydana gelen tren kazasında ihmalleri olduğu gerekçesiyle istifa edenlere ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İki konu var, çok kısa söyleyeceğim. Bir tanesi, bize de ulaştı, Antep’te depremde kardeşini, yengesini ve yeğenini kaybeden Murat Ösün’ün 9 ve 13 yaşlarındaki 2 yeğeni kayıp, aradan yirmi üç gün geçti. Biliyorum, böyle binlerce insan var ama ulaştıkları için paylaşmak istiyorum, çok geniş bir anlatımı da var. “Kardeşimin emanetinin... Enkaz da temizlendi, silindi, DNA testi de verdim. Üç gün, beş gün müdahale edilmedi. Hindistan ekibine de ‘Yandaki bina çökebilir.’ diye izin verilmedi ve açıkçası canlı olduğu tespit edildiği hâlde yeğenlerimi bulamadım. Ölülerini ya da dirilerini, canlı hâllerini istiyorum.” diyor, bir kayıp vakası daha.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

Tamamlayalım lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, ben, bu kayıp meselesine hepimizin çok yoğunlaşması gerektiğini, özellikle iktidar grubunun bu konudaki bu isyana, bu çılgınlığa cevap vermesi gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Diğeri, Yunanistan’daki tren kazasında 40’a yakın kişi öldü ve biraz önce Ulaştırma Bakanı Karamanlis ve 10 üst düzey yönetici ihmalleri olduğu gerekçesiyle istifa ettiler. Tabii, bizde yani bizim tahminlerimize göre yüz binlere varan bir ölüm olayında istifa yok, öz eleştiri yok, özür yok, bir açıklama yok. Ne var? Tehdit var, hakaret var, küfür var, baskı var, dayanışmayı engellemek var. İstifa etme erdemi bile gösterilmedi. Buradaki konuşmalarımıza bile tahammül edilmiyor. Bu da kayıtlara geçmiş olsun.

Teşekkür ediyorum.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Gaziantep Milletvekilleri Ali Şahin ve Mehmet Sait Kirazoğlu ile 58 Milletvekilinin Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi (2/4811) ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 393) (Devam)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 5'inci maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde söz isteyen, İYİ Parti Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Şenol Sunat. Buyurun Sayın Sunat.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi'nin birinci bölümü üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, tüm ülkemizi yasa boğan, resmî açıklamalara göre yaklaşık 45 bin vatandaşımızın hayatını kaybettiği, binlerce yaralının ve binlerce kayıp olduğu, yüz binlerce evsiz ve işsiz kalan vatandaşımızın afet bölgesini terk ettiği bir deprem felaketiyle karşı karşıyayız.

Bu felakette hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılara da acil şifalar diliyorum. Deprem bölgesindeki ailelerimize sabır niyaz ediyorum. Aziz milletimizin başı sağ olsun. Bu yaraları hep birlikte saracağız. Yaşadığımız bu büyük afetin izleri şüphesiz hem hafızalarımızdan hem de kalbimizden asla silinmeyecek. Bu afeti felakete dönüştüren sorumluları da unutmayacak ve milletimize unutturmayacağız.

Sayın milletvekilleri, yaşadığımız bu depremle birlikte ülkemizin bir gerçeği olan deprem riskine karşı yirmi bir yıllık iktidarın ne kadar hazırlıksız olduğunu bir kez daha gördük. Türkiye'yi yönetenlerin milletin can güvenliğine hiç mi hiç önem vermediğini gördük. Belki de yani insan hayatının en önemsiz ülkesi hâlinde bir Türkiye'yi görüyoruz. Depremden sonra ilk yetmiş iki saatlik süreçte organize olmayan, tek adamın talimatını bekleyenlerin hiç mi vicdanları sızlamadı? Buradan sormak istiyorum. Bugün depremin üzerinden yirmi üç gün geçti. Vatandaşlarımızın ilk günlerde aynı sıkıntıları çektiklerini, barınma ve hijyen problemleriyle karşı karşıya kaldıklarını bugün de görüyoruz ve bunu iletmeye çalışıyoruz, karşılamaya çalışıyoruz. Evet, yapılmayanları haykırarlara, feryat eden vatandaşlara “hain” diyen Cumhurbaşkanı, vatandaşlarımızdan bugün artık helallik istiyor. İktidar mensupları tarafından sosyal medya çalışmaları yürütülüyor ve trollere “Helal olsun.” yazdırılıyor. Bugünlerde bile hâlâ kirlî bir propaganda peşindesiniz, yazıklar olsun diyoruz; hepimize, iktidar mensuplarına yazıklar olsun diyoruz. Eksiklikleri söyleyenleri deftere not edip hesap soracağınızı söylüyorsunuz, öyle mi? Şunu bilin, iktidar mensupları sizlere sesleniyorum: Enkaz altında kalan vatandaşlarımızın bütün vebali omuzlarımızdadır. Yaşanılan tüm bu skandallara rağmen sorumluluk sahiplerinin televizyona çıkarak yüzüstüce ve rahatça ciddiyetten uzak açıklamalar yaptıklarına maalesef tanık oluyoruz. Liyakatten uzak, nepotizmle atadığımız adamlarımızla yüz elli beş yıldır “Aman!” diyene koşan Hilal-i Ahmeri yani Kızılayı ne hâle getirdiniz! Bunun farkında mısınız? Zannetmiyorum. Bölgede yaşanan krizleri çözmek, depremde vatandaşlarımızın barınma ihtiyaçlarını karşılamak yerine milletin yaptığı bağışlarla üretilen çadırları stoklayıp satmak ne demek? Bunun sözlükte yeri var mı? Sayın milletvekilleri, sormak istiyorum: Satılık olmayan bir değerimizi

biraktılar mı? Yirmi bir yıllık Hükûmetinizin ortaya koyduğu yozlaşma ve yalan siyaseti milletimizi canından bezdirdi, aziz Türk milleti boğuluyor, nefes alamıyor; nefsinizden, egolarınızdan yorulduk artık. Devletin kurumlarını da kendinize benzettiniz. Devleti ticaret ortaklığı, anonim şirket gibi tüccar zihniyetiyle yönetmeye çalışıyorsunuz. Ülkenin böyle yönetilmediğinden de yönetemediğinizden de ders almadınız. Hükûmetinizde bu can kayıplarının sorumlusu olan bir kişi bile istifa etti mi? İstifa etmek için neyi bekliyor Hükûmet ve yetkililer? Evet, gideceksiniz, az kaldı; vatandaşlarımız da müsterih olsunlar, yaralarımızı hep birlikte saracağız, Allah nasip etsin. Türkiye Cumhuriyeti'ni yirmi bir yıldır yöneten, tüm kurum ve kuruluşları âdeta birer enkaz hâline getiren bu Hükûmetin yarattığı tahribatı milletimizle birlikte onaracağız.

Sayın milletvekilleri, gündemde çok ivedilikle çözülmesi gereken konular varken ve bir deprem afeti yaşayıp birçok problemi çözmemiz gerekirken, vatandaşlarımızın açılan yaralarının bir an önce sarılması bu kadar elzemken bugün burada Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfının kurulması için kanun teklifi görüşmelerini gerçekleştiriyoruz. Evet, Gaziantep ilimiz de depremden etkilenen illerimizin başında geliyor. Özellikle Nurdağı ve İslâhiye ilçelerinde depremin yarattığı tahribatın boyutu kelimelerle tarif edilmeyecek büyüklükte. Oralara gittik, gördük yani gerçekten bütün o deprem bölgelerinde yaşanan acıları biliyoruz. Daha ilk gün İYİ Partinin idarecileri ve milletvekilleri deprem bölgesindeydi. Evet, Gaziantep Kalesi'nin restore edilen kısımlarının depremle birlikte yıkıldığını biliyorsunuzdur sanıyorum.

Kanun teklifine baktığımızda, merkezi Ankara'da olup faaliyetlerini deprem illerinden biri olan Gaziantep'te yürütecek bir vakfın kuruluşu da özel kanunla kurulan bütün vakıflarda olduğu gibi Anayasa'ya aykırı ama Anayasa Komisyonuna bile getirilmedi. Bu kanun, kültürel mirasın korunmasında mevcut rejime bir istisna getirip kamu yönetimini ve Kültür ve Turizm Bakanlığını paranteze alıp özel işletmecilikle kamu mallarının yönetiminin mümkün olacağı yaklaşımını ortaya koymaktadır. Aslında, Kültür ve Turizm Bakanlığı, kurulması öngörülen vakfın gerçekleştireceği tüm faaliyetleri ifa etme kudretine ve erkine sahiptir, zaten Anayasa'mızın 63'üncü maddesinde Kültür Bakanlığına bu görev verilmektedir.

Sayın milletvekilleri, kanun teklifi, yirmi bir yıllık AKP iktidarının vakıflar aracılığıyla geçmişte uyguladığı çıkarıcı politikaları da göz önünde bulundurduğumuzda, iyi niyetten yoksun görünmektedir. Bunlara birçok örnek verebiliriz, Türkiye Maarif Vakfı da bunlardan biridir. Çok büyük bir bütçeye sahip olmasına rağmen Türk eğitimine katkısının ne olduğunu maalesef bilmiyoruz.

Evet, bu kanun teklifi, aslında, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanını da Mütevelli Heyeti Başkanı yapıyor.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Başkanı değil, üyesi.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Pardon, üyesi yapıyor. Daha önceki hatipler bu konu üzerinde konuştu. Gerçekten, hangi siyasi partinin belediye başkanı olursa olsun bilim adamlarının olması gereken bir mütevelli heyetinde belediye başkanının olmasını doğru bulmadığımızı ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Yine bir başka konu, Türkiye'de yürütülen üniversite ve müze kazılarına çok düşük bir bütçe ayrılırken buradan ayrılacak bütçenin nereden sağlanacağı da bir başka merak konusu aslında. AK PARTİ döneminde vakıflar üzerinden yapılan uygulamalar biz muhalefeti her zaman ciddi bir endişeye sevk etmektedir yani gelir gider denetiminden uzak, kötü niyetli

uygulamalarla ülkemizin tarihî miraslarının talan edilme tehlikesiyle karşı karşıya kalabileceğimizi de bir kere daha hatırlatmak istiyorum. O yüzden, bu kanun teklifine “evet” demediğimizi... Aslında, bunun Gaziantep’imizde olmasından mutluluk duyuyoruz ama vakıf anlayışını çok ters bir şekilde değerlendirdiğiniz için bu konuda görüşlerimizi ifade ettik.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz talep eden Gaziantep Milletvekili Sayın Ali Muhittin Taşdoğan.

Buyurun Sayın Taşdoğan.

MHP GRUBU ADINA ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri takip eden büyük Türk milleti; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Sözlerime başlamadan önce, 6 Şubat tarihinde art arda yaşamış olduğumuz depremlerden dolayı gazi şehrimiz de dâhil olmak üzere 11 şehrimizde hayatlarını kaybeden vatandaşlarımıza Cenab-ı Allah’tan rahmet diliyorum, yakınlarına ve aziz milletimize başsağlığı diliyorum. Yurdumuzun birçok yerinde tedavisi süren afetzede vatandaşlarımıza acil şifalar diliyorum.

Ailelerimizi, arkadaşlarımızı, dostlarımızı, komşularımızı, hatıralarımızı, velhasıl hayatımıza anlam katan neredeyse her şeyimizi enkaz altında bırakarak yasımızla buraya geldik. Geride hiç unutulmayacak acılar, korkular, tafisi mümkün olmayan yitirilmiş hayaller ve hayatlar bırakarak geldik. Geçtiğimiz yirmi dört günde acılarının üstüne acı eklenmesine rağmen vakarlı duruşunu yitirmeyen bölge halkımıza ve millet olma şuurunu fedakârca bizlere yeniden gösteren yüce Türk milletine şükranlarımı sunuyorum. Allah bizlere bir daha böyle günler yaşatmasın. İnanıyoruz ki millet olarak dar günlerden kurtulacağız, şerrin içindeki hayra tutunacağız ve tekrar ayağa kalkacağız; haricindeki her maddi eksikliğin devletimiz ve Hükümetimiz eliyle yapılacağına eminiz, güvencimiz tamdır.

Sayın milletvekilleri, Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nin en büyük, Türkiye’nin ise 6’ncı büyük kenti olan Gaziantep, tarihî İpek Yolu’nun güzergâhı üzerinde yer almış, bu nedenle uygarlık tarihine de yön vermiştir.

Gaziantep, şehir merkezinde gizlediği tarihiyle depremde büyük hasar görse de Gaziantep Kalesi, Zeugma Mozaik Müzesi başta olmak üzere Savaş Müzesi, Mutfak Sanatları Müzesi, Cam Müzesi, Etnografya Müzesi ve Panorama Gaziantep Savunması Müzesi gibi birçok müzenin bulunduğu kadim bir şehirdir. Gazi şehrimizin tarihî yapıları ve kültürel değerleri önemseme ve geliştirme konusunda her geçen gün daha da iddialı bir konuma geldiği gözle görülebilir bir gerçekliktir.

Sayın milletvekilleri, cumhuriyetimizin 100’üncü yılında, Türk arkeolojisinin dünyaya açılabilmesi, kültürel ve tarihî bağlarının olduğu coğrafyalarla yakınlaşabilmesi, dünya arkeoloji çalışmalarına da katkı ve yön verebilmesi ile tarihî ve kültürel bağımızın olduğu coğrafyalarda arkeolojik ve kültürel varlıkların açığa çıkarılması ve kültürel mirasın korunmasını amaçlayan bir vakfın eksikliği görülmüştür. Bu eksikliğin bu teklifin kanunlaşmasıyla giderileceğine inanmaktayız. Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfının Türk bilim insanları ve öğrenciler tarafından her yönüyle çalışılmasını teşvik etmek ve bu alanlarda yapılan bilimsel araştırma ve çalışmalara destekte bulunmak amacıyla kurulması ülkemiz açısından büyük bir önem arz etmektedir.

Kanun teklifine göre kurulacak vakıfla ilgili bazı hususlara değinmekte fayda olduğunu görmekteyim. Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı, ülkemizde ve kültürel, tarihî bağlarımızın ve ilişkilerimizin olduğu dünyanın diğer bölgelerinde, Türk ve İslam arkeolojisi ve ilgili bilim alanlarında insanlığın ortak

birikim ve değerlerini esas alarak tarih öncesinden günümüze arkeoloji ve kültürel miras konusunda tarih ve kültüre odaklanmıştır. Bilimsel araştırmalar yapmak, bu araştırmaları teşvik etmek, yapılan araştırmaları yayımlamak, arşivleme çalışmalarını gerçekleştirmek, araştırmacıların erişebileceği kütüphaneler oluşturmak, özel müzeler açmak, dünya arkeoloji ve kültürel miras camiasındaki bilim topluluklarıyla kültürel miras alanında iş birliklerini gerçekleştirmek, yurt dışında arkeolojik kazı, araştırma ve inceleme faaliyetlerinde bulunmak üzere merkezinin Ankara’da bulunması öngörülmüştür. Türkiye toprakları dışında, başta Türk-İslam coğrafyası olmak üzere, tüm dünya coğrafyasında Türk devletinin, Türk insanının, Türk arkeologlarının buralarda arkeolojik kazılar yaparak bu anlamda bilime ve arkeoloji dünyasına değer kazandırmasının yanı sıra, yurt dışında yapılacak olan kazılarda ve faaliyetlerde de buna yönelik olarak restorasyon, bilimsel çalışma, yayın, laboratuvar, kütüphane gibi tüm bu ikincil hizmetler de yine bu Vakıf üzerinden gerçekleştirilecektir. Vakfın faaliyetlerinden Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Yönetim Kurulu tarafından belirlenenler, Vakıf bünyesinde oluşturulan ve merkezi Gaziantep’te bulunan Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Enstitüsü tarafından yürütülecektir. Bu Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Enstitüsü ise Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ortaklığında kurulmuş olup önemli yayınlarıyla da dikkat çekmektedir. Vakfın organları, Müttevelli Heyeti, Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulu ile danışma organı olan Bilim Kurulundan oluşacaktır. Gaziantep ili Şahinbey ilçesi Bey Mahallesi’nde bulunan ve mülkiyeti de hazineye ait olan Kendirli Gazi Kültür Merkezi üzerinde Enstitü faaliyetlerinde kullanılmak üzere Vakıf lehine bedelsiz irtifak hakkı tesis edilecektir. Vakıf, faaliyetlerini tesis edilecektir. Vakıf, faaliyetlerini tek başına gerçekleştirilebileceği gibi, kültürel mirasın korunması, yönetimi ve geliştirilmesi için kamu kurum ve kuruluşlarıyla, gerçek ve tüzel kişilerle iş birliği de yapabilecektir.

Sayın milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, ekonomi, hukuk, tarih, arkeoloji, sosyoloji ve din bilimleri gibi sosyal alanlarda araştırma faaliyetlerini destekleyerek geçmişten beri milletimizin sahip olduğu değerleri ve zenginlikleri korumak için çeşitli çalışmalar ortaya koymakta, hatta bu çalışmaların takipçisi olmaktayız. Türkiye’de arkeoloji ve sanat tarihi alanında tek başına bir ekol oluşturmuş, Türk kültürüne millî görüşleri, denemeleri ve ilmi çalışmalarıyla sayısız hizmetlerde bulunmuş, arkeoloji ve sanat tarihi dalında Avrupa’ya gönderilen ilk Türk talebesi, 1954 yılında elim bir uçak kazasında hayatını kaybeden, gönlünü ve ruhunu Türk milliyetçiliği ülküsüne adayan, fikriyatımızın büyük isimlerinden, Türk arkeolojisinin ve düşünce hayatının en önemli figürlerinden olan merhum Remzi Oğuz Arık’ın geçmişte yapmış olduğu faydalı çalışmalar MHP’nin arkeoloji ve kültürel mirasa olan yaklaşımının bir örneğidir. İnandığı davaya bütün varlığıyla bağlı kalan, bu uğurda eserleriyle ve fikirleriyle Türk gençliğine örnek olan Remzi Oğuz Arık bilime olan katkılarının yanı sıra, özellikle Türk müzeciliğine, kanun ve nizamname gibi hususlarda verdiği emekleriyle de duayen bir kişiliktir. Zira, Manisa Müzesini kuran kendisi olduğu gibi, Hatay Müzesine de mozaik koleksiyonunu kazandıran da odur. Hatta onun kazı çalışmaları cumhuriyet tarihimizde Türk müzeciliği ve Türk arkeoloji faaliyetleri sahasında altın bir devir olarak geçmektedir. Kendisinin yaptığı çalışmalara ilişkin daha fazla bilgi sahibi olmak isteyenler ise Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Enstitüsü tarafından ilk defa ortaya çıkarılan ve Remzi Oğuz Arık’ın “Evrak-ı Metrukesi”nden hareketle hazırlanan saha notları, şahsi fotoğraflarının bulunduğu Remzi Oğuz Arık “Göllüdağ Hafriyatı” adlı çalışmasının yakından incelenmesini de öneriyoruz. Bu vesileyle, “‘Vatan vatan’ diye ölmek her ölümden şanlıdır.” diyen Remzi Oğuz Arık’ı rahmet, minnet ve duayla yâd ediyoruz.

Remzi Oğuz Arık’tan bu yana, Milliyetçi Hareket Partisi, günümüzde de yine arkeoloji ve kültürel mirasa ilişkin çalışmalara Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli’nin liderliğinde yakın ilgi göstermekle birlikte, katkı sunmaya ve destekçisi olmaya devam etmektedir. Bunun en büyük örneği,

Mayıs 2020 tarihinde Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkan Yardımcımız ve İstanbul Milletvekilimiz Sayın İsmail Faruk Aksu tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Türk Arkeoloji Enstitüsü kurulmasına dair kanun teklifidir.

Anadolu, barındırdığı çeşitli medeniyetlerin yanında, Türk kültür ve medeniyetine ait bin yıllık tarihe sahiptir. Arkeolojik çalışmaların aynı zamanda ülkelere uluslararası saygınlık ve güç de kazandırdığı bilinmektedir. 2019 yılında Türkiye’de bilim heyetlerince 520 kazı ve araştırma faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın ve bununla beraber Sayın İsmail Faruk Aksu’nun teklifine paralel olarak geçecek bu teklifin öncelikle ülkemize, milletimize ve gazi şehrimize hayırlara vesile olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden Ordu Milletvekili Sayın Mustafa Adıgüzel.

Buyurun Sayın Adıgüzel.

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Sayın milletvekilleri, bu kanunla Kültür Bakanlığı ve Bakanlığın Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü baypas ediliyor; Türk Tarih Kurumu, Vakıflar Genel Müdürlüğü ve TİKA baypas ediliyor. Bu, aslında, yeni bir Varlık Fonu, denetimden uzak yeni bir gri alan; gelirler de denetlenmesin, giderler de denetlenmesin...

Yine, Bilim Kurulunda yer alacak kişilerle ilgili hiçbir nitelik tanımlaması yok; zaten AK PARTİ dönemi, liyakat tavan biliyorsunuz(!) Yine, burada bizim itiraz ettiğimiz, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanının bu Kurulda olmaması ve Enstitünün de Büyükşehirle koordineli olmaması konusuydu. Yine, Gaziantep’imizde olsun ama enstitüler üniversite bünyesinde olsun çünkü siyasetin sanata ve spora karışmaması gerekiyor.

Mesela, yine, bir büyükşehir örneği vereyim kendi ilimden; Ordu Büyükşehir Belediyesi yine bir arkeolojik sit alanı olan Yason Burnu’na kepçeyle dalmıştı daha önce çünkü sanat ve arkeoloji alanı büyükşehirlerin alanı değil değerli arkadaşlarım.

Bu rezervi bu kayda düşürdükten sonra ben, esas, depremle ilgili konuya gelmek istiyorum. Ben 1999 Gölçük depreminde de bölgedeydim, on beş gün 38 sağlık mensubuyla alanda görev yaptım bir hekim olarak, şimdi, bu depremde de milletvekili olarak görev yaptım. Şimdi oradan bir hatıramı anlatacağım: Gölçük’te depremin dördüncü günü bir ses duyuldu, bir kızcağız, ben de yardım ekibiyle beraber sağlık mensubu olarak göçüğe girdim, orada kendisine ulaştık, ilk su verdik, sonra ne istediğini sorduğumda bir kahve istedi; ona bir kahve yapıldı, kahve geldi; sonra, daha enkazın altında fincanı ters kapatarak bana dedi ki: “Bunu halama götür, buradan kurtulduğumda falıma baktıracağım.” Değerli arkadaşlarım, Antakya’da ise enkazdan çıkarılan kadın “Param yok, beni özel hastaneye götürmeyin.” dedi. İki deprem arasındaki fark, birinde insanların ülke için hâlâ umudu varken, göçük altında bile gelecekle ilgili falına baktırmak isterken diğerinde, daha enkazdan çıktığı anda ondan sonraki hayatını nasıl sürdüreceğini ve sağlık giderlerini nasıl karşılayacağını sormasıydı.

Yine, Gölçük’te depremin 8’inci saatinde oradaydık, iki şerit yoldan ulaştık, kenarı deniz, BOTAŞ yanyor ve 16 milyon insan oraya yüklendi. Depremin ilk günü akşam, hava kararmadan her göçüğün üzerinde bir yardım ekibi vardı ve bir iş makinesi vardı arkadaşlar. Burada ise -ben Gölbaşı Adıyaman’da görevliydim- kırk sekiz saat geçmişti, 130 enkazda sadece 1 arama kurtarma ekibi vardı. Samandağ’da, koca Samandağ’da sadece 2 arama kurtarma ekibi vardı. O yüzden, değerli arkadaşlar, hem kendiniz gelemediniz hem gelmek isteyen gönüllülere, madencilere, belediyelere engel oldunuz, askeri de alana almadınız. O yüzden, bu depremin adı Maraş depremi değildir, bu depremin adı tarihe “kırk sekiz saat depremi” olarak geçecektir.

13 milyon yıldır bu süreç devam ediyor, Arap Yarımadası Anadolu'yu sıkıştırıyor, milyonlarca yıl daha bu iş, bu depremler sürecek, biz bu deprem kuşağında yaşamaya devam edeceğiz. Peki, bunu bile bile bunun önlemini almayan, yapı stokunu ona göre ayarlamayan yönetim bu cinayete sebep olmuş olmuyor mu? Bu, bir toplu katliam olmuş olmuyor mu değerli arkadaşlar? Biz bu ülkeyi Kurtuluş Savaşı'nda 37 bin şehitle kurduk, 37 bin şehit. Şu anda Kurtuluş Savaşı'ndan daha fazla can kaybettiğimiz bir olaydan bahsediyoruz, 3 tane Kurtuluş Savaşı kadar kaybımızdan bahsediyoruz. Bu evlere giren ailelerin, oraya giren çocukların, yeni evli olanların, o sporcuların o eve girerken kimin güveniyle girdiğini sordunuz mu kendinize? Yani o binanın altına kendini sokarken devletine güvenmedi mi bunlar? Kime güvenecekti? İnşaatla ilgili kriterleri, teknik şeyleri gidip kendisi mi araştıracaktı? Devlete güvendi. Dolayısıyla burada ihmali olanı sorgulamak zorundayız.

İşte "Siyasetin zamanı değil." E, ticaretin zamanı mı? Kızılay ticaret yapıyor. Patates stoklayan manava "vatan haini" diyenler, depremde çadır stoklayıp milletin bağışladığı kanlar üzerinden ticaret yapan adamı da Kızılaya başkan yapıyor; o da kebabçıyı konteyner kentinin müdürü yapıyor, Deniz Feneri davasından hüküm giymiş adamı Kızılayın genel müdürü yapıyor. İşte, burada; belgesiz konuşmam, bunlar Kızılayın sattığı kanların faturası. Kızılay senin bağışladığın kanı ürünlerine ayırıp 5 katı fiyata hastanelere satıyor, hastaneler de garip gurebadan fark ücreti alıp buradaki Atilla Bey gibi babasına -kanser hastası, kaybetti- 467 bin lira kan fatura ediyor. İşte, buna sebep olan bu sistemi siz yürütüyorsunuz.

Depremde binalar çöküyor fakat binası çökenler ödüllendiriliyor. İşte, Düzce'de görüyorsunuz, binası çöküp 8 üniversite öğrencisine, 20 vatandaşa mezar olan binanın müteahhidi önce AK PARTİ'li İstanbul Belediyesinde hem de imardan sorumlu yapılıyor, daha sonra Darülaceze başkan yapılıyor, şimdi de Cumhurbaşkanı danışmanı yapılıyor. Ya, sayın arkadaşlar, şimdi merak ediyorum, Sayın Erdoğan bu arkadaşına ne danışabilir ya, hani, böyle bir arkadaşına ne danışabilir.

Şimdi, bu ikiz depremde sorumlu olan birçok kimseyi de göreceksiniz, bir sonraki seçimlerde milletvekili, belediye başkanı, belediye meclisi üyesi yapacaklar; bunu bekliyoruz. O yüzden, zaten "Bir yıl verin." diye söylüyor Sayın Erdoğan.

Bakın, işte, 2018 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı söylüyor, diyor ki: "Türkiye'de imara aykırı 13 milyon bina var." Tam beş yıl geçmiş arkadaşlar. E, sen bir yıl istiyorsun şimdi. Beş yıldır neredeydin? Kendi Bakanlığın diyor ki: "13 milyon bina ruhsata aykırı; uygunsuz, depreme uygun değil." On binlerce cenaze var, bir tane kamu görevlisi istifa etmedi arkadaşlar; bir de pişkin pişkin iftihar ediyorlar, "Çok iyi çalıştık." diyorlar. Bunların iftihar ettiği durumlarla Japonlar intihar ediyor arkadaşlar; durum budur. İmar barışı sloganını hatırlıyor musunuz? "Çözüm yarışı, imar barışı." Maalesef çözüm değil, ölüm yarışı olduğunu bugün anladınız mı değerli arkadaşlar?

Friedrich Nietzsche "Deprem bir sınav olduğu doğrudur ama din sınavı değil, mühendislik sınavı." der. Ya, arkadaşlar, 1 aylık bebeğin, 10 günlük çocuğun dinle ne sınavı olabilir? O yüzden, buna "kader" deyip kurtulamazsınız. Sayın Erdoğan da öyle söylüyor, 2003'teki Bingöl depreminden sonra "Bunu 'kader' diye geçiştiremeyiz. Burada çatlayan fay hattı değil, ar damarıdır; hükümetler sorumludur, şirketler sorumludur." diyordu. Aradan yirmi yıl geçti, peki, bugün bu sürecin bir hesabını vermeyecek mi Sayın Erdoğan bu yaptıklarıyla ilgili?

Şimdi, hükümet farklı, devlet farklı. Şimdi "Hükümet istifa!" demiş. Arkadaşlar, hükümeti göreve davet edip destekleyen de halktır, istifasını isteyen de halk olacaktır; hükümet ile devlet aynı şey değil ki. Ondan sonra da efendim "Neden tribünlerden bu tezahürat yapılmış?" E, siz daha önce tribünlerden "Erdoğan!" sloganları attırdınız, pankartlar açtınız. Ben size söyleyeyim, şu anda hâlâ öyle; Giresun'un Çotanak Stadi'nda doğu tribününde tepeden aşağı şu anda Recep Tayyip Erdoğan posterleri var, gidin,

bakın bakalım. O yüzden, eğer statlara, spor alanlarına siyaset girmeyecekse önce bu işin başındakiler yapmayacak. E, şimdi, Spor Bakanı “Spora siyaset karışmasın.” diyor hem de kendisi Spor Toto’yu yönetiyor, paranın başında. Oradan isim hakkı alıyor kulüpler, onlara aslında ayar çekiyor ha “Paranızı vermem.” diyor. Yani eğer sen spora siyaset karıştırmayacaksan -Spor Toto, Türk sporunun kara kutusudur. dediğimin üzerinden- önce siyasette kullandığınız cemaat ve vakıflara dünya kadar para aktarmayacaktınız.

Şimdi, ona “Sus.” buna “Sus.” ne yapacak bu millet? Geçim sıkıntısına bir şey demesin, haksızlığa sussun, adaletsizliğe sussun, işsizliğe sussun, açlık çeksin sussun. Şimdi çocuklar ölürken de mi sussun arkadaşlar? İnsanlar anası babası ölürken de mi sussun? Bir avuç yeteneksiz, torpille işe alınmış adamın, hiçbir liyakati olmayan bürokrasinin elinde can verirken de mi sussun? Susarsak ölmeye devam edeceğiz, eğer biz bugün susarsak yarın olacak ölümlerden biz de sorumlu olacağız, o yüzden susmayacağız.

Eksileri söyleyenler devleti küçük düşürmekle, devleti âciz göstermekle suçlanıyor. Bu bir ironi olsa gerek. En sevdiğini, her şeyini kaybetmiş insanlara “Al, sana 10 bin.” diyerek, en yakınlarını kaybetmiş deprem travmasındaki çocuklara “Al, sana 100 lira.” diyerek siz devleti küçük düşürüyorsunuz. Peki, ya, sivil yardım tırlarının, belediye kamyonlarının üstüne çöreklenerek valilik levhası asanlara ne demeli? Gözlerimle gördüm, Bodrum Belediyesinin tırının üzerine “Muğla Valiliği” yazmış, pankartını geçirmiş. Küçükçekmece Nahit Menteşe Endüstri Meslek Lisesi, Hatay Samandağ için 470 soba yapmış orada ısınınsınlar diye; Küçükçekmece’nin AK PARTİ İlçe Başkanı onun üzerine çökmüş, hem de onu tutmuş Gaziantep’e yönlendirmiş. İnsanların emeklerinin üzerine çökmeyeceksiniz.

Bu arada, halk adına ve kamu adına soruyorum: Geçen gün toplanan 100 milyarın üzerindeki paranın da nereye dağıtıldığını millet merak ediyor -Yine böyle aynı vakıflar, dernekler üzerinden... Efendim, TÜGVA’yı, TÜRGEV’i, Ensarı, sansarı bunları da takip ediyoruz- insanlar paraların nereye gittiğini bilmek istiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET KAYA (Trabzon) – Ya, Ensarı anladık da sansar ne ya!

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Devamla) – Evet, deprem bölgesinde şu anda doğru dürüst sağlık hizmeti verilmiyor. Binaların zaten çoğu yıkılmıştı, şimdi “sahra hastanesi” dedikleri yerlerde çok küçük sağlık hizmetleri veriliyor, esas sağlık hizmeti misafir gelen ülkelerin hastanelerinin -İtalyan hastanesinin, İspanyol hastanesinin- olduğu yerlerde götürülüyor.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Yapma ya! Mustafa, yapma ya!

MUSTAFA ADIGÜZEL (Devamla) – Şu anda uyuz ve bit salgını başladı ama komşu ülkede koleradan 25’ in üzerinde insan öldü, bakın sınır olduğu için onu da uyarlamak istiyorum.

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Öyle bir şey yok. Kaç vaka var, kaç vaka?

MUSTAFA ADIGÜZEL (Devamla) – Bir de Kültür ve Turizm Bakanı 100 milyon lira bağışlamış. Konu tam da kültür ve turizmle ilgili ya, bütün deprem bölgesinde ilk yıkılanlar oteller; içlerinde yüzlerce çocuk, sporcu, turizm rehberi insan hayatını kaybetti. Bu otellere ruhsat verirken ve daha sonra da denetlemezken sen neredeydin? Şimdi 100 milyon vermişsin ya, o verdiğin aslında bir yardım gibi değil, bir kan parası gibidir.

Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Bölüm üzerinde Halkların Demokratik Partisi Grubu adına söz talep eden Ankara Milletvekili Sayın Filiz Kerestecioğlu.

Buyurun Sayın Kerestecioğlu.

HDP GRUBU ADINA FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, çürük binalar yüzünden depremde vefat eden on binlerce yurttaşımız var, bir dünya sorunla -başta barınma sorunu olmak üzere- karşı karşıyalar, Mecliste bu sorunlara acil çözüm bulunacağı yerde Arkeoloji Vakfı kuruluşunu konuşuyoruz.

Vakfın merkezi Antep'te olacak, Antep Büyükşehir Belediye Başkanı da Vakfın Mütavelli Heyeti üyesi olacakmış.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Gaziantep...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) - Hey Allah'ım, Ya Rabb'im!

Şimdi, Belediye Başkanı Fatma Şahin'in Vakıf yönetimlerine girmeden önce vermesi gereken hesaplar olduğunu düşünüyorum. Sayın Şahin Antep'in Nurdağı ilçesinin yarısından fazlasının depremde yıkıldığını söylemiş, bence eksik söylemiş. Nurdağı ve İslâhiye'yi bizzat gördüm, 2 ilçede de neredeyse sağlam bina kalmamıştı.

Şimdi, değerli gazeteci Bahadır Özgür “Nurdağı'na bak, Türkiye'yi gör.” diyor. İlçedeki inşaat oligarşisi aslında Türkiye'nin tam bir prototipi. 60 bin nüfuslu ilçede ne bir fabrika var ne bir üretim var, ekonomiyi döndüren yegâne unsur inşaat. AKP ve MHP'li müteahhitler, kendileri inşa etmiş, inşaatlarını kendi yapı denetim firmalarında denetlemiş, üstüne bir de belediye imar müdürlüklerinde kendi kendilerine ruhsat vermişler. Birinci derece deprem bölgesi olduğu için en fazla 2-3 katlı konut yapılması gerektiği raporlanan ilçede, müteahhitler daha çok kâr etsin diye 8-10 katlı apartmanlar dikilmiş. İslâhiye'de örneğin, 3 kat imar izni verilen binaya AKP'li İslâhiye Belediyesi, binayı yapan MY İslâhiye -adı da enteresan- Yapı İnşaat ve Taahhüt Sanayi Ticaret Şirketinin iflasını engellemek için 10 katlık ruhsat vermiş. Onayı veren Antep Büyükşehir Belediyesi Meclis Başkan Vekili Osman Toprak, ruhsat karşılığında hediye olarak, yıkılan binalardan daire almış. Toprak, bir de binaya 9,1 büyüklüğünde depreme dayanıklı raporunun verilmesini de sağlamış. Evet, 3 kat yerine 10 kat dikilen binanın zemin katında yapı şirketi kolon kestiği için depremden önce soruşturma başlatılmış. Binayı yıkmak için gelen görevliler, binaya ilişkin, tüm katlarda bulunması gereken taşıyıcı kolonun sadece en üst katta yer aldığı ve diğer katlarla bir bağlantısının bulunmadığı, malzemelerin eksik kullanıldığı doğrultusunda rapor hazırlamışlar. Kentte şehir plancılarının karar vermesi gereken park, okul, cami, hastane gibi tüm kamusal alanlara da aynı kişiler karar vermiş. İnşaatları yapacak firmalar o kadar başından belli ki otogar yapımında ihale yapmayı bile unutmuşlar; 13 Eylül 2022'de temel atma töreni yaptıkları otogar inşaatının ihalesi 15 Eylül 2022'de açılmış, bundan yirmi bir gün sonra da Çakırbeyli Lojistik Yapı ve Ticaret Limited Şirketi adresine teslim edilmiş. Şimdi, “asrın felaketi” diyorsunuz ya, ülkenin her köşesine yerleştirdiğiniz inşaat oligarkları aslında bu asrın felaketi. İşte, Arkeoloji Vakfını değil, bunları konuşmamız gerekiyor bizim şimdi.

Daha biraz önce, buraya gelmeden Malatyalı Recep Çalışkan ve Enes Coşkun isimlerinde 2 yurttaştan telefon aldım, belki sizin makamlarınızı da aramışlardır; birinin evi yıkılmış, diğerinin ağır hasar görmüş; iki gün önce Malatya'da gerçekleşen depremden sonra sistemdeki hasar kayıtları da kaldırılmış. Yurttaşlar bir aydır verileceği söylenen 10 bin lirayı dahi alamadıklarını ve zor durumda olduklarını söylediler. Neden bu paralar yatırılmadı? 15 Temmuzda topladığınız paralar gibi deprem yardımlarını da mı heba edeceksiniz?

Evet, depremde önce giderek artan bir ekonomik krizin, depremde sonra hem deprem bölgelerinde hem de göç alan şehirlerde yaratacağı istihdam sorunuyla daha da derinleşeceği ortada. Bakın, İstanbul Tuzla'da kurulu olan MATA Otomotivde çalışan işçiler patronlarına karşı insanca çalışma ortamı, ücret iyileştirmesi ve ek zam talebiyle iki gündür gece gündüz hak mücadelesi veriyor, 1.200 metal işçisi şu anda grevdeler. Kimdir bu karşı çıktığımız patronlar biliyor musunuz? 27 Şubat'ta, daha iki gün önce Maraş'ın Dulkadiroğlu ilçesinde depremde hasar gören bir metal fabrikasına sırf tencere, tabak gibi eşyaları kurtarmak için işçileri fabrikaya zorla sokan patronlardır. İşçiler içerideyken çökme meydana geldi ve daha önce kurtulan işçilerden 1'i patronun mal sevdası yüzünden hayatını kaybetti o ikinci sarsıntıda.

Kadınlar... Kadınlar, henüz yaslarını ve acılarını dahi yaşayamadan aileden hayatta kalanların yaşamlarını sürdürmeleri için mücadele etmek zorunda kaldı. Ve ihtiyaçlar denilince de kadınların ihtiyaçları genelde en sonda yer alıyor. Toplanma alanlarında duş ve lavaboların toplu kullanılması ve hijyen ürünlerine ulaşamaması sebebiyle salgın hastalık riski yaşanıyor. Ayrıca, yaşam alanlarının dar ve iç içe olması mahremiyeti ihlal ediyor. Kadınlar hem kendileri için hem çocuklar için güvenlik sorunu yaşadığını ifade ediyor. Depremde önce boşanma davası açmış olan ve bu süreçte kendisine tahsis edilen evi yıkılan deprem mağduru kadınlar, ev tapuları erkeğin üzerine olduğu için deprem yardımlarını alamıyor. Çok önemli bir sorun, avukatlar bildiriyorlar bize, Aile Bakanına da bildirdim bunu ve gerçekten bununla ilgili tedbir alınması gerekiyor. Mülteci kadınlar diyorlar ki: "Yan yana durabiliirdik ama yine ayrıştırdılar ve kin arttı aramızda." Depremde savaşı hatırlattığını ifade eden mülteci kadınlar depremin ilk günlerinde çadır bulmak için her seferinde farklı farklı kurumlara, koordinasyon merkezlerine gittiklerini, isim yazdırdıklarını ama geri dönüş yapılmadığını aktarıyorlar ve göç ettikleri yerlerden de maalesef ayrımcılık nedeniyle yine deprem bölgelerine döneceklerini ifade ediyorlar.

Göçmenler gibi LGBTİ+'lar da afet zamanında dahi ayrımcılıkla karşı karşıya. İlk günlerde yardım alanlarına dahi alınmadılar ve bu bilgi yayılınca sonrasında yardım istemeye bile çekindiler. Depremde önce uzun bir süredir hedef gösterilen LGBTİ+'lar depremde sonraki ilk üç gün yemek ve su dahi bulmakta zorlandıklarını ve toplu olarak kalınan çadırlara erişemediklerini ifade ediyorlar, daha bu sabah görüştüm kendileriyle de. Deprem bölgelerinde kalan LGBTİ+'lar hâlen, özellikle resmî kurumların ve belediyelerin gıda desteği için açtığı toplanma alanına dahi gidemediklerini, gittiklerinde de ayrımcı söylem ve davranışlarla karşılaştıklarını söylüyorlar. Evet, kendi güvenliklerini bölgede sağlayamıyorlar ve deprem bölgelerinden göç edenlerin de konut ve iş bulması, bölgedekilerin güvenli alanlara taşınması gerekiyor.

Çocuklara gelelim: 4 milyon çocuğun depremde doğrudan etkilendiği bir afet, kriz hâlinde bahsediyoruz. Bakın, özellikle, refakatsiz çocuklarla ilgili ilk başından Aile Bakanlığının, tek yetkili ve irtibata geçilecek kurumun kendisi olduğunu ifade etmesi gerekiyordu ama bunu yapmadı. 1.902 refakatsiz çocuktan 82 çocuğun kimliğinin tespit edilemediğini söyledi bugün ve kayıp çocuklarla alakalı hâlâ herhangi bir veri elde edilemiyor. Sadece toplumsal dayanışma da yetmiyor, sırf deprem bölgelerinde ve afet zamanında çocukların yaşadığı istismar ve ihmal üzerine çalışması gereken bir komisyon kurulması gerekirdi değil mi? Hadi, bunu geçtim; şimdi, az önce toplantısından geldiğim bizim Çocuk İstismarının Araştırılması Komisyonumuz var ve orada da ortak bir çalışma alanı yok ne yazık ki. Bunu önerdik, umarım, kalan Meclis zamanında bunu gerçekleştirebiliriz. Her cenahta sorun çok ama çözümleri de var ve bunları yapacağımıza inanıyorum.

Bir başka konu, "Hamide Rencüs" isimli eğitimci, Samandağ ve Harbiye'de yirmi üç gündür çadırda, seralarda elektriksiz, karanlıkta kalanlara Almanya'dan 38 adet jeneratör gönderilmesini sağlıyor. Bir hafta boyunca bu gönderinin takibini yapıyor ancak jeneratörler sahiplerine ulaşmadan AFAD el koyuyor ve nereye götürüldüğü bilinmiyor. Nereye gitti bu jeneratörler? Şimdi, bakın arkadaşlar, normal bir Mecliste ve bu olağanüstü durumda Bakanlar gelirler, kendi alanlarında olanları anlatırlar, sorular sorulur, açıklama yaparlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Yeterli açıklamayı yapamadıklarında, sorumluluklarını yerine getirmedikleri anlaşıldığında istifa ederler. Mesela, “Bu eğitimcinin takibini yaparak getirttiği jeneratörlere ne oldu?” sorusunu sorun, hemen Bülent Turan burada cevaplar. Siyaset bir meslek olmaz arkadaşlar, yanlış yaptığınız zaman sorumluluk almak ve istifa etmek siyasetin gereğidir yani normal olan budur ya da ömür boyu iktidarda kalamazsınız; bu, eşyanın tabiatına, demokrasiye aykırıdır. Siz bu normalleri unuttunuz. “Yargılanacaksınız.” deyince de ödünüz kopmasın; bir demokratik düzende kimin sorumluluğu varsa o yargılanır, sorumluluğu olmayan yargılanmaz. Bakın, Yunanistan’da bugün bir tren kazası oldu ve az önce Ulaştırma Bakanı Karamanlis istifa etti. Dedi ki Bakan: “İstifayı ölen kişilerin anısı için bir görev olarak görüyorum.” Sizi bu sözlerle baş başa bırakıyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Grupların söz talepleri karşılanmıştır birinci bölümde.

Şimdi şahıslar adına ilk söz İstanbul Milletvekili Ahmet Şık’a aittir.

Buyurun Sayın Şık.

AHMET ŞIK (İstanbul) – Herkese merhaba.

Çok ağır bir şey yaşadık yani çok ağır bir yıkım. Gönül isterdi ki... Böyle bir kanunu değil de o yıkımın sorumlularını ortaya çıkaracak komisyonları oluşturmayı, tekrarlanmaması için ihtisas komisyonları oluşturmayı ve deprem yasalarını konuşmayı daha gerekli gördüm herkes burada olsaydı ama maalesef yok, yapacak da bir şey yok. Dediğim gibi, çok ağır bir deprem yaşadık, yaşıyoruz, çok ağır bir travma yarattı, iyileşmemiz çok zaman alacak. Hayatını kaybedenlerin ve yakınlarına başsağlığı diliyorum, geride kalanlara geçmiş olsun diyorum, tüm ülkeye geçmiş olsun diyorum.

Yıkım çok ağır ama öfkemiz daha baskın. Çok öfkeliyiz çünkü hem depremin yıkımını hem de iktidarınızın enkazını yakından görmüş bir yurttaş olarak bunu söylüyorum size. Bir parti organına çevirdiğiniz devletin, iktidarınızın yurttaşın altında ölüme, kalanları da çaresizliğine terk ettiğini görmüş biri olarak söylüyorum, buna tanık olmuş biri olarak. Herkese caka satan, ihtişam ve itibar masalları anlatan, dünyaya kafa tutuyormuş illüzyonu yaratan saray rejiminin kendi yurttaşının canını, malını korumaktan ve kurtarmaktan âciz olduğuna tanık olduğum için söylüyorum. Saray rejiminin içini boşalttığı bütün kurumlar, hiçbir işten anlamaz parazitleri, akrabalarını doldurdıkları bürokrasi tek bir kişinin ağzının içine bakakaldı. Bir virüs gibi bulaştınız devlete; günün sonunda, devlet namına sadece şatafatlı, çirkin bir dekor kaldı ortada. Saraydan çıkacak bir cümle olmadan hayat dahi kurtaramayan bürokrat yığınları, ATM memurları kaldı geriye. Eşiniz, dostlarınız ceplerini doldursun, akrabalarınız işe girsin diye, bir depremle ülke yerle yeksan oldu, yetersizliğinizden, beceriksizliğinizden on binlerce insan öldü. Altında kaldığı enkazın içinde bebeğini doğurup kurtulmayı bekleyerek öldü insanlar. Sağ kalanı bulmak için beklerken donarak öldüler. On binlerce canı, hayali, toprağın üstünde kırık bir parça tahtaya yazılı numaralara çevirdiniz. Umursamazlığınızdan, hayatta kalan ama kayıplarının yasını bile tutamayan on binlerce insana sahip çıkılamadık. Kefenle gömülebilmeyen, soğuktan korunabilmenin, bir yudum temiz su içebilmenin lükse dönüştürüldüğü bir kıyameti yaşattınız, yaşıyorsunuz bu halka. Soruyorum size ya, siz ne işe yararsınız?

Kimileri çıplak elleriyle insanları kurtarıırken sizin yüzünüzden devlete ve kurumlarına güvenmeyen halkın dışından tırnağından arttırarak gönderdikleri yardım kolilerine parti amblemi yaptırdınız. İşini yapmaktan âciz AFAD, gönderilen yardım turlarına el koydu. Yurttaş dayanışmasıyla kurulan yardım merkezlerine dahi kayyum atandı. İnsanlar hayat kurtarma ve hayatta kalma derdindeyken Kızılay utanmazlığın, ahlaki çöküntünün en korkuncunu gösterdi, soğuktan titreyen insanlara çadır sattı. Yıllardır bir soygun düzeniyle “vergi” adıyla haraç kestiğiniz, hayat kurtaracak iletişim sistemleri çökmüşken yerli, millî Goebels’inizin başında olduğu İletişim Başkanlığı “asrın felaketi” diye uydurma bir slogan bulma peşindeydi. Yurdun her bir köşesinden koşup gelenler, bir can daha soğuğa, enkaza, açlığa kaybedilmesin diye ter dökerken saray rejimi kendi enkazını gizleyip reklamını yapma

derdindeydi. Dahası, bunca beceriksizliğinizi dile getirene de küfür ve hakaretler eşliğinde parmak sallıyordunuz. Herhangi bir ahlaki, etik normla bağınız olmadığı için enkazının önünde, mezarlarının başında yakaranların, sosyal medyada sesini duyurmaya çalışanların, sokaklarda, statlarda beceriksiz olduğunuz için istifa etmenizi söyleyenin karşısına polisi dikiyorsunuz; kaba kuvvetle, yargı sopasıyla hakikatin üzerini örtmeye çalışıyorsunuz. Bu kaba kuvvet gösteriniz, bu zalimliğiniz daha âcizce ve her biri, içinde kıvrandığımız korkaklığınızı gizlemek için yapılan bir hoyratlıktan ibaret. Kurduğunuz sistem çürümüş ve hastalık yayan bir leşten başka bir şey değil. Şimdi de yitirilenlerin canı, yoksulun, çaresizin kanı üzerinden helallik istiyorsunuz; ne haysiyetiniz ne utanmanız var.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, davet etmeyecek misiniz, düzgün bir dile?

AHMET ŞİK (Devamla) – Çıkardığınız imar afları, “kentsel dönüşüm” adı altında oluşturduğunuz rant tezgâhıyla bu yıkımın siyasi, hukuki ve ahlaki sorumlusunuz ama kalkmış “Helalleşelim.” diyorsunuz. İnsanlar günlerce enkaz altında çığlık atarak, yardım dilenerek öldüler. Yok öyle yağma, hesap vereceksiniz; helalleşmeyecek, hesaplaşacağız. Okulları, Meclisi, televizyonları, sosyal medyayı, statları hatta isterseniz sokakları kapatın; ne yaparsanız nafîle, içinizdeki korku dinmeyecek.

Beceriksizliğinizin üzerini örtmek için “Devlet her yerde.” yalanına sığınanlarla değil, “Devlet nerede?” diye soranlarla; sorumluluğu üzerinden atmak için “Hükümetimiz güçlüdür.” diyenlerle değil, “Hükümet istifa!” diyenlerle birlikte sizi ait olduğunuz yere, siyasetin çöplüğüne göndereceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

AHMET ŞİK (Devamla) – Yirmi yıllık hukuksuzluk rejiminiz, yolsuzluklarınız, hırsızlıklarınız, sebep olduğunuz katliamlar, yağma ve talanınız şöyle dursun, sadece depremden sonraki kırk sekiz saatte yapabileceklerinizi yapmadığınız için hepiniz yargılanacaksınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Önce kendini yargıla.

AHMET ŞİK (Devamla) - Bu dünyada bize yirmi yıllık bir cehennem yaşattınız. Size bunun hesabını soracağız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Önce kendini yargıla.

AHMET ŞİK (Devamla) – Hem kaybettiklerimiz hem de bu ülkede size rağmen hayatta kalmayı dayanışarak, el ele vererek başarabilmişler adına sizden bu hesabı soracağız, hepinizle hesaplaşacağız.

Sen de bir haddini bil ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sen kendi haddini bil!

AHMET ŞİK (Devamla) - Çok terbiyesiz bir adamsın! Trollüğün vücut bulmuş hâlisin!

BAŞKAN – Sayın Şık... Sayın Şık...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Her zamanki hâlin! Her zamanki terbiyesizce konuşmaların!

AHMET ŞİK (Devamla) – Birazcık arın, namusun, haysiyetin olsa sen şurada sesini keser oturursun!

BAŞKAN – Sayın Şık...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Her zamanki terbiyesizce konuşmaların! Her zamanki terbiyesizce konuşmaların! Başka bir şey bilmiyorsun zaten! Terbiyesizce konuşuyorsun!

BAŞKAN – Sayın Aydemir...

Sayın Şık...

AHMET ŞİK (Devamla) – Haysiyetin yok! Utanman yok!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, kürsüye müdahale eder misiniz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Her zaman terbiyesizce konuşuyorsun!

AHMET ŞIK (Devamla) - İnsani olan hiçbir şeyin yok!
UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Başka bir şey bilmiyorsun!
AHMET ŞIK (Devamla) - Vicdanın yok! Terbiyesizsin sen!
UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Başka bir şey bilmiyorsun!
AHMET ŞIK (Devamla) – Utanmazsın! Ahlaksızsın!
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
BAŞKAN - Sayın Şık, yerinize alalım sizi lütfen!
İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne biçim konuşuyorsun sen!
AHMET ŞIK (İstanbul) – Otur lan yerine! Otur yerine!
İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Çakal!
BAŞKAN – Sayın Aydemir... Sayın Aydemir...
(AK PARTİ ve HDP milletvekillerinin kürsü önünde toplanmaları, gürültüler)
AHMET ŞIK (İstanbul) – Terbiyesizler!
UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Terbiyesiz sensin! Sen var ya adam değilsin! Adam değilsin, adam!
İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ahlaksızsın lan sen! Vatan haini!
AHMET ŞIK (İstanbul) – Milyonlarca insanın canının hesabını vereceksiniz! İnsan bile değilsiniz!
UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sen insan mısın!
İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Çakal!
AHMET ŞIK (İstanbul) – Öldürdünüz lan insanları!
İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Öldüren sensin lan vatan haini!
AHMET ŞIK (İstanbul) – Öldürdünüz! Katlettiniz!
İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Çakal!
AHMET ŞIK (İstanbul) – Hepiniz katilsiniz!
BAŞKAN – Sayın Şık...
İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Terbiyesiz senin babandır lan! Ahlaksız!
BAŞKAN – Lütfen oturun yerinize arkadaşlar.
AHMET ŞIK (İstanbul) – Katlettiniz! Hırsızsınız! Yağmacısınız!
İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hırsız senin babandır lan!
BAŞKAN – Sayın Şık, oturur musunuz yerinize.
AHMET ŞIK (İstanbul) – Bunun hesabını sormayan namerttir!
UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sen var ya insan müsveddesisin! Sen insan müsveddesisin, sen!
İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hırsızın önde gideni sensin lan!
BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.27

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.54****BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Bayram ÖZÇELİK (Burdur)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 67’nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

393 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şahsı adına ikinci konuşmaya geçmeden önce Sayın Turan’ın bir söz talebi var.

Buyurun Sayın Turan.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sataşmadan söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın, İstanbul Milletvekili Ahmet Şık’ın 393 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yine, böyle tatsız bir konu için kürsüde olmak çok rahatsız edici. Az önce “İnsan, dilinin altında gizlidir.” prensibi gereği ne kadar kötü bir dil, ne kadar kötü bir tarz olduğunu üzülerek gördük. Sabahtan beri deprem başta, birçok konuyu burada en ağır ifadelerle muhalefet partisi vekili arkadaşlarımız değerlendiriyorlar, baş tacı, dinliyoruz, not alıyoruz ama bu kürsiye gelip de az sonra kendi partisi ceza istemediğinden dolayı tek tek okuyup iade edeceğim ifadeleri bir insan burada konuşamaz, konuşmamalı. Gazi Meclis bu değil Ahmet Bey, bu değil. Az sonra o zaptı alacağım, buraya gelip de tek tek yüzünüze okuyacağım ve size iade edeceğim. Bu ayıp, bunu yapmayın, bunun size faydası yok, bunun topluma faydası yok. Sizin kalbiniz bugün acımayacaksa ne zaman acıyacak? Siz diğer partilerle, diğer gruplarla bugün eksikleri görüşüp somut adım önermeyecekseniz niçin buradasınız? Siz devlete, kurumlarına her türlü hakareti edip, kahve ağzıyla en ağır küfürleri edip bu devletin maaşını nasıl alırsınız? Bu da bizim ayıbımız olsun. Gerçekten inanamıyorum ya! Konuşmak baş tacı, eleştiri baş tacı, eksikleri ifade edin baş tacı ama az sonra -tek tek altını çiziyorum- Meral Hanım başta olmak üzere tüm gruba “Bunlara imza atıyorsunuz, ceza istemiyorsunuz.” diyeceğim o metni hangi yüzle burada okutacaksınız tekrar?

Değerli arkadaşlar, bakınız, tarih bugünleri de yazacak -her şey gelir geçer, bugünler de geçecek- “Birileri konuşurken, itham ederken, en ucuz ifadelerle hakaret ederken birileri de bölgeyi ayağa kaldırmak için, milletiyle omuz omuza o kara günleri aşmak için ter döküyordu.” diyecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TURAN (Devamla) – Başkanım, izin verirsiniz birkaç dakika istirham edeceğim.

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Turan, buyurun.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Safınızı seçin; bu dil, bu yaklaşım yanlış bir tarz. Siz bağırınca korkuyor muyuz? Siz bağırınca sorunlar bitiyor mu? Siz bağırınca yaralar sarılıyor mu? O konuşmanızın bu ülkeye, geçtim, bu partiye, geçtim, şahsınıza, geçtim, bölgeye zerre kadar faydası oldu mu, zerre kadar katkısı oldu mu?

Değerli arkadaşlar, bir şey daha söyleyeyim. Çıkıyorsunuz buraya, sürekli “Yargılanacaksınız.” “Yargılanacaksınız.” diyorsunuz. Hukuk neyse baş göz üstüne; hatamızı yargılayacak tabii hukuk, eksiklerimiz varsa yargılayacak tabii hukuk ama sen turşu kuramazsınız, ne yargılamasından bahsediyorsun ya! Korkacak mıyız sizden! Neden korkacağız ya?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Turan.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Akşama kadar “Yargılanacaksınız.” diyorsunuz. Ya, biz demirden korksak trene biner miydik?

Değerli arkadaşlar, bugünün konusu değil ama eğer yargılanma konusu konuşulacaksa müteahhidin de imara yanlış izin veren tüm siyasilerin de yapı denetimin de belediye başkanlarınızın da hepsini konuşmak lazım. “Kentsel dönüşüm” diye yirmi yıldan beri yırtıyoruz, yasal dönüşüm içerisinde o kanunu biz çıkardık, Türkiye’de bugün milyonlarca bina o kanun sayesinde dönüştü. Bakınız, yıkılan binaların çok büyük çoğunluğu, yüzde 98’i yirmi sene önceden yapılan binalar; bu bile bir veri değil mi? “Yargılanacaksınız.” “Yargılanacaksınız.” Bundan mı korkacağız? Arkadaşlar, biz 15 Temmuzda korkmadık, MİT krizinde korkmadık, darbede korkmadık sizden mi korkacağız ya!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Siz, hepiniz biliyorsunuz arkadaşlar, Ahmet Şık şov vekili. Bakın, söylüyorum, zabıt tutun, bir buçuk ayda bir buraya gelecek, grubu ona on dakika değil, beş dakika konuşma verecek, beş dakika böğürecek, bağırarak, hakaret edecek ve az sonra kendi mahallesindeki malum yere gidip çay içecek. Yapmayın bunu, vekillik bu değil, vekillik bu değil. Bakın, arkadaşlarınız var, dünden beri burada bize bir sürü katma değer üreten ifade kullandılar, hangisine kızdık? Dünden beri sabrediyoruz. Bir akşamki konuşman var, meşhur, bir de şimdiki konuşman var. Her şeye cevap veren insanlar değiliz ama ne olur o metni bir okuyun ya.

Bakın, Sayın Başkan, o metne ceza vermeyeceksiniz -özür dileyerek söylüyorum, tarzım değil ama- size de ceza vermeyen Divana da bunu iade etmek durumunda kalacağım. Böyle bir üslup olabilir mi, o laflar söylenebilir mi! Utanıyorum şu anda söylemeye.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Cumhurbaşkanının küfürlerinden utanıyor musun? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Turan...

BÜLENT TURAN (Devamla) – Son bir dakika Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, son kelime: Bakınız, helalleşme...

(AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BÜLENT TURAN (Devamla) – Arkadaşlar, izin verin bir dakika. Bizim grup, bir dakika arkadaşlar. Sayın Başkan, baştan istirham ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun, buyurun; devam edin.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, İç Tüzük 160 gereği, tartışmasız, o ifadelerin karşılığı suçtur, disiplin cezasını gerektirir. İstirham ediyorum, bu işlemin yapılmasını istiyorum.

Son cümlem şu: Helallikle ilgili bir sürü ifade kullandınız, “Helal etmiyorum.” dediniz. Ya, bir defa sizden helallik isteyen var mı? Biz sizden istemiyoruz ki helalliğimizi; o bizim milletimizle bir bağımız, öz güvenimiz, bu toprakların dili; siz orada değilsiniz, onu anlayamazsınız. Cumhurbaşkanımız söylemeyebilirdi ama içten, samimiyetle oradaki meseleyi ifade ederken dile getirdi. Niye siz üzerinize alıyorsunuz? Sizden helallik falan bekleyen yok ama bilin ki bu milletin de bu grubun da size zerre kadar hakkı helal olmayacaktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Turan, tutanakları getirteceğim, inceledikten sonra İç Tüzük’ün emrettiği şekilde, ne yapılması gerekiyorsa onu yaparız. Ondan şüpheniz olmasın.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, sizin bu konudaki adaletinize güveniyoruz. İç Tüzük’ün, uygulamaların sonucu neyse yapılmasını istirham ediyoruz. Tutanakları beraber bekleyelim.

BAŞKAN – Şüpheniz olmasın.

Şimdi görüşmelere devam ediyoruz.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekilleri Ali Şahin ve Mehmet Sait Kirazoğlu ile 58 Milletvekilinin Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi (2/4811) ile Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 393) (Devam)

BAŞKAN – Şahıslar adına son söz Gaziantep Milletvekili Sayın Mehmet Sait Kirazoğlu’na aittir.

Buyurun Sayın Kirazoğlu.

MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) – Saygıdeğer Başkanım, çok değerli milletvekilleri; sözlerime başlarken, 6 Şubat tarihinde yaşadığımız 2 depremin ardından hayatını kaybetmiş vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve sabırcemil diliyor, yaralılarımıza acil şifalar niyaz ediyorum.

Bugün görüştüğümüz bu kanun teklifiyle Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde kurulacak olan vakıf ve vakfa bağlı olarak Gaziantep merkezli kurulan enstitü kültürel ve tarihi bağlarımızın olduğu coğrafyalarda, arkeoloji ve kültürel miras alanlarında çalışmalar yürütecektir. Bu vesileyle bu kanun teklifinin bu noktaya kadar gelmesinde emeği geçen Kültür ve Turizm Bakanlığımıza, Gaziantep Büyükşehir Belediyemize; Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonumuzun Başkanım ve değerli üyelerine ve yine, çok değerli Gaziantep milletvekillerimize teşekkürlerimi sunuyorum.

Tabii ki deprem gündeminde kanun teklifiyle ilgili çok bir şey söyleyecek değilim ama şunu söylemek istiyorum: Depremin olduğu ilk andan itibaren bizler Ankara’dan hızlıca Gaziantep’e intikal ettik, sabah sekiz buçukta Gaziantep’teydik ve o andan itibaren yaşadıklarımızı sizlere ifade etmek istiyorum. Biliyorsunuz ki bu deprem 11 ilimizi, 62 ilçeyi, 10.190 köyü etkileyen, tesir alanında çok büyük zayıtlar ve can kayıplarına sebep olan bir afet idi ve bu afette 2 büyük depremin ardından hâlen yaşadığımız -beş dakika önce yine yaşadığımız- 11.400’ü aşkın artçı sarsıntıyla tam bir deprem fırtınası yaşanıyor. 500 kilometrekarelik bir alanda -birçok ülkeden daha büyük- 14 milyona yakın vatandaşımızı etkileyen büyük bir afet yaşadık. Deprem sebebiyle -bu noktayı çok önemli buluyorum- yıkılan konutların yüzde 98’i 1999 depreminden önce yapılan... 203 bin binada 583 bin bağımsız bölüm yıkık, acil yıkılacak veya ağır hasarlıdır; bu çok önemli bir konu.

Depremın ilk anından itibaren ilgili kamu kurum ve kuruluşları... Biz saat on gibi Nurdağı'ndaydık, dokuz gibi Gaziantep'teki AFAD kriz merkezinde Çevre ve Şehircilik Bakanımız Murat Kurum'un koordinasyonunda valilerimiz, Büyükşehir Belediye Başkanımız, milletvekillerimiz, ilgili kurum ve kurumların temsilcileriyle toplantı yaptık ve anında Nurdağı'na intikal ettik. Şunu da biliyoruz ki sivil toplumumuz da ülkemizin her tarafından kamu kurum ve kuruluşları gibi sivil toplum örgütleri de gönüllüler de bölgeye akın ettiler ve 500 bine yakın gönüllü, yaklaşık 250 bin kamu görevlisi, Emniyet teşkilatımızdan 70 bin civarı, Jandarmamızdan 65 bin personel, 40 bin Mehmetçik'imiz, 90 ülkeden gelen arama ve kurtarma ekipleri, sahada 35 bin civarındaki profesyonel arama kurtarma ekibi çalışmalara bizzat katıldı. Devletimiz aziz milletleyle el ele bu depremin de yaralarını birlikte sarmaya gayret etti, çalıştı ve biz de oradaydık. On iki gün boyunca oradaki çalışmalara çok değerli milletvekilimiz Ali Şahin Bey'le birlikte Nurdağı'nda bizler eşlik ettik ve orada yapılan çalışmaları koordine etmeye, katkı sunmaya çalıştık. Şimdi, depremin çok büyük zarar verdiği bu ilçemizde 4 vali görevlendirildi; 1'i İslâhiye'de, 3'ü Nurdağı'nda ve olaylara anında müdahale edildi. Beslenmeden barınmaya, arama kurtarma çalışmalarına tüm çalışmaların koordineli bir şekilde yürütülmesi için büyük bir çaba sarf edildi. Maalesef, 3.365'i Nurdağı ve İslâhiye'de olmak üzere 3.860 vatandaşımızı kaybettik. Hepsine Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum. Evet, 25 bine yakın yıkık, ağır hasarlı veya acil yıkılacak binamız var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Devamla) – Hayatın normale dönmesi için tüm imkânlar seferber edildi. Biz orada insanlarla birlikteydik; acılarını paylaştık, cenazelerine eşlik ettik, cenaze namazlarını kıldık; tüm hizmetlerin, suyundan ekmeğinden, yemesinden içmesinden mezarlık hizmetlerine kadar, sağlık hizmetlerine kadar eksiksiz sunulması için büyük bir gayret içine girdik ama böyle büyük bir afetin sonuçlarını da hepimizin bu rakamlar üzerinden değerlendirmesi gerekiyor.

9'uncu günde arama kurtarma çalışmalarımız sonlandı ve sadece Gaziantep'teki bu faaliyetlerde 39 bini aşkın personel görev yaptı. Ben buraya gelip Gaziantep'e gelip Nurdağı'na gelip bu çalışmalara katılan herkese gönülden, yüreктen teşekkür ediyorum. Tüm o sivil toplum kuruluşlarından, tüm kamu kurumlarından gönüllü gelen, kendisi kalkıp tek başına gelen herkese teşekkürlerimi sunuyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Selamlayalım.

MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Devamla) – Şırnak Valiliğimiz 1.600 personeliyle oradaydı, Mardin Valiliğimiz 500'ün üzerinde personeliyle oradaydı, Bursa Büyükşehir Belediyemiz, Zeytinburnu Belediyemiz oradaydı; onlara şükranlarımı sunuyorum. Tabii ki bizim Antep'in kamu kurumlarının personeli, belediyeleri oradaydı ve büyük bir mücadeleyle arama kurtarma çalışmalarını bitirip, çadır kampları oluşturup konteyner kent çalışmalarına geçtik ve hâlihazırda da kalıcı konutlar için ilk kazmalar da vuruldu ve çalışmalara başlandı.

Gaziantep'te 30.150 konut, 8.162 köy evi inşa edeceğiz ve inşaallah, kadim ve güçlü devletimiz aziz milletimizle el ele bu felaketin üstesinden gelecek.

Sözlerime son verirken deprem felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza tekrar Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve sabircemil diliyor, yaralılarımıza acil şifalar niyaz ediyorum.

BAŞKAN – Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1'inci madde üzerinde 3 önerge vardır, okutup aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4811) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 1'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 1- Bu Kanunun amacı, yurt dışında insanlığın ortak birikim ve değerlerini esas alarak tarih öncesinden günümüze arkeoloji ve kültürel miras konusunda tarih ve kültüre odaklanmış bilimsel araştırmalar yapmak, bu araştırmaları teşvik etmek, yapılan araştırmaları yayınlamak, arşivleme çalışmaları gerçekleştirmek, araştırmacıların erişebileceği kütüphaneler oluşturmak, dünya arkeoloji ve kültürel miras camiasındaki bilim toplulukları ile ülkemizin bilim insanları arasında kültürel miras alanında iş birlikleri gerçekleştirmek, yurt dışında arkeolojik kazı, araştırma ve inceleme faaliyetlerinde bulunmak üzere, merkezi Ankara'da bulunan Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı'nın kurulması ve işleyişine ilişkin usûl ve esasları belirlemektir.

Burcu Köksal	Mustafa Adıgüzel	Yıldırım Kaya
Afyonkarahisar	Ordu	Ankara
Erkan Aydın	Mehmet Göker	Hüseyin Yıldız
Bursa	Burdur	Aydın
	Kani Beko	
	İzmir	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ORHAN ERDEM (Konya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen İzmir Milletvekili Sayın Kani Beko.

Buyurun Sayın Beko.

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kahramanmaraş merkezli deprem Türkiye'yi maalesef yıktı, 50 binin üzerinde vefat eden insanımız, on binlerce yaralımız var, yüz binlerce vatandaşımız sokakta kaldı, köylerde evlerle birlikte hayvan damları yıkıldı ve insanlarımız öldü, hayvanlarımız telef oldu. Depremın 2'nci günü Diyarbakır'daydım. Enkaz başlarında yükselen Kürtçe, Türkçe çığlıkları ve ağıtları dinlerken düdük çaldı, bu ses "Ses çıkarmayın." anlamına geliyormuş, enkaz altından gelen sesler insanın yüreğini parçalıyordu. Gözlerimiz Kızılayı, AFAD'ı, askerlerimizi arıyordu ama maalesef yoktu. Diyarbakır'da 84 dernek bir araya gelmiş, yaralarını sarmaya çalışıyordu; Gaziantep'te ise dört gün kaldım, şehir merkezinde 5 bina yıkılmış ancak Nurdağı, İslâhiye ve köyler maalesef yok olmuş durumdaydı. Nurdağı'nda -enkazları dolaşırken- enkazdan kurtulmak isteyen bir kadın yarıya kadar çıkmış ama sesini duyan olmamış ancak ikinci depremde maalesef ölmüş, görevliler sadece üzerine bir gömlek atmış. Bu da geç kalmanın ağır bir bedeli.

AFAD son dönemlerde... Siz de biliyorsunuz arkadaşlar, BAŞKENTGAZ Ankara'da Melih Gökçek tarafından doğal gaz şirketinden Kızılay aracılığıyla 8,5 milyon dolar ABD New York'taki Ensar Vakfına gönderilmiştir, halk bundan dolayı AFAD ve Kızılaya maalesef güvenmiyor. Ben buradan bir kez daha savcılarını göreve davet ediyorum.

Recep Tayyip Erdoğan İBB Başkanlığından bu yana imar affını yirmi yıldır uyguladı, ülkemizde binlerce insanın maalesef ölümüne neden oldu. Depremzedeler için yapılan kampanyada 115 milyar bağış toplandı. 86 milyar denetimsiz... AFAD'ı Sayıştay maalesef denetleyemiyor. Halkın "Recep Tayyip Erdoğan seçim çalışmalarında bu parayı kullanabilir." dediğini bizzat kendi kulaklarımla duydum. Deprem vergisi 34,5 milyar paranın nereye gittiğini her gittiğimiz yerde bize soruyorlar.

AFAD, Kızılay bizim çok kutsal gözle baktığımız kurumlardır ama çadır ve yiyecekleri Ahbap ve Eczacılar Odasına parayla sattığını duyduk. Cumhuriyet tarihinde yaşamadıklarımızı bize maalesef yaşattınız, yazıklar olsun diyorum. Yetmedi, dün, Kızılayın yetkililerini deprem faciasının yaşandığı bugünlerde pavyonda maalesef eğlenirken izledik. İşte, tüm bunlardan dolayı halkımız AFAD ve Kızılaya maalesef güvenmiyor.

Pakistan, Kızılayın çadırları sattığını duyunca gönderdiği çadırlara “Parayla satılamaz.” ibaresini koymuş çadırlarını kurtarmak için. Bize bunları da maalesef yaşattınız yani Pakistan’dan deprem bölgelerine gelen çadırları Pakistanlılar kurtarabilmek için satılamaz belgesini koymuşlar.

Sayın milletvekilleri, önemli bir konuyu sizlerle paylaşmak istiyorum. Cumhurbaşkanlığı kararnamesini okudum. Deprem bölgesinde 125 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle işten atılmama yasağı getirildi. Ancak işverenler kod 29 gerekçesiyle, ahlak kurallarına uymadıkları gerekçesiyle hatırlarsanız Covid-19 pandemi döneminde 177 bin işçiyi işten atmıştır. O dönemde sosyal devlet görevini yapamamıştır. Hâlbuki kapsamlı bir sosyal koruma yasası birlikte yapabildik, işverenler 177 bin işçimizi işten atamazlardı.

15 milyon insanın etkilendiği depremde depremedeler için alınan istihdam tedbirleri bana göre yetersizdir. Örneğin, işsiz kalan asgari ücretlilere ödenecek işsizlik ödeneği 2.910 liradır. Kısa çalışma ödeneği asgari ücretlilere 3.664 liradır. Depremzedelere ödenecek aylık nakdî ücret desteği 4.003 liradır. Ortalama kira ücretleri nereye giderseniz gidin en az 5 bin liradır. Yapılacak yardımlar en az asgari ücret düzeyinde olmalıdır. 8.500 liranın altında verilecek yardımlar depremedeye çare olmaz, onları açlık ve sefalet içinde yaşamaya mahkûm edersiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

KANİ BEKO (Devamla) – İşsizlik Fonu’nda -siz de biliyorsunuz- 125 milyar paramız var yani İşsizlik Fonu’nda işsiz kalan çalışanlara yetecek kadar paramız var. Dolayısıyla bu paranın işsiz kalan depremede işçilere dağıtılması gerekir.

Sayın milletvekilleri, 6 Şubat depreminde enkaz altında kalan insanlar “Kimse yok mu?” çığlıklarını yetkililere FOX TV, Halk TV, Tele1 aracılığıyla duyurmak isterken saray muhalif televizyonları cezalandırarak buna engel olmak istiyor. Ülkeyi yasaklarla yönetmeye çalışanlar, afeti felakete dönüştürenler, tüm sorumlular yargı önünde hesap vermelidir.

Yaralarımızı birlikte saracağız, geçmiş olsun Türkiye.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 393 sıra sayılı Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi’nin 1’inci maddesindeki “Türk ve İslam arkeolojisi” ifadelerinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Kemal Peköz

Erol Katırcıoğlu

Murat Çepni

Adana

İstanbul

İzmir

Ali Kenanoğlu

Oya Ersoy

Abdullah Koç

İstanbul

İstanbul

Ağrı

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ORHAN ERDEM (Konya) – Katılamıyoruz.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talep eden İzmir Milletvekili Sayın Murat Çepni.

Buyurun Sayın Çepni.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Başkan.

Genel Kurul ve değerli halkımız; evet, bir kez daha, depremde yaşamını yitiren tüm halkımıza başsağlığı diliyorum, yaralı halkımıza da acil şifalar diliyorum.

İki gündür deprem konuşuyoruz ama iktidarın eğilimi bunu sıradanlaştırma yönünde. Anlaşılan şu ki deprem sürecinde iktidar ve devlet tüm gücüyle alandaymış ve buradaki bütün milletvekilleri de canıgönülden alandaymış. Buna hiçbir itirazımız yok, herkes deprem bölgesinde olabilir. Kastedilen bu değil ama, kastedilen, halkın bağıra bağıra, ezile ezile ölmesinin engellenmesidir; burada kastedilen, eğer ilk anda müdahale edilseydi ölmeyecek olan binlerce insandır. Burada, biz, kurumsal bir müdahaleden bahsediyoruz, çıplak ellerimizle yaptığımız müdahaleleri kastetmiyoruz. Ve şunu da söyleyeyim, Bülent Bey şunu söyledi: “Siz depremzede değilsiniz, Erdoğan sizden helallik istemedi.” Onun helallik isteyip istememesi bizi hiç mi hiç ilgilendirmiyor ama şunu söyleyeyim: 84 milyon insan depremededir. Burada bile ayrımcılık yapmaktan vazgeçmiyorsunuz.

Şimdi, herkes deprem alanında olduğunu söyledi, evet, güzel. Her şey mükemmel yapıldı, peki. İyi de bu paniğiniz niye? Niye bu kadar korkuyorsunuz? Bu devlet her şeyi yapmışsa, AKP her şeyi yapmışsa bu paniğiniz niye?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Panik yok.

MURAT ÇEPNİ (Devamla) – Çünkü yapmadınız, çünkü suç işlediniz, çünkü bütün bu cinayetin doğrudan, bire bir sorumlusunuz.

Şimdi, biz HDP olarak -bunları anlatmak elbette ki çok hoş değil ama- evet, ikinci gün alandaydık. Öyle fotoğraf çekmek için, “Geçmiş olsun.” demek için de değil; orada beraber, halkımızla birlikte çadırlarda yattık, yüzlerce depomuzla halkımıza ihtiyaç dağıttık, binlerce gönüllümüzle gücümüz yettiğince yaraları sarmaya çalıştık. Öyle halka parmak sallayarak, halka “Susun!” diyerek, tehdit ederek oralarda bulunmadık; bunu herkes bilsin. Aynı acıyı yaşamıyoruz, aynı gözyaşlarını dökmüyoruz. Bu cinayet kasıtlıdır. Bir doğa olayı bir devlet ve iktidar politikası sonucu bir katliama, bir felakete dönüşmüştür. Bunun sorumlularıyla biz aynı acıyı asla yaşamıyoruz. O yüzden, evet, çok daha fazla siyaset yapacağız ve bu Meclis bu durumu normalleştiremez, bunu her boyutuyla, yüzlerce boyutuyla konuşacağız. “Ölen öldü, işimize bakarız, inşaatları dikeriz.” hikâyesi yok, daha başındayız, işlenen bütün suçları kaydediyoruz, tarihe geçiyor, öyle “hesap sormak” meselesi lafın gelişi değil “Bu katliamlardan, bu ölümlerden kim sorumluydu teker teker hesap verecek.” derken çok gerçek bir şey söylüyoruz.

İktidar ne yaptı? İktidar, daha 2’nci gün bakanları aracılığıyla tehditler savurmaya başladı, OHAL ilan etti, parmak salladı, dayanışmayı tehdit olarak gördü çünkü iktidarın paniği ölümleri engellemek üzerine değildi, açığa çıkan krizden “Acaba koltuğumuz sallanır mı?” diye paniğe kapıldı, tek paniği buydu.

Bakın, sokağa çıkan 5-10 gencin üzerine yüzlerce polis anında dikilir; anında dikilir çünkü aynı insanlar, aynı kolluk güçleri deprem bölgesine gidemediler, yollar kapalıymış. Mesele bu değil ama mesele şu: Kolluk güçlerinin eğitimi kurtarmak üzerine değildir; kolluk güçlerinin, devletin eğitimi engellemek üzerinedir, baskı üzerinedir; kurtarmayı bilmezsiniz siz, engellemeyi bilirsiniz, parmak sallamayı bilirsiniz.

AKP nedir biliyor musunuz bu deprem sürecinde?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MURAT ÇEPNİ (Devamla) – A Haber’in bir tane videosu var, herkes izlemiştir, pespayeliğin, kepezeliğin daniskasıdır bu. Bir tane çadıra girer: Çadırın girişinde bir tane hol vardır, salonu vardır, arkasında kileri vardır; depremezeler son derece mutludur. Erdoğan çok sağ olsun. Padişahım çok yaşa! Herkes mutludur, deprem yoktur, ölü yoktur, o çadır bir villaya dönüştürülmüştür. İşte A Haber’in, eşittir AKP’nin deprem politikası budur.

Şimdi, biz halk dayanışmasıyla birlikte kazanacağımızı gördük. Halkın yarattığı öz örgütlenmenin bizi kazandıracağını gördük. Dayanışmayı büyüteceğiz, örgütlenmeyi büyüteceğiz. Bizim bizden başka dostumuz yoktur, kardeşimiz yoktur ama bir taraftan da hesap sorma mücadelesini yükselteceğiz, bundan kimsenin şüphesi olmasın.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4811) esas numaralı Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi’nin 1’inci maddesinde yer alan “bulunan” ibaresinin “olan” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Behiç Çelik

Aytun Çıray

Ayhan Erel

Mersin

İzmir

Aksaray

Bedri Yaşar

İbrahim Halil Oral

Hüseyin Örs

Samsun

Ankara

Trabzon

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ORHAN ERDEM (Konya) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talep eden Ankara Milletvekili Sayın İbrahim Halil Oral.

Buyurun Sayın Oral.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; 393 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, öncelikle, 6 Şubatta gerçekleşen ve Kahramanmaraş başta olmak üzere 10 ilimizi etkileyen deprem felaketi sırasında hayatını kaybeden bütün vatandaşlarımıza Yüce Allah’tan rahmet diliyorum. Gazi Meclisimizin çatısı altında birlikte görev yaptığımız AK PARTİ Adıyaman Milletvekili merhum Yakup Taş ve ailesine de hassaten rahmet diliyorum. Allah tüm deprezede vatandaşlarımızın geride kalan ailelerine ve yakınlarına sabırlar ihсан etsin. Allah enkaz altından sağ çıkan vatandaşlarımızın bir an önce sağlığına kavuşmalarını nasip etsin. Arama kurtarma çalışmalarını dâhil olmak üzere yardım faaliyetlerinde çalışan kardeşlerimizden de -teşekkürlerin en güzeliyle- Allah razı olsun. Türk milletinin başı sağ olsun diyorum.

Sayın milletvekilleri, millet olarak tarifi olmayan bir acı içindeyiz. Gerçekleşen her artçı sarsıntıda, yaşadığımız büyük acıyı, maalesef, tekrar tekrar hatırlıyoruz. Liderimiz Sayın Meral Akşener yaşanan acı depremin ardından “Bugün devletin sesini duyma günümüz, bugün hepimizin susma günü.” diyerek depremin siyasi tartışmaların merkezinde olmasına şiddetle karşı çıkmıştı; bu sebeplerdir ki İYİ Parti, depremin ardından, liderimiz Sayın Meral Akşener’in tabiriyle bir sivil toplum kuruluşu şeklinde örgütlenmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir neferi olarak ben de depremin ilk anından itibaren bu şuurla, bu bilinçle çalıştım ve milletimizin yanında olmaya devam edeceğim.

Sayın milletvekilleri, ülkemizin içinde bulunduğu bu acı durum ortadayken milletin birlik ve beraberliğinin daha sıkı vurgulanması gereken bir dönemde, iktidarın tam tersi bir tavır takındığına maalesef şahit oluyorum. AK PARTİ sözcüsünün “Cumhur İttifakı olarak sahadayız.” şeklinde ilk günlerde yaptığı açıklamayı, ilk iki gün binlerce enkaza müdahale edilemeyen ve Cumhurbaşkanının dahi acizliğinden dolayı helallik istediği Adıyaman’daki vatandaşlara sorumsuzca davranan valileri; Maraş’ta, yardım getiren bir belediye başkanımıza hakaret eden zavallı milletvekilini, asırlık devlet kurumlarımızdan olan Kızılayın deprem süresince özel işletme mantığıyla çalışmasını ve Kızılayımızın milletimizin gönlündeki güvenini yitirmesine sebep olanları bu yüce milletimizin vicdanına havale ediyorum. Gazi Meclisimizin çatısı altında bulunan iktidar yetkililerine, Türk milletinin ruhuna uygun bir şekilde hareket etme çağrısında bulunuyorum.

Değerli milletvekilleri, yaşanan bu büyük depremin ardından Türk milletinin binlerce yıllık hafızasını taşıyan tarihî eserlerden bazıları ya tahrip olmuş ya da yıkılmıştır. Sınırlarımız içinde inşa edilen ilk cami, Hatay şehrimizdeki Habibi Neccar Camisi bunlardan biridir. Medeniyetlerin beşiği Hatay’da yıkılan sadece camilerimiz de değildir, kültürel mirasımız olan kiliseler ve sinagoglar da bu felakette yerle bir olmuştur, diğer 10 ilimizdeki durum da Hatay’dan farksızdır. Türkiye’de deprem yüzünden yıkılan veya tahrip olan tarihî ve kültürel mirasımızın envanterinin çıkarılıp kısa zamanda onarımı için bir çalışma acilen başlatılmalıdır. Bu çalışmalar özel işletmecilik mantığıyla kesinlikle yapılmamalıdır. Türk devlet ciddiyetine yakışır şekilde, kamu yönetimi anlayışı çerçevesinde yapılmalıdır. Ancak söz almış olduğum kanun teklifinin içeriğinden de anlaşılıyor ki iktidar yetkilileri “Devleti şirket gibi yönetirsek netice alırız, yandaşlarımıza iş sağlarız.” anlayışıyla hareket etmeye devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kültür ve Turizm Bakanlığına ait yetkilerin tamamı neredeyse kurumsal kimliği belirsiz bir vakfa verilmek isteniyor. Vakfa verilen yetkilere bakılırsa iktidar yetkililerinin âdeta paralel yeni bir bakanlık tesis etmeye çalıştığını da görüyorum. Arkadaşlar, bu çarpık anlayışınızdan lütfen artık vazgeçiniz. Daha kaç devlet kurumunun içini boşaltmayı düşünüyorsunuz? Tek adam rejimi uğruna içini boşalttığınız kurumlarımızın hâlinin yaşadığımız büyük deprem neticesinde bir felaket olduğu ortada değil mi? Hani Yüce Allah Kur’an’da diyor ya “Ancak akıl sahipleri öğüt alırlar.” Allah, bu iktidara akıl versin, fikir versin diyerek sözlerimi tamamlıyorum.

Genel kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1’inci madde kabul edilmiştir.

2’nci maddede 3 önerge vardır, okutup aykırılık sırasına göre işleme alacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4811) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde yer alan “ç) Enstitü: Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfına bağlı olarak kurulan Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Enstitüsünü” bendinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Burcu Köksal	Mustafa Adıgüzel	Yıldırım Kaya
Afyonkarahisar	Ordu	Ankara
Hüseyin Yıldız	Mehmet Göker	Erkan Aydın
Aydın	Burdur	Bursa
	Utku Çakırözer	
	Eskişehir	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ORHAN ERDEM
(Konya) – Katılamıyoruz.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Eskişehir Milletvekili Sayın Utku Çakırözer.

Buyurun Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlarken büyük deprem felaketinde yaşamını yitiren yurttaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum, ulusumuzun başı sağ olsun.

Sayın milletvekilleri, bu büyük felaket karşısında iki gün boyunca hareketsiz kalarak kayıpların artmasından sorumlu olan bu beceriksiz iktidar, ilk günden itibaren kalkıp 85 milyonun gerçeklerden haberdar olması için çalışan gazetecileri hedef aldı. Deprem bölgesine ilk anda koşan ve haftalardır her türlü güçlüğü rağmen şehirlerde, köylerde enkazların başında depremzedelerin sesini duyurmak için habercilik yapan meslektaşlarımı yürekten kutluyorum. Ama değerli arkadaşlarım, gerçek habere, bilgiye her şeyden çok ihtiyaç duyduğumuz bu süreçte gazetecilerin ödülü yine sansür, tehdit ve yasaklar oldu. On binlerce yurttaşımız enkaz altında kurtarılmayı beklerken o bölgeden kesintisiz yayın yapan bir televizyon kanalı tam üç gün karartıldı. Soruyorum: Sırası mıydı Tele1'i kapatmanın? Cumhurbaşkanı bile iki günlük gecikmeyi itiraf ederek af diliyor ama o gecikme nedeniyle yaşanan can kayıplarını eleştiren kanallara en ağır cezaları vermekten geri durmadınız. Halk TV, Fox TV ve Tele1'e 7 milyon lira para ve yayın durdurma cezaları verdiniz. Soruyorum: Şimdi bir özür bile dilemeyecek misiniz o kanallardan? Soğuktan donarken “Çadır yok.” diye feryat edenlerin sesini duyuran kanallara ceza yağdırırken diğer taraftan dağıtmadığımız ama stok yapıp sattığımız çadırlar için “Kileri de varmış, antresi de varmış.” diye yaptırdığınız reklam haberlerinizden biz utandık, sizin hiç mi yüzünüz kızarmıyor? İhmalleriniz nedeniyle bölgeden yükselen tepkiler duyulmasın diye basını sansürlediniz, 20'den fazla gazeteciyi gözaltı ve engellemelerle haber yapmaktan alıkoydunuz. Fatih Altaylı, Enver Aysever, Merdan Yanardağ, Seyhan Aşar, Mir Ali Koçer'i soruşturmalarla, 250 yurttaşımıza mezar olan Ebrar Sitesi önünde Maraş Belediye Başkanına soru soran Fox TV muhabiri Gülşah İnce'yi korumalarla; Maraş'ta T24'ten Gökçer Tahincioğlu'nu, Malatya'da Halk TV'den Ferit Demir'i, Hatay'da Anıl Olcan'ı polisle, askerle; Diyarbakır'da Ahmet Kanbal'ı, Adıyaman'da Rabia Çetin'i korucularla susturmaya kalktınız. Adana'da hastanede çekim yapan Evrensel muhabiri Volkan Pekal'ı, Urfa Birecik'te yıkılan binayı çeken gazeteciler Mahmut Altıntaş ve Sema Çağlak'ı gözaltına aldınız. Enkaz başında haber takibindeki onlarca gazeteciyi OHAL gerekçesiyle engellediniz. Deprem yardımlarını haberleştiren Deutsche Welle muhabiri Alican Uludağ'ı trollerinizle hedef gösterip ajanlıkla

suçladınız. Böyle bir felakette dahi hedefinizde gazeteciler vardı. İçişleri Bakanınız koordinasyonun yetersizliğini haberleştiren yayın kuruluşlarını hedef alırken küçük ortağınız da zamanını gazeteciler hakkında suç duyurusunda bulunmak için harcadı. Deprem bölgesiyle de kalmadınız, üniversitelerde uzaktan eğitim kararını protesto eden öğrenciler ve onlara yönelik orantısız polis müdahalelerini görüntüleyen gazetecileri engellediniz. Basını engellemekle yetinmediniz; bölgede artçı depremler sürerken daha arama kurtarma çalışmaları bitmemişken hiç utanmadan televizyonlara “Aman rutine dönün, depremezdeleri konuşurmayın.” diye talimat bile verdiniz. Bir de ne yaptınız biliyor musunuz en acısı, en korkuncu? Enkaz altındaki yüz binlerce depremezde sosyal medya aracılığıyla yardım çağlığı atarken, siz onlara arama kurtarma ekibi göndereceğiniz yerde seslerini kısmanın derdine düştünüz. Twitter’ı TikTok’u saatlerce, hukuksuzca ve vicdansızca sansürlediniz. Eleştirilere katlanamadığınızı için gerekçe dahi göstermeden Ekşi Sözlük’ü kararttınız. Tam 340 haber ve internet sitesine erişimi engellediniz. Ülkenin tek gündemi dayanışmayken sizin önceliğiniz sansür oldu, baskı oldu. Şu en kısa ayda 31 gazeteci, hâkim karşısına çıktı. Diyarbakır’da, Ankara’da davalarda 25 gazeteci hâlâ tutuklu. Metin Uca ifadesi yüzünden gözaltına alındı, Emin Çapa 2 tweet’i nedeniyle ifadeye çağrıldı. Biz anbean ekran karşısında haber beklerken sırası mıydı gazetecilerle uğraşmanın, soruyorum sizlere.

Değerli milletvekilleri, konuşmamı bitirirken deprem bölgesinde yaşamını yitiren 26 basın emekçimizi saygıyla anıyorum. Yaşasalarđı eminim ki en önemli tanıklık onlara ait olacaktı. Acılı ailelerine ve basın camiamıza başsağlığı diliyorum.

Sayın milletvekilleri, enkaz altındaki binlerce yurttaşımızın sesini duyurmamak, gerçeği aktarmamak suçtur, gúnahtır, vicdansızlıktır, gazeteciliği yok etmektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gazetecilerin kalemi, kamerası, deklanşörü o bölgede olmazsa gerçekler bilinmez; yanlışlar, hatalar, ihmalller düzelmez. Sansürle, yasakla, karartmayla biz bu depremin yaralarını saramayız. Ulusça kenetlenmemiz gereken şu günde ülke olarak önceliğimiz, 85 milyonun gözünü, kulağını, ağzını kapatmak olmamalıdır; önceliğimiz, ifade ve basın özgürlüğü olmalıdır.

Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 393 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinde yer alan “danışma organı” ibaresinin “danışma kurulu” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Kemal Peköz

Erol Katırcıoğlu

Murat Çepni

Adana

İstanbul

İzmir

Abdullah Koç

Oya Ersoy

Hüda Kaya

Ağrı

İstanbul

İstanbul

Ali Kenanoğlu

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ORHAN ERDEM (Konya) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Hüda Kaya.

Buyurun Sayın Kaya.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Genel Kurul; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yaşadığımız bu acı, ağır, felaketsel günleri geçirmekteyken tabii bu kadar yoğun gündemin içerisinde dikkatlerden kaçan, gündemde pek konuşulmaya fırsat bulunamayan, çok önemli, çok vahim bazı AKP pratikleri de olmaya devam ediyor.

Deprem olduğu gün arkadaşlar, 6 Şubat 2023'te İstanbul 1. Sulh Ceza Mahkemesi Diyanetin talebi ve şikâyeti üzerine İhsan Eliaçık'ın "Yaşayan Kur'an" mealinin yasaklanması kararını verdi, depremin olduğu gün. Aynen, OHAL ve deprem gündeminden istifade ederek, Allah'ın bir lütfu gibi görerek ormanları, meraları inşaata, ranta açma kararlarında olduğu gibi inançlara, sizin gibi düşünmeyenlere, sizin gibi inanmayanlara karşı da nasıl haksızlık yaptığımızı Türkiye halkı bir kez daha gördü ve hukukun nasıl iflas ettiğini, Diyanetin talebini Türkiye Cumhuriyeti mahkemelerinin bir referans olarak İslam'ın temel kaideleri üzerinde yaptığı şikâyet üzerine bir Kur'an mealinin bugüne kadar kitapların toplatılması kararını gördük, yasaklanması kararını da gördük ama bugün geldiğimiz AKP pratiğinde Kur'an mealinin üstüne bir de toplatılma, yasaklanma ve imha kararı. Ben bunu soru önergesiyle de sordum zaten, neyle imha edeceksiniz? Yakarak mı, makineden kırparak mı? Kur'an sayfalarını, meallerini, neyle imha etmeyi planlıyorsunuz? 2022'nin o gerilimli günlerinde Profesör Doktor Gazi Özdemir'in de Kur'an mealini yasaklamıştınız. Edip Yüksel'in de mealini yasaklamıştınız ve bu İhsan Eliaçık'la da devam ediyor. Görülüyor ki Kur'an'ı Kur'an'la yorumlayanlara karşı bir çekememezliğiniz var, bir tahammülsüzlüğünüz var. Diyanetin Din İşleri Yüksek Kurulu hangi cemaatlerin, hangi yapıların kontrolüne geçti? Kimlerin kontrolünde, kimlere prim verdiniz de sizin gibi düşünmeyen muhalif Kur'an yorumcularına karşı bir savaş açtınız. Türkiye'den, buradan bir kez daha halkımıza duyuruyorum: "28 Şubatlarda biz şunu yaptık, biz bunu yaptık..." Siz hiçbir şey yapmadınız; yaptığınız şey bugün geldiğiniz noktada Kur'an'ı yasaklamaktır, mealleri imha etmektir. Nasıl imha edeceksiniz? Engizisyon gibi, meydanlarda toplayıp yakacak mısınız? Yaparsınız ama şurada kalmış birkaç ay, bunu yapmaya da fırsat bulamayacaksınız.

Ve burada şunu da sormak istiyorum: Türkiye Cumhuriyeti'nin mahkemeleri Diyanetin şikâyeti ve talebi üzerine Kur'an mealini için yasaklama, toplatma ve imha kararı verirken İslam'ın temel niteliklerinin sakıncalı bulması açısından bu kararı veriyor. Türkiye Cumhuriyeti'nin hangi mahkemesi İslam'ın temel niteliklerinin kriterlerini, ilkelerini tahlil etme, analiz etme, tartışma, yorum yapma hakkına ve ehliyetine sahiptir? Laik Türkiye Cumhuriyeti'nde mahkemelerde İslam'ın temel niteliklerini tartışıp yorum yapan bazı mahkemeler oldu da hâkimler yetiştirdi de biz mi bilmiyoruz acaba? Ve bu temel nitelikler neymiş efendim? İman, hac, namaz, ibadet, miras, tevhit, iblis, cinler, melekler, gayb gibi konularla ilgili farklı yorumlar yapmış; ehlişünnete aykırı davranışlar, yorumlar yazmış, konuşmuş. Halkımız 14 Mayıs'ta elbette bunun hesabını verecek, sizler bir şekilde not etmeye devam ediyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Soracak Hüda Vekil; vermeyecek, hesap soracak.

BAŞKAN – Tamamlayayım lütfen.

HÜDA KAYA (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sizler bir şeyleri not almaya devam edin, bu halk da bizler de notlarımızı tutmaya devam ediyoruz.

Sevgili arkadaşlar, burada muhalif bazı vekillerimizin, hepimizin konuşmalarında, yüz şekillerimizde, vücut dilimizde, ağızımızdan çıkan kelimelerimizde, günlerin, depremde gördüğümüz o travmatik sahnelerin birikimiyle burada iktidara hesap sormaya çalışırken bizlere bu noktalardan eleştiri yapıyorsunuz. Ben sizlere sormak istiyorum ya: Biz deprem bölgesinde canımızla uğraşırken -internetin çekmediği o durumlarda, çektiği bazı yerlerde- sizin Genel Başkanınızla -depremin 2'nci, 3'üncü günüydü sanırım- rast geldik orada bir yerde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaya, teşekkür ediyoruz.

HÜDA KAYA (Devamla) – Hemen kapatıyorum Sayın Başkan. Mümkün mü son cümlemi kullansam?

BAŞKAN – Peki, son cümlelerinizi alalım.

HÜDA KAYA (Devamla) – Siz çocuklarınıza o Genel Başkanınızın yüz şeklini şemalini gösterirken korkmadınız mı? Siz Genel Başkanınızın ağızından çıkan o kelimeleri hiç utanmadan çocuklarınızla birlikte dinleyebiliyor musunuz, izleyebiliyor musunuz? Başkasına hesap sormaya hakkınız yok. Edebi, ahlakı siz bizlerden öğreneceksiniz. Önce aynayı tutun, kendinize bakın. Eğer edep, eğer kelime, eğer hakaret, eğer şiddet, öfke, nefret görecekseniz önce Genel Başkanınıza dönün, hesap sorun.

BAŞKAN – Peki, sağ olun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sen kendi Genel Başkanına baktın mı?

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) - Sen kendi Genel Başkanına bir bak! Sen kim, Cumhurbaşkanı hakkında konuşmak kim ya!

HÜDA KAYA (İstanbul) – Keşke bizim Genel Başkanımız kadar efendi olsanız.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) - Sen kim, Cumhurbaşkanı hakkında konuşmak kim! Hadsiz!

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) - Bizimki çok edepli konuşur, merak etmeyin.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Vallahi keşke o kadar efendi olsanız, keşke!

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Siz kim, efendilik kim! Efendiliği sizden mi öğreneceğiz?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bizimkinin ağızından kötü bir şey çıkmaz.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Yani kıyas bile mümkün değil ya! O yüzünden düşen nedir, o nefret nedir ya?

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4811) esas numaralı Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi'nin 2'nci maddesinin (1)'inci fıkrasında yer alan “ifade eder” ibaresinin “ifade etmektedir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Behiç Çelik

Aytun Çıray

Ayhan Erel

Mersin

İzmir

Aksaray

Feridun Bahşi

Bedri Yaşar

Hüseyin Örs

Antalya

Samsun

Trabzon

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NAZIM MAVİŞ (Sinop) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz talep eden Antalya Milletvekili Sayın Feridun Bahşi.

FERİDUN BAHSİ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 393 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 2001 yılında Konya Ağır Ceza Mahkemesinde göreve başladım; 1999 depreminden henüz iki yıl geçmişti. Deprem sonrası sadece müteahhitler hakkında onlarca dava açıldı. Açılan bu davalarda yargılanan müteahhitler genellikle suçlu bulundu ve ikişer yıl hapis cezası aldı ancak bir de iyi hâlden indirim yapıp cezaları bir yıl sekiz aya düşürüldü ve tüm cezalar ertelendi, hiç kimse hapse girmedi, 360 kişinin öldüğü sitenin müteahhidi bile aynı cezayı aldı. İnşaatın zemin etüdünü, statik hesaplamasını, şantiye şefliğini, ruhsatını, oturma iznini verenlere ise yargı yolu hiç açılmadı. Güvenlik sebebiyle Konya 2. Ağır Ceza Mahkemesine nakledilen bir dosyanın yargılamasını da biz yaptık. Heyet olarak yaptığımız yargılama sırasında yaptığımız bilirkişi inceleme raporlarında inşaatla kullanılan hiçbir malzemenin bilim ve fenne uygun olmadığı, ayrıca zemin etüdünün yapılmadığı, şantiye şefinin yeteri kadar denetim yapmadığı sonucuna vardık. Müteahhit dışındaki sorumlularla ilgili onlarca kez suç duyurusunda bulunduk ancak bir soruşturma dahi açtıramadık. Dava sonunda ise ölümlerin meydana geldiği binalar için alınan her ruhsatı ayrı bir suç kabul ederek en üst sınırdan ceza tertip edip sanığı yirmi beş yıl hapis cezasına çarptırmıştık.

Deprem bölgesinde yaptığımız incelemelerde 99 depreminden hiç ders alınmadığını, ayrıca devlet tarafından da hiçbir tedbirin alınmadığını gördük. Temennim odur ki bu defa yapılmakta olan soruşturmalarda delil tespitleri yeterli ve yerli yerince yapılır; zemin etüdünü yapanlardan, şantiye şefinden inşaat mühendislerine, yapı denetim firmalarından belediyelerin sorumlu görevlilerine kadar tam tekmil bir soruşturma yapılarak sorumlular belirlenir ve haklarında dava açılır.

Değerli milletvekilleri, şimdi de size somut olarak yaşadığımız bir acı olaydan söz edeceğim. Cumhurbaşkanı Erdoğan önceki gün "Adıyaman'da ilk birkaç gün istediğimiz çalışmayı yürütemedik; bu nedenle sizlerden helallik diliyorum." dedi ya, işte, o helallik istenilen yerde, Adıyaman'da hısımlarımın yaşadığı yürek dayanmaz acı olayı anlatayım: 6 Şubat sabahı gelen birçok telefondan bir tanesi de gelin kızımdaydı. Amca, hala ve kuzenlerinin yaşadığı Adıyaman Valiliğinin tam karşısındaki Çetinkaya ve Öztürk apartmanlarının çöktüğünü, 40'tan fazla akrabasının göçük altında kaldığını panik içinde ağlayarak söyleyip yardım isteyince, hemen telefona sarıldım. AFAD Genel Müdürlüğü dâhil tüm kademe birimlerini arayıp yardım istedim. Üç gün boyunca AFAD ve Kızılaya ulaşmaya çalıştım, başaramadım. Göçük altında kalanlardan biri de canımız Zeynep'ti, Zeynep 16 yaşındaydı. 2 apartman enkazından da üç gün boyunca Zeynep dâhil onlarca kişiden yardım çığlıkları geldi. Tüm aile çaresizlik içinde çıplak ellerle kurtarma çabasına girdiyse de bu çabalar sonuçsuz kaldı. Çarşamba öğleden sonra gelen gönüllüler de başarılı olamadı. Perşembe gecesi ise ilk kez, Gürcistan arama kurtarma ekibi müdahale etti, devlet hâlâ yoktu. O gecenin sabahında ise cansız bedenlere ulaşıldı. Zeynep'imiz ve ailenin diğer fertleri donarak ölmüştü, tam 38 kişi. Böyle zamanlarda söz biter ya; evet, söz bitmişti, Türkçede bu acıyı tarif edecek kelime yoktu.

Gazi Meclisi ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

VIII.- DİSİPLİN CEZASI İŞLEMLERİ

1.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'a, TBMM İçtüzüğü'nün 160'ıncı maddesinin 3'üncü bendi ile 163'üncü maddesi uyarınca kınama cezası verilmesi hakkında

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın bir önceki oturumda sarf etmiş olduğu sözler İç Tüzük'ün 160'ıncı maddesinin 3 numaralı bendinde yer alan kaba ve yaralayıcı sözler sarf etmek ve hareketler yapmak kapsamında olup kınama cezası gerektirmektedir. Bu nedenle İstanbul Milletvekili Ahmet Şık hakkında İç Tüzük'ün 160'ıncı maddesi uyarınca kınama cezası teklif ediyorum.

Sayın Şık buradaysa kendisine savunma için söz hakkı vereceğim, Sayın Şık isterse savunmasını bir arkadaşına da yaptırma hakkına sahiptir.

Sayın Şık, savunma yapacak mı?

AHMET ŞIK (İstanbul) – Meral Hanım...

BAŞKAN – Yapmıyorsunuz herhâlde.

İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'a kınama cezası verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Ya, ne demek ya! Hayret bir şey, eleştiri de mi kınama cezası alıyor artık!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, yeni bir durum var... Ahmet Bey dedi ki: "Meral Hanım savunma yapabilir." Ben savunma olarak geniş yapmayacağım, iki üç dakika...

BAŞKAN – Peki, savunma olarak vermiyorum, sadece biraz evvel Bülent Bey'in sizin hakkınızda kullandığı sözden dolayı yerinizden söz veriyorum çünkü oylamayı yaptık, bu konu bitmiştir.

Buyurun Sayın Beştaş.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

40.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Evet, kınama teklifine tabii ki "Hayır." dedik çünkü biz adaletli bir yaklaşım içindeyiz.

Demin Sayın Turan kürsüden bize âdeta adaleti temsil ettiklerini ve nasıl bir timsal olduklarını anlattı, doğrusu garipsedim, çok garipsedim. Bu ülkede, Türkiye'de -sekiz yıldır birlikte çalışıyoruz- ve bu Parlamentoda eşitsizliğin, ayrımcılığın, çifte standardın nasıl olduğunu her gün burada konuşuyoruz. Dışarıda, yargılamalarda kesinlikle ayrımcı bir yaklaşım var -anlatmayacağım ayrıntısını- nepotizm zirve yapmış, iktidar partisi yandaşları dâhil yargıdan muaf, cezasızlık var ama öyle bir hâle geldi ki maalesef Meclis koridorlarına ve hatta Genel Kurula kadar geldi. Elimde tutanaklar var; evet, doğru, karşılıklı hakaretler var, hiçbir hakareti doğru bulmuyoruz ve kabul etmiyoruz ama partisine göre, kimliğine göre, parmağının sayısının çokluğuna göre bir ceza verilecekse biz kesinlikle bunu kabul etmeyiz, herkese eşit yaklaşılmasını savunuruz. Şu kürsüden bu iktidarın Bakanı "haysiyetsiz" laflarını savururken bu sıralar alkışlıyordu ve hiçbir teklifimiz kabul edilmedi. Yine, iktidar grubundan ağza alamayacağım hakaretler yapılırken, biz ceza isterken karşılık veriliyordu. Bu nedenle, biz eşitliği temsil ediyoruz, adaleti temsil ediyoruz ve kesinlikle birini diğerine karşı savunma gibi bir kaygıdan da hareket etmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitiriyorum Başkan.

Karşılıklı hakaretler var, Uğur Aydemir de İbrahim Aydemir de Ahmet Şık da birbirlerine hakaret etmişler; hiçbiri doğru değil, reddediyorum ama bizden ya da bütün milletvekillerinden temiz dil isteyenlerden önemle şunu istiyorum ve bekliyorum, olmayacağını biliyorum: Önce temiz dili siz kurun, temiz dili kurun, hep birlikte temiz dilin gereğini yerine getirelim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Başkanım diğerleriyle ilgili ceza olmayacak mı?

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekilleri Ali Şahin ve Mehmet Sait Kirazoğlu ile 58 Milletvekilinin Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi (2/4811) ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 393) (Devam)

BAŞKAN – 3'üncü madde üzerinde 3 önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4811) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Vakfın faaliyetleri

MADDE 3- (1) Vakfın amaçlarını gerçekleştirmek için yapacağı faaliyetler şunlardır:

a) Vakfın görev alanına giren bilim dallarında uluslararası alanda bilim insanları arasında iş birliğini teşvik etmek, ortak çalışmaları desteklemek, ilgili mevzuat çerçevesinde Vakfın amaçlarına uygun her türlü uluslararası iş birliği çalışmalarını yürütmek; bu bağlamda ilgili proje, hibe ve fonları takip ederek başvurularda bulunmak, Türk veya yabancı üniversiteler, enstitüler ve araştırma merkezleriyle ortak projeler gerçekleştirmek.

b) İlgili mevzuat çerçevesinde yetkili mercilerden gerekli izinleri alarak yurt dışında arkeolojik kazı, araştırma ve incelemeler yapmak, bu arkeolojik kazılar kapsamındaki eserlerin restorasyonu ve konservasyonu hususunda proje ve programlar hazırlamak, hazırlatmak ve uygulamak.

c) Vakfın faaliyet ve amaçlarına uygun her türlü yayının hazırlanması, basılması ve dağıtılması çalışmalarını gerçekleştirmek, desteklemek ve teşvik etmek.

ç) Arkeoloji ve bağlantılı diğer bilim alanlarında kütüphane ve dokümantasyon arşivi kurarak fotoğraf, harita, belge ve benzeri arşivleri oluşturmak ve devamlılığını sağlamak; kitap, tablo, fotoğraf, nüsha ve diğer materyal ve ekipmanlar ile objeleri bağış, satın alma veya kiralama yoluyla temin etmek;

d) Vakfın faaliyet alanları çerçevesinde çalışmalar yürüten bilim insanlarına proje bazlı teşvik, destek, hibe ve burslar sağlamak.

e) Vakfın amaçları ve faaliyet alanları doğrultusunda kongre, sempozyum, konferans, toplantı, seminer, söyleşi, panel, sergi, çalışma gezileri ve diğer ilgili bilimsel, kültürel ve sanatsal etkinlikleri gerçekleştirmek ve desteklemek, arkeoloji ve kültürel miras alanlarında kapsayıcı eğitim, kurs, staj ve etkinlik programları düzenlemek.

f) Vakıf faaliyetlerini gerçekleştirebilmek amacıyla, yurt dışında ilgili ülkenin yetkili makamlarının izniyle arkeolojik mirasın korunmasına ilişkin bilgileri toplamak, veri tabanlarını, mevcut kaynakları araştırmak ve arşivlemek, arkeolojik ve kültürel mirasa dair verilerin yayınlanmış arşivlerini ve henüz arşivlenmemiş verileri, yeni çıkacak verileri eklemeye imkân verecek şekilde bir araya getirmek,

g) Talep eden ülkelere arkeoloji, sanat tarihi, kültürel miras, kültür endüstrileri ile bağlantılı diğer bilim alanlarında teknik ve bilimsel danışmanlık ve destek sağlamak.

h) Arkeoloji kapsamında bilim, eğitim, koruma ve tanıtım gibi çalışmalarını ve araştırmalarını geliştirilmesini sağlamaya yönelik kılavuzlar ve standartlar hazırlamak; arkeoloji ve arkeometri alanlarında koordinasyon önlemlerinin hazırlanması ve uygulanmasına olanak sağlamak için faydalı olabilecek girişimlerde bulunmak.

(2) Vakıf, faaliyetlerini gerçekleştirebilmek için Dış İşleri Bakanlığı ile sürekli iş birliği içinde kalarak kültürel mirasın korunması, yönetimi ve geliştirilmesi için gerçek ve tüzel kişiler ile benzer amaçlar doğrultusunda faaliyet yürüten kişi, kurum ve oluşumlarla ortak çalışmalar yürütebilir, ortaklıklar kurabilir. Vakıf, uluslararası kuruluşlara proje teklifleri sunabilir; uluslararası yarışmalara katılabilir, uluslararası yarışmalar düzenleyebilir.”

Burcu Köksal

Mustafa Adıgüzel

Yıldırım Kaya

Afyonkarahisar

Ordu

Ankara

Mehmet Göker

Erkan Aydın

Hüseyin Yıldız

Burdur

Bursa

Aydın

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NAZIM MAVİŞ
(Sinop) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Burcu Köksal.

Buyurun Sayın Köksal.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk arkeoloji ve kültürel mirası başta olmak üzere, dünyanın diğer bölgelerinde boyunca var olmuş kültür ve sanatların her yönüyle çalışılmasını teşvik, bu alandaki tüm bilimsel çalışmaları ve araştırmaları desteklemek için vakıf kuruyorsunuz. Kulağa ne kadar masum ve yüce bir amaç olarak geliyor değil mi? Ama işin aslı öyle değil. Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Enstitüsünü vakıf bünyesine alıp denetimden kaçırmak istiyorsunuz; örneğin, bu Vakıf şirketler kurup alım satım yapacak, mal mülk alıp satacak ama bunların denetimi söz konusu olmayacak çünkü vakıflar kendi denetimlerini kendileri yaparlar yani kendiniz çalıp kendiniz oynayacaksınız.

Öte yandan, dünyada benzer kurumlara bakıyoruz. Alman Arkeoloji Enstitüsü, Almanya Dışişleri Bakanlığına bağlı; Avusturya Arkeoloji Enstitüsü, Avusturya Bilimler Akademisine bağlı olarak faaliyet yürütürken ve bunların tümü tüzel kişilikleri olan kuruluşlar iken biz bu kuruluşların karşısına işte bu Vakıfla çıkıyoruz. Üstelik bu Vakfın yöneticileri Kültür ve Turizm Bakanı, Bakan Yardımcıları, Belediye Başkanı gibi siyasilerden oluşuyor ama bu ülkelere baktığımızda, işte bu örneğini verdiğim ülkelerdeki yöneticiler tamamen alanlarının uzmanı olan kişilerden oluşuyor yani onlar bilimsel çalışmalara gerçekten ağırlık vermiş, alanındaki uzmanları getirmiş ama siz kendi yandaşlarınızı, siyasileri bu Vakfın yöneticisi tayin etmişsiniz; onlar nasıl bir bilimsel çalışma yapacaksa merak ediyoruz.

Tabii, bütün bu bilgilere, verilere baktığımda bu Vakfın kuruluşunun temel amacının akçeli işler olduğunu düşünmeden edemiyorum. Zaten uzmanlık alanınız da bu akçeli işler. Öyle ki sizi, AKP'yi akçeli, kusurlu işler partisi olarak hatırlayacağım. Bakın, akçeli ve kusurlu işlerde ne kadar mahirsiniz: Ülkeyi yirmi bir yıl tek başına yöneteceksin, 657 milyar lira deprem vergisi toplayacaksın; 2,7 trilyon lira vergi toplayacaksın, milyarlarca dolar özelleştirme geliri elde edeceksin ve bunların hiçbirini bir deprem ülkesi olan Türkiye'de depreme hazırlık için kullanmayacaksın; sonra da deprem olduğunda utanmadan geçip muhalefeti suçlayacaksın. Şeytan bile yanınızda çırak kalır evelallah. Kara gün dostu olan bir yardım kuruluşu Kızılayı bile âdeta holdinge dönüştürmeye kalktınız. Kızılaya, 2020'de, New York'un Manhattan semtindeki gökdelen yapımı için 8 milyon dolar bağışlattınız, depremde vatandaşımızı çadırsız bıraktınız. Kızılay üreticiden eğer o gün 20 dolardan 2 kişilik çadır almış olsaydı 400 bin çadır almış olacaktı o parayla ve bu 400 bin çadır 800 bin vatandaşımızı deprem bölgesinde soğuktan koruyacaktı. Ama nerede; yok. Deprem oluyor, insanlar ölüyor; biri çıkar "Not alıyoruz." der, biri çıkar "Kader" der, biri çıkar "Talimat gelmedi." der, biri çıkar "Sessiz olacaksınız" der, biri çıkar "Abartılacak bir şey yok." der, biri çıkar helallik ister "IBAN..." der ama kimse istifa etmez çünkü sizin kitabınızda her fırsattan istifade etmek var, istifa yok; "İstifa edin." diyenlere de tahammülünüz yok. Kışlada, camide, okulda, miting yaparken, 20-30 çakalı Anıtkabir'e doldurup "Erdoğan..." diye höykürtürken, Arda, Rıdvan gibi yandaşlara "Ben de varım." dedirtirken siyaset yapmak mübah ama seyircinin "Hükümet istifa!" demesi siyaset; öyle mi? Hadi oradan!

YAVUZ SUBAŞI (Balıkesir) – Höyküren sensin! Haddini bil! Höyküren sensin!

BURCU KÖKSAL (Devamla) - Bir de her şeyi yapıp yapıp da sorumluluk hissetmiyorsunuz ya... Ekonomi bozulur, marketler ile esnaflar; yangınlar olur, ağaçlar; sel olur, dere yatakları; deprem olur, kader; göçük olur, fitrat suçlu ama siz, maşallah, süttten çıkmış ak kaşksınız; öyle mi? Öyle sağa sola çamur atarak sorumluluktan yırtamazsınız. Yıkılan her binadan, dökülen her kandan, sefaletle sürüklenen her hayattan siz sorumlusunuz.

TAMER DAĞLI (Adana) – Sen de sorumlusun!

BURCU KÖKSAL (Devamla) - Kriz yönetimindeki beceriksizliğiniz yüzünden insanları enkaz altında kaderiyle baş başa bırakacak kadar acizsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

BURCU KÖKSAL (Devamla) - Kaçmak yok, hesap var; bu hesabı da sandıkta millete vereceksiniz.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Bağır, bağır! Daha çok bağır Burcu, daha çok bağır! Daha çok bağır, az bağırдың bugün ya, daha çok bağıraysaydın. Normal performansının altında bir performans sergiledin.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sonuna kadar...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, önergeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Biz, sizin yapacağınız rantsal dönüşüme, Mısıri Mahallesi'ndeki garibanın malına çökmenize izin vermeyeceğiz.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Bağır, bağır; daha çok bağır.

BAŞKAN – Sayın Köksal...

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4811) esas numaralı Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi'nin 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan "işletirmek" ibaresinin "işletilmesini sağlamak" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Behiç Çelik	Aytun Çıray	Ayhan Erel
Mersin	İzmir	Aksaray
Ayhan Altıntaş	Bedri Yaşar	Hüseyin Örs
Ankara	Samsun	Trabzon

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NAZIM MAVİŞ (Sinop) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın Ayhan Altıntaş.

Buyurun Sayın Altıntaş.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu adına 393 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerine söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teklif maddesiyle kurulması öngörülen Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfının faaliyetlerinden bazılarının vakıf bünyesinde kurulacak olan, merkezi Gaziantep'te bulunan Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Enstitüsü tarafından yürütüleceği belirtilmektedir ama hangi faaliyetlerin bu kapsamda olacağı muğlak bırakılmıştır. Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Enstitüsünün daha önce Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi iş birliğiyle kurulduğu bilinmektedir. Bu enstitünün tüzel bir kişilik kazanması önünde de yasal bir engel bulunmamaktadır. Bu hususta, iktidar partisinin enstitüye tüzel kişilik kazandırmak ve güçlendirmek yerine neden vakıf kurarak bu yolu izlediği kafalarda soru işareti bırakmaktadır. Kaldı ki başka ülkelerdeki benzeri yapılara baktığımız zaman, oldukça köklü kurumsal mirasa sahip enstitüler göze çarpmaktadır. Örneğin, Alman Arkeoloji Enstitüsünün ve İngiliz Arkeoloji Enstitüsünün yüz yıldan fazla geçmişleri, tecrübe ve birikimleri mevcut. Ayrıca, bu enstitüler tüzel kişiliği haiz, uzman isimlerin yönetiminde söz sahibi olduğu kurumlardır. Bunun karşısında siyasi olarak değerlendirilebilecek muğlak bir oluşumla bir vakfa bağlayacağımız enstitüyle çıkmak doğru bir yaklaşım değil, böyle bir enstitü kurulurken liyakata, uzmanlığa önem verilmelidir; yoksa, liyakatsiz yöneticiler yüzünden karşılaştığımız problemlerle burada da karşılaşma ihtimalimiz yüksek olacaktır.

Değerli arkadaşlar, bir akademisyen olarak biraz da üniversitelerimizin kapatılmasından bahsetmek istiyorum. Yaşadığımız elim deprem afeti sonrası üniversite öğrencilerinin barındığı KYK yurtlarını depremedelere tahsis etme fikri ortaya çıktı. YÖK öğrencileri âdeta yurtlardan kovarak işe başladı. Hâlbuki bu yurtlar aileler için hem çok uygun değil hem de barınma imkânı için diğer kolay çözümler vardı. Daha sonra da YÖK uzaktan öğretime geçileceğini açıkladı. Doğal olarak, tıp, mimarlık, sanat, mühendislik gibi laboratuvar ve uygulama gerektiren alanlarda yüz yüze eğitime izin verdi, zaten olması gereken de buydu ancak aradan bir hafta geçmeden, YÖK tüm üniversiteleri tek tek arayarak tüm branşlarda, tüm derslerde yüz yüze eğitim olmayacağını, kısacası, öğrencilerin sınıfa girmelerini yasaklayan bir kararı tebliğ etti. Aslında, YÖK'ün bu kararı alma yetkisi yok. Anayasa'da bu tür idari kararların kanunla verileceği yazıyor. Kanunda ise bu kararlar üniversite yetkili kurullarına bırakılmış. Tabii, bugünün Türkiye'sinde bu kararı içine sindiremediği hâlde boyun eğmeyen üniversite maalesef yok. Peki, bu kararın gerekçesi nedir diye sorduğumuzda gerekçe yok. KYK yurdu olmayan

birçok üniversite var, onlara neden yüz yüze eğitim seçeneği vermiyorsunuz? Neden gençleri bir araya getirmekten korkuyorsunuz? Biliyorsunuz Amerikan üniversiteleri ağustos ayında eğitime başlar, mayıs başında da bitirirler. Bu uygulama ne zaman başlamış? 1960'lardaki öğrenci eylemleri sonrasında başladığı söylenir. Öğrenciler sonbaharda okula yeni gelirler, birbirlerini tanımazlar, eylem için organize olamazlar, ilkbaharda birbirlerini tanırlar, havalar da güzel olur ama eylemler başlayamadan mayıs ayında akademik yıl bitirilir. FBI'ın tavsiyesi üzerine uygulamanın böyle olduğu iddia edilir ve umarım bizde de deprem bahanesiyle seçime kadar üniversiteleri kapalı tutmak amacınız yoktur. YÖK yöneticileri de çok iyi bilirler ki uzaktan bilgi dağıtırsınız, belki biraz öğretirsiniz ama eğitim yapamazsınız. Eğitim sadece sınıfta olmaz; ulusal ve uluslararası camiada gençlerin ve akademisyenlerin bir arada olacağı, tartışacağı, kütüphane kullanacağı, konferans ve seminerlere katılacağı, sosyal ve toplumsal duyarlılık aktivitelerinde yer alacağı ortamlar eğitimi tamamlarlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

AYHAN ALTINTAŞ (Devamla) – Yarının binalarını uzaktan öğretimle diploma almış mühendislere bırakmak yeni yıkımlara sebep olmak demektir. Ayrıca, tüm psikologlar deprem travmasını atlatmanın en iyi yolunun bir an önce rutinlere dönmek olduğunu söylüyorlar. Gençlere iyi bir eğitim ve güzel bir gelecek verilmek isteniyorsa YÖK'ün de bir an önce eğitimi normale döndürme görevi olmalıdır. Bir an önce üniversitelerin açılmasını talep ediyoruz.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 393 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinde yer alan "hususunda" ibaresinin "konusunda" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Kemal Peköz	Erol Katırcıoğlu	Murat Çepni
Adana	İstanbul	İzmir
Abdullah Koç	Ali Kenanoğlu	Oya Ersoy
Ağrı	İstanbul	İstanbul
	Erdal Aydemir	
	Bingöl	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NAZIM MAVİŞ (Sinop) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talep eden Bingöl Milletvekili Sayın Erdal Aydemir.

Buyurun Sayın Aydemir.

ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; özellikle, Cumhur İttifakını oluşturan AKP-MHP iktidarına Bingöl halkı adına şu soruyu sormak istiyorum: Türkiye'de "deprem" denince akla ilk gelen ilin ismi nedir? Akla ilk gelen ilin ismi Bingöl'dür Sayın Meclis. Yaklaşık yirmi gündend beridir, Bingöl halkı bütün sivil toplum kuruluşlarıyla, MHP'lisiyle, AKP'lisiyle, HDP'lisiyle, CHP'lisiyle yani bir bütün olarak Bingöl halkı Bingöl'ün afet alanı, afet bölgesi ilan edilmesi için

çağrılarda bulunmakta. Bir kez de Mecliste iktidar partisinin milletvekili olan Cevdet Yılmaz, iktidar partisinin milletvekili olan Feyzi Berdibek ve iktidarı yöneten Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan Bingöl halkı adına talepte bulunuyorum: Bingöl bir an önce afet bölgesi ilan edilmelidir. Neden ilan edilmelidir? Bakın, Kuzey Anadolu Fay Hattı ile Doğu Anadolu Fay Hattı'nın başlangıç noktası, kesişme noktası Bingöl ilimizdir ve Bingöl ilimiz bu 2 deprem fay hattının üzerinde kuruludur. Bingöl ilimizin kurulmuş olduğu arazinin altından deprem fay hatları geçmektedir. Bir an önce Türkiye'nin en riskli deprem bölgesi olan Bingöl ilimizin afet bölgesi ilan edilmesi gerekir.

Buradan şu soruları da sormak gerekiyor: Deprem öncesi Bingöl ilinde yapılması gereken çalışmalardan hangisi yapılmıştır? Özellikle Çevre, Şehircilik ve İklim İl Müdürlüğü, Afet İl Müdürlüğü kendisine düşen sorumlulukları yerine getirmiş midir? Buradan soruyoruz: Deprem olması hâlinde, Bingöl'de Afet İl Müdürlüğü'nün, Vilayetin veya Belediye Başkanlığının bir deposu bulunmakta mıdır? Bu depoda, deprem olması hâlinde, çadır stoku var mıdır, yiyecek, kuru gıda stoku var mıdır, içecek su stoku var mıdır? Enkaz arama ve kurtarma çalışmaları için vinç var mıdır, greyder var mıdır, hilti var mıdır? Eğer varsa bunların adedi kaçtır? Yine bu depremde kullanmak üzere balyoz var mıdır, kaç adetdir? Çekiç var mıdır, murç var mıdır? Demir kesme veya eritmek için oksijen tüpleri, kaynak makineleri var mıdır? İşte bütün bu soruların iktidar tarafından cevaplanması gerekmektedir.

Evet, Sayın Bingöl halkı, 1 Mayıs 2003'te Bingöl'de yaşanan 6,4 şiddetindeki depremde Bingöl Çeltiksuyu (Kadı Madrak) köyünde bulunan ilköğretim pansiyonu aynen bu hâle geldi. Bakın, enkaz kadayıf hâline geldi ve bu enkazda 87 çocuğumuzu, 87 öğrencimizi yitirdik, canlarımızı verdiler. İşte bu vakaların yeniden yaşanmaması için iktidar partisini, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı göreve davet ediyoruz. 2003 yılında Erdoğan bu enkazın başına gelip ne dedi biliyor musunuz? Dedi ki: "Bunun sorumlusu siyaset, müteahhit, bürokrat, hırsız üçgenidir." Burada tedbirler alınmadığı için, önlemler alınmadığı için bu pansiyonda 87 öğrencimiz canını verdi. İşte, buna benzer yaşamını yitirecek çocukların olmaması için -Bingöl'de yaşanacak olan depremin eli kulağında- sizi tedbir almaya çağırıyoruz. Bütün vebali ve suçlusu AKP iktidarı olacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – Evet, Sayın Meclis, bakın, Kızılay Başkanı Kerem Kınık'la ilgili bazı şeyleri okuyacağım, yanlışsa düzeltin. Maaşı 300 bin TL, huzur hakkı 198 bin TL, sorgusuz harcama yetkisi 5 milyon TL, Boğaz'da yalı ofis kirası 228 bin lira, makam aracı Audi; deprem sırasında başarı oranı kocaman sıfır. Depremden sonra ne yaptı?

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Çadır sattı.

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – Halkın kanını sattı, halkın çadırlarını sattı, halkın gıdasını sattı. Alın, alın, sizin Kızılayınız. İşte, Kızılay nasıl yönetiliyorsa bu Türkiye devleti de Erdoğan tarafından aynen böyle yönetiliyor. Prototipi Nurdağı Belediyesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Selamlayalım Sayın Aydemir.

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – Nurdağı nasıl yönetiliyorsa siyasetçi, müteahhit, bürokrat arasındaki hırsızlık şebekesiyle... İşte, AKP'nin özeti budur.

Saygılarımla.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Senin özetin ne?

ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Hırsızlık ortada.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Senin özeti ne?

ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Hırsızlık ortada. He canım kardeşim, keşke biraz da can kurtarmada mahir olsaydınız hırsız olduğunuz kadar.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

4'üncü maddede 3 önerge vardır, önergeleri okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4811) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin (2),(3),(5),(6),(8) ve (10) numaralı fıkralarının aşağıdaki gibi değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

(2) Mütevelli Heyeti Vakfın karar organıdır ve dokuz üyeden oluşur. Kültür ve Turizm Bakanı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürü, Dışişleri Bakanlığı Yurtdışı Tanıtım ve Kültürel İşler Genel Müdürü, Türk Tarih Kurumu Başkanı, Mütevelli Heyetinin tabii üyeleridir. Yüksek Öğretim Kurumu tarafından önerilen üniversitelerin Arkeoloji Bölümlerinde görevli üç profesör, Arkeoloji ve Kültür alanlarında çalışmalar yapan tüzel kişiliğe sahip sivil toplum kuruluşlarını temsilen iki üyeden oluşur. Doğal üyeler dışındaki üyelerin ataması Bakanlık tarafından yapılır. Mütevelli Heyeti Başkanı Kültür ve Turizm Bakanı olup katılmadığı toplantılara Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürü başkanlık eder. Tabii üyelerin dışındaki üyeler 3 yıllığına bu göreve seçilirler. İlgili birimler aynı kişileri tekrar bu göreve önerirler. Doğal üyelerin dışındaki üyeler yıl içinde yapılan toplantılara özürsüz 3 defa katılmadıkları üyelikleri kendiliğinden son bulur ve yerlerine aynı kuruluşlardan başka biri önerilir. Önerilen kişilerin veya ölüm, istifa ve süre dolması nedeniyle atanacak kişilerin ataması Bakanlık tarafından en geç bir ay içerisinde gerçekleştirilir.

(3) Yönetim Kurulu, Vakfın icra organı olup Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfını temsil yetkisini haizdir ve yedi üyeden oluşur. Yönetim Kurulu Başkanı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürü olup; diğer üyeler Vakfın faaliyet alanlarında en az on yıllık deneyime sahip ve üniversitelerin Arkeoloji, Tarih ve Antropoloji bölümlerinden mezun Mütevelli Heyetince üç yıllığına atanacak altı üyeden oluşur. Süresi dolan üye yeniden atanabilir. Mütevelli Heyetince atanan üyelerden toplantılara özürsüz 3 defa katılmayan veya ölüm, istifa, sürenin dolması ya da başka sebeple Yönetim Kurulu üyeliği sona erenlerin yerine, kalan görev süresi için Mütevelli Heyeti tarafından en geç bir ay içerisinde yeni üye atanır. Yönetim Kurulu ayda en az bir kere toplanır.

(5) Denetim Kurulu, Mütevelli Heyeti tarafından üç yıllığına atanan üç üye ile Kültür ve Turizm Bakanlığı, Dış İşleri Bakanlığı ve Arkeoloji ve Kültür alanında tüzel kişiliği bulunan kuruluşları temsilen altı üyeden oluşur. Denetim Kurulu, ilgili mevzuatların ışığında Vakfın faaliyet ve hesaplarını denetler. Denetim kurulunun raporları Vakfın internet sitesinden herkese açık olacak biçimde yayınlanır ve vakfın sosyal medya hesaplarından yayımlandığı tarihte duyurusu yapılır.

(6) Bilim Kurulu, Vakfın danışma organıdır. Bilim Kurulu üyeleri, arkeoloji ve kültürel miras alanında ve ilişkili diğer bilim alanlarında temayüz etmiş. Vakfın amaçları doğrultusunda çalışmalar gerçekleştirmiş bilim insanlarımız arasından Yönetim Kurulunca beş yıllığına seçilir. Toplam sayısı 15'ten fazla olamaz.

(8) Mütevelli Heyeti, Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulu ile Bilim Kurulunun görev ve yetkileri ile çalışma, toplanma ve karar alma usul ve esasları Vakıf Senedinde gösterilir.

(10) Yükseköğretim kurumları dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarından Bilim Kurulu üyelerine (2000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak tutarda her toplantı için Vakıf bütçesinden huzur hakkı ödenir. Mütevelli Heyeti için iki toplantıdan fazlası için huzur hakkı ödenmez. Yönetim kurulu üyeleriyle denetim kurulu için Vakıf bütçesinden ödenmek üzere yukarıda belirtildiği biçimde huzur hakkı ödenir. Yönetim Kurulu üyeleri ile için ayda dörtten, Denetim Kurulu ve Bilim Kurulu üyeleri için ise yılda ondan fazla toplantı için ödeme yapılmaz.

Sibel Özdemir	Burcu Köksal	Mustafa Adıgüzel
İstanbul	Afyonkarahisar	Ordu
Yıldırım Kaya	Hüseyin Yıldız	Erkan Aydın
Ankara	Aydın	Bursa
	Mehmet Göker	
	Burdur	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NAZIM MAVİŞ (Sinop) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Sibel Özdemir.

Buyurun Sayın Özdemir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de kanun teklifinin bu teklifle kurulan Vakfın organlarını, yönetim yapısını düzenleyen 4'üncü maddesiyle ilgili söz aldım, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, öncelikle, 6 Şubattan itibaren meydana gelen depremlerde yaşamlarını yitiren tüm vatandaşlarımıza ben de rahmet diliyorum, ailelerine sabır diliyorum. Gaziantep'le ilgili bir kanun teklifi olduğu için bu minvalde gerek Gaziantep ve tüm ilgili bölge milletvekillerimize de geçmiş olsun diyorum. Bir milletvekilimizi kaybettik, bölge vekillerimiz çok yakınlarını kaybettiler; hepsine başsağlığı diliyorum. Çok büyük bir acı yaşadık; insanlarımızı kaybettik, kurtaramadık, koruyamadık onları. Her yönüyle büyük sorumluluklarımızın olduğunu ben tekrar belirtmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifiyle Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı kuruluyor ve şu anda Gaziantep'te Avrupa Birliği fonlarıyla başlatılan, projeye faaliyet yürüten Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Enstitüsü bu Vakıf bünyesine alınmış oluyor. Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyesi olarak bu teklife konu olan vakıf bünyesinde faaliyet gösterecek olan Enstitünün kuruluşuna doğal olarak Avrupa Birliği fonlarının kaynaklık ettiğini, Avrupa Birliği hibe programlarının kaynaklık ettiğini görüyorum.

Kurumun yönetim yapısını, özekliğini ve bu fonların yapısını ben burada değerlendireceğim. Öncelikle Enstitünün kuruluş sürecine baktığımız zaman, Avrupa Birliği ile Türkiye ilişkilerinin bugüne göre daha iyi olduğu dönemde, teklif sahibi değerli Milletvekilimiz Sayın Ali Şahin'in de o zaman Bakan Yardımcısı olduğu dönemde, Avrupa Birliğiyle ilgili gerçekten başarılı ivme yakaladığımız bir süreçte, 2014 yılında Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin bir proje başvurusu oluyor ve bu başvuru kabul ediliyor, başarılı bir çalışma. 2018'de de Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Enstitüsü bir proje uygulaması olarak o gün kuruluyor. Sanırım yaklaşık 7,8 milyon euro bir fon alınıyor ve Gaziantep merkezli bu Enstitü şimdi Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde işte bu kanun teklifiyle kurulan bu Vakfa bağlı ve bu faaliyetleri de artık Enstitü bu Vakıf bünyesinde sürdürecektir. Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizin -söylediğim gibi- iyi olduğu dönemde en önemli başarımız da şüphesiz, Avrupa Birliği

fonlarından çok ciddi kaynaklar alıyorduk. Şimdi bu kanun teklifini görüştüğümüz bu dönemde ise Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizde maalesef ciddi geriye gidişler yaşadığımızı, hatta hiçbirimizin kabul etmediği fon kesintileriyle karşı karşıya kaldığımızı da ben aktarmak istedim.

Şimdi kanun teklifiyle dediğim gibi o proje uygulaması olarak kurulan Gaziantep'teki Enstitü, Vakıf bünyesine dönüştürülecek. Tabii, ciddi muafiyetler, istisnalar alacak, Bakanlık bütçesinden bir kaynak aktarılacak -sanırım 5 milyon TL kaynak aktarılacak- kamu kaynaklarından, arazisinden yararlanacak bir süreçle karşı karşıyayız.

Doğal olarak bu 4'üncü madde çok önemli çünkü burada Vakfın yönetim yapısı belirleniyor, denetim yapısı, Bilim Kurulu, Danışma Kurulu belirleniyor. Şeffaflığı ve denetlenebilir olması çok değerli. Şimdi bütün hatiplerin belirttiği gibi, yerel yönetim ve bakanlık bünyesiyle kurulacak bu vakfın yönetim yapısında doğal olarak bir siyasi etki de var. Kaynakların dağılımında, istihdam süreçlerinde ciddi sorunlar ve kaygılar iletildi benden önceki hatipler tarafından çünkü bu siyasi aidiyeti ve temsiliyeti olunan kişilere, işte, bakanlık yetkililerine, bu kişi ve kurumlara Vakfın yönetim yapısında bir karar alma yetkisi vereceğiz biz bu kanun teklifiyle.

Şimdi Mütevelli Heyetindeki doğal üyelere baktığımız zaman; Mütevelli Heyeti Başkanı Kültür ve Turizm Bakanı, Bakan Yardımcısı Dışişleri Bakan Yardımcısı, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı, işte genel müdürler var burada. Doğal olmayan üyeler, diğer bütün üyelere de yine Mütevelli Heyetinin yetkisi var yani tamamen Bakanlığın icracı olduğu ve bütün kurumlara sirayet ettiği bir yapı var. Doğal olarak, Bilim Kurulu var, Danışma Kurulu kurulmuş, bu da önemli ama burada da yine Yönetim Kurulunun etkisi var. Doğal olarak, baktığımız zaman, hiç kimse şunu iddia edemez: Burada bir siyasi etki olacaktır mutlaka çünkü bir siyasi mekanizma var yönetimde.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sonuçta başında da Bakanımız var.

SİBEL ÖZDEMİR (Devamla) – Bakan var, Kültür Bakanı olacak başında. Tabii, bu, kimin iktidar olduğundan bağımsız bir değerlendirme. Neticede, Vakfın daha özerk ve bağımsız olması ve bugüne kadar Enstitünün yaptığı başarılı çalışmaları -Sayın Altıntaş Hocamızın söylediği gibi- güçlendirmek varken neden siyasi bir sürece biz eviriyoruz, bunu belki tartışmak lazım. Evrensel, bilimsel, özgür çalışmalar bu siyasi önceliklerle, nasıl, çatışacak mı? Siyasi öncelikler mi, Enstitünün önceliği mi, bilim insanlarının öncelikleri mi dikkate alınacak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

SİBEL ÖZDEMİR (Devamla) – Evet, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı değil de diğer yerel yönetim birimleri de sürece katılabilir. Daha dar bir coğrafi alan değil de daha geniş, daha kapsayıcı bir süreci belki bu kanun teklifiyle yapabiliriz. AB fonları, uluslararası fonlar, bunlar nasıl, bilimsel önceliklere göre mi tasnif edilecek yoksa siyasi önceliklere göre mi? Tabii, bunlar tartışılan ve kaygı yaratan durumlar, doğal olarak biz bunu gündeme getirmek zorundayız. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi elbette bu Vakfın kuruluş merkezindeki Enstitünün Belediye Başkanı ama yönetimle ilişkisi nasıl olacak? Defakto olarak acaba Başkan mı hâkim olacak yoksa Bakanlık mı?

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Mütevelli Heyeti üyesi sadece.

SİBEL ÖZDEMİR (Devamla) – Evet, heyet üyesi olarak ama Enstitünün merkezi olması, Değerli Başkanım, belki bir tartışma yaratabilir.

Biz bu kaygılarımızı doğal olarak paylaşmak zorundayız, sizlere iletme durumundayız. Elbette kültürel varlıklarımızı korumalıyız, gelecek kuşaklara taşınmalıyız ama bizim en büyük görevimiz, insanlarımızı ve onların barındıkları yaşam alanlarını korumaktır diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Özdemir, teşekkür ediyoruz katkılarınız, desteğiniz için.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım, hayırlı uğurlu olsun.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sağ olun.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olan 393 sıra sayılı Türk Arkeoloji ve Kültür Miras Vakfı Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesinin 2'nci fıkrasındaki müteveli heyeti oluşumunda "Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı" ibaresinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Kemal Peköz

Erol Katırcıoğlu

Murat Çepni

Adana

İstanbul

İzmir

Abdullah Koç

Ali Kenanoğlu

Oya Ersoy

Ağrı

İstanbul

İstanbul

Mahmut Celadet Gaydalı

Bitlis

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NAZIM MAVİŞ (Sinop) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Bitlis Milletvekili Sayın Mahmut Celadet Gaydalı. Buyurun Sayın Gaydalı.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 393 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Sizleri ve kamuoyunu saygıyla selamlarım.

6 Şubat tarihinde Kahramanmaraş merkezli 2 depremde on binlerce canımızı yitirdik, hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yaralı kurtulanlara da acil şifalar diliyorum; Allah sebep olanları hem bu cihanda hem de ahirette cezasız bırakmasın.

Değerli milletvekilleri, dün, burada EYT mağdurlarının sorunlarına kısmen de olsa çözüm olabilecek bir kanun yasalaştı. Bu hususta birkaç kelime söylemek istiyorum. Daha önce açıklık sınırında sadaka gibi vereceğiniz emekli maaşı için "Hem emekli maaşı alacak hem çalışacak." diyerek haklarını yok saydığınız insanların çift dikiş yapacaklarını söylemişsiniz. Sizin döneminizde atadığınız insanlara bir bakın. 3 dikiş, 4 dikiş, 5 dikiş hatta 10 dikiş atanlar ortaya çıktı. Çünkü yanlış kumaş seçtiniz, lime lime elinizde kalan bu kumaşlar zaten dikiş tutmazdı; 5 dikiş de atsanız, 10 dikiş de atsanız bu kumaştan bir şey yapmanız mümkün değil. Zaten dikişleri bu kalitesiz kumaşlara ata ata, çadır yapacak ipliğiniz bile kalmadı; daha doğrusu artık ipliğiniz pazara çıktı.

Değerli milletvekilleri, maalesef 6 Şubat tarihinde gerçekleşen deprem, bizlere nasıl bir iktidar tarafından yönetildiğimizi acı bir tecrübeyle göstermiştir. Bu yönetememe hâli doğal bir afeti asrın felaketine değil, asrın kurtarma fiyaskosuna dönüştürdü. Baştan sona örgütlenme ve eş güdüm yetersizliği, iş bilmezlik, ne dersiniz içinde barındıran bir süreç... Bu olay, karar vermekte kararı hayata geçirmekten bile âciz bir iktidar yapısını sergiledi. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini hızlı karar alabilmek için getirdiğini iddia edenler bu depremin ilk üç günü far ışığı görmüş tavşan gibi hareketsiz kaldı.

“İktidar hızlı karar alamıyor.” diyerek haklarını tamamen yememek lazım. Hızlı karar alınan konular da var. “Bir işin ihalesi kime verilecek? Kaça verilecek?” konularında korkunç bir hızla hareket edebiliyorsunuz. Hatta o kadar hızlı hareket ediliyor ki bazen ihale prosedürleri arkadan geliyor. Aynen bir bakanın “Yıkın, hukuki işlemler arkadan gelir.” dediği gibi.

Daha önce deprem bölgesindeki iller için rakamlar vererek sorunlarını hallettiğinizi ilan etmişsiniz. Doğru, yaşamını yitirenlerin sorunlarını çözdünüz, barınma sorunları kalmadı, işsizlik sorunları kalmadı, ısınma sorunları kalmadı, aç kalma sorunları kalmadı; yeme içme, giyinme sorunları da kalmadı. Hayatta kalanlara ise masallar anlatıyorsunuz “On iki ayda kalıcı konut.” Bir ayda çadır temin edemediğimiz halka bir yılda yani on iki ayda kalıcı konut yapma masalını satıyorsunuz. Gene aynı terane, gene bilime, tekniğe meydan okuyan, kendi bildiğinizi yani “ben yaptım oldu” mantığıyla seçim meydanlarında masallar anlatacaksınız. Bu ölümlerin asıl sorumlusu AKP ve Cumhuriyet İttifakı’dır, bu enkaz sizin enkazınızdır. Şehirleşmeyi bilimin ışığıyla değil, rantın karanlığıyla süslediniz, kâr hırsıyla azmış bu kalpazan düzeni sahte ihalelerle beslediniz. Bu ihale düzenini siz yaratmadınız mı? Bu soygun düzenini siz yaratmadınız mı? Tabii olarak paydaşlarınız hem siyasi güçleri hem de denetim eksikliğiyle kâr maksimizasyonlarıyla malzemen de çalarak, kaliteden ödün vererek büyük paralar kazandılar; işte sonuç ortada.

Hani “Kobani” diye uydurduğunuz bir davanız vardı ya, 6-7 Ekim tarihlerinde 46 kişinin yaşamını yitirdiği...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Devamla) – Orada onlarca arkadaşımızı atılan bir “tweet” yüzünden “azmettirici” diyerek iki yıldan fazladır tutuklu yargılıyorsunuz, katillerini dahi bulamadığınızı olaydan azmettirici... Bu depremde 47 bin insan öldü, katili de belli, azmettiricisi de belli; buna rağmen şekilsel olarak üç-beş müteahhit tutuklandı. İktidarınızın geçmiş uygulamalarından yola çıkarsak bu müteahhitlerin de ezkaza yeniden iktidara gelerseniz partinizden belediye başkanı, meclis üyesi, hatta imar komisyonu üyesi, milletvekili, bakan veya saraya danışman olacaklarını tahmin etmek kehanet olmasa gerek. “Ders aldık.” diyorsunuz ama öğrenmiyorsunuz. Dersi alırsınız ama öğrenmezseniz bir üst seviyeye çıkamazsınız, aynı dersi tekrar tekrar alırsınız.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4811) esas numaralı Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesinin (10)'uncu fıkrasında yer alan “ondan” ibaresinin “on ikiden” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Behiç Çelik

Aytun Çıray

Bedri Yaşar

Mersin

İzmir

Samsun

Arslan Kabukcuoğlu

Ayhan Erel

Hüseyin Örs

Eskişehir

Aksaray

Trabzon

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NAZİM MAVİŞ (Sinop) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerine söz talep eden Eskişehir Milletvekili Sayın Arslan Kabukcuoğlu.

Buyurun Sayın Kabukcuoğlu.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 393 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerine İYİ Parti Grubum adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlarım.

Yirmi üç gün önce ülkemiz bir depreme maruz kaldı, hayatını kaybeden insanlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılarımıza şifa ve yakınlarına sabırlar diliyorum. Arama kurtarma faaliyetine katılanlara minnettarız. Milletimizin başı sağ olsun.

Deprem davulla zurnayla gelmiş bir felakettir, Türkiye Cumhuriyeti'nin hiçbir ferdi “Depremden haberim yoktu.” diyemez. Deprem önlenemez ancak bu felaketi yıkıma çeviren Hükümetin aymazlığıdır. Vebal, deprem vergilerini felaketi önleyici yatırımlarda kullanmayanlarıdır, imar affı çıkarıcılarıdır, rant için yüksek binalara izin verenlerindir. Makul bir hükümetten, yerleşim alanlarını bilim adamlarını toplayarak, aceleyle getirilmeden, sükûnet içerisinde bir planlama beklenmektedir. Bu şehirler yüzlerce yıllık geleceğe hitap edecektir. AK PARTİ Hükümetinin rant uğruna apar topar bina inşaatına girişmesi bizleri şaşırtmadı.

Arkeoloji, sağlam bir gelecek için insanların yaşam içinde karşılaştığı problemlerin ve buna karşı ürettiği çözümlerin bilgisini sunar, bizlere gelecek için kabiliyet kazandırır. Arkeoloji bilimiyle kültürel mirasımıza sahip olur, mirasımızı gelecek kuşaklara aktarırız.

Vakıflar zenginliğin yeniden dağılımı ve servetin bölüşümüne hizmet eder. Vakıflar İslam ülkelerinde yapısal ve kültürel hayatta önemli bir rol oynayan “hayır müessesesi” olarak tanımlanmaktadır. Bireyin servetinin toplum kullanımına sunulmasıdır. Amerika Birleşik Devletleri'nde ise sermayedarlar sosyal bilimler, eğitim, sağlık, kültürel, bilimsel çalışmalar yapılması için müesseseler şeklinde vakıflar kurmuştur.

Vakıfları kısaca şöyle tanımlayabiliriz: Ortaya konan bir miktar maddi varlığı şimdiki veya gelecekteki nesillerin istifadesine sunmaktır. Kanun teklifinde yeni bir vakıf kurulmasından bahsedilmektedir. Oluşturulmaya çalışılan kurumun hem Doğu hem de Batı sosyolojisinde örneği yoktur. 393 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin adından başka hiçbir şeyinin vakıfla ilgisi yoktur. Kanun gerekçesinde özellikle Türk bilim adamlarının yurt dışında arkeolojik çalışmalarda bulunabilecekleri söylenmektedir; kanunun gerekçesi olarak sadece bu sunulmaktadır.

Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk “Bu vatana sahip olmanın yolu, o topraklarda yaşanmış tarihi olayları bilmekten, burada doğmuş uygarlıkları tanıyıp onlara sahip çıkmaktan geçer.” cümlesiyle arkeoloji biliminin millet için önemini vurgulamıştır. Türk Tarih Kurumunu arkeolojik ve antropolojik çalışmalar ve kazılar yapmak için memleket içinde ve dışında mühim buluntu yerlerine uzmanlar göndermekle görevlendirmiştir. Ulu Önder bununla da yetinmemiş, ölümünden sonra araştırmalarının devam etmesi için, kazıların devam etmesi için bankalardaki varlığının önemli bir kısmını Türk Tarih Kurumuna ve Türk Dil Kurumuna bırakmıştır. Türk Tarih Kurumu yıllar önce bu görevi yerine getirmekteydi. 12 Eylül darbesiyle Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumunun pek çok ödenekleri engellenmiş, fonksiyonları baskılanmıştır, Türk arkeologlarının yurt dışında yapacakları çalışmalar engellenmiştir.

Hafızalarımızı yenileyelim, 2009 yılında Marmaray kazıları nedeniyle İstanbul'da yerleşimin sanıldığı gibi üç bin yıl önce değil, sekiz bin yıl önce başladığı anlaşılmıştır. Arkeolojik incelemelerde 36 gemi, liman, sur, tünel gibi 15 binden fazla eser bulundu. Buluntular, dünya arkeoloji camiasında heyecan yarattı, 29 ülkeden 130 bilim adamı gelerek bunları inceledi. Arkeolojik çalışmalar, tüp geçit inşaatını geciktirince Sayın Cumhurbaşkanı "Bize gecikme yakışmaz, erteleme yakışmaz. Sürekli yok 'Arkeolojik şey çıktı.' yok 'Çömlek çıktı.' yok 'Şu çıktı.' yok 'Bu çıktı.' diye önümüze engeller koydular, bunlar insandan çok daha mı önemliydi? Yok kuruluydu yok yargısıydı, takıldık durduk. Üç sene bizi engellediler, bundan sonra engel mengel tanımıyoruz bedeli ne olursa olsun." demiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Devamla) – Sayın Cumhurbaşkanının arkeoloji bilimini aşağılayıcı ifadesi böyledir. 393 sıra sayılı Kanun Teklifi'nde AK PARTİ sözcüleri kültürel birikimden, arkeolojiden bahsetmektedirler.

Sayın milletvekilleri, bu kanun teklifinin amacı son derece belirsizdir, ne amaçla hazırlandığı meçhuldür. Böylesine sisli bir kanunun kabulü doğru değildir.

Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

5'inci madde üzerinde 2 önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4811) esas numaralı Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi'nin 5'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "görevlendirildikleri süre boyunca" ibaresinin "görevleri süresince" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Behiç Çelik

Aytun Çıray

Bedri Yaşar

Mersin

İzmir

Samsun

Zeki Hakan Sıdali

Ayhan Erel

Hüseyin Örs

Mersin

Aksaray

Trabzon

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talep eden Trabzon Milletvekili Sayın Hüseyin Örs.

Buyurun Sayın Örs.

HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, üzerinde konuştuğumuz bu maddeyle kamu kurum ve kuruluşlarında ve yüksek öğretim kurumlarında Vakfın faaliyet alanında istihdam edilen devlet memurları ile öğretim elemanlarının bir yılı geçmemek üzere Vakıfta geçici görevlendirilebileceği ve bu sürenin bir yıl olarak en fazla üç yıl uzatılabileceği öngörülmüş. Bu madde kapsamında Vakfın belli bir uzmanlık, bilgi ve deneyim gerektiren iş ve hizmetler için oluşturulan komisyon ve benzeri çalışma gruplarına katılmak üzere kurumlarındaki asli görevleri uhdelerinde kalmak şartıyla personel görevlendirilmesi talep edilebileceği düzenlenmiştir.

Değerli milletvekilleri, hepimizin bildiği gibi, yakın tarihimizin en büyük acısını yaşadık. 1999 depreminden yirmi dört yıl sonra 6 Şubatta sadece deprem gerçeğiyle yüzleşmedik, geçen yirmi dört yılda yaşanan acılardan hiçbir ders alınmadığı gerçeğiyle de yüzleştik. Şüphesiz yaşadığımız bu felaketin izleri hep hafızalarımızda olacaktır değerli arkadaşlar. Enkaz altındaki yakınlarımızın gün geçtikçe azalan seslerini dinleyen çaresiz vatandaşlarımızı, kimsesiz kalan çocuklarımızı asla unutmayacağız. Evladını kurtarmak için yüzlerce kiloluk betonları tek başına kaldırmaya çalışan babaları, çaresizliğe mahkûm edilen anneleri, sevdiklerini battaniyeyle defneden komşuları asla unutmayacağız. Cenazelerine kefen arayan aileleri, dondurucu soğukta bir çadırı günlerce bekleyen depremzedeleri asla unutmayacağız.

Bu vesileyle, yaşanmış olan felakette hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, ailelerine ve sevenlerine sabır, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum. Allah depremzedelerimize dayanma gücü, deprem bölgesinde ter döken tüm görevlilerimize ve gönüllü vatandaşlarımıza güç, kuvvet versin. Hepimizin başı sağ olsun, hepimize geçmiş olsun.

Değerli arkadaşlar, yaşanan felaket sonrası millet olarak büyük bir dayanışmayla birlik ve beraberlik örneği gösterdik, "Yaraları birlikte saracağız." dedik. Ancak şunu da söylemeliyim ki ne yazık ki felaket anından bugüne kadar birçok olumsuzluğun yaşandığına da şahit oluyoruz.

Değerli arkadaşlar, Türk Kızılayı kurulduğu tarihten bugüne kendi kaynakları ve halk tarafından yapılan bağışlarla ayakta duran bir gönüllüler ordusudur. Kızılay, düşkünü kaldıran, yoksulu doyuran, mağduru mağrur eden, depremzedeye çadır kuran; sıcak bir çorba, sıcak bir yuva, sıcak bir eldir. Güzel vatanımızda ve dünyada yaşanan her türlü afet ve felakette yardıma koşan bu tarihî ve köklü kuruluşumuzu bir şirket gibi ya da küçük bir yandaş grubun kontrolünde olan bir dernek gibi yönetmeye kimsenin hakkı yoktur. Her yerde deva, her yerde hazır ve nazır olan koskoca Türk Kızılayının bugün içine düşürüldüğü durum içler acısıdır. Kızılayın olumsuzluklarla ve usulsüzlüklerle gündeme gelmesi hepimizi derinden yaralamaktadır.

Değerli milletvekilleri, Kızılayın AHBAP derneğine çadır satışı belgelerle ortaya konmuş ve taraflarca da doğrulanmıştır. Deprem en can yakıcı döneminde vatandaş ayazda çadır beklerken Kızılay onlara çadır göndermek yerine çadır satacak müşteri beklemiştir. Ne acı bir durumdur bu arkadaşlar? Yüz binlerce insanımız aç ve açıkta bir numaralı görevi

afetzedelere barınma ve beslenme yardımı sunmak olan Kızılay çadır ve gıda ticareti yapmıştır. Peki, Kızılayı bu hâle getiren, merhametin simgesi olan Türk Kızılayını kâr amaçlı şirkete çeviren, yandaşları için arpalığa dönüştüren iktidar ne yapmıştır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

HÜSEYİN ÖRS (Devamla) – Olan biteni seyretmiştir ve seyretmektedir, bu büyük skandala, bu büyük rezalete sessiz kalmaktadır. Kızılayın itibarının yerle bir olmasına engel olunmuyor. Biz söyleyince "Acılar üzerinden siyaset yapıyorsunuz. Deprem üzerinden politika yapıyorsunuz." diye yeri göğü inleyenler bu meselede sesini çıkarmıyor. Görev başında olduğu sürece skandal üzerine skandala imza atan, bu zor dönemde, en çok ihtiyaç duyulan bir zamanda çadır ticareti rezaletiyle Kızılayın itibarını yerle bir eden Başkanın ve yönetiminin istifası bile istenmiyor arkadaşlar. Neresinden bakarsanız bakın bu büyük bir skandaldır, sorumluları derhâl istifa etmeli ya da görevden el çektilmelidir.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 393 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinde yer alan "talebi" ibaresinin "isteği" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Erol Katircioğlu

Abdullah Koç

Kemal Peköz

İstanbul

Ağrı

Adana

Murat Çepni

Oya Ersoy

Mehmet Rüştü Tiryaki

İzmir

İstanbul

Batman

Ali Kenanoğlu

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talep eden Batman Milletvekili Sayın Mehmet Rüştü Tiryaki.

Buyurun Sayın Tiryaki.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de bütün konuşmacılar gibi 6 Şubatta ve sonrasında gerçekleşen depremlerde yaşamını yitiren bütün yurttaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, yaralıların da bir an önce sevdiklerine ve onları sevenlere kavuşmalarını diliyorum.

Depreme dair kısa bir şey söyleyeceğim ama yasayla ilgili özellikle paylaşmak istediğim bir şey var. Birincisi şu: Bir vakıftan önce Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Enstitüsü kurdunuz. Bu Enstitü güya ülke çapında bir faaliyet yürütecek ama her nedense Antep Büyükşehir Belediyesinin yan kuruluşu gibi bir enstitü kurdunuz, şimdi de Büyükşehir Belediyesinin bir yan kuruluşu gibi vakıf kuracaksınız. Böyle bir enstitünün, böyle bir vakfın ulusal çapta faaliyet yürütmesi mümkün değil. Kaldı ki bu sadece benim görüşüm değil; bakın, bu Enstitü kurulduğunda da ilk kurultaylarını yaptığında da arkeoloji camiasının önemli bir bölümü, bu ülkenin en önemli arkeologları ve arkeoloji kurumları bu Enstitünün bu biçimde kurulmasına da kurultay yapmasına da karşı çıkmış. Zamanım çok kısa, buna dair başka bir şey söylemeyeceğim, sadece bu bilinsin istiyorum.

İkinci şey şu: Bakın, arkadaşlar "ikiyüzlülük" dışında nasıl tanımlanır bilmiyorum ama rica ediyorum bir dakika beni dinleyin. Bakın, şimdi, bu vakıfla bir enstitü kurdunuz, bu enstitünün ismi Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Enstitüsü. Şimdi de bir vakıf kuruyorsunuz, bu Vakfın adı Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı, başında "Türk" var, değil mi? Resmî adı bu, bugünkü kanunla da resmî adı bu olacak. Bu Enstitünün en büyük gelir kaynağı Avrupa Birliğiyle yürüttüğü fonlar, en büyük gelir kaynağı bu. Bu Vakıf da yürüteceği faaliyetleri yine bu Avrupa Birliğiyle yürüteceği fonlar sayesinde yürütecek. Sorun şu: Benim "ikiyüzlülük" dediğim bu değil, herkesi fon almakla suçluyorsunuz ya, herkese haram kıldığımız şeyi kendinize helal görüyorsunuz ya, ondan bahsetmeyeceğim. Sizden rica ediyorum, bu Enstitünün internet sitesine bakın, Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Enstitüsü Avrupa Birliğiyle proje faaliyeti yürüttüğünde kendine ne diyormuş? "Anadolu Arkeoloji ve Kültürel Miras Enstitüsü" diyormuş. Bakın, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına kendisini "Türk Arkeoloji Enstitüsü" olarak tanıtan bu kuruluş Avrupa Birliğinden para almak için kendisine "Anadolu Kültür ve Miras Vakfı Enstitüsü" diyormuş. Avrupa Birliğinden fon almak için Türklüğünüzden vazgeçersiniz, Türklüğünüzden. Bu yasa teklifi bunun açık kanıtı. Açın, internet sitesine bakın, eğer yanlış bir şey söylüyorsam hepimizden özür dileyeceğim. Güya kimliğinizle gurur duyuyorsunuz, sorsak en büyük

Türkçüsünüz, sorsak en büyük Türk milliyetçisisiniz; Avrupa Birliğinden proje almak için “Türk” demekten çekiniyorsunuz “Anadolu Kültürel Mirası” bilmem ne diyorsunuz. Kaldı ki o tanımlama yanlış bir şey değil, sadece Türk’e ait değil bu coğrafya. Anadolu coğrafyası binlerce yıldır binlerce uygarlığa beşiklik yapmış; yasa teklifiyle ilgili bunu söylemiş olayım.

Depremle ilgili söylemek istediğim çok şey var; çok öfkeliyim, bununla ilgili çok ayrıntılı konuşmayacağım yani bu öfkeyle konuşmak istemiyorum ama sadece şunu söyleyeyim: Bakın, Kahramanmaraş’ta ben bir hafta kaldım. Elbistan’da, Pazarcık’ta, Narlı’da, Nurhak’ta, Ekinözü’nde, köylerde, kent merkezinde yüzlerce tırlık yardım dağıttık arkadaşlar, yüzlerce tırlık. Pazarcık’ta bir koordinasyon merkezi kurduk, ilçe merkezinde bile değildi; 6 kilometre dışında bir köy evinin bahçesinde koordinasyon merkezi kurduk. Oraya onlarca tır yardım geldi, o yardım tırlarının hepsini Kahramanmaraşlılara köylere kadar götürüp yardım dağıttık. Bir sabah Pazarcık Kaymakamı yanında yüzlerce askerle gelerek “Bundan sonra burayı ben yöneteceğim.” dedi. Bakın, “Bundan sonra burayı ben yöneteceğim, buraya kayyum tayin ediyorum.” dedi. Ya, insanların yardım yapmasına bile düşmansınız ya! Ya, böyle bir yönetim anlayışı olabilir mi? Koca Pazarcık içerisinde kullanabileceğiniz tek bir merkez yoktu da HDP’nin kurduğu koordinasyon merkezine mi kaldınız, oraya mı çıkmek istediniz? Bu kadar mı iyiyeye düşmansınız, bu kadar mı iyiliğe düşmansınız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, tamamlayalım.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Devamla) – Sadece bir hafta yönetti orayı o Kaymakamlık; ikinci günün fotoğrafları var -göstermek istemiyorum- çöp yığımına çevirmiş. 54 arkadaşımızla onlarca köye yardım ettiğimiz o koordinasyon merkezimizi o Kaymakamlık, kamu yönetimi eğitimi almış o Kaymakam çöp yığımına çevirdi; bir hafta sonra da içindeki bütün yardım malzemelerini tırlara doldurarak kelimenin tam anlamıyla yardımlara çöktü ve başka yerlere götürdü. Bu yüzden insanlar sizin yaptıklarınızı değil, yapmadıklarınızı eleştiriyorlar. Pazarcık gibi bir ilçede bunu yapan bir siyasi iktidarın 11 kentte ve bu 11 kente bağlı 53 ilçede ne yaptığını varın siz düşünün.

Burada, emin olun, sizi eleştirenler yaptıklarını, gördüklerini paylaşıyorlardı sizinle.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Devamla) – Hepiniz biliyorsunuz ilk üç gün Hükümet olmadığını, hepimiz biliyorsunuz ilk üç gün devlet olmadığını ama bunu itiraf etmeye çekiniyorsunuz diyorum, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5’inci madde kabul edilmiştir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, sayın hatip çok ciddi bir iddia ileri sürdü, iktidar tarafı bir açıklık getirsin. Yani, para uğruna Türklükten nasıl vazgeçilir?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sen hiç endişe etme, endişen olmasın.

BAŞKAN – Sayın Tanal, size daha sonra bilgi verirler o konuda.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, bir anlatın o zaman, nasıl oluyor bu? Çok ciddi bir iddia arkadaşlar ya!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Cevap vermeye gerek yok.

BAŞKAN – Sayın İşler...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

41.- Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanı Emrullah İşler'in, Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in 393 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle, ben de bu deprem felaketinde yitirdiğimiz vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, yarahlara acil şifalar diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

Biraz önce burada yapılan bir konuşmadan dolayı bir açıklama getirmek durumundayım. Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir konuşmasını bitirirken bir iddiada bulundu. Kızılay Başkanının 300 bin lira maaş aldığını, 190 bin lira huzur hakkı aldığını söyledi.

ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – “Yanlıışsam düzeltin.” dedim.

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI EMRULLAH İŞLER (Ankara) - Ben de Başkanla görüştüm, daha önce bu konular basında dile getirilmiş, Kızılayın yapmış olduğu açıklama da var, ben oradan sadece bir paragrafı okuyacağım: “Türkiye Kızılay Cemiyeti Dernekler Kanunu’na tabi bir tüzel kişiliktir ve seçim yoluyla gelen Başkan ve Yönetim, Denetim Kurulu üyeleri gönüllülük esasıyla çalışan insanlardır. Örneğin Kızılay Genel Başkanı Sağlık Bilimleri Üniversitesinde öğretim üyesidir, maaşını da oradan almaktadır.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın İşler, teşekkür ediyoruz.

Biz size Komisyon üyesi olarak, Komisyon Başkanı olarak, konu ve kanun hakkında bir açıklama yapacaksınız diye söz verdik, siz bir Grup Başkan Vekilinin görevini üstlendiniz. Eğer bu bilgiyi aldıysanız Grup Başkan Vekiline iletirdiniz, o zaten açıklardı bunu.

Teşekkür ediyorum.

Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.55

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 21.56****BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Bayram ÖZCELİK (Burdur)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 67’nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Gaziantep Milletvekilleri Ali Şahin ve Mehmet Sait Kirazoğlu ile 58 Milletvekilinin Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi (2/4811) ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 393) (Devam)

BAŞKAN - 393 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 2 Mart 2023 Perşembe günü saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.57

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatına alınan hizmetli kadrosundaki personele ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/77912)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın TBMM Başkanı Mustafa ŞENTOP tarafından yanıtlanması hususunda gereğini saygılarımla arz ederim. (25.01.2023)

Av. Murat BAKAN

İzmir Milletvekili

Meclis'teki personel eksikliğinin giderilmesine yönelik, hizmetli sınıfında 60 personel alınacağı duyurulmuş, 37 personel işe alınmış ancak 28'i iş başı yapmıştır. İşe alınmasına rağmen işe başlamayan ve işe başladıktan kısa bir süre sonra istifa eden olmuştur. Buna göre;

- 1- Hizmetli sınıfının ihtiyacı doğrultusunda 60 personel alınması planlanmışken, nede personel işe alınmıştır?
- 2- İşe alınan personel neye/hangi kriterlere göre seçilmiştir?
- 3- İhtiyaca yönelik 60 kişinin işe alınması yapılacakken 37 kişi işe alınmış, bunların da 28'i işe başlamıştır. Çünkü işe alınmasına rağmen işe başlamayan ve işe başladıktan sonra istifa eden olmuştur. İşe alınan bu personellerin işe başlamamalarının, başlayanların ise çok kısa sürede istifa etmelerinin gerekçesi ne olmuştur?
- 4- Söz konusu iş için kaç kişi ilana başvurmuştur?
- 5- Söz konusu iş için kaç kişi mülakata girmiştir?
- 6- İşe alınan kaç personel aynı zamanda üniversite öğrencisidir?
- 7- Yapılan işe alımda "yedek" olarak kimsenin belirlenmemesinin sebebi nedir?
- 8- Hizmetli sınıfı personel ihtiyacını ne zaman ve nasıl karşılayacaksınız?
- 9- Önceki son iki işe alımda da benzer durumların yaşandığı, işe alımda ihtiyacı karşılaması planlanan sayıdan az kişinin işe alındığı ve yedek olarak kimsenin belirlenmediği ifade edilmektedir. Bunun sebebi nedir?
- 10- Hizmetli sınıfında yaşanan işe alınan personellerin işe başlamamaları, başlayanların ise çok kısa sürede istifa etmeleriyle ilgili durumun, diğer personel alımlarında da (örneğin bulaşıkçılar) yaşandığı öğrenilmiştir. Bu durumun sebebi nedir? Araştırılmış mıdır? Bu durumun yaşanmaması için önleyici olarak ne yapmayı planlıyorsunuz?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

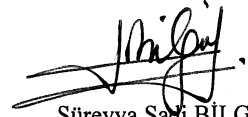
Sayı : Z-43452547-120.07- 1176322
Konu : Soru Önergesi

01.03.2023

Sayın Murat BAKAN
İzmir Milletvekili

İlgi : 27.01.2023 tarihli ve 7/77912 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatına alınan hizmetli kadrosundaki personele ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.
Bilgilerinizi rica ederim.

Süreyya Sadı BİLGİÇ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Soru Cevabı

CEVAPLAR:

Cevap 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 9.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı birimlerinin personel ihtiyacı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatında İlk Defa Göreve Başlayacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre gerçekleştirilen sınavlar ile karşılanmaktadır.

İlgili Yönetmelik'in 11'inci maddesi gereğince Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) sonucuna göre en yüksek puan alan adaydan başlanarak ilan edilen kadro sayısının üç katı kadar aday sözlü sınav ya da uygulama sınavına çağırılmaktadır. Adaylar, sözlü sınavda ya da uygulama sınavında söz konusu Yönetmelik'in 12'nci maddesine göre değerlendirmeye tabi tutulmakta ve yüz puan üzerinden en az yetmiş puan alanlar başarılı sayılmaktadır. Mezkûr Yönetmelik'in 13'üncü maddesi uyarınca sözlü sınav ya da uygulama sınavı neticesinde Sınav Kurulu tarafından giriş sınavı puanına göre en yüksek puan alan adaydan başlamak suretiyle başarı sıralaması esas alınarak sınav duyurusunda ilan edilen kadro sayısı kadar asıl aday belirlenmektedir. Ayrıca, asıl aday sayısından fazla başarılı aday bulunması halinde Sınav Kurulunca asıl aday sayısının %20'sini geçmeyecek sayıda yedek aday belirlenebilmektedir.

Önergenize konu sınavda hizmetli unvanında toplam 60 personel alınması öngörülmüş olup başvuruda bulunan 6.785 adaydan anılan Yönetmelik'in 11'inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre KPSS puanı en yüksek olan adaydan başlamak suretiyle ilan edilen kadro sayısının üç katı olan 180 aday sözlü sınava çağırılmış ve yalnızca 89 aday sözlü sınava katılmıştır. Hizmetli unvanı için sözlü sınava katılan adaylar ilgili Yönetmelik'in 12'nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen kriterlere göre Sınav Kurulunca değerlendirilmiş olup sözlü sınav puanı yetmiş ve üstünde olan 37 aday başarılı olarak ilan edilmiştir.

Bu kapsamda daha önce yapılan benzer işe alım süreçlerinde de alım yapılacağı ilan edilen personel sayısından daha az kişinin işe alınmasının sebebi; yeterli sayıda adayın sözlü sınava yahut uygulama sınavına katılarak Yönetmelik'te öngörülen başarı puanını alamamış olmalarıdır. Ayrıca ilan edilen kadro sayısından fazla başarılı aday bulunmayan sınavlarda yedek aday da belirlenmemektedir.

Yeterli sayıda alım yapılamaması sebebiyle hizmetli unvanında yeni personel ihtiyacı duyulması halinde bu ihtiyaç Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatında İlk Defa Göreve Başlayacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca gerçekleştirilecek yeni sınavlarla karşılanacaktır.

Cevap 10.- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 94'üncü maddesinde "Devlet memuru bağlı olduğu kuruma yazılı olarak müracaat etmek suretiyle memurluktan çekilme isteğinde bulunabilir." hükmü yer almakta olup bu kapsamda yazılı müracaatta bulunanlar için ilgili Kanun'a göre işlem tesis edilmektedir.

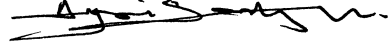
2.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, 14 Ekim 2022 tarihinde Bartın'ın Amasra ilçesindeki maden ocağında meydana gelen patlamayla ilgili soruşturmaya ilişkin sorusu ve çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin'in cevabı (7/77940)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

Aşağdaki sorularımın, Anayasa'nın 98. maddesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 96. ve 99. maddeleri uyarınca **T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Vedat Bilgin** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

26.01.2023

Saygılarımla,
AV. AYSU BANKOğLU
BARTIN MİLLETVEKİLİ

14 Ekim 2022 tarihinde, saat 18.15 sularında Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun (TTK) Bartın'ın Amasra ilçesinde bulunan Amasra Müessesesinde (ATİM) meydana gelen patlama sonucunda 42 maden işçimiz hayatını kaybetmesi bütün ülkeyi yasa boğmuştur.

Konuya ilişkin ilgili bakanlıklar ve Bartın Valiliği tarafından yapılan açıklamalara göre, patlamanın grizu patlaması olduğu ve metan boşalmasından kaynaklandığı belirtilmiştir. Ayrıca konunun araştırılıp soruşturulması için de T.C. Adalet Bakanlığı tarafından 6 savcının görevlendirildiği belirtilmiştir. Buna karşın, facianın hkmet tarafından 'afet' olarak nitelendirilmesi, metan boşalmasının nedeninin kamuoyuna açıklanmaması, bilirkişi nceleme raporu, tanık ifadeleri, emniyet fezlekesi ve son olarak da Bartın Savcılığı'nca hazırlanan iddianame olayın gerçekleşmesinde ATİM'de bir süredir devam eden ve idareciler tarafından bilinmesine rağmen önem alınmayan ihmal ve eksikliklerin önemli rol oynadığını belirtmiş; dolayısıyla aşağda belirtilen soruların sorulması zorunluluk arz etmiştir. Bu kapsamda;

- 1) Bakanlık denetçileri 2018'den bu yana ATİM'de kaç defa denetim yapmıştır? Bu denetimlerde eksiklik tespit edilmiş midir? Edildiyse, hangi eksiklikler tespit edilmiştir?
- 2) Tespit edilen eksiklikler tamamlanmış mıdır? Tamamlandıysa hangi tarihlerde ne şekilde tamamlanmıştır? Tamamlanmadıysa müesseseye ceza kesilmiş midir? Kesildiyse hangi tarihlerde ne cezalar kesilmiştir?
- 3) 2018 yılından itibaren bakanlık denetçileri tarafından yapılan denetimlerde tespit edilen eksikliklerin tamamlanmaması nedeniyle ATİM'e herhangi bir üretim

durdurma cezası verilmiş midir? Verildiyse hangi tarihlerde ne kadar süreliğine ve tam olarak hangi gerekçelerle üretim durdurma cezası verilmiştir?

- 4) Bakanlık tarafından yapılan rutin denetimlerin tarihleri ne şekildedir? Bu denetimlerin tarihleri ATİM ile öncesinden paylaşılmış mıdır?
- 5) Bakanlık tarafından yapılan denetimlerde, denetçiler müessese yetkilileri ile mesai saatleri dışında da görüşmüşler midir?
- 6) 2018 yılından itibaren bakanlığın ATİM'deki denetimlerini hangi denetçiler yapmıştır?
- 7) Patlamanın ardından bakanlığın içerisinde konuya ilişkin herhangi bir iç denetim, idari soruşturma veya görevden alma gerçekleşmiş midir? Gerçekleştiyse bu denetim ve soruşturmaların sonucu nedir?
- 8) 31 Ekim 2022 tarihinde tertip edilen ve patlamaya ilişkin iddianamenin asli unsurlarından biri olan bilirkişi öninceleme raporunda, açıkça kusur atfedilen Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından konuya ilişkin bir iç denetim, soruşturma veya görevden alma gerçekleştirilmiş midir? Gerçekleştirildiyse bu denetim ve soruşturmaların sonucu nedir?
- 9) Anılan bilirkişi raporuna istinaden olaya ilişkin ifadesinin alınması ve soruşturmaya dahil edilmesi için savcılık tarafından bakanlığınıza herhangi bir soruşturma izin talebi gönderilmiş midir? Gönderildiyse, bakanlığınız tarafından bu izin talebi ne şekilde cevaplanmıştır?

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 81625851-610-51
Konu : Soru Önergesi (7/77940)

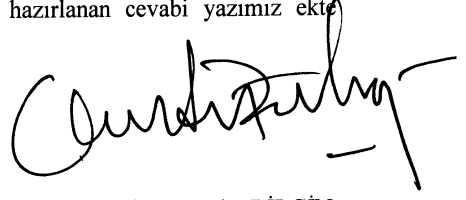
28.02/2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 08.02.2023 tarihli ve 1167710 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Bartın Milletvekili Sayın Aysu BANKOĞLU tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/77940 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Vedat BİLGİN
Bakan

Ek: Cevap Metni

Barın Milletvekili Sayın **Av. Aysu BANKOĞLU**'na Ait 7/77940 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı, saha denetimlerinde çalışma hayatıyla ilgili mevzuatın uygulanıp uygulanmadığını teftiş etmek, denetlemek ve izlemekle görevlidir.

Bakanlığımızca yapılan teftişlerde, 6331 sayılı Kanunun kapsamında; işyerindeki bina ve eklentilerde, çalışma yöntem ve şekillerinde veya iş ekipmanlarında çalışanlar için hayatı için tehlikeli olan bir husus tespit edilmesi halinde, tehlike giderilinceye kadar, tehlikenin niteliğine göre, işin bir bölümünün veya tamamen durdurulması istenmekte; işverenin işin durdurulmasını gerektiren hususların giderildiğini bildirmesi üzerine yapılan teftiş sonucunda, durdurmaya ilişkin hususların giderildiğinin tespiti halinde işin durdurulması kararı kaldırılmaktadır.

Yer altı ve yer üstü maden işyerlerinde Bakanlığımızca düzenli olarak programlı teftiş yürütülmekte, programlı teftiş konularının aynı olması nedeniyle, yapılan teftişlerde tespit edilen hususların bir önceki teftişte de tespit edilmiş olması halinde, bir önceki teftiş ile ilgili olarak aykırılığın mevzuat dayanağına göre, idari para cezası aylık olarak geriye dönük olarak uygulanmaktadır.

Soru önergesine konu işyerinde Bakanlığımızca 2015-2022 yılları arasında gerçekleştiren teftişlerde idari para cezası uygulanması istenilmiştir. Bununla birlikte; 2015 yılında yapılan denetimde 5 konu ile ilgili mevzuata aykırılık tespit edilmiş ve işin durdurulmasına karar verilmiştir. Ancak durdurma kararı, Amasra Aşliye Hukuk Mahkemesi'nin 11.11.2015 tarihli 2016/1 sayılı kararı ile kaldırılmıştır.

Ayrıca; Amasra Cumhuriyet Başsavcılığının, 31.10.2022 tarihli bilirkişi raporunda yer alan hususlara ilişkin ilgili kamu görevlileri hakkında 26.12.2022 tarihli ön inceleme talebine istinaden, ön inceleme başlanılmış olup süreç halen devam etmektedir.

3.- Muğla Milletvekili Mürsel Alban'ın, Sayıştay Başkanlığının Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı hakkında denetim raporunu TBMM'ye sunup sunmadığına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/78030)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Mustafa Şentop tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Mürsel ALBAN
Muğla Milletvekili

15 Temmuz 2019 tarihinde kurulan Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA) hakkındaki 7183 sayılı kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki gibidir.

Denetim

MADDE 7 – (1) Ajansın Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uygun olarak hazırlanan yıllık finansal tabloları bağımsız denetime tabidir. Bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından kamu yararını ilgilendiren kuruluşların denetimini yapmak üzere yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşlarının en az üçünden teklif alınmak suretiyle İcra Kurulu tarafından yaptırılır.

(2) Denetim sonucunda düzenlenen bağımsız denetim raporları Sayıştaya gönderilir. Sayıştay, münhasıran kendisine sunulan bağımsız denetim raporlarını esas alarak hazırlayacağı raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

Buna göre;

- 1- Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı'nın; Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uygun olarak hazırlanan 2021 yılı finansal denetim raporu, Sayıştay tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulmuş mudur?
- 2- Adı geçen rapor, Sayıştay tarafından TBMM'ye sunuldu ise hangi tarihte sunulmuştur?
- 3- Adı geçen rapor, Sayıştay tarafından TBMM'ye sunulmadı ise, bunun gerekçesi nedir?
- 4- Konu hakkında tarafınızdan ne tür bir işlem yapılmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : Z-43452547-120.07- 1176342
Konu : Soru Önergesi

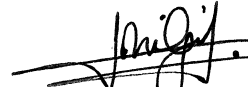
01.03.2023

Sayın Mürsel ALBAN
Muğla Milletvekili

İlgi : 02.02.2023 tarihli ve 7/78030 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

Sayıştay Başkanlığının Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı hakkında denetim raporunu TBMM'ye sunup sunmadığına ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Süreyya Sadı BİLGİÇ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Soru Cevabı

CEVAPLAR:

Cevap 1, 2 ve 3.- Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Genel Müdürlüğünce 31.12.2021 tarihinde düzenlenerek Sayıştay Başkanlığına sunulan Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı hakkındaki mali tablolar ve Bağımsız Denetçi Raporunun esas alınması suretiyle, 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun'un 7'nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca düzenlenen Sayıştay raporu; Sayıştay Başkanlığınca 06.02.2023 tarihli yazı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur.

Cevap 4.- Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı 2021 Yılı Sayıştay Raporuna ilişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi 07.02.2023 tarihinde Başkanlığımıza ulaşmış, 3/2275 esas numarasıyla 08.02.2023 tarihinde esas komisyon olarak Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna havale edilmiştir.

